

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-03/22-09/64

URBROJ: 65-22-02

Zagreb, 19. srpnja 2022.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Godišnje izvješće Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za 2021. godinu***, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora sukladno odredbi članka 21. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga ("Narodne novine", broj 140/05, 154/11 i 12/12), dostavila Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, aktom od 14. srpnja 2022. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

KLASA: 025-06/22-01/01
URBROJ: 326-01-80-81-22-2
Zagreb, 14. srpnja 2022.

Hs**NP*021-03/22-09/64*326-22-01**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
85 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 18-07-2022		
Klasifikacijski znak	Org. jed.	
021-03/22-09/64	65	
Prostorni broj	Pril.	Vrij.
326-22-01	Spis	5tk

Hrvatski sabor
n/r g. Gordana Jandrokovića, predsjednika Hrvatskog sabora
Trg svetog Marka 6
10000 Zagreb

PREDMET: Godišnje izvješće Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za 2021. godinu
- dostavlja se

Poštovani gospodine Jandroković,

u skladu s odredbom članka 21. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (NN, br. 140/05, 154/11 i 12/12), Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga dužna je jednom godišnje, za proteklu kalendarsku godinu, podnijeti Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru izvješće o svom radu i stanju financijskih institucija i tržišta koji ulaze u njezin djelokrug i nadležnost. Postupajući u skladu s navedenom odredbom, u prilogu Vam dostavljamo Godišnje izvješće Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za 2021. godinu.

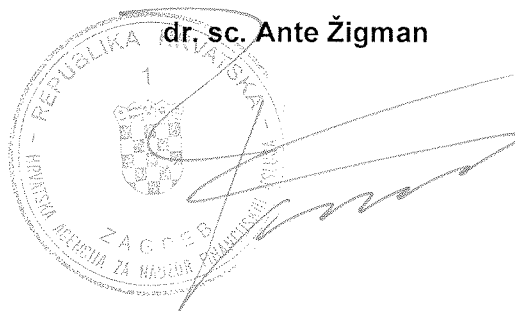
U skladu s člankom 215. Poslovnika Hrvatskog sabora (NN, br. 81/13, 113/16, 69/17, 29/18, 53/20, 119/20 i 123/20) u prilogu Vam dostavljamo Sažetak Godišnjeg izvješća Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za 2021. godinu.

U skladu s Uredbom o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila (NN, br. 95/19) u prilogu dostavljamo i Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2021. godinu.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA

dr. sc. Ante Žigman

Prilozi:

1. Godišnje izvješće Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za 2021. godinu
2. Sažetak Godišnjeg izvješća Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za 2021. godinu
3. USB stick s Godišnjim izvješćem Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za 2021. godinu i Sažetkom Godišnjeg izvješća Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za 2021. godinu
4. Izjava o fiskalnoj odgovornosti s prilogima 2.b i 5

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

2021.

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga

Franje Račkoga 6, 10000 Zagreb

www.hanfa.hr

Telefon: +385 1 6173 200

Telefaks: +385 1 4811 406

ISSN 1846-6362

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Sadržaj

Uvodna riječ	5
1. Hanfa u brojevima	11
2. Kretanja u sektoru finansijskih usluga	15
2.1. Makroekonomska kretanja i tržište kapitala	15
2.2. Investicijske usluge	19
2.3. Mirovinski sustav	25
2.4. Osiguranje	32
2.5. Nebankarsko financiranje	35
3. Nadzorne aktivnosti	38
3.1. Mikrobonitetni nadzor	38
3.2. Makrobonitetni nadzor	67
4. Normativne aktivnosti	71
4.1. Tržište kapitala i investicijske usluge	71
4.2. Investicijski fondovi	75
4.3. Mirovinski sustav	78
4.4. Osiguranje	79
4.5. Ostale normativne aktivnosti	80
5. Licenciranje i edukacija	84
5.1. Licenciranje	84
5.2. Ispiti i edukacija	88
6. Zaštita potrošača i unaprjeđenje finansijske pismenosti	93
6.1. Zaštita potrošača	93
6.2. Edukativne aktivnosti	98
7. Komunikacijske aktivnosti	105
7.1. Komunikacijske aktivnosti u 2021. godini	105
7.2. Pristup informacijama	107

8. Međunarodna suradnja.....	109
8.1. Sudjelovanje u radu nadzornih tijela i udruženja	110
8.2. Tehnička međunarodna suradnja, bilateralna međunarodna suradnja i razmjena informacija	117
8.3. Jačanje kapaciteta Hanfe kroz Instrument za tehničku potporu (TSI) EU-a	117
8.4. Inovacijski hub.....	118
9. Sudski postupci	124
9.1. Prekršajni postupci	124
9.2. Upravni sporovi	127
9.3. Kaznene prijave	127
9.4. Postupci radi naplate potraživanja	128
10. Poslovanje Hanfe	130
10.1. Unutrašnji ustroj i ljudski resursi	130
10.2. Poslovanje interne revizije.....	133
10.3. Informacijska sigurnost Hanfe.....	133
10.4. Informatički sustavi Hanfe	133
10.5. Financijsko poslovanje Hanfe	134
11. Statistički pregled industrija	140
11.1. Investicijski fondovi	140
11.2. Mirovinski fondovi	142
11.3. Društva za osiguranje	146
11.4. Leasing društva	147
11.5. Faktoring društva	147
12. Dodaci.....	149
Dodatak 1. Popis pravilnika donesenih u 2021.	149
Dodatak 2. Financijska izvješća Hanfe.....	152

Uvodna riječ

Oporavak gospodarske aktivnosti u 2021. rezultirao je dvoznamenkastim rastom, što međutim ne znači da je taj rast bio lak i bezbolan. U toj je godini i dalje bila prisutna zdravstvena kriza koja je zahvatila cijeli svijet, a Hrvatsku pored toga i kriza uzrokovana elementarnim nepogodama. Rast cijena koji je otpočeo u 2021. s gospodarskim oporavkom pokazat će se kao jedan od glavnih ekonomskih izazova u narednom razdoblju.

Kako su kretanja na svjetskim i domaćem tržištu kapitala 2020. bila u znaku pandemije, tako su se sa smirivanjem zaraze u 2021. tržišta pokrenula, a na krilima prehrambene, naftne i turističke industrije glavni je domaći dionički indeks CROBEX porastao za 19,6 %. Unatoč tome, obujam trgovanja nastavio se smanjivati, kao i broj uvrštenih dionica, pa se ionako visoka koncentracija trgovanja na domaćem tržištu dodatno povećala. Optimizam na domaćem tržištu kapitala donijelo je uvrštenje dionice koja je nakon 18 godina došla iz IT sektora i prošla vrlo uspješan IPO. To je pokazalo kako se burza i dalje prepoznaje kao mjesto uspješnog pronalaska alternativnog načina financiranja koje treba služiti kompanijama koje su u fazi rasta i razvoja i kojima mogu pristupiti ulagatelji, kako mali tako i oni institucionalni. Ono što je u 2021. obilježilo domaće tržište kapitala jest i nadogradnja infrastrukturne podrške u obliku završetka projekta osnivanja središnje druge ugovorne strane SKDD-CCP Smart Clear, koja preuzima poslove poravnanja te osigurava uspješnu namiru obveza po transakcijama.

Nema razvijenog tržišta kapitala bez razvijenog korporativnog upravljanja. Kvaliteta korporativnog upravljanja prvi je put prezentirana u 2021. na temelju novih standarda zadanih Kodeksom korporativnog upravljanja.

Društva čije su dionice uvrštene na uređeno tržište kapitala sada imaju obvezu dodatnog nefinancijskog izvještavanja kako bi se povećala transparentnost, uspostavio što bolji dijalog između izdavatelja i tržišta te razvila svijest o važnosti okolišnih, društvenih i upravljačkih standarda.

Najveći akteri domaćeg tržišta kapitala zasigurno su mirovinski fondovi s imovinom od preko 141 mlrd. kuna. Mirovinska reforma kod nas je izdržala test vremena, a zakonski limiti postupno se mijenjaju te dozvoljavaju da mirovinski fondovi alociraju sredstva u klase imovine koja im dugoročno može osigurati veće prinose. Produžena ruka mirovinskog sustava su naravno mirovinska osiguravajuća društva. Sad ih imamo dva, što je svakako značajno jer članovi imaju izbor i mogućnost usporedbe kome povjeriti svoja ušteđena sredstva. Da je mirovinski sustav složen, svjesni su svi nosioci mirovinske reforme, koji su stoga omogućili rad mirovinskih informativnih centara, gdje na jednom mjestu građani mogu dobiti odgovore na pitanja o svojoj mirovini.

Oporavak gospodarske aktivnosti u 2021. odrazio se i na rezultate leasing društava – pokrenula se prodaja, porastao je broj novozaključenih ugovora, pojačana je potrošnja. I kod investicijske aktivnosti posredstvom UCITS fondova i alternativnih investicijskih fondova u 2021. vidljiv je oporavak te su tom dijelu sektora financijskih usluga provedene i izmjene zakonske regulative koje su išle u smjeru usklađenja regulatornog okvira s pravnom stečevinom EU-a te dodatne liberalizacije poslovanja alternativnih investicijskih fondova, za koju očekujemo da će unijeti živost na tržište kapitala i dodatno stimulirati gospodarstvo.

Važnost osiguranja građani Hrvatske shvatili su doslovno preko noći; dok se još prašina od potresa nije slegla, proradila je svijest i pojavila su se pitanja: „Jesam li osiguran?“ i „Trebam li se osigurati?“. To je vidljivo i u rastu bruto zaračunate premije od 11,7 % na godišnjoj razini.

Iako postojeći regulatorni okvir ide u smjeru smanjenja razine kapitalnih zahtjeva zbog podrške zelenoj tranziciji i uvodi rasterećenje i eliminiranje nepotrebnih troškova, ipak smo procijenili da društva za osiguranje trebaju biti krajnje oprezna kod raspodjele dobiti kako se ne bi ugrozila stabilnost sustava te smo u tom smislu izdali Smjernice o kriterijima za isplatu dividendi u 2021. godini. Tom makrobonitetnom mjerom željeli smo apsorbirati tržišne nestabilnosti i ojačati kapitalne rezerve sektora osiguranja, koje će biti potrebne i zbog angažmana sredstava usmjerenih na uvođenje eura te početak primjene novog računovodstvenog standarda MSFI 17, čija će prilagodba omogućiti veću usporedivost, dosljednost i transparentnost podataka za analitičare i investitore.

Da su financijska tržišta živ organizam, svjedoči i činjenica da smo i u prošloj godini bili dio više radnih skupina za izradu zakonodavnih prijedloga iz domene tržišta financijskih usluga, a koji su posebice usmjereni na osnaživanje klimatske tranzicije, snažne zaštite malih dioničara te regulatorna rasterećenja.

Govoreći o zaštiti potrošača i podizanju razine financijske pismenosti, možemo s ponosom reći da su naša vizija, misija i ciljevi evidentno postali dijelom naših svakodnevnih projekata. Tako smo posebnu pozornost obratili na predstavke potrošača te na osnovi iz njih dobivenih saznanja objavili više edukativnih tekstova kako bismo dodatno educirali potrošače. Ujedno, svjesni činjenice važnosti financijske pismenosti, u 2021. uspjeli smo što neposredno, što putem digitalne tehnologije uključiti više od 3200 građana u neki oblik edukacije. Da bismo sve to postigli i aktivirali prvenstveno mlađu populaciju, pozvali smo i učenike srednjih škola da osmisle videouradak kojim bi obradili temu mirovinske štednje, a studente da prijave svoje znanstvene i stručne radove, od kojih smo neke na kraju i nagradili.

Neka događanja i predviđanja nismo ostavili samo za budućnost, nego smo sami, osim kroz već uhodane posredne i neposredne preventivne i korektivne nadzorne aktivnosti, proveli i razne oblike vježbi i testiranja kako bismo aktivno pratili tržišta naših subjekata nadzora. Tako smo testirali otpornost UCTIS fondova i alternativnih investicijskih fondova na likvidnosne poremećaje, društava za osiguranje na nepovoljne tržišne šokove i utjecaj uvođenja eura, a cjelokupni sektor financijskih usluga na nepovoljna makroekonomska i financijska kretanja kako bismo pravovremeno identificirali i otklonili moguće slabosti.

Ono što smo u 2021. započeli, a u 2022. intenzivno dovršavamo, priprema je sektora financijskih usluga, kao i svih korisnika tih usluga, na uvođenje eura. Izvjesno je da će uvođenje eura pridonijeti gospodarskoj stabilnosti i integraciji financijskih tržišta, pri čemu će cijeli financijski sektor morati razvijati i optimizirati poslovne modele, implementirati tehničke inovacije, koristiti ekonomiju razmjera te stvarati strategije za nošenje s dosad neprepoznatim ESG rizicima, kibernetičkim rizicima i rizicima digitalne imovine, a kako bi uspješno poslovao u nadolazećim inflatornim vremenima.

dr. sc. Ante Žigman
predsjednik Upravnog vijeća

Članovi Upravnog vijeća Hanfe (slijeva nadesno):

Antun Palarić, Jurica Jednačak, dr.sc. Ante Žigman (predsjednik Upravnog vijeća), Ilijana Jeleč i dr.sc. Tomislav Ridzak

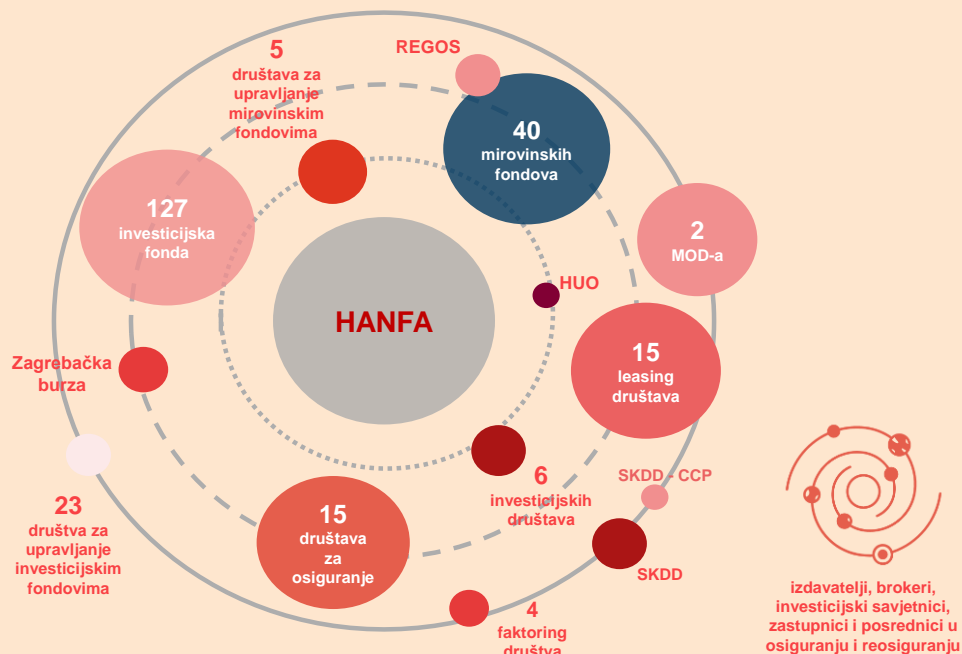

Hanfa u brojevima

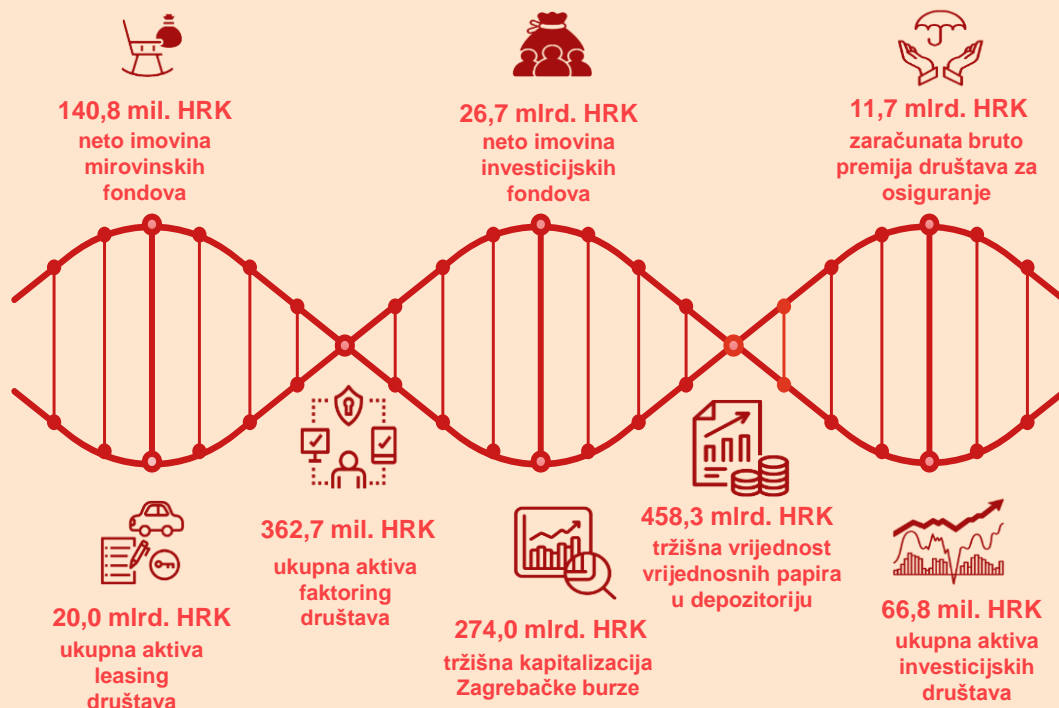

1. Hanfa u brojevima

Subjekti nadzora

Financijska slika

Aktivnosti Hanfe

>3200
Više od 3200
sudionika na 50
različitih edukacija

26
Doneseno 26 rješenja
kojima je naloženo
otklanjanje nezakonitosti i
nepravilnosti utvrđenih u
postupcima nadzora

41
Donesen 41 zapisnik
temeljem nadzornih
postupaka

25
Doneseno 25
pravilnika kojima se
dodatno reguliraju
zakonske odredbe

1
U suradnji s HGK-om
održana *online*
edukacija iz područja
sprječavanja pranja
novca i financiranja
terorizma; održana
jedna konferencija na
kojoj je sudjelovalo više
od 200 ljudi

45
Održano 45
sjednica Upravnog
vijeća na kojima je
doneseno 896
odluka

66
Objavljeno 66
priopćenja za
medije

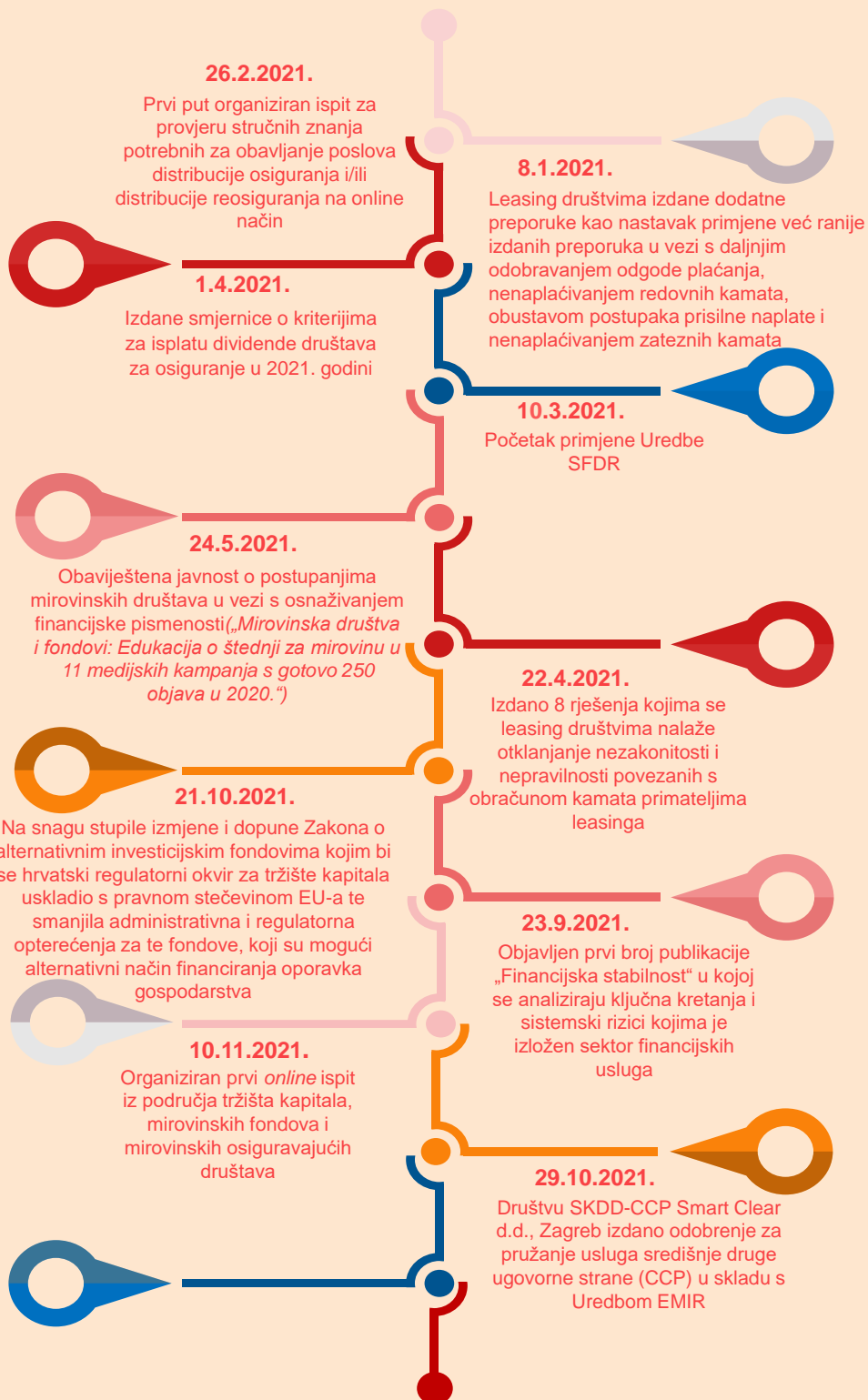
9
Objavljeno 9
upozorenja za javnost
u vezi s neovlaštenim
obavljanjem usluga i
skretanjem pozornosti
na potencijalne rizike

>8000
LinkedIn profil
Hanfe na kraju
godine imao više
od 8000 pratitelja

65.000
Portal Novac za sutra
imao je 65 tisuća
pregleda te je objavljeno
97 edukativnih tekstova
iz nadležnosti Hanfe

Važni datumi

Kretanja u sektoru financijskih usluga

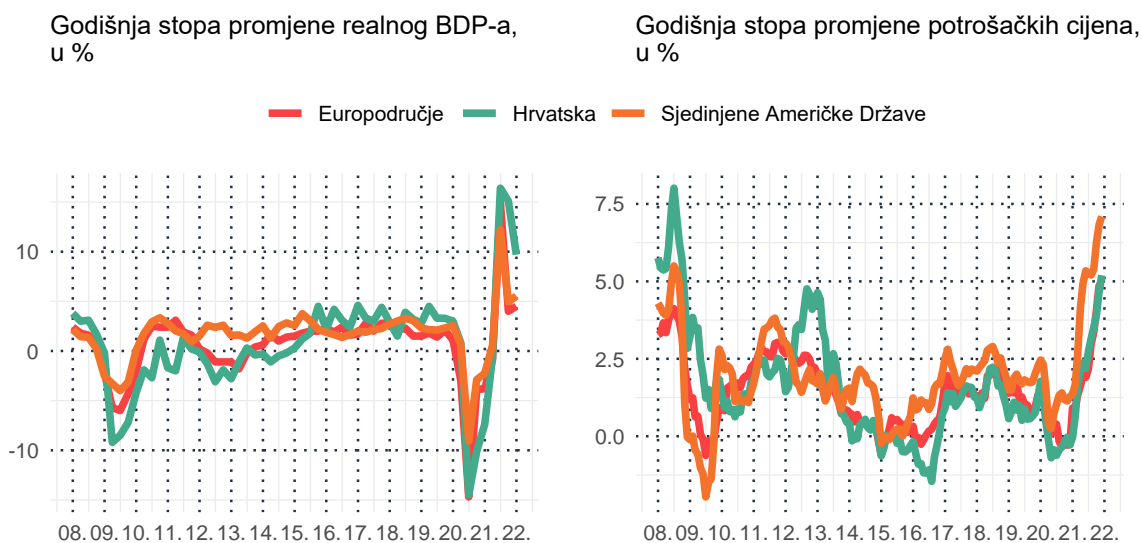
2. Kretanja u sektoru financijskih usluga

Nakon vrlo izazovne 2020. godine, obilježene pandemijom koronavirusa i turbulentnim makroekonomskim i financijskim okruženjem, u 2021. uslijedila je stabilizacija te oporavak kretanja u sektoru financijskih usluga. Relativno povoljnija epidemiološka situacija u drugom i trećem tromjesečju rezultirala je snažnim oporavkom gospodarske aktivnosti, koji se posljedično pozitivno odrazio na tržište rada i relativne fiskalne pokazatelje. Oporavak makroekonomskih pokazatelja stimulatивно je djelovao i na povratak povjerenja ulagatelja u financijska tržišta pa je ukupna imovina sektora financijskih usluga na godišnjoj razini narasla za 9,3 %, čime je nastavljen višegodišnji trend rasta značaja sektora financijskih usluga, privremeno zaustavljen u 2020. godini. Navedenom rastu pozitivno je doprinio i porast vrijednosti na financijskim tržištima, potaknut oporavkom sentimenta i izrazito akomodativnim monetarnim okolnostima, čemu svjedoči rast dioničkog indeksa CROBEX od 19,6 % tijekom 2021. godine. Značajan rast vrijednosti udjela od 7,0 % ostvarili su i obvezni mirovinski fondovi pa je tako imovina sektora financijskih usluga na kraju 2021. iznosila 240,2 mlrd. kuna, odnosno 55,8 % bruto domaćeg proizvoda.

2.1. Makroekonomska kretanja i tržište kapitala

Nakon inicijalnog šoka izazvanog pandemijom koronavirusa koji je obilježio 2020., u 2021. uslijedio je porast globalne gospodarske aktivnosti. Pravovremene reakcije nositelja ekonomskih politika, očuvanje likvidnosti i solventnosti financijskog i realnog sektora te prilagodba na novonastale okolnosti doprinijeli su normalizaciji ekonomskih procesa te rezultirali pozitivnijim globalnim ekonomskim i financijskim kretanjima u 2021. godini. Tako je domaće gospodarstvo na godišnjoj razini zabilježilo rekordan rast od 10,2 %, predvođen rastom osobne potrošnje i neto izvoza, koji su više nego nadoknadili smanjenje bruto investicija. Globalni gospodarski oporavak brži od očekivanog nije prošao bez prepreka pa su nagli skok potražnje i poremećaji u globalnim lancima opskrbe, popraćeni porastom cijena energenata, doprinijeli neočekivano visokom rastu cijena u 2021. godini. Stoga je indeks potrošačkih cijena u Hrvatskoj tijekom 2021. porastao za visokih 5,5 %, što je najviša zabilježena stopa rasta cijena od listopada 2008., kada je godišnja inflacija iznosila 5,9 %. Inflacijski trendovi u Hrvatskoj nisu iznimka, nego odraz globalnih kretanja u vidu prelijevanja cijena s robnih tržišta, posebno cijena nafte, na poskupljenje faktora proizvodnje, a u drugoj polovici godine postupno su se počeli propagirati i na konačne cijene potrošačkih dobara. Iako su kroz cijelu 2021. zadržani povoljni uvjeti na tržištu rada (rast plaća od 4,0 % i stopa nezaposlenosti od 7,3 % na kraju 2021.), ubrzan rast cijena umanjuje kupovnu moć kućanstava i neposredno usporava potrošnju. Snažne monetarne reakcije vodećih centralnih banaka uspješno su stabilizirale inicijalni sistemski šok na financijskim tržištima na početku koronakrize i osigurale zadržavanje kamatnih stopa na povijesno niskim razinama, što se odrazilo i na prinose dugoročnih državnih obvezničkih ulaganja, koji su godinu zaključili na razini od 0,3 %.

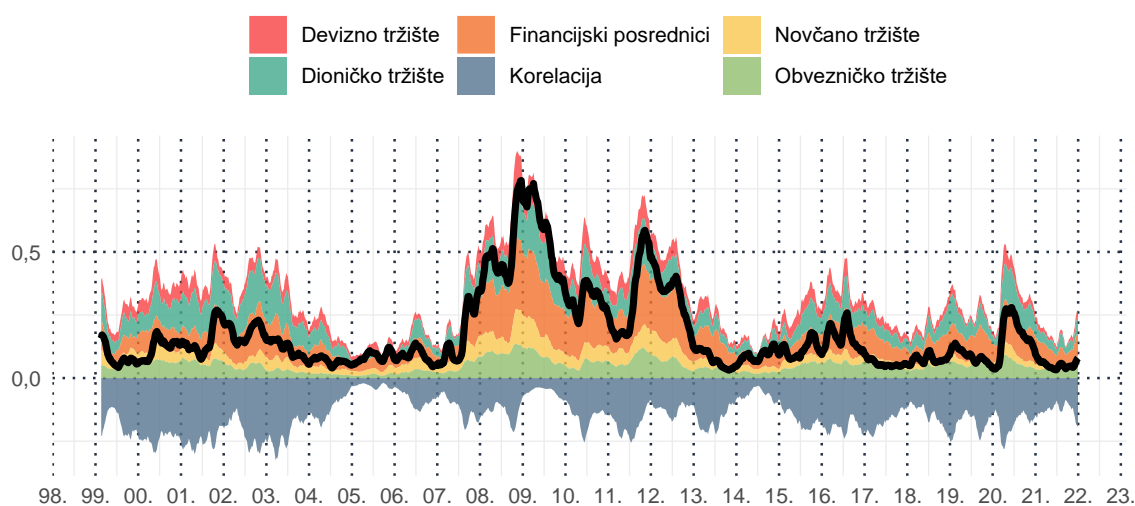
Slika 2.1.1. Godišnje stope promjene realnog rasta BDP-a i inflacije

Izvori: Eurostat, St. Louis Fed

Djelomična prilagodba gospodarstava na pandemiju koronavirusa u 2021., s obzirom na snažne reakcije nositelja ekonomskih politika, donijela je svojevrstni stabilizacijski učinak na financijskim tržištima. Tako se sistemski stres europodručja (mjeren kompozitnim indeksom sistemskog stresa europodručja CISS) tijekom drugog dijela godine spustio na pretpandemijske razine. Međutim, kraj godine ipak je obilježio porast broja slučajeva zaraze koronavirusom, skok geopolitičkih rizika te naznake zaoštavanja općih uvjeta financiranja, što se u konačnici odrazilo na porast sistemskog stresa na financijskim tržištima.

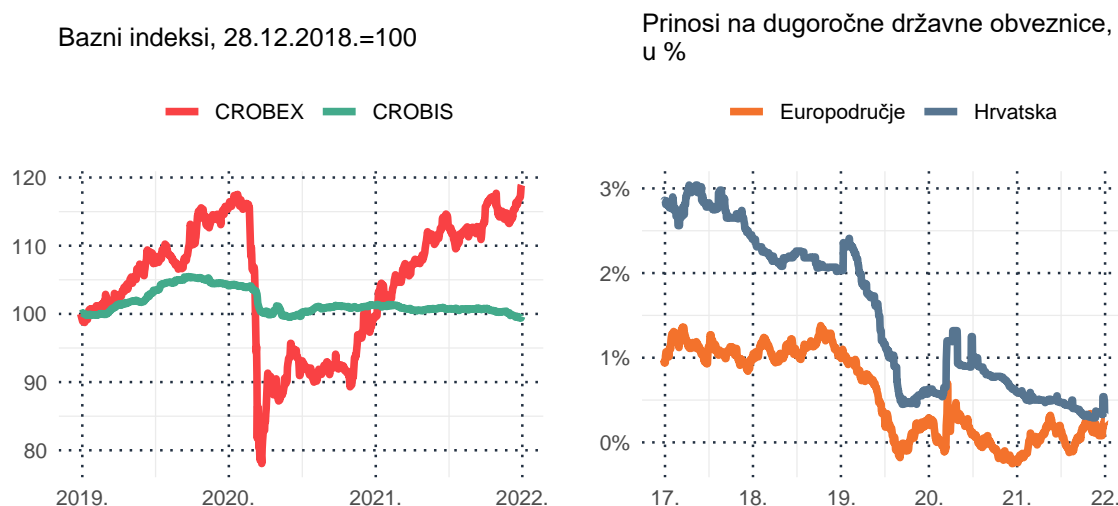
Slika 2.1.2. Kompozitni indeks sistemskog stresa europodručja (CISS)

Napomena: Prikazan je pomični sedmodnevni prosjek vrijednosti indeksa i njegovih sastavnica.
Izvor: ESB

Snažan oporavak hrvatskog gospodarstva reflektirao se i u rastu vrijednosti dionica na Zagrebačkoj burzi (dalje u tekstu: ZSE) pa je dionički indeks CROBEX na kraju 2021. iznosio 2.079,4 bodova¹, što je za 19,6 % više nego na kraju 2020. godine. Time je u potpunosti anuliran gubitak vrijednosti s početka koronakrize s obzirom na to da je vrijednost CROBEX-a na kraju 2021. bila za 3,1 % viša u odnosu na kraj 2019. godine. Istodobno je vrijednost obvezničkog indeksa CROBIS na godišnjoj razini smanjena za 1,6 % te je obveznički indeks 2021. godinu zaključio na razini od 110,6 bodova odražavajući dijelom očekivanja investitora u pogledu izvjesnog rasta kamatnih stopa s obzirom na inflatorne pritiske.

Slika 2.1.3. Kretanje dioničkog i obvezničkog indeksa ZSE-a i prinosa na dugoročne državne obveznice

Izvori: Eurostat, ZSE

U 2021. trgovanje na ZSE-u bilo je potisnuto pa je ukupni promet bio za 18,8 % manji u odnosu na prethodnu godinu i iznosio je 2,5 mlrd. kuna. Najveći se dio prometa odnosio na promet dionicama, koji je u 2021. iznosio 2,3 mlrd. kuna, što je pad od 20,5 % u odnosu na prethodnu godinu. Istodobno je na domaćem obvezničkom tržištu ostvaren promet od 0,2 mlrd. kuna, što je smanjenje od 11,0 % u odnosu na kraj prethodne godine. Time domaće tržište kapitala prema ostvarenom prometu nastavlja biti ispod prosjeka usporedivih zemalja uz istodobno visok stupanj koncentracije trgovanja s obzirom na to da se polovica dioničkog prometa na ZSE-u u 2021. odnosila na trgovanje dionicama samo pet izdavatelja.

Na kraju godine na ZSE-u bilo je uvršteno 98 dionica, što je šest dionica manje u odnosu na prethodnu godinu. Smanjenje broja uvrštenih dionica dodatno umanjuje već relativno nisku likvidnost na domaćem tržištu kapitala. Tijekom godine s redovitog je tržišta izvršteno devet dionica, čija je tržišna kapitalizacija na kraju 2020. iznosila 19,0 mlrd. kuna (13,8 % ukupne tržišne kapitalizacije na kraju 2020.), dok su uvrštena tri nova izdanja² tržišne kapitalizacije 951,3 mil. kuna (0,7 % ukupne tržišne kapitalizacije) na kraju 2021. godine. Posljedično je tržišna kapitalizacija vlasničkih vrijednosnih papira na ZSE-u na kraju 2021. iznosila 139,4 mlrd. kuna, što je za 1,5 % više u odnosu na kraj 2020. godine.

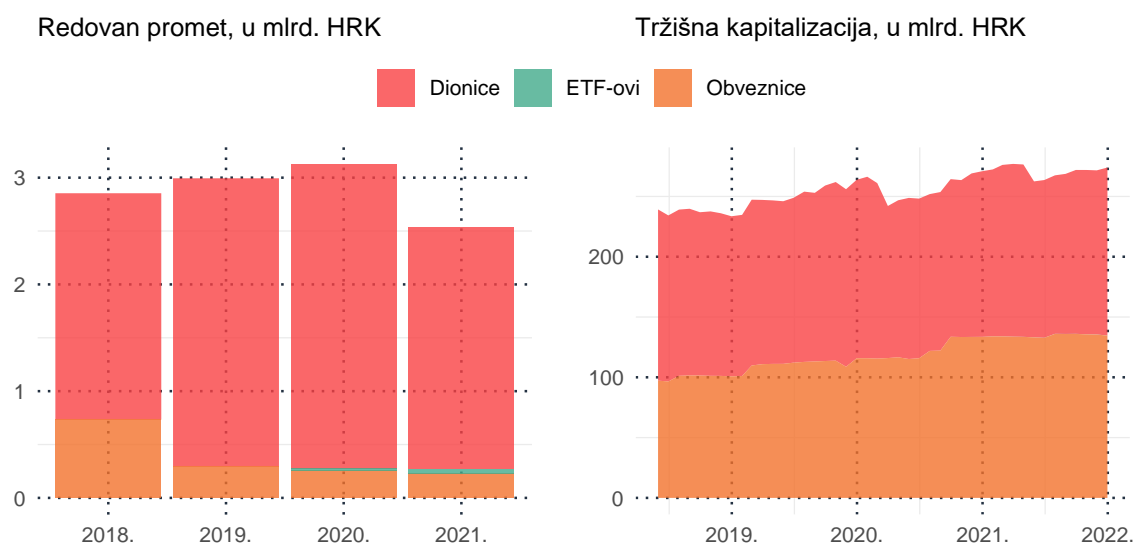
¹ Kraj 2021. godine zaključen je s najvišom vrijednosti CROBEX-a od kraja ožujka 2017. godine.

² Na službeno tržište uvrštene su dionice društva SPAN d.d., dok su na redovito tržište uvrštene dionice društava Primo Real Estate d.d. i VILLA DUBROVNIK d.d.

Ministarstvo financija RH u 2021. je godini dospijeće državne obveznice nominalne vrijednosti 6,0 mlrd. kuna, izdane u 2016. uz kamatnu stopu od 2,8 %, uspješno refinanciralo izdavanjem obveznice na domaćem tržištu nominalne vrijednosti od 9,0 mlrd. kuna uz godišnju kamatnu stopu od 0,5 % i rok dospijeća od sedam godina. Uz povijesno niske razine kamatnih stopa povoljnim je uvjetima financiranja svakako doprinijela pozitivna percepcija stabilnosti javnih financija Republike Hrvatske i zadržavanje njezina kreditnog rejtinga u investicijskom razredu. Od ukupno 32 uvrštena obveznička izdanja na kraju 2021. godine 15 ih se odnosilo na korporativne, a 16 na državne obveznice, dok je i dalje bila uvrštena jedna municipalna obveznica. Tržišna kapitalizacija obveznica na kraju godine iznosila je 134,6 mlrd. kuna, što je za 0,8 % više u odnosu na kraj 2020. godine.

Ukupan promet dvama uvrštenim ETF-ovima³ tijekom 2021. iznosio je 45,4 mil. kuna, dok je njihova tržišna kapitalizacija na kraju godine iznosila 63,2 mil. kuna. Iako je tržišna kapitalizacija ETF-ova činila tek 0,02 % ukupne tržišne kapitalizacije na ZSE-u na kraju 2021., promet ETF-ovima tijekom godine bio je relativno izraženiji te je činio 1,8 % ukupnog prometa na burzi, što dodatno naglašava važnost tih fondova kao važnog izvora likvidnosti za domaće tržište kapitala.

Slika 2.1.4. Ostvareni promet i tržišna kapitalizacija na ZSE-u

Izvor: ZSE

³ ETF (engl. *exchange traded fund*) investicijski je fond čijim se udjelima trguje na burzi, a 17. studenog 2020. dva takva fonda uvrstila su se na ZSE.

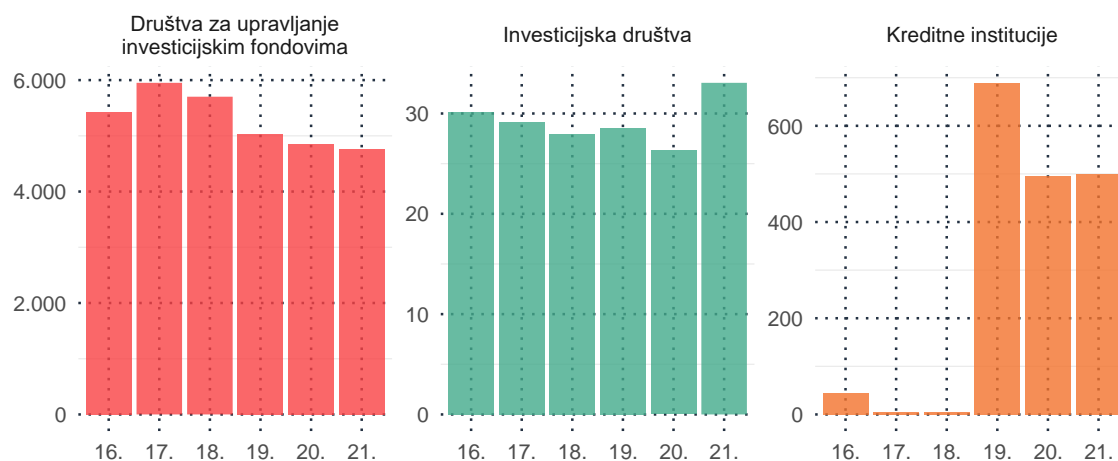
2.2. Investicijske usluge

Pružatelji investicijskih usluga

Na kraju 2021. investicijske usluge i s njima povezane aktivnosti pružalo je 25 financijskih institucija (jedna institucija manje u odnosu na prethodnu godinu⁴), od čega šest investicijskih društava, 13 kreditnih institucija i šest društava za upravljanje investicijskim fondovima. Ukupna vrijednost imovine pod upravljanjem pružatelja investicijskih usluga iznosila je 5,3 mlrd. kuna, što je pad od 1,2 % na godišnjoj razini. Pritom je vrijednost imovine društava za upravljanje investicijskim fondovima pala za 1,6 % (4,8 mlrd. kuna), dok se vrijednost imovine pod upravljanjem investicijskih društava povećala za 25,6 % (33,1 mil. kuna), a kreditnih institucija za 1,0 % (500,3 mil. kuna). Investicijske usluge u Hrvatskoj osim društava registriranih u Hrvatskoj i licenciranih od strane Hanfe izravno mogu pružati i društva iz zemalja članica EU-a⁵ pa je na kraju 2021. godine 587 društava bilo notificirano za izravno pružanje investicijskih usluga u Hrvatskoj. Značajno smanjenje broja društava notificiranih za neposredno pružanje investicijskih usluga u Hrvatskoj u odnosu na prethodnu godinu (kada je taj broj iznosio 974) posljedica je povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije (dalje u tekstu: EU) 31. siječnja 2020. godine.

Slika 2.2.1. Vrijednost imovine pod upravljanjem pružatelja investicijskih usluga

U mil. HRK

Izvor: Hanfa

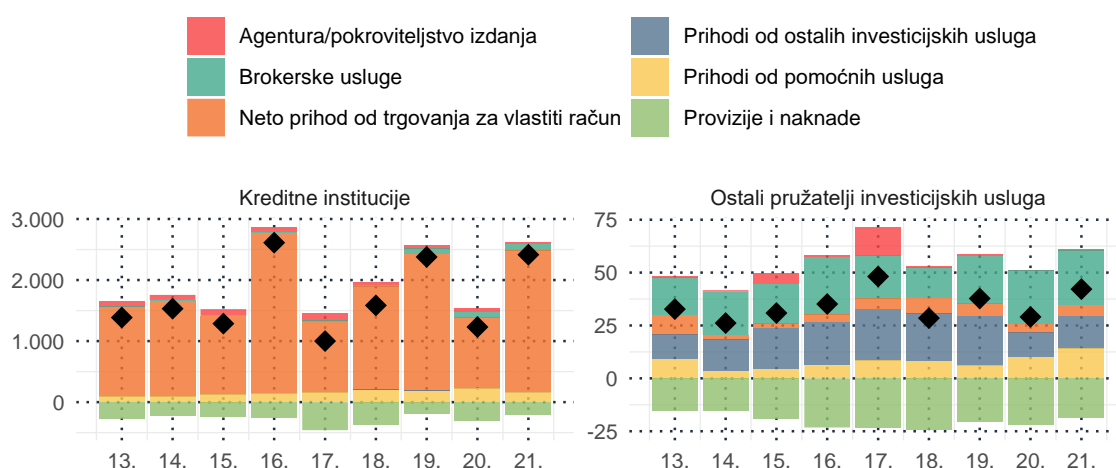
U 2021. pružatelji investicijskih usluga ostvarili su ukupan neto prihod od 2,5 mlrd. kuna, što je povećanje od 95,1 % u odnosu na prethodnu godinu. S obzirom na njihovu veličinu najveći dio prihoda očekivano su ostvarile kreditne institucije (2,4 mlrd. kuna, odnosno 98,6 % ukupnih prihoda), od čega

⁴ Društvo RBI prestalo je pružati investicijske usluge.

⁵ Takva društva ne podliježu nadzoru Hanfe, već zakonitost i pravilnost njihova rada u skladu s pravnim okvirom države iz koje dolaze nadzire nadležno nadzorno tijelo te države članice EU-a.

se najveći dio odnosio na trgovanje za vlastiti račun, koje je u 2021. činilo 96,3 % ukupnih neto prihoda kreditnih institucija. Slijedila su ih investicijska društva s ukupnim neto prihodima od 32,5 mil. kuna i rastom od 49,2 % na godišnjoj razini te društva za upravljanje investicijskim fondovima s 9,1 mil. kuna i godišnjim rastom od 34,9 %. U strukturi neto prihoda nebankarskih pružatelja investicijskih usluga najznačajniji dio činile su brokerske usluge, koje su u 2021. iznosile 25,7 mil. kuna, odnosno 60,9 % ukupnih neto prihoda. Investicijska su društva ostvarila četverostruko višu dobit u odnosu na prethodnu godinu, a ona je u 2021. iznosila 11,0 mil. kuna.

Slika 2.2.2. Prihodi i rashodi pružatelja investicijskih usluga prema vrsti usluge
U mil. HRK

Napomena: Istaknute točke označuju neto prihode pružatelja investicijskih usluga u promatranoj godini.
Izvor: Hanfa

Investicijski fondovi

Otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom

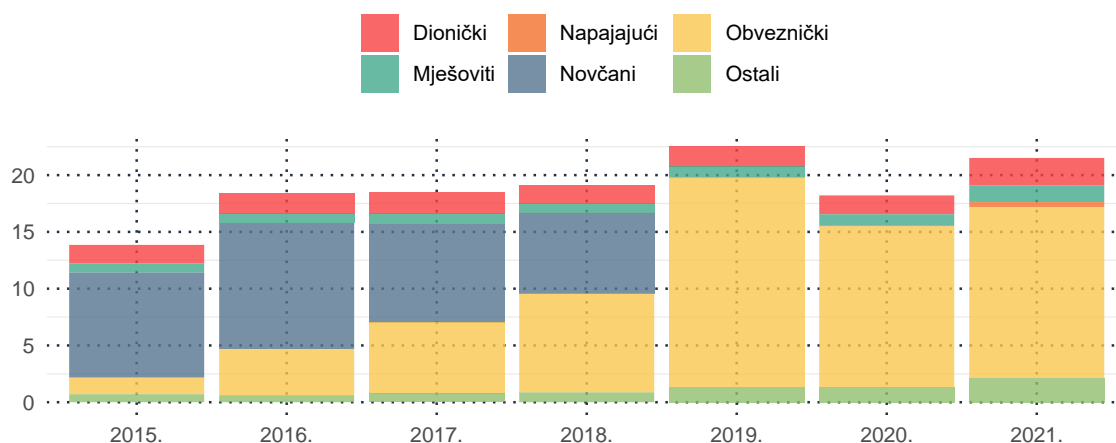
Na kraju 2021. godine na domaćem su tržištu poslovala 93 otvorena investicijska fonda s javnom ponudom (dalje u tekstu: UCITS fondovi), koji su upravljali neto imovinom u vrijednosti od 21,5 mlrd. kuna, što predstavlja povećanje od 18,1 % na godišnjoj razini. Time je gotovo pa dosegnuta pretpandemijska razina neto imovine pod upravljanjem UCITS fondova s kraja 2019. godine. Najveći rast neto imovine od 0,9 mlrd. kuna (6,4 %) na godišnjoj razini ostvarili su veličinom najznačajniji obveznički UCITS fondovi. Istodobno je neto imovina dioničkih fondova narasla za 0,8 mlrd. kuna (46,0 %), ostalih fondova za 0,8 mlrd. kuna (60,5 %),

Napajajući fond

Napajajući fond (engl. feeder) fond je koji najmanje 85 % svoje imovine ulaže u udjele glavnog (engl. master) fonda te u skladu s tim ima isti ulagateljski cilj i strategiju kao i glavni fond.

mješovitih fondova za 0,5 mlrd. kuna (53,0 %), dok su najmanji rast neto imovine od 0,4 mlrd. kuna (276,8 %) zabilježili napajajući fondovi. Rast imovine najvećim je dijelom rezultat povoljnih kretanja na tržištima, ali i povratka povjerenja ulagatelja, koji se odrazio u pozitivnom neto priljevu sredstava ulagatelja od 3,0 mlrd. kuna u UCITS fondove tijekom 2021. godine, čime su djelomično nadoknađeni značajni odljevi sredstava iz prethodne godine.

Slika 2.2.3. Neto imovina UCITS fondova
U mlrd. HRK

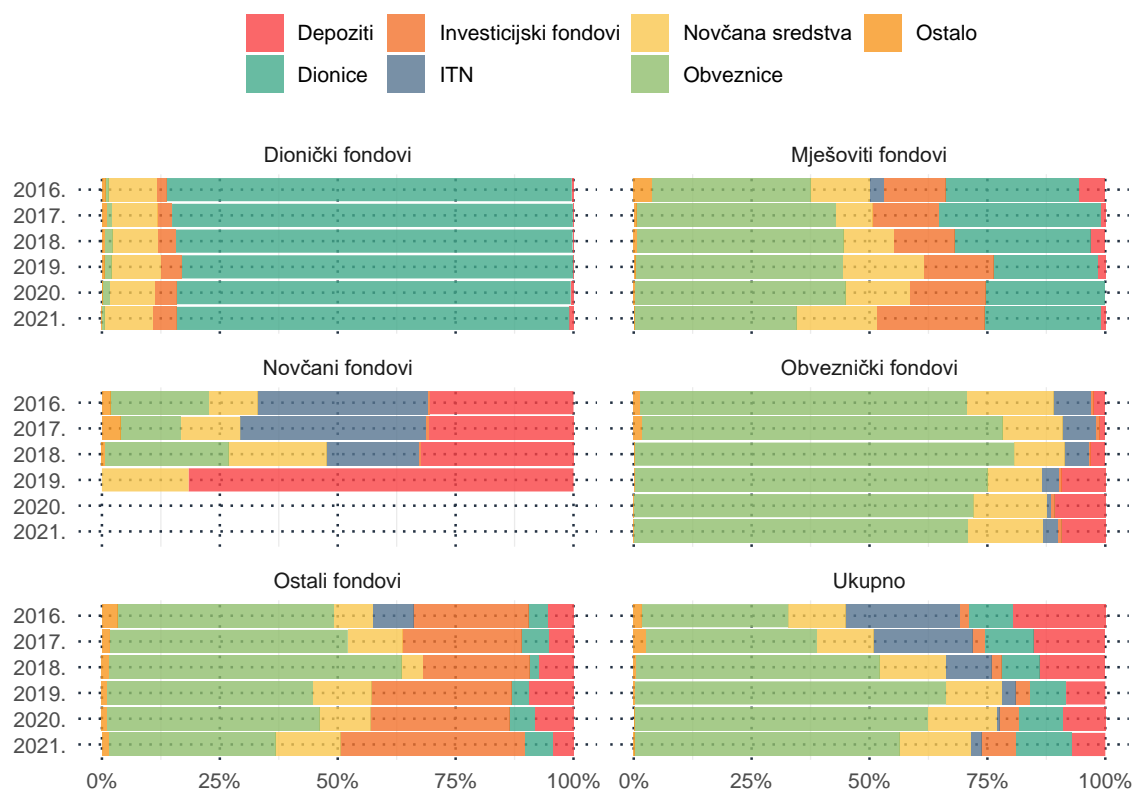

Napomena: Zbog stupanja na snagu Uredbe o novčanim fondovima većina se novčanih fondova početkom 2019. preregistrirala i nastavila poslovati kao kratkoročni obveznički fondovi.
Izvor: Hanfa

Struktura ulaganja ostala je relativno nepromijenjena, stoga je krajem 2021. imovina UCITS fondova najvećim dijelom bila uložena u obveznice (56,2 %), zatim u novčana sredstva (15,1 %), dionice (11,8 %), investicijske fondove (7,4 %) te depozite (7,1 %). Pod utjecajem okruženja niskih kamatnih stopa i još uvijek niskih prinosa na dužničke vrijednosne papire ulaganja u obveznice i depozite smanjila su se za 6,0 p.b. odnosno 1,9 p.b. u odnosu na prethodnu godinu, dok su povećana ulaganja u investicijske fondove (za 3,2 p.b.), dionice (2,6 p.b.) te instrumente tržišta novca (1,6 p.b.). Shodno tome u 2021. nastavljen je višegodišnji trend rasta inozemnih ulaganja kod gotovo svih kategorija UCITS fondova. Tako su krajem 2021. najveću zastupljenost inozemne imovine imali dionički fondovi (64,3 % ukupne imovine uz godišnji rast od 2,6 p.b), a zatim ostali fondovi (58,8 % ukupne imovine i rast od 8,6 p.b.) i mješoviti fondovi (57,5 % ukupne imovine i rast od 8,8 p.b.). Diversifikacijom portfelja UCITS fondova kroz rast inozemnih ulaganja smanjuje se njihova izloženost riziku koncentracije te riziku likvidnosti, no uz određeni rast izloženosti poremećajima na inozemnim tržištima (najviše dioničkim tržištima).

Slika 2.2.4. Struktura imovine UCITS fondova prema vrsti ulaganja

U % ukupne imovine

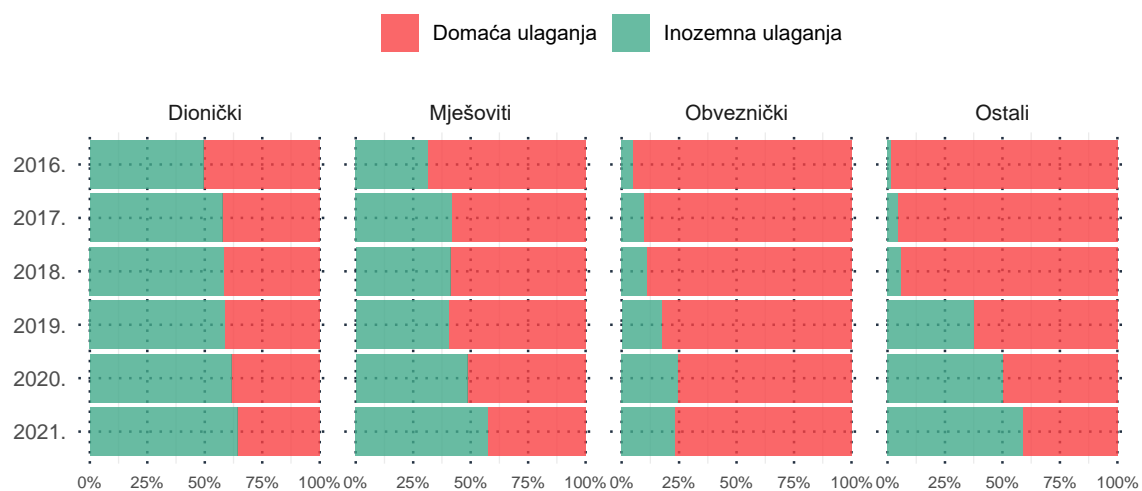

Napomena: ITN - instrumenti tržišta novca. Nakon stupanja na snagu Uredbe o novčanim fondovima, od ukupno 21 novčanog fonda u Hrvatskoj, u 2020. svi su poslovali kao kratkoročni obveznički fondovi ili su klasificirani u kategoriju „ostalo“.

Izvor: Hanfa

Slika 2.2.5. Struktura imovine UCITS fondova prema domicilnosti

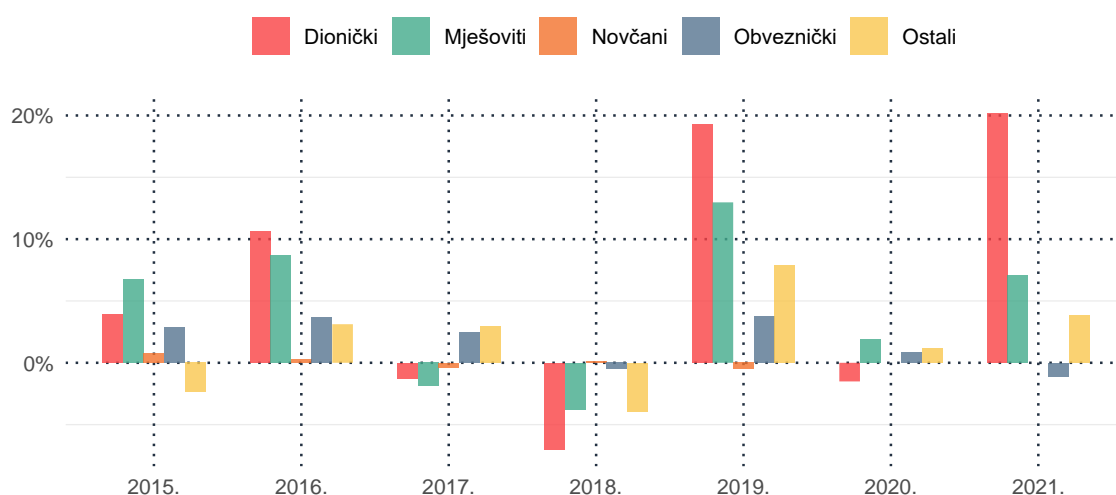
U %

Izvor: Hanfa

Gotovo sve kategorije UCITS fondova zaključile su 2021. godinu s pozitivnim prinosima reflektirajući pozitivna vrednovanja na financijskim tržištima u okružju stabilizacije sistemskog stresa i još uvijek povoljnih uvjeta financiranja. Prosječni godišnji prinos za dioničke fondove iznosio je 20,2 %, za mješovite fondove 7,1 %, a za ostale 3,8 %. Pod utjecajem očekivanog rasta kamatnih stopa zbog inflacije i posljedičnog pada vrijednosti dužničkih vrijednosnih papira obveznički UCITS fondovi zabilježili su negativne prinose pa je u 2021. ostvaren prosječni prinos od -1,1 %, a potisnuti rezultati izvjesni su i u narednom razdoblju.

Slika 2.2.6. Prosječni godišnji prinosi po vrstama fondova ponderirani udjelom u imovini

Izvor: Hanfa

Alternativni investicijski fondovi

Na kraju 2021. aktivna su bila 34 alternativna investicijska fonda (dalje u tekstu: AIF), od čega 29 s privatnom i pet s javnom ponudom. Pored toga, četiri AIF-a na kraju 2021. bila su u postupku likvidacije. Pri tome je neto imovina AIF-ova s privatnom ponudom u 2021. povećana za 11,1 % te je njihov udio u ukupnoj imovini AIF-ova na kraju 2021. iznosio 96,7 %. Preostalih 3,3 % neto imovine odnosilo se na AIF-ove s javnom ponudom, a njihova je imovina u odnosu na kraj 2020. uvećana za 4,7 %.

Tablica 2.2.7. Imovina AIF-ova po vrstama

U tisućama HRK

Alternativni investicijski fondovi	2020.	Udio	2021.	Udio	Apsolutna promjena	Relativna promjena
Javna ponuda	154.397	3,3%	161.621	3,1%	7.224	4,7%
Otvoreni	25.360	0,5%	23.137	0,4%	-2.223	-8,8%
Zatvoreni	129.037	2,7%	138.485	2,7%	9.447	7,3%
Osnovni (nekretninski)	129.037	2,7%	138.485	2,7%	9.447	7,3%
Privatna ponuda	4.555.167	96,7%	5.061.262	96,9%	506.095	11,1%
Otvoreni	3.247.672	69,0%	3.283.524	62,9%	35.852	1,1%
Osnovni	2.021.509	42,9%	2.186.222	41,9%	164.713	8,1%
Posebni	1.226.163	26,0%	1.097.302	21,0%	-128.861	-10,5%
Hedge fond	732.565	15,6%	964.334	18,5%	231.768	31,6%
Multi asset	45.502	1,0%	0	0,0%	-45.502	-100,0%
Poduzetničkog kapitala	0	0,0%	33.544	0,6%	33.544	-
Rizičnog kapitala	426.901	9,1%	30.260	0,6%	-396.641	-92,9%
Specijalizirani AIF	20.994	0,4%	29.116	0,6%	8.123	38,7%
Za ulaganje u suvereni dug	200	0,0%	40.048	0,8%	39.847	19883,8%
Zatvoreni	1.307.495	27,8%	1.777.738	34,0%	470.243	36,0%
Osnovni	1.307.495	27,8%	1.710.013	32,7%	402.519	30,8%
Posebni (rizičnog kapitala)	0	0,0%	67.725	1,3%	67.725	-
Ukupno	4.709.564	100,0%	5.222.883	100,0%	513.319	10,9%

Izvor: Hanfa

Fond hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata

Neto imovina Fonda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji krajem 2021. godine iznosila je 989,7 mil. kuna, što je povećanje od 2,5 % u odnosu na prethodnu godinu. Cijena udjela na godišnjoj razini povećala se za 3,6 % te je na dan 31. prosinca 2021. iznosila 548,2 kuna.

Društva za upravljanje investicijskim fondovima

Tijekom 2021. ukupan broj društava za upravljanje investicijskim fondovima ostao je nepromijenjen, odnosno 23 društva upravljala su sa 127 investicijskih fondova. Od toga su četiri društva upravljala samo UCITS fondovima (jedno društvo više u odnosu na prethodnu godinu), 12 društava samo AIF-ovima (jedno društvo više u odnosu na prethodnu godinu), a sedam društava i AIF-ovima i UCITS-ima (dva društva manje u odnosu na prethodnu godinu).

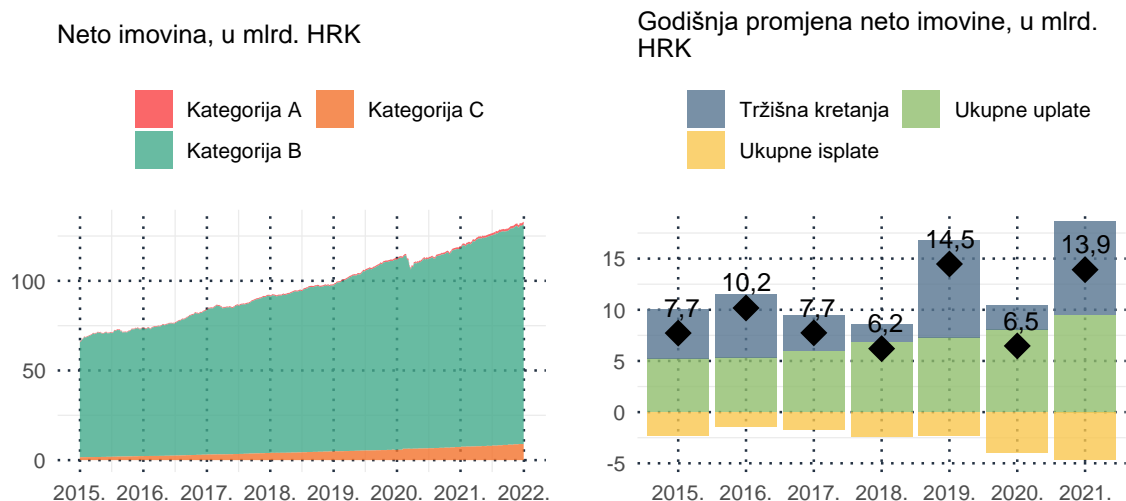
Društva za upravljanje investicijskim fondovima su u 2021. ostvarila dobit prije poreza u iznosu od 89,1 mil. kuna, što je za 31,3 % više u odnosu na prethodnu godinu, primarno zbog rasta prihoda od upravljanja alternativnim investicijskim fondovima (rast od 33,3 % na godišnjoj razini). Ukupna imovina društava za upravljanje na kraju 2021. iznosila je 260,7 mil. kuna, što predstavlja smanjenje od 5,7 % u odnosu na prethodnu godinu.

2.3. Mirovinski sustav

Obvezni mirovinski fondovi (OMF)

Na kraju 2021. neto imovina 12 obveznih mirovinskih fondova (dalje u tekstu: OMF) dosegla je 133,0 mlrd. kuna (30,9 % BDP-a), odnosno povećala se za 11,7 % na godišnjoj razini. Stabilan priljev neto uplata sredstava članova i povoljna tržišna kretanja pozitivno su se odrazili na vrijednost imovine pod upravljanjem. Veličinom dominantna kategorija B OMF-ova ostvarila je rast neto imovine od 10,6 % te je krajem godine dosegla 122,6 mlrd. kuna, dok su kategorije A i C dosegle vrijednost neto imovine od 1,4 mlrd. kuna (45,6 %), odnosno 8,9 mlrd. kuna (23,0 %). Ukupni neto doprinosi uplaćeni u OMF-ove u 2021. iznosili su 7,5 mlrd. kuna i bili su za 9,2 % viši nego u prethodnoj godini, dok su ukupni iznosi isplata po zatvaranju osobnih računa iz svih OMF-ova zabilježili povećanje od 23,3 % i iznosili su 1,9 mlrd. kuna.

Slika 2.3.1. Neto imovina, ukupne uplate, isplate i tržišna kretanja OMF-ova
U mlrd. HRK

Izvor: Hanfa

Ukupan broj članova OMF-ova na kraju 2021. godine iznosio je 2,1 milijun, što je za 53,8 tisuća članova više nego u prethodnoj godini, od čega se 1,9 milijuna nalazilo u kategoriji B, 150,3 tisuće u kategoriji A i 61,3 tisuće u kategoriji C. Najprimjetnije se povećao broj članova kategorije A, za 66,8 tisuća

članova, dok je kategorija B zabilježila smanjenje od 25,7 tisuća članova, a kategorija C porast od 12,7 tisuća članova. Porast broja članova kategorije A rezultat je relativne inercije članova prilikom prvog odabira fonda i zakonskih promjena Zakona o obveznim mirovinskim fondovima⁶ (dalje u tekstu: ZOMF) koje su na snagu stupile 2019. godine, a prema kojima se svi članovi koji sami ne odaberu kategoriju fonda automatski raspodjeljuju u jedan od fondova kategorije A.

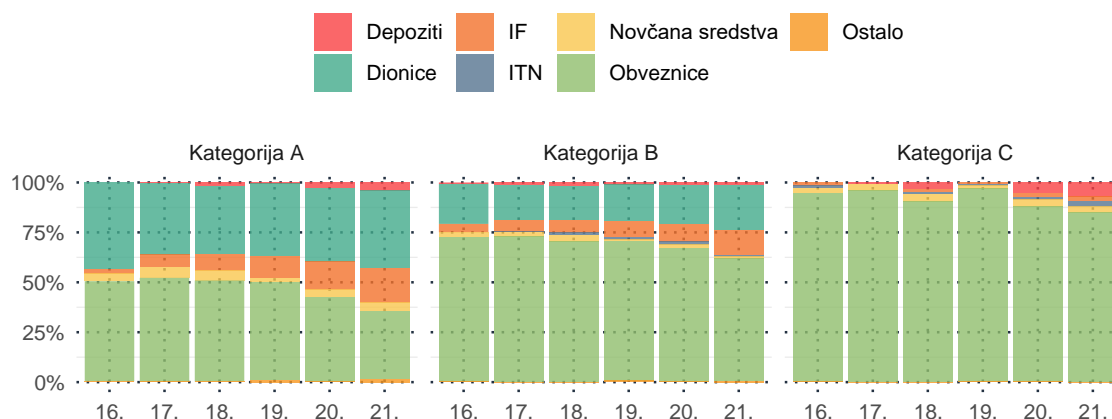
S obzirom na to da zakonska ograničenja u velikoj mjeri određuju strukturu ulaganja mirovinskih fondova, ona je ostala relativno nepromijenjena i dominantno alocirana u domaće državne obveznice (57,5 % svih ulaganja OMF-ova na kraju 2021.). Okolnosti izuzetno niskih kamatnih stopa rezultirale su blagim intenziviranjem potrage za zadovoljavajućim prinosima kroz povećanu

MIREX

Mirex indeksi, koje Hanfa svakodnevno računa i objavljuje na svojim stranicama, predstavljaju neto imovinom ponderiranu prosječnu vrijednost obračunske jedinice pojedine kategorije (A, B i C) obveznih mirovinskih fondova.

alokaciju sredstava mirovinskih fondova u druge financijske instrumente. Tako je na godišnjoj razini u svim kategorijama OMF-ova zabilježeno smanjenje ulaganja u obveznice uz istodobno povećanje ulaganja u investicijske fondove i dionice. Kod kategorije A ulaganja u obveznice smanjila su se za 8,4 p.b., kod kategorije B za 5,6 p.b., a kod najkonzervativnije kategorije C za 2,7 p.b. Istodobno je kod svih kategorija zabilježeno povećanje ulaganja u investicijske fondove (kategorija A za 3,0 p.b., kategorija B za 3,7 p.b. i kategorija C za 0,2 p.b.).

Slika 2.3.2. Struktura imovine OMF-ova prema vrsti ulaganja
U % ukupne imovine

Napomena: IF - investicijski fondovi, ITN - instrumenti tržišta novca. Stupanjem na snagu Uredbe (EU) 2017/1131 Europskog Parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o novčanim fondovima, od ukupno 21 novčanih fondova u Hrvatskoj, u 2020. svi su poslovali kao kratkoročni obveznički fondovi ili su klasificirani u kategoriju ostalo.
Izvor: Hanfa

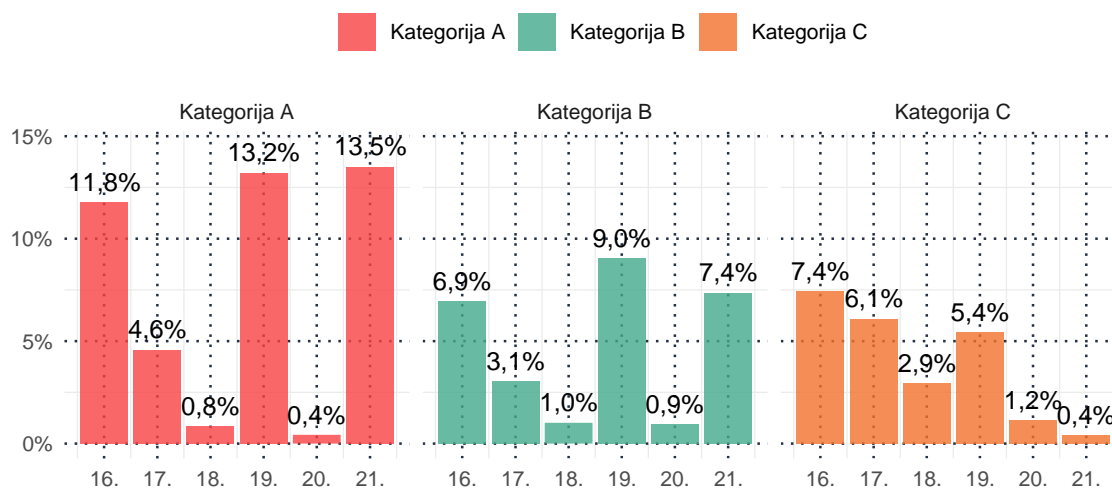
Sve tri kategorije OMF-ova godinu su zaključile s pozitivnim godišnjim prinosima, koji su bili proporcionalni stupnju rizičnosti njihovih portfelja. Stoga je, u skladu s kretanjima na domaćim i

⁶ Zakonske izmjene uređuju proceduru prema kojoj se novi članovi, ako u 30 dana od zaposlenja samostalno ne odaberu mirovinski fond, automatizmom svrstavaju u jedan od četiri fonda kategorije A ([NN, br. 115/18](#)).

inozemnim financijskim tržištima, u 2021. najviše prinose ostvarila rizičnijim ulaganjima najizloženija kategorija A (prosječan prinos od 13,5 %), dok je najniže prinose ostvarila kategorija C OMF-ova, koja je s usmjerenošću na državne obveznice najkonzervativnija kategorija (prosječan prinos od 0,4 %). Kategorija B, koju karakterizira balansirana strategija ulaganja, u 2021. ostvarila je prosječan prinos od 7,4 %. Time su mirovinski fondovi, nakon očuvanja vrijednosti i stagnacije u izazovnoj 2020., već u sljedećoj godini ostvarili relativno visoke nominalne stope prinosa.

Slika 2.3.3. Prinosi OMF-ova

U %

Izvor: Hanfa

Dobrovoljni mirovinski fondovi (DMF)

U okviru trećeg, dobrovoljnog stupa mirovinskog osiguranja u Hrvatskoj na kraju 2021. poslovalo je 28 dobrovoljnih mirovinskih fondova (dalje u tekstu: DMF), od kojih je 20 zatvorenog (dalje u tekstu: ZDMF), a osam otvorenog tipa (dalje u tekstu: ODMF). Ukupni broj članova DMF-ova bio je za 4,4 % veći nego prethodne godine. Pritom se broj članova ODMF-ova povećao za 4,8 % (na 351,3 tisuće), a ZDMF-ova za 1,7 % (na 46,0 tisuća), čime je nastavljen višegodišnji trend prepoznavanja trećeg mirovinskog stupa kao kvalitetnog oblika dugoročne štednje.

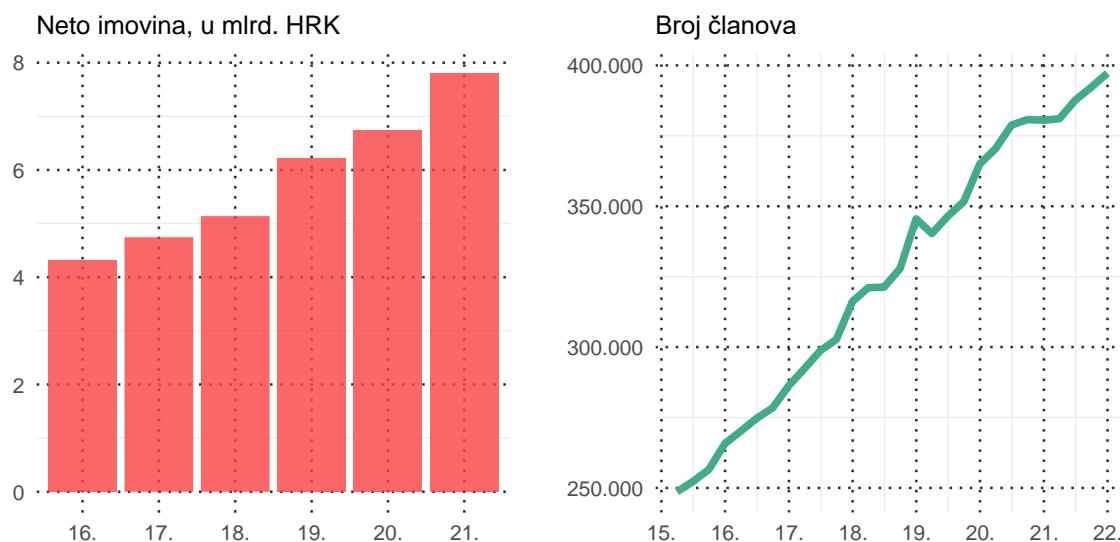
Ukupna neto imovina trećeg mirovinskog stupa povećala se za 15,8 % na godišnjoj razini te je na kraju godine iznosila 7,8 mlrd. kuna. Ukupne uplate u DMF-ove u 2021. bile su za 9,8 % više u odnosu na prethodnu godinu (934,0 mil. kuna), dok su ukupne godišnje isplate povećane za 6,9 % (306,8 mil. kuna).

Prinosi dobrovoljnih mirovinskih fondova zabilježili su oporavak u 2021. te su se kretali u rasponu od 0,3 % do 13,5 %, dok je prosječni prinos iznosio 7,1 %. U strukturi ulaganja DMF-ova prevladavale su obveznice (52,4 %), a slijedile su ih dionice (25,1 %) i investicijski fondovi (12,6 %). Pritom se u odnosu na prošlu godinu, slično kao i kod OMF-ova, smanjio udio obvezničkih ulaganja (za 6,6 p.b. u odnosu na 2020.), dok su se povećala dionička ulaganja (za 1,1 p.b. u odnosu na 2020.) i ulaganja u investicijske fondove (za 2,6 p.b. u odnosu na 2020.).

Otvoreni i zatvoreni DMF-ovi

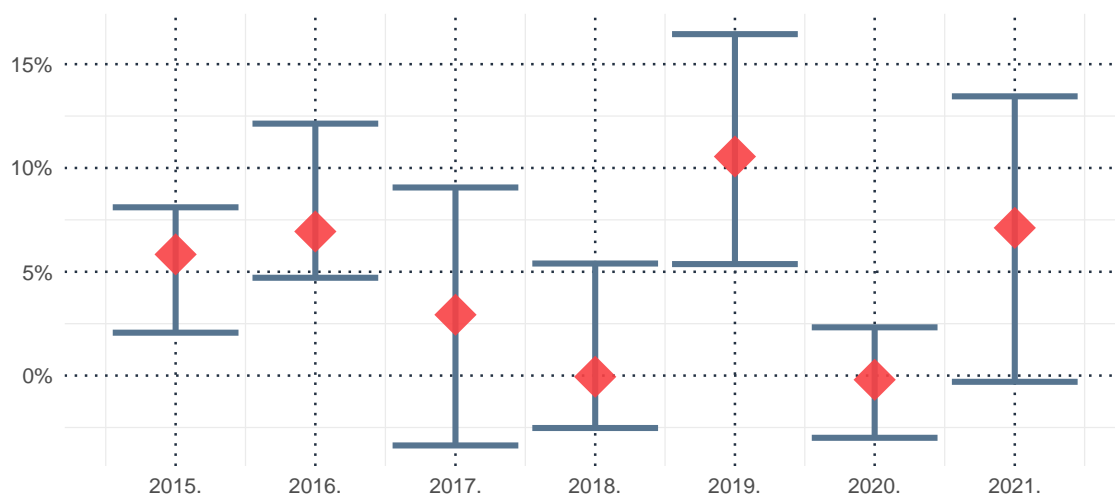
Dobrovoljni mirovinski fond može biti fond otvorene naravi, a član može biti bilo koja osoba koja ima prebivalište u Republici Hrvatskoj. Dobrovoljni mirovinski fond može biti i zatvorene naravi, osnovan za potrebe određenih poslodavaca ili za potrebe članova sindikata ili za potrebe članova udruge samostalnih djelatnosti. Zatvorene DMF-ove osniva pokrovitelj, odnosno poslodavci, sindikati i udruge samostalnih djelatnosti i oni uplaćuju sredstva na osobne račune članova mirovinskih fondova. Na uložena sredstva država isplaćuje državna poticajna sredstva (DPS), kojima potiče dobrovoljnu mirovinsku štednju. Može se biti članom više DMF-ova istodobno, s time da se DPS može ostvariti samo u jednom DMF-u u iznosu od 15 % ukupno uplaćenih sredstava tokom godine, odnosno najviše do 750 kuna godišnje.

Slika 2.3.4. Neto imovina i broj članova DMF-ova

Izvor: Hanfa

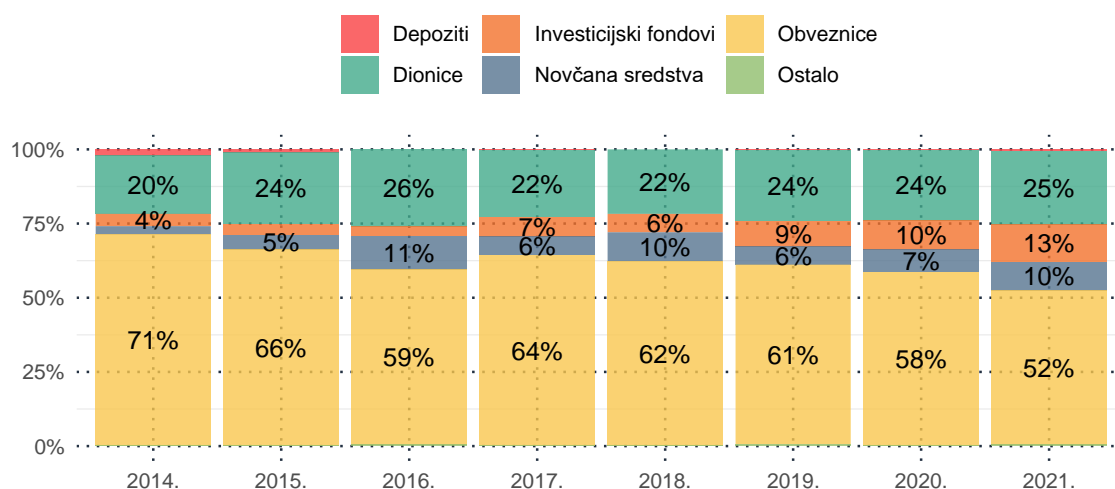
Slika 2.3.5. Godišnji prinos DMF-ova

Napomena: Prikazani su prosječni godišnji prinosi i raspon prinosa dobrovoljnih mirovinskih fondova u promatranoj godini.
Izvor: Hanfa

Slika 2.3.6. Struktura ulaganja DMF-ova

U % ukupne imovine

Izvor: Hanfa

Mirovinska društva

U 2021. dobrovoljnim i obveznim mirovinskim fondovima upravljalo je pet društava, jednako kao i u prethodnoj godini. Dobit nakon oporezivanja u 2021. iznosila je 155,8 mil. kuna, što je na godišnjoj razini porast od 8,4 %. Rast dobiti mirovinskih društava prvenstveno je povezan s rastom neto imovine mirovinskih fondova pod upravljanjem, a na temelju koje se ostvaruju prihodi od naknada za upravljanje,

koji su 2021. porasli unatoč nastavku procesa smanjenja stopa naknada za upravljanje OMF-ovima, definiranog zakonskim izmjenama⁷.

Mirovinska osiguravajuća društva

U 2021. u Hrvatskoj su poslovala dva mirovinska osiguravajuća društva (dalje u tekstu: MOD), jednako kao i u prethodnoj godini. Ukupna aktiva MOD-ova na kraju 2021. iznosila je 2,1 mlrd. kuna, što je za 44,0 % više nego na kraju prethodne godine. Porast aktive posljedica je značajnijeg transfera sredstava iz mirovinskih fondova s obzirom na porast novih korisnika, odnosno novih ugovora o mirovinskom osiguranju i to prvenstveno iz drugog mirovinskog stupa. Tako su na kraju 2021. MOD-ovi imali ukupno 13,5 tisuće članova, što je povećanje od 26,1 % u odnosu na prethodnu godinu. Broj korisnika dobrovoljnog mirovinskog osiguranja pritom se smanjio za 9,5 %, dok se broj korisnika obveznog mirovinskog osiguranja povećao za 76,6 %. Ukupan broj ugovora mirovinskih osiguravajućih društava na kraju godine iznosio je 13,6 tisuća. Trend rasta korisnika ugovora obveznog mirovinskog osiguranja uz istodoban pad korisnika, odnosno ugovora dobrovoljnog mirovinskog osiguranja djelomično je posljedica zakonskih izmjena iz 2019.⁸, kada su proširene mogućnosti isplate dobrovoljne mirovinske štednje i putem mirovinskih fondova i putem društava za životno osiguranje, ali i kombinirane isplate mirovine, koju je značajan dio članova i iskoristio. Zakonskim izmjenama mirovinskog sustava iz 2019., kojima je omogućena isplata dodatka na mirovinu i za mirovine koje se isplaćuju iz prvog i drugog stupa, značajno je povećana privlačnost i konkurentnost kombiniranih mirovina, što se posljedično odrazilo i na povećan broj korisnika takvih mirovina te ubrzanje priljeva sredstava osiguranika iz mirovinskih fondova u mirovinska osiguravajuća društva. Tako su u 2021. tehničke pričuve MOD-ova porasle za 54,2 % te su na kraju 2021. iznosile 1,7 mlrd. kuna. Kombinirane starosne mirovine činile su na kraju 2021. godine 14,6 % ukupnih tehničkih pričuva MOD-ova, dok su u strukturi mirovina i dalje najistaknutije pojedinačne doživotne starosne mirovine, koje su na kraju 2021. činile 59,2 %.

Ukupna ulaganja MOD-ova, koja su na kraju 2021. činila 93,3 % ukupne aktive (1,9 mlrd. kuna), na godišnjoj su se razini povećala za 46,4 %. Pritom je, u skladu sa zakonskom regulativom, najznačajniji dio ulaganja za pokriće tehničkih pričuva bio uložen u državne obveznice (86,8 %), a zatim u udjele investicijskih fondova (5,9 %) te korporativne obveznice (3,5 %), dok su novčana sredstva činila 3,5 %. U odnosu na prethodnu godinu najviše se povećao udio ulaganja u obveznice (8,9 p.b.), dok su se najviše smanjili depoziti (12,1 p.b.). Tehničke pričuve, koje su na kraju 2021. činile 86,8 % ukupne pasive (1,8 mlrd. kuna), porasle su za 51,1 % na godišnjoj razini, uglavnom kao posljedica priljeva

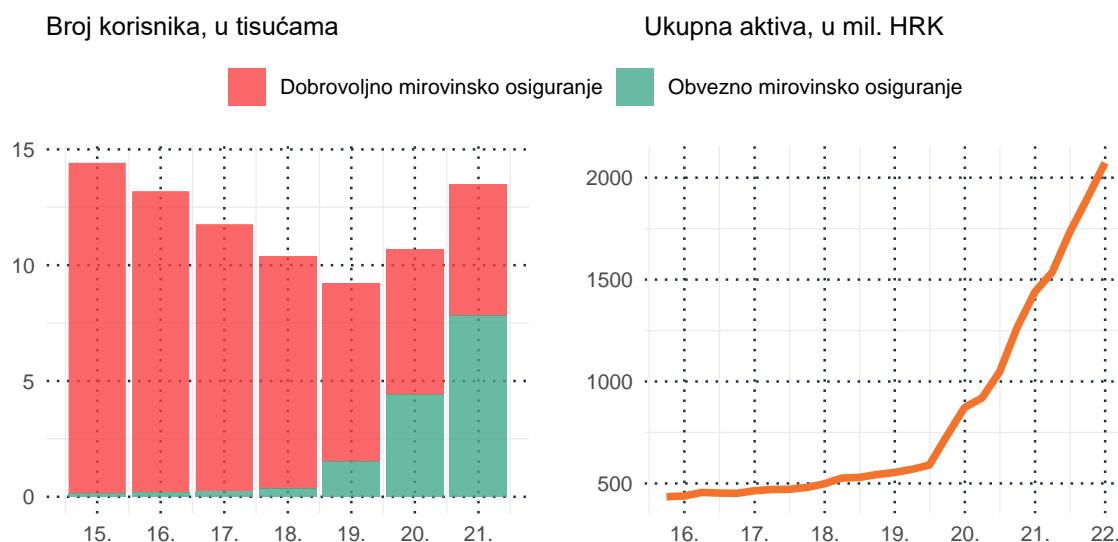
⁷ Članak 63. ZOMF-a ([NN, br. 115/18](#)) definira visinu naknade za upravljanje u iznosu od najviše 0,338 % godišnje od ukupne imovine umanjene za financijske obveze mirovinskog fonda u 2019., najviše 0,3 % u 2020. godini, a za svaku daljnju godinu stopa naknade umanjuje se za 5,5 % u odnosu na stopu naknade koja se primjenjivala u prethodnoj godini, zaokruženo na tri decimalna mjesta, s time da ista ne može biti niža od 0,27 %.

⁸ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima ([NN, br. 115/18](#))

sredstava novih članova, ali i inflacijskih kretanja koja utječu na vrijednosna usklađenja tehničkih pričuva⁹.

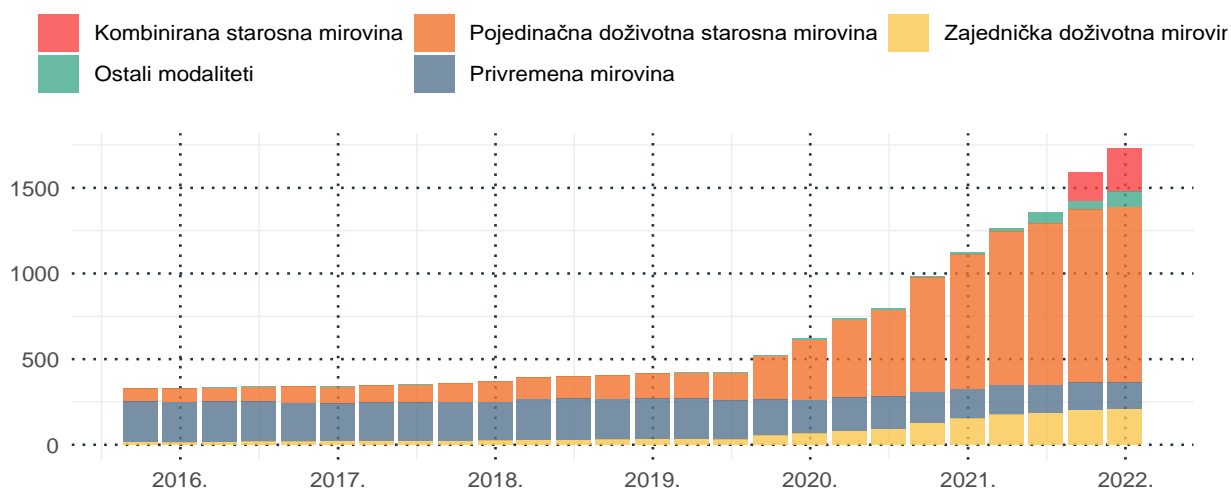
MOD-ovi su u 2021. ostvarili neto dobit od 4,4 mil. kuna ili 50,3 % manje u odnosu na prethodnu godinu, čime je povrat na prosječnu imovinu MOD-ova u 2021. iznosio 0,3 %. Unatoč smanjenoj profitabilnosti, njihova je kapitaliziranost na kraju 2021. zadržana značajno iznad regulatornih zahtjeva.

Slika 2.3.7. Broj korisnika mirovinskog osiguranja i aktiva MOD-ova

Izvor: Hanfa

Slika 2.3.8. Stanje tehničkih pričuva prema vrsti mirovinskog programa
U mil. HRK

Izvor: Hanfa

⁹ MOD-ovi su prema Zakonu o mirovinskim osiguravajućim društvima (NN, br. 115/18) dužni usklađivati mirovine šestomjesečnom dinamikom u skladu sa stopom promjene indeksa potrošačkih cijena.

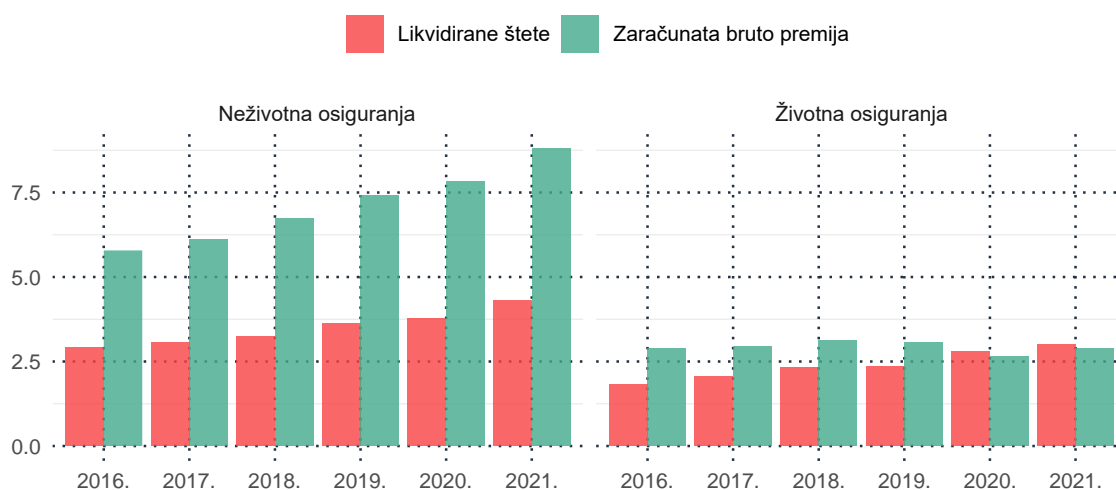
2.4. Osiguranje

Broj društava za osiguranje nije se promijenio tijekom 2021. pa je na kraju godine u Hrvatskoj poslovalo 15 društava, od kojih tri životna, četiri neživotna i osam složenih društava za osiguranje. Oporavak gospodarske aktivnosti prelio se na rast bruto zaračunate premije društava za osiguranje, koja je krajem 2021. dosegla 11,7 mlrd. kuna (porast od 11,7 % na godišnjoj razini). Od toga je zaračunata bruto premija za životna osiguranja iznosila 2,9 mlrd. kuna, odnosno povećala se za 9,4 % na godišnjoj razini, čime je ostvaren njezin djelomični oporavak nakon kontrakcije iz prethodne, koronakrizom obilježene godine. Rastu premije osiguranja života najviše su doprinijeli rast premije za životna osiguranja (6,0 %) i rast premije od *unit-linked* osiguranja (4,0 %). Istovremeno je zaračunata bruto premija za neživotna osiguranja iznosila 8,8 mlrd. kuna, što je porast od 12,4 % na godišnjoj razini, a porastu premije najviše su doprinijeli osiguranje od odgovornosti (porast od 5,4 % u 2021.), osiguranje imovine (2,4 %) te osiguranje kredita i financijskih gubitaka (2,3 %).

Unit-linked osiguranje

Unit-linked životno osiguranje je osiguranje kod kojeg ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja. Unit-linked police funkcioniraju po principu ulaganja u fond te svaka uplata premije predstavlja kupnju određenog udjela u fondu. Osiguratelj pak preuzima samo osigurateljni rizik, odnosno isplatu ako se ostvari osigurani slučaj.

Slika 2.4.1. Zaračunata bruto premija i likvidirane štete
U mlrd. HRK

Izvor: Hanfa

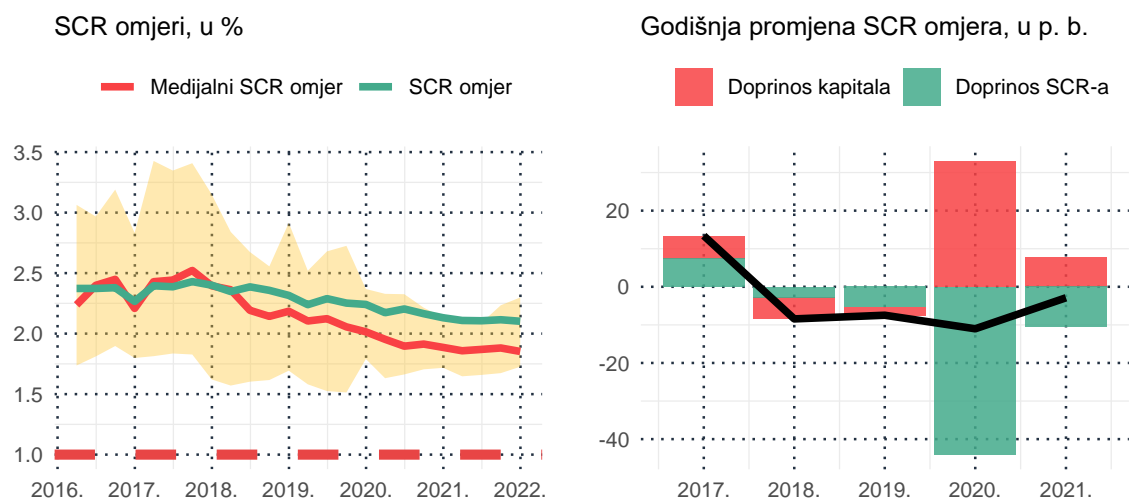
Ukupne likvidirane štete na kraju 2021. iznosile su 7,3 mlrd. kuna, odnosno povećale su se za 11,7 % na godišnjoj razini. Pritom je iznos likvidiranih šteta za životna osiguranja iznosio 3,0 mlrd. kuna

(povećanje od 7,7 % na godišnjoj razini s obzirom na nastavak starenja i dospijeca portfelja životnih osiguranja), dok je iznos likvidiranih šteta za neživotna osiguranja iznosio 4,3 mlrd. kuna (povećanje od 14,6 % na godišnjoj razini). Rastu isplate šteta neživotnih osiguranja najviše su doprinijeli osiguranje od odgovornosti (porast od 4,0 % u 2021.) i osiguranje imovine s obzirom na nastavak isplate šteta nakon potresa s kraja 2020. godine (2,0 %).

U 2021. nastavljen je trend blagog smanjenja kapitaliziranosti društava za osiguranje mjereno omjerom solventnosti (dalje u tekstu: SCR omjer). Posljedica je to prvenstveno porasta potreba za kapitalom zbog rastućih tržišnih rizika. Unatoč tome SCR omjer društava za osiguranje na kraju 2021. bio je dva puta veći od regulatorno propisanog minimuma (iznosio je 210,2 % u odnosu na zahtijevani minimum od 100 %). Očuvanju zadovoljavajuće razine kapitaliziranosti u 2020. i 2021. doprinijela je Odluka Hanfe o zabrani isplate dobiti donesena u 2020., a koja je u 2021. nadopunjena smjernicama¹⁰ koje su od društava zahtijevale razborito ponašanje prilikom upravljanja kapitaliziranošću kao jednim od preduvjeta za očuvanje financijske stabilnosti.

Visoke kapitalne zalihe domaćeg sektora osiguranja osobito su važne s obzirom na predstojeće strukturne promjene koje se očekuju početkom 2023.: uvođenje novog Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja za ugovore o osiguranju (dalje u tekstu: MSFI 17)¹¹ i uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, koji će, između ostalog, utjecati i na kapitaliziranost društava za osiguranje.

Slika 2.4.2. Solventnost društava za osiguranje

Napomena: Označeno područje označuje interkvartilni raspon SCR omjera po društvima. Isprekidana horizontalna linija označuje regulatorno propisanu granicu od 100%.
Izvor: Hanfa

¹⁰ Hanfa je početkom travnja 2021. izdala smjernice društvima za osiguranje da se suzdrže od isplate dobiti barem do kraja rujna 2021., odnosno da pri isplatama primijene konzervativne bonitetne kriterije u pogledu profitabilnosti, strukture imovine i vlastitih sredstava.

¹¹ Više o uvođenju novog međunarodnog računovodstvenog standarda može se naći u publikaciji [Makroprudencijalni skener rizika, br. 6 u Okviru 2. Što donosi novi MSFI 17 - Ugovori o Osiguranju.](#)

Hrvatski ured za osiguranje

Hrvatski ured za osiguranje (dalje u tekstu: HUO) posluje kao udruženje društava za osiguranje koje financiraju njegovi članovi. Kao neprofitna organizacija svojim financijskim poslovanjem obuhvaća Garancijski fond (neprofitni segment poslovanja) i Redovitu djelatnost (profitni segment poslovanja) u sklopu koje se obavlja i Oporeziva djelatnost. Obvezni članovi HUO-a sva su društva za osiguranje koja svojim ugovarateljima nude mogućnost sklapanja polica obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti, dok je za ostala društva članstvo dobrovoljno¹². Prema podacima iz bilance Redovite djelatnosti HUO-a na dan 31. prosinca 2021. ukupna imovina HUO-a iznosila je 10,6 mil. kuna. Na strani pasive ukupne su obveze iznosile 3,7 mil. kuna, dok su izvori financiranja iznosili 6,9 mil. kuna. Prihodi HUO-a iznosili su 8,6 mil. kuna, što je za 2,3 % više u odnosu na prethodnu godinu. Najznačajniji приход bio je onaj od članova. Istodobno su rashodi iznosili 8,6 mil. kuna, što je za 3,5 % manje u odnosu na prethodnu godinu. Među rashodima su dominirali rashodi za redovno poslovanje Ureda. Ukupna imovina Garancijskog fonda na dan 31. prosinca 2021. iznosila je 19,5 mil. kuna, što je povećanje od 29,1 % u odnosu na prethodnu godinu.

Hrvatski POOL za osiguranje i reosiguranje nuklearnih rizika, GIU

Na temelju članka 351. Zakona o osiguranju (dalje u tekstu: ZOS)¹³ društva za osiguranje odnosno reosiguranje mogu osnovati udruženje (*pool*) osiguranja koja pokrivaju rizike velikih šteta od odgovornosti za atomske štete. Stoga u Republici Hrvatskoj posluje Hrvatski POOL za osiguranje i reosiguranje nuklearnih rizika, GIU (dalje u tekstu: Hrvatski Nuklearni POOL), koji zajedno sa slovenskim *poolom* imovine NE Krško provodi suosiguranje od požarnih i nuklearnih rizika, od rizika loma stroja kao i od odgovornosti za štete prema trećim stranama tijekom prijevoza nuklearnog goriva. Hrvatski Nuklearni POOL obavlja djelatnosti:

- I. sklapanja i ispunjenja ugovora o suosiguranju i reosiguranju nuklearnih postrojenja odnosno rizika u zemlji i inozemstvu
- II. organiziranja aktivnosti u zemlji pri provedbi mjera za sprječavanje i smanjenje nuklearnih i drugih rizika odnosno šteta koje ugrožavaju imovinu i osobe
- III. posredovanja, zastupanja, snimanja rizika, snimanja i procjene šteta, pružanja pravne pomoći i drugih intelektualnih i tehničkih usluga u vezi s poslovima osiguranja, suosiguranja i reosiguranja nuklearnih postrojenja i rizika
- IV. prikupljanja, držanja, deponiranja i oročavanja novčanih sredstava koja ostvaruje svojim poslovanjem te kreditiranja osiguranika i drugih pravnih osoba.

¹² Popis članova HUO-a može se pronaći na njegovoj službenoj stranici, na sljedećoj [poveznici](#).

¹³ Zakon o osiguranju ([NN, br. 30/15](#), [112/18](#), [63/20](#), [133/20](#))

2.5. Nebankarsko financiranje

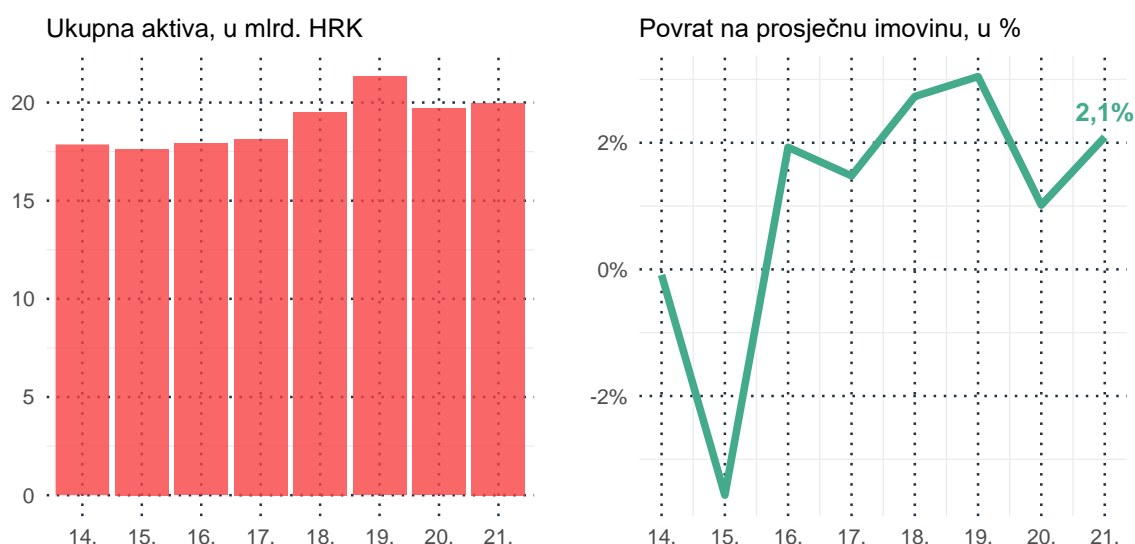
Leasing društva

Snažan gospodarski oporavak i dobra turistička sezona u 2021. odrazili su se na oporavak poslovanja 15 leasing društava koja su krajem 2021. poslovala na domaćem tržištu. Tako je na kraju 2021. ukupna aktiva leasing društava iznosila 20,0 mlrd. kuna te je bila za 1,4 % viša nego godinu ranije. Primarni izvor financiranja leasing društava i dalje su bili krediti i zajmovi inozemnih institucija, koji su na kraju godine iznosili 14,2 mlrd. kuna, što je smanjenje od 0,5 % na godišnjoj razini te su ukupne obveze iznosile 17,3 mlrd. kuna.

Vrijednost novozaključenih ugovora u segmentu financijskog leasinga povećala se za 30,3 % u odnosu na prethodnu godinu, dok je vrijednost novozaključenih ugovora u segmentu operativnog leasinga porasla za 5,7 % tijekom 2021. godine. U strukturi objekata leasinga i dalje prevladavaju vozila (osobna i gospodarska vozila), koja su na kraju godine bila financirana u ukupnom iznosu od 10,6 mlrd. kuna ili 73,7 % vrijednosti svih aktivnih ugovora (rast od 6,7 % na godišnjoj razini). U pogledu sektorske izloženosti, leasing društva su tijekom 2021. ostala najviše izložena poslovnim subjektima, koji su činili 73,0 % (10,5 mlrd. kuna) vrijednosti svih aktivnih ugovora, što je pad od 1,7 p.b. na godišnjoj razini.

Vrijednost aktivnih ugovora stanovništva na godišnjoj razini povećala se za 13,7 %, a njihov udjel u vrijednosti svih aktivnih ugovora iznosio je 23,7 % (porast od 2,2 p.b. na godišnjoj razini).

Slika 2.5.1. Kretanje aktive i profitabilnosti leasing društava

Izvor: Hanfa

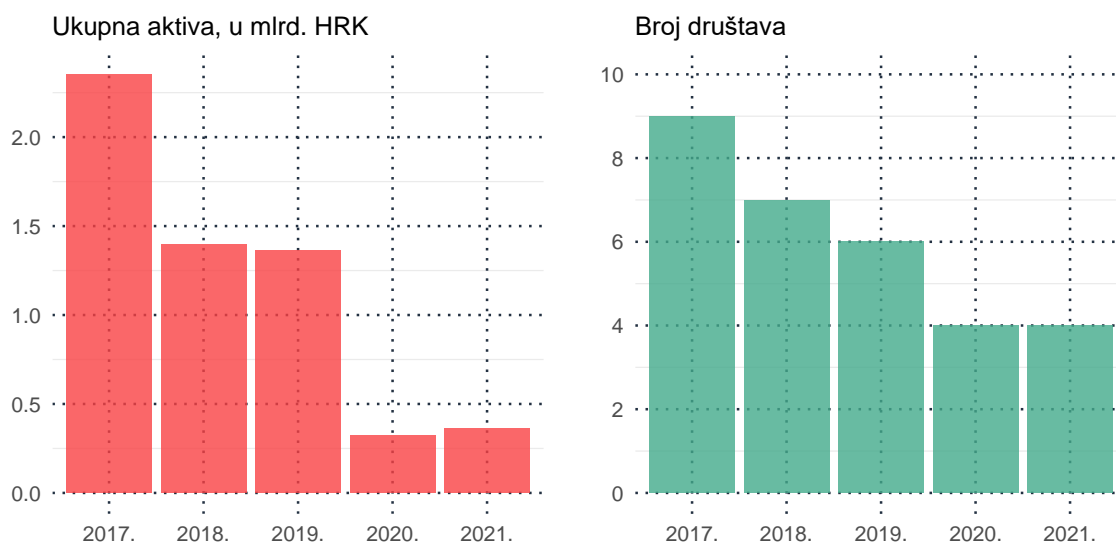
Oporavak poslovanja i rast novozaključenih ugovora pozitivno su se odrazili na dobit leasing društava, koja je u 2021. iznosila 384,6 mil. kuna, što je 122,5 % više nego prethodne godine. Unatoč snažnom oporavku profitabilnosti nakon koronakrizom obilježene 2020., povrat na prosječnu imovinu leasing društava na kraju 2021. iznosio je 2,1 % te se nalazio ispod pretkriznih razina. Ukupni regulatorni kapital leasing društava na kraju 2021. iznosio je 2,4 mlrd. kuna, što je povećanje od 9,2 % u odnosu na prethodnu godinu.

Factoring društva

Na kraju 2021. u Hrvatskoj su poslovala četiri factoring društva, što je jednako broju društava iz prethodne godine. Istodobno je ukupna aktiva factoring društava na kraju 2021. iznosila 362,7 mil. kuna te je bila za 12,0 % manja nego godinu ranije.

U 2021. volumen transakcija u svim segmentima factoring poslovanja je smanjen te je na kraju godine iznosio 933,7 mil. kuna. Pri tome najveći značaj u volumenu transakcija i dalje ima obični factoring s udjelom od 79,3 %, zatim dobavljački (obrnuti) factoring s udjelom od 11,8 % te factoring koji uključuje otkup mjenica s udjelom od 8,9 %. Iznos potraživanja factoring društava na kraju 2021. iznosio je 195,1 mil. kuna, od čega se 144,2 mil. kuna odnosilo na obični factoring, 14,1 mil. kuna na factoring koji uključuje otkup mjenica i 36,8 mil. kuna na dobavljački (obrnuti) factoring. Dobit factoring društava na kraju 2021. godine iznosila je 6,2 mil. kuna, što predstavlja smanjenje dobiti od 11,0 % u odnosu na kraj prethodne godine.

Slika 2.5.2. Kretanje aktive i broja factoring društava

Izvor: Hanfa

Nadzorne aktivnosti

3. Nadzorne aktivnosti

Zakonom o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Zakon o Hanfi)¹⁴ propisani su ciljevi, načela, djelokrug i nadležnost Hanfe. Temeljni su ciljevi promicanje i očuvanje stabilnosti financijskog sustava i nadzor zakonitosti poslovanja subjekata nadzora. Subjekti nadzora Hanfe su infrastruktura tržišta kapitala (ZSE, SKDD, SKDD-CCP), investicijski i mirovinski fondovi, društva za upravljanje investicijskim i mirovinskim fondovima, fondovi osnovani na temelju posebnih zakona kao što je Fond hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, mirovinska osiguravajuća društva, Regos, investicijska društva, brokери i investicijski savjetnici, vezani zastupnici, izdavatelji vrijednosnih papira, društva za osiguranje i reosiguranje, zastupnici i posrednici u osiguranju te pravne osobe koje se bave poslovima leasinga i faktoringa osim ako ih banke (kreditne institucije) obavljaju unutar svoje registrirane djelatnosti. U ostvarenju temeljnih ciljeva Hanfa surađuje s Vladom Republike Hrvatske i drugim tijelima vlasti te domaćim i međunarodnim organizacijama radi razmjene informacija iz nadzora i poslovanja subjekata nadzora kao i supervizije financijskih tržišta i institucija.

3.1. Mikrobonitetni nadzor

Tržište kapitala

Godinu 2021. obilježile su promjene u infrastrukturi tržišta kapitala u Republici Hrvatskoj s obzirom na to da je Hanfa krajem listopada 2021. društvu SKDD-CCP Smart Clear d.d., Zagreb (dalje u tekstu: SKDD-CCP) izdala odobrenje za pružanje usluga središnje druge ugovorne strane u skladu s Uredbom o infrastrukturi europskog tržišta (dalje u tekstu: Uredba EMIR¹⁵). U skladu s odobrenjem SKDD-CCP obavlja poslove poravnanja transakcija prenosivim vrijednosnim papirima koje se izvršavaju na uređenom tržištu i multilateralnoj trgovinskoj platformi kojima upravlja ZSE. Time je, uz Središnje klirinško depozitarno društvo (dalje u tekstu: SKDD) i ZSE, postao dio infrastrukture hrvatskog tržišta kapitala povezujući trgovanje s namirom u ulozi središnje druge ugovorne strane. Uvođenjem takvog modela poravnanja u skladu s Uredbom EMIR Republika Hrvatska pridružila se zemljama EU-a koje osiguravaju najbolje prakse u pogledu tržišnih infrastruktura.

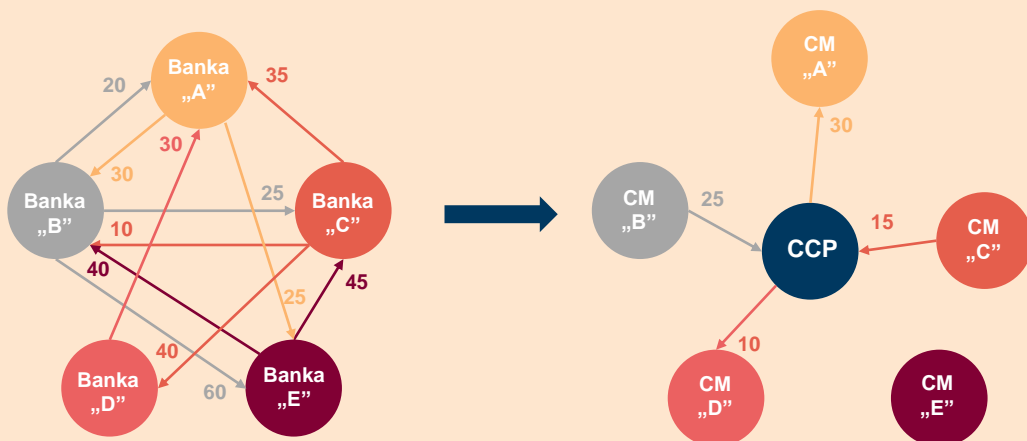
¹⁴ [NN, br. 140/05](#)

¹⁵ [Uredba \(EU\) br. 648/2012](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju, SL L 201

Središnja druga ugovorna strana

Središnja druga ugovorna strana (engl. *Central Counterparty*; dalje u tekstu: CCP) pravna je osoba koja posreduje između drugih ugovornih strana u financijskim transakcijama na način da postaje kupac svakom prodavatelju i prodavatelj svakom kupcu. Na taj način CCP preuzima kreditni i tržišni rizik vezan uz izvršenje transakcija i minimizira ukupnu razinu rizika u financijskom sustavu. Kako bi mogao preuzeti tu funkciju, CCP od svojih članova, a to su društva ovlaštena za pružanje investicijskih usluga i obavljanje investicijskih aktivnosti, zahtijeva polaganje novčanog kolaterala iz kojeg se financiraju mogući gubici u slučaju neizvršenja postupka namire. Time se osigurava uspješna namira obveza koje proizlaze iz transakcija pa CCP predstavlja faktor stabilnosti i smanjenja sistemskog rizika na financijskim tržištima. Kroz svoju funkciju CCP ujedno otvara i razvojne mogućnosti tržišta u vidu perspektive uvođenja novih proizvoda, što može pozitivno utjecati na sveukupnu aktivnost i efikasnost financijskog sustava Hrvatske.

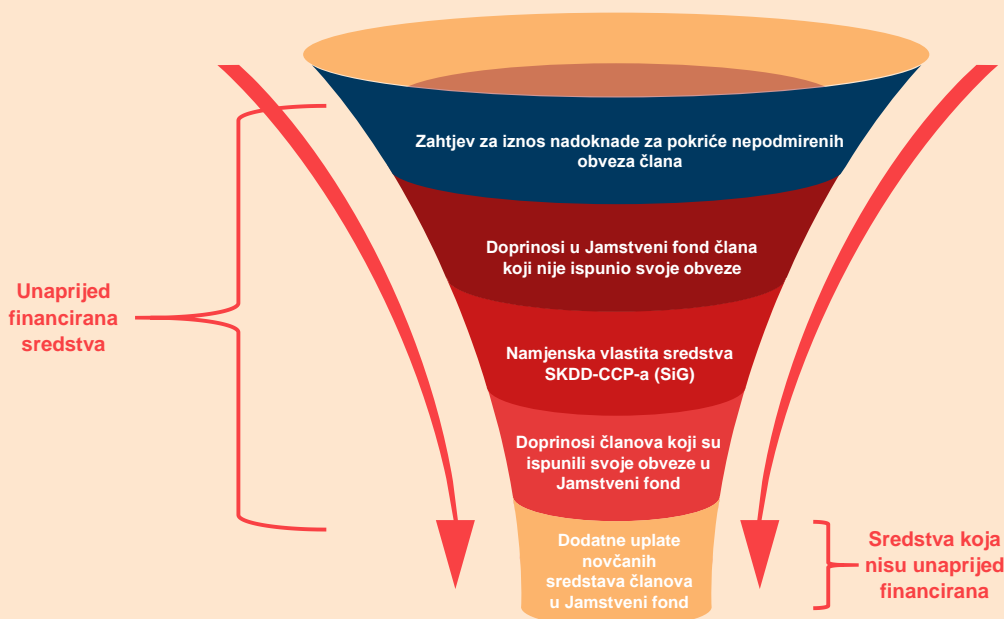
Središnja druga ugovorna strana

Napomena: Kratica CM označava člana sustava poravnanja (engl. *clearing member*).

Prije izdavanja odobrenja SKDD-CCP-ju poslove poravnanja i namire transakcija u Republici Hrvatskoj u skladu s nacionalnim zakonodavstvom obavljao je SKDD, koji je u 2013. osnovao društvo SKDD-CCP s namjerom da na njega prenese poslove poravnanja transakcija financijskih instrumenata. Razlog prenošenju poslova bilo je stupanje na snagu Uredbe EMIR, koja je, između ostalog, definirala uvjete pod kojima moraju poslovati središnje druge ugovorne strane koje posluju na području EU-a.

Redoslijed naplata maržnih zahtjeva (engl. *Default Waterfall*)

Prije nego što je SKDD prenio poslove poravnanja na SKDD-CCP, namiru je garantirao isključivo sredstvima članova sudionika u jamstvenom fondu, dok SKDD-CCP, između ostalog, namiru garantira i svojom imovinom. Za svoje posredovanje između ugovornih strana u transakcijama i preuzimanje rizika njihova neizvršenja SKDD-CCP od svojih članova zahtijeva polaganje novčanog kolaterala iz kojeg se financiraju mogući gubitci. Sustav kolaterala sastoji se od skupa kolaterala kojim se svaki pojedini član SKDD-CCP-ja štiti od neispunjenja obveza druge strane (engl. *margin*) te skupa kolaterala kojim se svi članovi solidarno štite u slučaju sustavnih tržišnih poremećaja (tzv. Jamstveni fond). U slučaju eventualne nemogućnosti ispunjenja obveze od strane pojedinog člana SKDD-CCP-ja, koristi se kolateral po određenom redoslijedu. Tako se prvenstveno aktivira kolateral u vidu prikupljenih iznosa nadoknade za pokriće nepodmirenih obveza tog člana te se, ako oni nisu dovoljni, koriste sredstva u vidu doprinosa koje je taj član uplatio u Jamstveni fond. Ako ni ona nisu dostatna, aktiviraju se namjenska vlastita sredstva SKDD-CCP-ja (engl. *skin-in-the-game* ili *SiG*) do propisanog iznosa. Kao posljednji zaštitni sloj koji osigurava izvršenje obveza na propisan način koristi se kolateral svih ostalih članova koji ispunjavaju svoje obveze, uplaćen u Jamstveni fond razmjerno njihovim udjelima. U slučaju da sve spomenute razine kolaterala nisu dostatne za podmirenje obveza člana koji nije ispunio svoje obveze, SKDD-CCP poziva ostale članove na dodatne uplate novčanih sredstava u kolateral za Jamstveni fond razmjerno njihovu doprinosu u Jamstveni fond. Maksimalni iznos dodatne uplate na koju SKDD-CCP u prethodnom slučaju poziva članove ne može biti veći od 200 % veličine Jamstvenog fonda u trenutku korištenja sredstava iz Jamstvenog fonda. Sve navedeno omogućuje da izvršavanje obveza namire posredovanjem društva SKDD-CCP-ja doprinese unaprijeđenju stabilnosti financijskog sustava.

Nakon što je transakcija provedena na uređenom tržištu ili multilateralnoj trgovinskoj platformi (MTP), provodi se postupak poravnanja i namire, odnosno postupak uspoređivanja svih podataka i izračun obveza potreban za plaćanje i prijenos financijskih instrumenata te postupak plaćanja i prijenosa (namire) financijskih instrumenata. Kupnjom ili prodajom financijskog instrumenta na tržištu transakcija će se prema ISIN-u razvrstati na onu koja je primjerena za poravnanje ili na onu koja nije. Ako je transakcija primjerena, slijedi poravnanje transakcije putem SKDD-CCP-ja. SKDD-CCP zatim će izvršiti postupak u kojem će postati središnja druga ugovorna strana na način da postaje kupac svakom prodavatelju i prodavatelj svakom kupcu, nakon čega slijedi netiranje, izračun i prikupljanje kolaterala od članova odnosno poravnanje transakcije. Nakon poravnanja SKDD-CCP šalje instrukciju SKDD-u za namiru gdje se transakcija primjerena za poravnanje namiruje kroz neto namiru. Ako transakcija nije primjerena za poravnanje, SKDD-CCP ne postaje druga ugovorna strana u transakciji, već se transakcija namiruje u pojedinačnoj namiri s drugim sudionikom u transakciji (bruto namira). Popis primjerenih financijskih instrumenata objavljuje se na internetskim stranicama SKDD-CCP-ja svakog radnog dana prije početka trgovanja. U sustav poravnanja ne ulaze tzv. blok-transakcije kao ni OTC transakcije.

Paralelno uz rad na postupku izdavanja odobrenja SKDD-CCP-ju u skladu s Uredbom EMIR, u 2021. nastavljen je intenzivan rad na izdavanju odobrenja SKDD-a u skladu s Uredbom CSDR¹⁶. U svibnju 2021. Hanfa je donijela zaključak kojim se zahtjev SKDD-a za izdavanje odobrenja za rad središnjeg depozitorija vrijednosnih papira ocjenjuje potpuno usklađenim s odredbama Uredbe CSDR. U skladu s člankom 17. stavkom 4. Uredbe CSDR Hanfa je dužna Hrvatskoj narodnoj banci (dalje u tekstu: HNB) kao relevantnom tijelu prenijeti sve informacije uključene u zahtjev SKDD-a, što je i učinjeno, nakon čega je HNB-u na raspolaganju rok od tri mjeseca od zaprimanja informacija za obavještanje Hanfe o svojem mišljenju. U rujnu 2021. zaprimljeno je mišljenje HNB-a da nema primjedbi na svojstva sustava namire kojim upravlja SKDD te je Hanfa nastavila s postupkom pregledavanja dokumentacije podnesene uz zahtjev SKDD-a.

Nadzor infrastrukture tržišta kapitala

Budući da su subjekti tržišne infrastrukture – SKDD, SKDD-CCP i ZSE – od systemske važnosti kao jedini pružatelji usluga središnjeg depozitorija vrijednosnih papira, središnje druge ugovorne strane u skladu s Uredbom EMIR odnosno kao jedini operater uređenog tržišta i multilateralne trgovinske platforme u Republici Hrvatskoj, rad i poslovanje navedenih subjekata od izuzetne je važnosti za stabilnost i integritet tržišta kapitala. Kontinuiranim posrednim nadzorom subjekata tržišne infrastrukture Hanfa preventivno djeluje na nepravilnosti i nezakonitosti u njihovu radu i poslovanju.

¹⁶ [Uredba \(EU\) br. 909/2014](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012, SL L 257

Posredni nadzor rada i poslovanja ZSE-a Hanfa je tijekom 2021. obavljala prikupljajući i analizirajući obavijesti i izvještaje o poslovanju koje je ZSE obavezan dostavljati u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala¹⁷ (dalje u tekstu: ZTK). Osim kontinuiranog posrednog nadzora u 2021. okončan je neposredni nadzor ZSE-a koji je započeo 2020. donošenjem rješenja kojim je naloženo provođenje mjera za postizanje visoke razine kibernetičke sigurnosti, izvještavanja Hanfe o sklapanju novih aneksa ugovora te mjera za unaprjeđenje procesa ažuriranja internih akata. Po navedenom rješenju ZSE je postupio u zadanom roku.

Nadalje, Hanfa je u 2021. kontinuirano pratila i nadzirala trgovanje financijskim instrumentima uvrštenim na uređeno tržište i MTP. ZSE i investicijska društva su u skladu s Pravilnikom o prijavljivanju stvarnih i potencijalnih kršenja Uredbe o zlouporabi tržišta¹⁸ dostavili Hanfi deset prijava sumnje na manipulaciju tržištem i tri prijave sumnje na trgovanje na temelju povlaštenih informacija. U odnosu na Uredbu o zlouporabi tržišta¹⁹ posrednim nadzorom trgovanja utvrđen je jedan slučaj sumnje na manipulaciju tržištem i jedan slučaj sumnje na trgovanje na temelju povlaštenih informacija, koji su proslijeđeni drugim nadležnim tijelima na daljnje postupanje. Doneseno je i jedno rješenje kojim je izrečena opomena ulagatelju zbog sumnje na manipulaciju tržištem i naložena zabrana daljnjeg protupravnog postupanja.

Tijekom 2021. Hanfa je Europskom nadzornom tijelu za vrijednosne papire i tržišta kapitala (engl. *European Securities and Markets Authority*; dalje u tekstu: ESMA) redovito dostavljala sve obavijesti o privremenoj obustavi trgovanja i/ili isključenju iz trgovanja financijskih instrumenata uvrštenih na uređeno tržište, podatke o neuspjelim namirama²⁰, informacije o neto kratkim pozicijama i podatke o duracijom prilagođenom iznosu izdanih državnih dužničkih instrumenata čiji je izdavatelj Republika Hrvatska, kao i informacije o ostalim nadzornim aktivnostima.

Do trenutka izdavanja odobrenja SKDD-CCP-ju za pružanje usluga središnje druge ugovorne strane SKDD je bio jedini pružatelj usluga poravnanja i namire u Republici Hrvatskoj, čije je poslovanje kontinuirano nadzirano kroz analiziranje financijskih i nadzornih izvještaja i obavijesti. To uključuje i analizu financijskih izvještaja Fonda za zaštitu ulagatelja, čiji je SKDD operater. U lipnju 2021. pokrenut je postupak neposrednog nadzora SKDD-a, u kojem je predmet nadzora bilo poslovanje SKDD-a i obavljanje djelatnosti iz članka 629. ZTK-a u razdoblju od 1. siječnja 2019. do dana okončanja postupka koji se na kraju 2021. još aktivno provodio.

¹⁷ [NN, br. 65/18, 17/20 i 83/21](#)

¹⁸ [NN, br. 60/16](#)

¹⁹ [Uredba \(EU\) br. 596/2014](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zlouporabi tržišta (Uredba o zlouporabi tržišta) te stavljanju izvan snage Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Komisije 2003/124/EZ, 2003/125/EZ i 2004/72/EZ, SL L 173

²⁰ Na temelju [Odluke o izvještavanju o neuspjelim namirama](#) od 1. srpnja 2016. godine

Nadzor izdavatelja

Kao nadzorno tijelo tržišta kapitala, pored nadzora tržišne infrastrukture Hanfa provodi i posredni nadzor izdavatelja u pogledu postupanja s propisanim i ostalim informacijama te njihovih financijskih izvještaja. S time u svezi Hanfa redovno provodi i edukativne aktivnosti kroz radionice, prezentacije te izravnu komunikaciju s izdavateljima. Pravovremenost objava propisanih i ostalih informacija te njihov opseg, sadržaj i usklađenost s relevantnim zakonskim okvirom omogućuje uspostavljanje učinkovitog procesa upravljanja propisanim informacijama, čime se postiže veća transparentnost izdavatelja prema investicijskoj javnosti kako bi ulagatelji mogli donijeti utemeljenu odluku o ulaganju u vrijednosne papire.

Tako je Hanfa u okviru nadzornih aktivnosti nad izdavateljima tijekom 2021. kontinuirano provjeravala objavu propisanih informacija izdavatelja na ZSE-u, SRPI-ju i drugim javnim glasilima u smislu njihove potpunosti i pravovremenosti objave te primjerenog označavanja i potpisivanja propisanih objavljenih informacija²¹. U tom je kontekstu tijekom godine provedeno 218 posrednih nadzora nad izdavateljima. Gotovo polovica, njih 112, provedeno je u odnosu na objavu propisanih informacija, 29 se odnosilo na stjecanje i/ili otpuštanje dionica izdavatelja od strane osoba koje obavljaju rukovoditeljske dužnosti u skladu s Uredbom o zlouporabi tržišta, 40 se odnosilo na stjecanje i/ili otpuštanje vlastitih dionica izdavatelja, a 37 na obavijesti o promjenama u glasačkim pravima. Slijedom provedenih nadzora doneseno je jedno rješenje u vezi s postupanjem s povlaštenim informacijama u skladu s Uredbom o zlouporabi tržišta.

Tijekom 2021. odobreno je devet zahtjeva za odobrenje prospekta vrijednosnih papira. Svi zahtjevi odnose se na jedinstvene prospekte, od kojih se pet odnosi na zahtjeve za uvrštenje, a četiri na zahtjeve za izdanje i uvrštenje vrijednosnih papira na uređeno tržište. U 2021. pet novih izdavatelja uvršteno je na uređeno tržište (dva izdavatelja obveznica i tri izdavatelja dionica). Pored odobrenih prospekata, od nadležnih tijela drugih država članica zaprimljeno je ukupno 147 notifikacija, koje su se uglavnom odnosile na osnovni prospekt i konačne uvjete u vezi s osnovnim prospektom.

Odredbama ZTK-a propisani su posebni slučajevi kada pravna osoba koja namjerava nuditi vrijednosne papire javnosti ili ih uvrstiti za trgovanje na uređenom tržištu nije obvezna objaviti prospekt. S time u vezi tijekom 2021. zaprimljeno je ukupno 68 obavijesti o korištenju iznimke od obveze objave prospekta (izdanja/uvrštenja na uređeno tržište). Najčešće korištene iznimke od obveze objave prospekta odnosile su se na ponude vrijednosnih papira koje su upućene prema manje od 150 fizičkih ili pravnih osoba (po državi članici) koje nisu kvalificirani ulagatelji (28). Slijede ponude vrijednosnih papira upućene ulagateljima koji stječu vrijednosne papire ukupne vrijednosti od najmanje 100 tis. eura po ulagatelju (7), potom ponude vrijednosnih papira isključivo kvalificiranim ulagateljima (3) te ponude vrijednosnih papira bivšim ili sadašnjim članovima uprave ili zaposlenicima od strane poslodavca ili

²¹ U skladu s Pravilnikom o sadržaju, obliku i načinu dostavljanja propisanih informacija Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga i u službeni registar propisanih informacija ([NN, br. 114/18](#))

njegova povezanog društva (12). Zaprimljene obavijesti o korištenju iznimke od prospekta izdanja odnosile su se dominantno na dionice (37), a u manjem dijelu na obveznice (13) i strukturirane proizvode (18).

Pored toga, u okviru nadzora primjene odredaba Zakona o preuzimanju dioničkih društava (dalje u tekstu: ZPDD)²² Hanfa je tijekom 2021. donijela dva rješenja kojima se utvrđuje nastanak obveze objavljivanja ponude za preuzimanje i nalaže otklanjanje nezakonitosti.

Hanfa je ovlaštena za prikupljanje, obradu i javno objavljivanje podataka izdavatelja u vezi s korporativnim upravljanjem, primjenom Kodeksa korporativnog upravljanja (dalje u tekstu: Kodeks) i usklađenosti s Kodeksom. Izvještavanje izdavatelja o primjeni Kodeksa sastoji se od godišnjeg ispunjavanja dvaju upitnika: upitnika o usklađenosti (kojim se društva izjašnjavaju o (ne)pridržavanju preporuka Kodeksa) i upitnika o praksama upravljanja (kojim društva pružaju dodatne i detaljne podatke o svojim praksama korporativnog upravljanja). U upitniku o usklađenosti izdavatelji se za svaku preporuku iz Kodeksa izjašnjavaju jesu li s njom potpuno usklađeni, djelomično usklađeni ili pak nisu usklađeni. Ako nisu u cijelosti usklađeni s preporukom, izdavatelji trebaju obrazložiti razloge svojeg postupanja. Kroz upitnik o praksama upravljanja izdavatelji dostavljaju podatke kojima opisuju i potvrđuju svoju usklađenost s dobrom praksom korporativnog upravljanja po pojedinim područjima korporativnog upravljanja (vodstvo, dužnosti članova uprave i nadzornog odbora, imenovanje članova uprave i nadzornog odbora, nadzorni odbor i njegovi odbori, uprava, primici članova uprave i nadzornog odbora, rizici, unutarnja kontrola i revizija, objavljivanje i transparentnost, dioničari i glavna skupština te dionici i korporativno društvena odgovornost). U 2021. podatke o usklađenosti s Kodeksom (putem upitnika o usklađenosti), kao i podatke o praksama upravljanja (putem upitnika o praksama upravljanja) za 2020. prvi su put dostavila sva društva koja su bila u obvezi dostave tih podataka.

U Godišnjem izvještaju o korporativnom upravljanju za 2020.²³ osim statističkih pregleda stanja po pojedinom području korporativnog upravljanja prikazana je usklađenost po poglavljima i s Kodeksom u cjelini, za društva čije su dionice uvrštene na uređeno tržište. Pored navedenog, prikazana je i usklađenost s novim odredbama i preporukama Kodeksa (neovisnost članova nadzornog odbora, neovisnost članova revizijskog odbora, ocjena uprave i nadzornog odbora, sukob interesa, sustav unutarnje kontrole, spolna raznolikost te okolišne, društvene i upravljačke (engl. *environmental, social and governmental*; dalje u tekstu: ESG) politike).

Hanfa je u okviru svojih ovlasti nadzirala i primjenu odgovarajućeg okvira za financijsko izvještavanje, odnosno relevantnost, pravodobnost i pouzdanost informacija u financijskim izvještajima izdavatelja. Uz kontinuirano praćenje javne objave izdavatelja također je procjenjivan utjecaj javnih objava

²² [NN, br. 109/07, 36/09, 108/12 i 148/13](#)

²³ [Poveznica](#)

izdavatelja na njihove financijske izvještaje te su analizirani financijski izvještaji i uspoređivani s obvezama za objave koje propisuje okvir za financijsko izvještavanje.

Hanfa u svoje nadzorne prakse redovno uključuje Smjernice ESMA-e o provedbi odredaba koje se odnose na financijske informacije izdavatelja²⁴, a kojima se određuju nadzorni prioriteti za određenu poslovnu godinu. Tako su za godišnje financijske izvještaje za 2020. određeni nadzorni prioriteti primjena odredaba MRS 1 – Presentacija financijskih izvještaja (neograničenost poslovanja), MRS 36 – Umanjenje imovine, MSFI 16 – Najmovi te MSFI 9 – Financijski instrumenti. Tijekom 2021. Hanfa je provela dva sveobuhvatna nadzora i devet usredotočenih nadzora²⁵, a preporuke na temelju obavljenih nadzornih aktivnosti najviše su se odnosile na objave financijskih izvještaja koji se sastavljaju za polugodišnja i tromjesečna razdoblja (MRS

Alternativna mjera uspješnosti

Alternativna mjera uspješnosti financijska je mjera povijesne ili buduće financijske uspješnosti, financijskog položaja ili novčanih tokova, osim financijske mjere definirane ili određene u relevantnom okviru za financijsko izvještavanje.

²⁴ [Poveznica](#)

²⁵ Sveobuhvatni nadzor obuhvaća ispitivanje financijskih informacija neograničenog opsega, odnosno podrazumijeva procjenu usklađenosti s odgovarajućim okvirom za financijsko izvještavanje cjelokupnog sadržaja financijskih informacija, dok usredotočeni nadzor podrazumijeva procjenu prethodno određenih pitanja u vezi s financijskim informacijama.

34 – Financijsko izvještavanje za razdoblja tijekom godine). Isto tako, obavljen je nadzor primjene Smjernica o alternativnim mjerama uspješnosti²⁶, prilikom čega je provjerena objava alternativnih mjera uspješnosti koje izdavatelji ili osobe odgovorne za prospekt uključuju kod objave propisanih informacija ili u prospektu. Cilj je ovih smjernica promicanje korisnosti i transparentnosti alternativnih mjera uspješnosti. Tijekom 2021. kod devet izdavatelja napravljena je analiza primjene smjernica u prospektima i drugim objavama u 2021. godini. Na temelju tih analiza dane su preporuke čiji je cilj bio spriječiti dovođenje korisnika u zabludu. Preporuke su se uglavnom odnosile na jasno definiranje i određivanje naziva alternativnih mjera uspješnosti te usklađivanje alternativnih mjera uspješnosti, objavljenih u prospektima ili uključenih kod objave propisanih informacija, s pozicijama, podzbrojevima ili zbrojevima iskazanim u financijskim izvještajima za odgovarajuće izvještajno razdoblje.

Investicijske usluge

Korektivne nadzorne aktivnosti

Neposredni nadzor društava za upravljanje investicijskim fondovima

U 2021. Hanfa je provela i okončala dva neposredna nadzora društava za upravljanje investicijskim fondovima. U postupku nadzora koji je započeo u 2020. provjeravala je samostalnost, neovisnost i učinkovitost kontrolnih funkcija društva, kontrole upravljanja rizikom likvidnosti, kontrole delegiranih poslova te s time povezanih rizika, postupanja u vezi s rješavanjem pritužbi ulagatelja te poslove sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma i međunarodnih mjera ograničavanja. Predmet nadzora drugog društva za upravljanje investicijskim fondovima obuhvaćao je provjeru investicijskog procesa, učinkovitosti kontrolnih funkcija, pružanja investicijske usluge upravljanja portfeljem, upravljanja krovnim UCITS ETF fondom te sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma i međunarodnih mjera ograničavanja. Oboma društvima rješenjem je naloženo unaprjeđenje internih akata i sustava interne revizije kao i praćenje usklađenosti s relevantnim propisima, odnosno unaprjeđenje sustava upravljanja rizicima. Od obaju društava posebnim je nadzornim mjerama zatražena dostava izvještaja funkcije praćenja usklađenosti i interne revizije u vezi s predmetom nadzora.

Posredni nadzor usklađenosti UCITS fondova i AIF-ova sa Smjericama o testiranju otpornosti likvidnosti na stres

Hanfa je u 2021. obavila posredni nadzor usklađenosti UCITS fondova i AIF-ova sa Smjericama o testiranju otpornosti likvidnosti na stres kod UCITS-a i AIF-ova²⁷, kojim je provjerena implementacija tih

²⁶ [Poveznica](#)

²⁷ [Poveznica](#)

smjernica u sustav upravljanja rizicima fondova. Utvrđeno je kako su u formalnom smislu sva društva implementirala smjernice u sustav upravljanja rizicima iako postoje određeni manji propusti u odnosu na minimalno propisan sadržaj relevantnih internih politika u skladu sa smjernicama te razlike u razini kvalitete i opsega formalne implementacije smjernica.

Posredni nadzor oglašavanja UCITS fondova i AIF-ova s javnom ponudom

U sklopu nadzora usklađenosti promidžbenog sadržaja investicijskih fondova sa zakonskim odredbama, koji je započeo u 2020. i dovršen u 2021., izvršena je provjera aktivnosti koje društva za upravljanje AIF-ovima provode u marketinškoj komunikaciji putem njihovih kanala oglašavanja, kao i iznosa sredstava koja ulažu u tu vrstu aktivnosti. Analiza oglašavanja fondovske industrije provedena je radi utvrđivanja stanja prije stupanja na snagu novih Smjernica o promidžbenim sadržajima u skladu s Uredbom o prekograničnoj distribuciji fondova²⁸, s ciljem provjere postojanja nužnosti za potencijalne dorade u nacionalnoj legislativi. Rezultati tog posrednog nadzora iskorišteni su za dostavu informacija ESMA-i u skladu s Uredbom o olakšavanju prekogranične distribucije subjekata za zajednička ulaganja²⁹. Hanfa je po završetku tog nadzora cjelokupno stanje promidžbenih aktivnosti društava ocijenila zadovoljavajućim uz nekoliko izdvojenih primjera gdje je kod manjeg dijela društava uočena potreba unaprjeđenja načina prezentiranja informacija kako bi se izbjeglo prenatraglašavanje aktivnosti. Zbog uočenih manjkavosti i nepravilnosti od društava su zatražena dodatna pojašnjenja i izdane su jasne upute za njihovo otklanjanje. Isto tako, kod nekoliko društava za upravljanje UCITS fondovima i UAIF-ova uočene su pojedinačne objave koje potencijalno mogu dovesti u zabludu, ali s obzirom na to da je riječ o izoliranim slučajevima, Hanfa je navedenu problematiku iznijela kroz komunikaciju s Udruženjem društava za upravljanje investicijskim fondovima pri Hrvatskoj gospodarskoj komori.

Neposredni nadzor depozitara investicijskih fondova

Tijekom 2021. pokrenut je i dovršen postupak neposrednog nadzora kreditne institucije u pogledu obavljanja poslova depozitara investicijskih fondova. Predmet nadzora bilo je praćenje tijeka novca UCITS fondova i AIF-ova, poslovi pohrane i evidentiranja imovine fondova, obveze u vezi s izdavanjem i otkupom udjela, obveze u vezi s kontrolom izračuna neto vrijednosti imovine investicijskih fondova, obveze u vezi s provođenjem naloga društva za upravljanje, provjera kontrole ulaganja fondova te postupanje depozitara u slučajevima kada se utvrdi nepravilnost u poslovanju društva za upravljanje. Navedenim nadzorom uočene su određene manjkavosti internih akata i internih evidencija, kao i ugovorne dokumentacije. Kreditnoj instituciji izdane su preporuke za ispravak manjkavosti, po kojima je ona i postupila.

²⁸ [Poveznica](#)

²⁹ [Uredba \(EU\) 2019/1156](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o olakšavanju prekogranične distribucije subjekata za zajednička ulaganja i izmjeni uredaba (EU) br. 345/2013, (EU) br. 346/2013 i (EU) br. 1286/2014, SL L 188

Zajedničke nadzorne akcije

ESMA je u 2021. pokrenula zajedničku nadzornu akciju (engl. *Common Supervisory Action*), u kojoj je kao nacionalno nadležno tijelo (engl. *National Competent Authority*) iz zemlje članice EU-a sudjelovala i Hanfa. Cilj nadzorne vježbe bila je procjena usklađenosti subjekata nadzora s relevantnim odredbama o troškovima i naknadama u okviru legislative u vezi s UCITS fondovima, s primarnim naglaskom na potencijalnu naplatu prekomjernih (nepotrebnih) troškova. Nadzornom vježbom htio se osigurati veći stupanj konvergencije kao osnove za rast povjerenja ulagatelja u financijska tržišta, čime bi se na međunarodnoj razini smanjio prostor za regulatornu arbitražu i rizik ometanja konkurencije, a posljedično dovelo i do ujednačavanja razine zaštite ulagatelja, neovisno o domicilu fonda. Kao jedan od strateških prioriteta identificirani su troškovi i naknade koje društva za upravljanje UCITS fondovima naplaćuju malim ulagateljima.

Regulatorna arbitraža

Praksa u kojoj društva iskorištavaju regulatorne razlike između različitih tržišta kako bi zaobišla za njih nepovoljnu regulaciju. To se može postići poslovanjem te upravljanjem proizvodima i uslugama na lokacijama koje imaju niže regulatorne standarde od onih u kojima je domicil društva.

Predmetna nadzorna vježba provedena je u obliku posrednog nadzora na uzorku od četiri od ukupno 11 društava za upravljanje UCITS fondovima. Rezultati vježbe pokazali su da kod nekih društava postoje određene manjkavosti povezane s dokumentiranjem procesa određivanja naknada i troškova, koje uključuju i naknadu za upravljanje (u praksi najveću naknadu koju plaćaju mali ulagatelji). Utvrđeni su i nedostaci u vezi s redovnim revidiranjem razina naknada te nedostatak analiza održivosti takvih troškova, kao i kriterija i okolnosti koji se uzimaju u obzir pri odluci o visini naknade te postupaka koji definiraju radnje koje društvo poduzima pri materijalizaciji prekomjernih, odnosno nepotrebnih troškova. Slijedom navedenog, Hanfa će kroz izmjene regulative i izradu smjernica o troškovima i naknadama društava za upravljanje investicijskim fondovima dodatno propisati okvir za proces određivanja naknada i troškova kada je riječ o fondovima koji se nude malim ulagateljima, a čime bi se uspostavila efikasna kontrola sprječavanja prekomjernih, odnosno neopravdanih troškova koji se mogu prebaciti na male ulagatelje.

Posredni nadzor ex post izvještaja o troškovima i naknadama kod distribucije UCITS fondova

Hanfa je u sklopu svojih redovnih aktivnosti, prilikom analize *ex post*³⁰ izvještaja o troškovima i naknadama koje za ulagatelje izrađuju kreditne institucije – distributeri UCITS fondova, utvrdila kako navedeni izvještaji imaju određenih manjkavosti u pogledu prikaza troškova, koji nije bio u potpunosti usklađen s relevantnom regulativom³¹. S ciljem otklanjanja uočenih manjkavosti sve su kreditne institucije s njima upoznate te su zatražene povratne informacije kroz postupak kontinuiranog nadzora.

Posredni nadzor dodatnih poticaja za distribuciju domaćih UCITS fondova i AIF-ova kod odabranih kreditnih institucija

Hanfa je u 2021. provela postupak posrednog nadzora usklađenosti i postupanja kreditnih institucija prilikom primanja dodatnih poticaja (engl. *inducement*), i to u pogledu ispunjavanja propisanih uvjeta za primanje dodatnih poticaja, vođenja evidencija o primljenim dodatnim poticajima, vođenja evidencija i proporcionalnosti razine primljenog dodatnog poticaja pruženoj dodatnoj usluzi ili usluzi više razine klijentu te izvještavanja klijenta o dodatnim poticajima, a sve u skladu s odredbama ZTK-a.

Dodatni poticaji (engl. *inducement*)

Dodatni poticaji predstavljaju naknade, provizije, novčane ili nenovčane koristi povezane s uslugama koje se pružaju klijentu, ali se ne naplaćuju direktno od klijenta, već od trećih strana (najčešće proizvođača proizvoda) koje na taj način potiču distributere da distribuiraju njihove proizvode.

Rezultati nadzora pokazali su niz nepravilnosti i nezakonitosti u postupanju kreditnih institucija prilikom primanja dodatnih poticaja, i to u vezi s neprimjerenim vođenjem evidencija o poduzimanju mjera kako se ne bi narušila obveza društva da postupa pošteno, pravedno, u skladu s pravilima struke te u skladu s najboljim interesima klijenta, kao i vođenjem registra dodatnih poticaja u obliku propisanom vlastitom internom procedurom, uvrštavanjem određenih stavki u popis poboljšanja kvalitete relevantne usluge koje nisu u skladu s regulativom, nesegmentiranim evidentiranjem i praćenjem proporcionalnosti primljenih dodatnih poticaja višoj razini pruženih usluga kao i nepostupanjem u skladu s internim procedurama. Pored toga, kod nekih kreditnih institucija utvrđeno je i kako prikaz dodatnih poticaja u *ex ante* izvještaju o troškovima i naknadama nije u skladu s odredbama Delegirane uredbe br. 2017/565. Zapisnici s utvrđenim nezakonitostima i nepravilnostima bit će poslani kreditnim institucijama u 2022. godini.

³⁰ *Ex post* izvještaj sadrži informacije o trošku koja se klijentu pruža nakon provođenja transakcije, dok *ex ante* izvještaj sadrži informacije o trošku koja se klijentu pruža prije provođenja transakcije.

³¹ Regulatorne odredbe o izvještavanju klijenata sadržane su u [zakonu koji uređuje tržište kapitala](#), dok je [Delegiranom uredbom br. 2017/565](#) od 25. travnja 2016. o dopuni Direktive 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s organizacijskim zahtjevima i uvjetima poslovanja investicijskih društava te izrazima definiranim za potrebe te Direktive detaljnije propisana obveza *ex post* izvještavanja klijenata o troškovima i naknadama, kao i obveza prikaza kumulativnog utjecaja troškova na povrat ulaganja.

Posredni nadzor poslovanja riznica kreditnih institucija

Predmet nadzora poslovanja riznica kreditnih institucija koji je proveden u 2021. bila je zakonska usklađenost i postupanje kreditne institucije prilikom pružanja usluge trgovanja za vlastiti račun izvršavanjem OTC naloga malih klijenata. Nadzorom je provjerena usklađenost postupanja subjekata prema malim ulagateljima pri trgovanju OTC izvedenicama s relevantnom regulativom, posebno u pogledu propisanih pravila

poslovnog ponašanja prema klijentima i obveza postupanja u najboljem interesu klijenata, a sve s ciljem zaštite malih ulagatelja. Rezultati nadzora pokazali su propuste prilikom procjene prikladnosti investicijske usluge ili proizvoda za klijenta te u komunikaciji *ex ante* troškova klijentima. Dodatno, kod nekoliko kreditnih institucija utvrđeno je kako *ex ante* i *ex post* izvještaji o troškovima i naknadama po pojedinačnoj transakciji ne prikazuju sve propisane elemente, odnosno nisu u skladu s odredbama Delegirane uredbe br. 2017/565. Zapisnici s utvrđenim nezaklonitostima i nepravilnostima bit će poslani kreditnim institucijama u 2022. godini.

OTC (engl. over-the-counter) tržište

Predstavlja decentralizirano tržište na kojem sudionici trguju financijskim instrumentima izravno između dvije strane, bez središnjeg uređenog tržišta (burze), odnosno posrednika. OTC tržišta obično su manje transparentna od burzi te podliježu nižoj razini regulacije.

Fondovi za gospodarsku suradnju

FGS-ovi osnovani su 2010. godine radi prevladavanja teškoća u gospodarstvu i eliminiranja negativnih učinaka globalne krize na hrvatsko gospodarstvo, uz stvaranje uvjeta za dugoročno održiv gospodarski rast, kao jedna od mjera za gospodarski oporavak i razvitak kojima se potiče kreditna aktivnost³². Cilj njihova osnivanja bio je poticanje razvoja gospodarstva, očuvanje postojećih i stvaranje novih radnih mjesta te jačanje postojećih i pokretanje novih gospodarskih subjekata putem vlasničkog restrukturiranja ulaganjem dodatnog kapitala, i to uz suradnju Vlade Republike Hrvatske i zainteresiranih privatnih ulagatelja.

FGS-ovi morali su uložiti u trgovačka društva koja imaju sjedište u Republici Hrvatskoj i koja isključivo ili pretežito obavljaju svoju djelatnost na području Republike Hrvatske, s nadprosječnim potencijalom rasta i razvoja, konkurentskim prednostima, stručnim i motiviranim upravljačkim timom te tehnologijom ili pravima za generiranje snažnih poslovnih rezultata, uključujući i društva u ranoj fazi poslovanja.

Veličina udjela koji je pojedini FGS trebao steći u trgovačkim društvima nije bila presudna, uz uvjet da se FGS-ovima jamči kontrola nad donošenjem svih strateških odluka putem predstavnika fonda u trgovačkim društvima ili kroz odgovarajuće odredbe statuta/društvenog ugovora.

³² Odluka o mjerama za gospodarski oporavak i razvitak ([NN, br. 8/10](#))

Tablica 1: Društva za upravljanje i FGS-ovi

FGS	Društvo za upravljanje ¹	Datum početka rada FGS-a	Datum prestanka rada FGS-a
Honestas FGS	FARVE PRO INVEST d.o.o. ²	20.4.2011.	20.4.2021.
Inspirio FGS	Inspire Investments d.o.o.	2.2.2011.	U likvidaciji
Prosperus FGS	Prosperus Invest d.o.o.	9.2.2011.	U likvidaciji
Prosperus FGS II	Prosperus Invest d.o.o.	1.3.2011.	1.3.2023.
QPEK II FGS	Quaestus Private Equity d.o.o. ³	23.2.2011.	3.2.2022.

Napomena: ¹Društvo Alternative Private Equity Partneri d.o.o. 2011. osniva fond Alternative Private Equity FGS II. Društvo Nexus Private Equity Partneri d.o.o. 2014. preuzima od društva Alternative Private Equity Partneri d.o.o. upravljanje fondom Alternative Private Equity FGS II i mijenja mu naziv u Nexus FGS II. Društvo Nexus Private Equity Partneri d.o.o. rješenjem Hanfe Klasa: UP/I 972-05/17-01/04, Urbroj: 326-01-440-441-18-52, od 11. siječnja 2018. oduzima se odobrenje za rad odnosno za upravljanje otvorenim alternativnim investicijskim fondovima rizičnog kapitala s privatnom ponudom. Slijedom navedenoga, 21. ožujka 2018. društvo Inspire Investments d.o.o. preuzima upravljanje fondom Nexus FGS, a 29. ožujka 2018. društvo Prosperus Invest d.o.o. preuzima upravljanje fondom Nexus FGS II. Naknadno je presudom Upravnog suda u Zagrebu, poslovni broj: Usl-436/18-15 od 18. srpnja 2018. predmetno rješenje Hanfe poništeno.

²Društvo Honestas Private Equity Partneri d.o.o. u ožujku 2020. mijenja naziv u Fima Invest d.o.o., a 14. siječnja 2022. mijenja naziv u FARVE PRO INVEST d.o.o. ³Društvo Quaestus Private Equity d.o.o. rješenjem Hanfe Klasa: UP/I 992-02/22-01/09, Urbroj: 326-01-22-22-5, od 24.3.2022. ukinuto je odobrenje za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima.

Izvor: Hanfa

Osnivanje i upravljanje FGS-ovima

Što se tiče zakonodavnog okvira koji se odnosi na FGS-ove, Vlada Republike Hrvatske posebnim je odlukama, a ministar zadužen za gospodarstvo i poduzetništvo posebnim pravilnicima, odredila postupak osnivanja FGS-ova, uvjete sudjelovanja Vlade Republike Hrvatske u FGS-ovima te detaljne uvjete i način njihova rada u pogledu njihova trajanja, područja ulaganja, depozitara, naknade za upravljanje, raspodjele dobiti³³, obveze formiranja Povjereničkog odbora, načina i rokova poziva na uplatu, pristupanja novih ulagatelja i dr.³⁴

FGS-ovi osnovani su kao otvoreni alternativni investicijski fondovi rizičnog kapitala s privatnom ponudom (engl. *private equity*) pa je njihovo poslovanje uređeno i Zakonom o investicijskim fondovima³⁵ odnosno poslije Zakonom o alternativnim investicijskim fondovima³⁶ (dalje u tekstu: ZAIF), što nadzire Hanfa kao regulator zadužen za nadzor poslovanja investicijskih fondova i društava koja njima upravljaju.³⁷

³³ Uključujući i internu stopu povrata te formulu za njezin izračun

³⁴ Vlada Republike Hrvatske najprije je donijela Odluku o namjeri sudjelovanja u osnivanju fondova za gospodarsku suradnju (NN, br. 8/10), zatim Pravilnik o uvjetima i postupku sudjelovanja Vlade Republike Hrvatske u osnivanju fondova za gospodarsku suradnju (NN, br. 21/10) te Odluku o imenovanju kvalificiranog ulagatelja za sudjelovanje u osnivanju fondova za gospodarsku suradnju (NN, br. 96/10). Potom je donesen Pravilnik o sudjelovanju Vlade Republike Hrvatske u fondovima za gospodarsku suradnju (NN, br. 42/12, 138/12 i 18/13) te naposljetku Pravilnik o sudjelovanju Vlade Republike Hrvatske u fondovima za gospodarsku suradnju (NN, br. 47/13) i Odluka o sudjelovanju u fondovima za gospodarsku suradnju (NN, br. 40/13), koji su i danas na snazi.

³⁵ NN, br. 150/05

³⁶ NN, br. 21/18, 126/19 i 110/21

³⁷ Dodatni propisi čiju primjenu nadzire Hanfa, a koji se primjenjuju na FGS-ove su Pravilnik o utvrđivanju neto vrijednosti imovine AIF-a i cijene udjela AIF-a (NN, br. 114/18, 124/19, 2/20), Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih i polugodišnjih izvještaja i drugih izvještaja alternativnog investicijskog fonda (NN, br. 16/19, 82/19, 31/20, 98/20), *Delegirana uredba Komisije (EU) br. 231/2013* od 19. prosinca 2012. o dopuni Direktive 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća u odnosu na izuzeća, opće uvjete poslovanja, depozitare, financijsku polugu, transparentnost i nadzor, SL L 83, te svi drugi relevantni propisi koji se primjenjuju na FGS-ove kao alternativne investicijske fondove s privatnom ponudom.

Odredbe akata koje reguliraju FGS-ove

Povjerenički odbor FGS-a tijelo je koje čine predstavnici ulagatelja u taj fond i koje zastupa ulagatelje u fondu prema društvu za upravljanje te obavlja i druge poslove³⁸:

- potvrđuje odluku o izboru revizora poslovanja FGS-a
- odlučuje o promjeni načela, ograničenja i sektora ulaganja, koji su sastavni dio Pravila FGS-a
- usvaja financijske izvještaje o poslovanju FGS-a
- donosi odluku o otkazu ugovora o upravljanju društvu za upravljanje u skladu s odredbama Pravila FGS-a
- daje obvezujuće mišljenje na prijedlog odluke o ulaganju i raspolaganju imovinom
- daje prethodnu suglasnost na izmjene i dopune Pravila FGS-a te promjene članova uprave društva za upravljanje
- daje prethodnu suglasnost na pristup novih ulagatelja u FGS u skladu s Pravilima FGS-a
- donosi odluku o likvidaciji FGS-a
- donosi odluku o produljenju trajanja FGS-a iznad roka od 10 godina
- daje druge suglasnosti i odobrenja društvu za upravljanje u skladu s odredbama Pravila FGS-a.

Svaki ulagatelj u FGS imao je pravo na imenovanje jednog predstavnika u Povjerenički odbor, a mandat tog predstavnika jednak je trajanju tog FGS-a. Specifičnost FGS-ova u odnosu na ostale

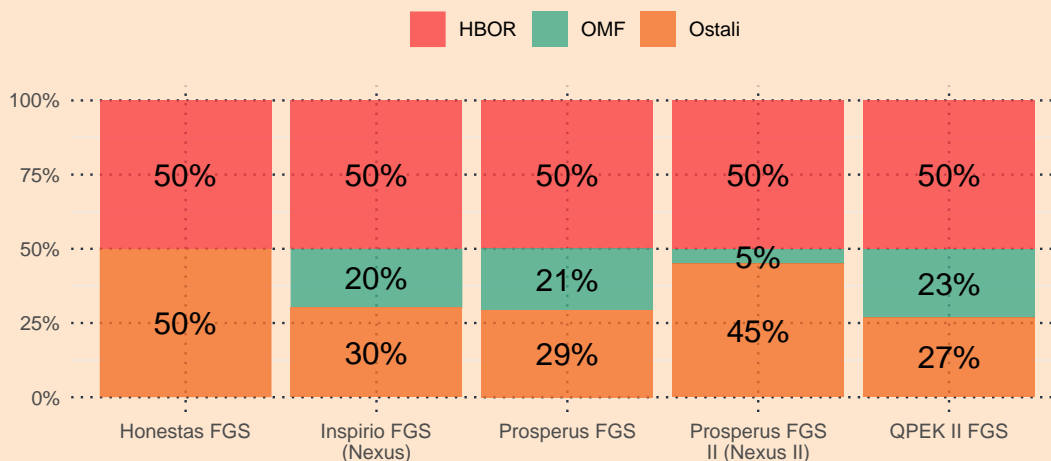
³⁸ Na temelju članka 12. Pravilnika o sudjelovanju Vlade Republike Hrvatske u fondovima za gospodarsku suradnju (NN, br. 47/13)

private equity fondove ogleda se upravo u snažnom utjecaju ulagatelja na rad FGS-a kroz ovlasti Povjereničkog odbora i to ponajprije kroz utjecaj na donošenje odluka o ulaganju ili dezinvestiranju, koji u konačnici može biti i presudan za donošenje pojedine odluke. Svako sudjelovanje u radu Povjereničkog odbora izbor je pojedinog ulagatelja, a Povjerenički odbor sastaje se najmanje jednom godišnje³⁹. Na sjednicama Povjereničkog odbora, uz ulagatelje, dužno je prisustvovati i društvo za upravljanje FGS-om u svrhu davanja dodatnih informacija o odlukama iz svoje nadležnosti, ali ne sudjeluje u davanju mišljenja ako nema status ulagatelja.

Sve bitne karakteristike, prava i obveze FGS-a i ulagatelja, kao i povjerenički odnos između društva za upravljanje i ulagatelja te FGS-a i ulagatelja, uređuju se prvenstveno pravilima FGS-a. Odredbe pravila FGS-a predstavljaju ugovorni odnos između društva za upravljanje i ulagatelja u FGS te su dio privatnopravnih odnosa za čije je tumačenje u slučaju spora nadležan sud.

Jedni su od ulagatelja u FGS-ove, pored Hrvatske banke za obnovu i razvitak (dalje u tekstu: HBOR), koja je kao kvalificirani ulagatelj imenovana od strane Vlade Republike Hrvatske da zajedno s privatnim investitorima sudjeluje u provedbi aktivnosti FGS-ova, i mirovinski fondovi kategorije B s pojedinačnim udjelima u pojedinom FGS-u između 1 % i 9 %. S ciljem postupanja u najboljem interesu članova mirovinskih fondova kojima upravljaju, predstavnici mirovinskih društva sudjelovali su u radu povjereničkih odbora FGS-ova.

Slika 1. Prikaz uložениh novčanih sredstava
U % ukupnih uložениh sredstava

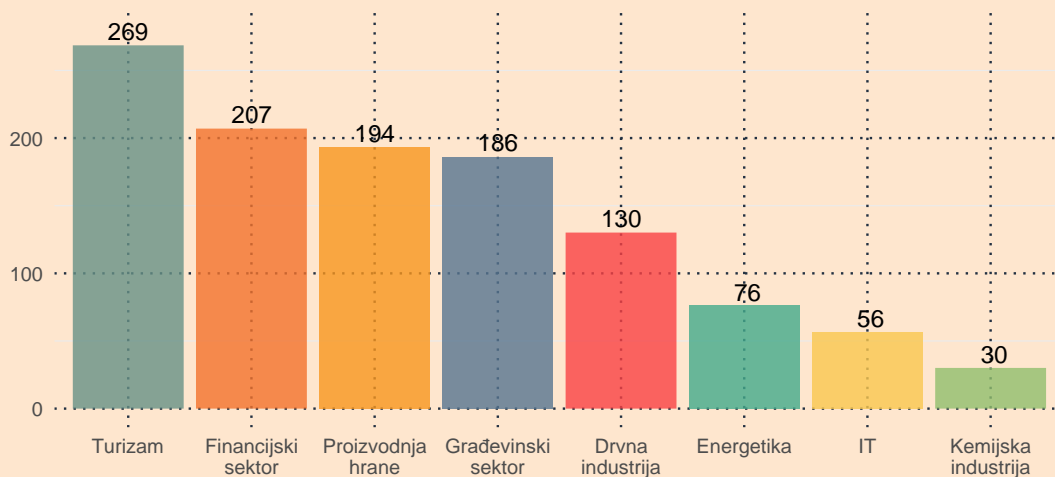
Izvor: Hanfa

³⁹ Sjednice saziva predsjednik Povjereničkog odbora FGS-a ili drugi član Povjereničkog odbora po ovlaštenju predsjednika Povjereničkog odbora, odnosno na prijedlog društva za upravljanje kada je, u skladu s Pravilima FGS-a, društvo za upravljanje dužno zatražiti mišljenje Povjereničkog odbora.

Ulaganja FGS-ova

FGS-ovi su u razdoblju od osnivanja ostvarili ukupno 22 ulaganja. Najviše se ulagalo u sektor turizma, zatim financijski sektor, sektor proizvodnje hrane, građevinski sektor, drvnu industriju, energetiku, IT sektor i kemijsku industriju.

Slika 2. Ulaganja FGS-ova po sektorima
U mil. HRK

Izvor: Hanfa

FGS-ovi su trenutačno u završnoj fazi izlaska iz investicija, a u dosad ostvarenim izlazima kod većine ulaganja nije realiziran povrat⁴⁰, međutim, s obzirom na to da tri FGS-a još uvijek nisu prestala s radom, zasad ne možemo govoriti o konačnim rezultatima uspješnosti poslovanja.

Nadzor FGS-ova u skladu sa Zakonom o alternativnim investicijskim fondovima

U skladu sa zakonskim ovlastima Hanfa provodi nadzor nad poslovanjem investicijskih fondova i društava koja njima upravljaju pa, u skladu s tim, i nad zakonitošću poslovanja FGS-ova u skladu sa ZAIF-om.

Hanfa je u 2019. godini pokrenula i provela izvanredni neposredni nadzor nad svim društvima za upravljanje FGS-ovima te samim FGS-ovima. Predmet nadzora bila je provjera zakonom predviđene funkcionalne nezavisnosti posla vrednovanja imovine fonda od posla upravljanja imovinom fonda⁴¹ u razdoblju od siječnja 2017. do kolovoza 2020. godine. Utvrđeno je kako u svim UAIF-ovima posao vrednovanja imovine FGS-a nije funkcionalno nezavisan od posla upravljanja imovinom FGS-a, jer ih obavlja ista organizacijska jedinica. Navedeno su sva društva korigirala u skladu s izdanim rješenjima Hanfe.

Osim toga, Hanfa je tijekom 2019., 2020. i 2021. godine provodila kontinuirani pojačani posredni nadzor nad svim društvima za upravljanje FGS-ovima te samim FGS-ovima⁴², posebice s aspekta

⁴⁰Uspješnost je ulaganja na društvu za upravljanje.

⁴¹ Članak 153. stavak 2. točka b) Zakona o alternativnim investicijskim fondovima ([NN, br. 21/18](#))

⁴² Na temelju odredaba članka 234. stavka 1. točke 2. i članka 236. ZAIF-a ([NN, br. 21/18, 126/19 i 110/21](#))

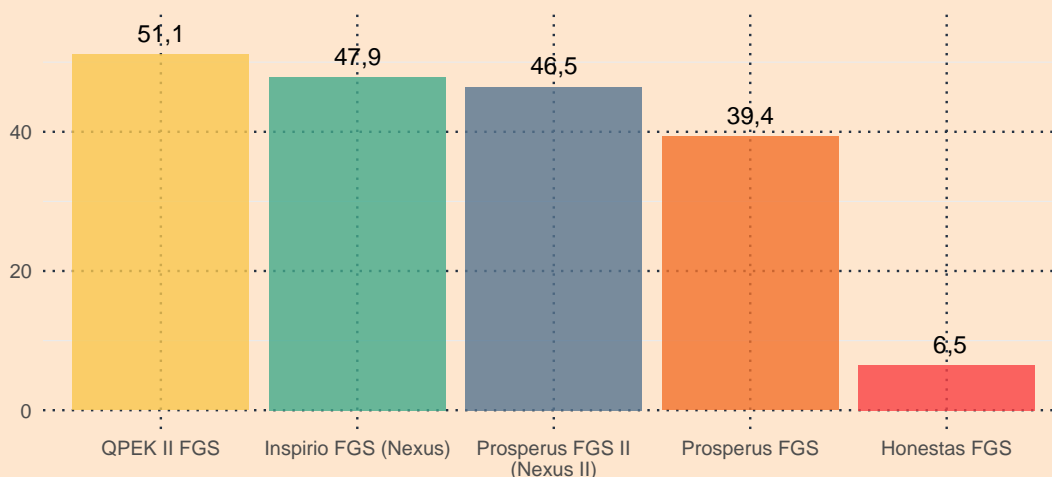
njihovog dezinvestiranja (izlazaka iz ulaganja) zbog skoro prestanka rada. Tako je tijekom 2020. i 2021. Hanfa provela i tri upravna postupka posrednog nadzora s fokusom na izlaske iz ulaganja (dezinvestiranje) pojedinih FGS-ova te ostvarene cijene prilikom dezinvestiranja, kao i zakonitost poslovanja UAIF-ova prilikom dezinvestiranja, posebice u pogledu toga jesu li društva za upravljanje postupala u najboljem interesu FGS-ova i njihovih ulagatelja⁴³. Zaključeno je da većina poslovnih odluka o ulaganju u određene kompanije nije završila s pozitivnim ishodom za ulagatelje. Međutim, u odnosu na dužnost i odgovornost UAIF-a da postupa u najboljem interesu FGS-a i njegovih ulagatelja nisu utvrđene nezakonitosti ili nepravilnosti u postupanju društava za upravljanje FGS-ovima.

Tablica 2: Prikaz izmjena visine stope i osnovice za izračun godišnje naknade za upravljanje

Godina	Trajanje fonda	Stopa	Osnovica
2010.	Do 5. god	2,00 %	Veličina fonda (preuzeta obveza ulagatelja)
2010.	Nakon 5. god	2,00 %	Nominalna vrijednost ulaganja/trošak stjecanja
2012.	Do 1. god	2,00 %	Veličina fonda (preuzeta obveza ulagatelja)
2012.	Od 2. do 5. god	1,38 %	Veličina fonda (preuzeta obveza ulagatelja)
2012.	Nakon 5. god	2,00 %	Ukupna vrijednost ulaganja
2013.	Do 1. god	2,00 %	Veličina fonda (preuzeta obveza ulagatelja)
2013.	Od 1. do 2. god	1,38 %	Veličina fonda (preuzeta obveza ulagatelja)
2013.	Od 3. do 5. god	1,60 %	Investirana sredstva (trošak stjecanja)
2013.	Nakon 5. god	1,60 %	Ukupna vrijednost ulaganja

Napomena: Izračun naknade za upravljanje propisan je Pravilnikom o uvjetima i postupku sudjelovanja Vlade Republike Hrvatske u osnivanju fondova za gospodarsku suradnju (NN, br. 21/10), odnosno Pravilnikom o sudjelovanju Vlade Republike Hrvatske u fondovima za gospodarsku suradnju (NN br. 42/12, 138/2012 i 18/13) te kasnije Pravilnikom o sudjelovanju Vlade Republike Hrvatske u fondovima za gospodarsku suradnju (NN, br. 47/13), kao i Odlukom o sudjelovanju u fondovima za gospodarsku suradnju (NN, br. 8/10, NN, br. 25/12, NN, br. 137/12 i NN, br. 16/13) i Odlukom o sudjelovanju u fondovima za
Izvor: Hanfa

Slika 3. Naplaćena naknada za upravljanje od početka rada
U mil. HRK

Izvor: Hanfa

⁴³ U skladu s člankom 52. stavkom 1. točkom 3. ZAIF-a

Mirovinska štednja

Korektivne nadzorne aktivnosti

U 2021. započeta su tri postupka redovnih neposrednih nadzora, jedan nad poslovanjem mirovinskog društva i dva nad poslovanjem kreditnih institucija. Predmet neposrednog nadzora poslovanja mirovinskog društva bio je investicijski proces i strategija ulaganja imovine mirovinskih fondova, učinkovitost kontrolnih funkcija, rješavanje pritužbi ulagatelja te upravljanje kibernetičkom sigurnošću s ciljem osiguranja kontinuiteta poslovanja. Hanfa je nakon provedenog nadzora mirovinskom društvu izdala rješenje s nadzornim mjerama u vezi s unaprjeđenjem procesa ulaganja imovine mirovinskih fondova. Poboljšanja koja su zatražena ponajviše su se odnosila na potrebu adekvatnog dokumentiranja cjelokupnog procesa ulaganja, koji bi trebao obuhvatiti ideju, izradu detaljnih analiza, donošenje konkretne odluke o ulaganju, definiranje ciljeva koji se od tog ulaganja očekuju te procedure izlaska iz investicije.

Predmet neposrednog nadzora nad poslovanjem kreditnih institucija odnosio se na obavljanje poslova depozitara obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova, praćenje tijeka novca obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova, poslove pohrane i evidentiranja imovine obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova, obveze u vezi s uplatama na osobne račune članova mirovinskih fondova i isplate s osnove ostvarivanja prava na mirovinu, obveze u vezi s kontrolom izračuna neto vrijednosti imovine mirovinskih fondova, obveze u vezi s provođenjem naloga mirovinskog društva, provjeru kontrole ulaganja mirovinskih fondova te postupanje depozitara u slučajevima kada utvrdi nepravilnost u poslovanju mirovinskog društva. U neposrednom nadzoru obavljanja poslova depozitara jedne kreditne institucije nisu utvrđene nezakonitosti, a uočene manjkavosti internih akata, internih evidencija i ugovorne dokumentacije otklonjene su tijekom postupka nadzora, slijedom čega nije bilo potrebe za donošenjem nadzornih mjera. Što se tiče neposrednog nadzora nad drugim depozitarom, u njemu su utvrđene određene manjkavosti povezane s provođenjem kontrolnih poslova od strane depozitara, no one su tijekom trajanja nadzora otklonjene te nisu izdavane posebne nadzorne mjere.

Slijedom neposrednih nadzora poslovnog procesa informiranja članova dobrovoljnih mirovinskih fondova prilikom ostvarivanja prava na mirovinu koji su provedeni u 2020. Hanfa je u 2021. izradila okružnicu za Udrugu društava za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinskih osiguravajućih društava (dalje u tekstu: UMFO), u kojoj je dan sumarni pregled značajnijih nalaza i preporuka te su pojašnjeni načini na koji bi se taj proces mogao unaprijediti. Predmetnom okružnicom dane su preporuke u vezi s pružanjem cjelovitih i potpunih informacija članovima dobrovoljnih mirovinskih fondova prilikom ostvarivanja prava na mirovinu te je posebno istaknuta važnost uspostave primjerenih mehanizama kontrole rada prodajnih zastupnika. Osim toga, što se tiče procesa i modaliteta rješavanja pritužbi članova dobrovoljnih mirovinskih fondova na rad prodajnih zastupnika, dane su preporuke za adekvatno evidentiranje pritužbi zaprimljenih telefonskim putem i izvještavanje o pritužbama te njihovu statusu i rješavanju. U pogledu edukacije prodajne mreže preporuke su se odnosile na izradu plana edukacija s definiranim vremenskim okvirom, temom edukacije i ciljanom grupom posrednika za koje

se edukacija namjerava provesti, vođenje evidencije o održanim edukacijama te provođenje provjere znanja i informiranosti posrednika o mirovinskim programima koje nude, o njihovim bitnim karakteristikama i značaju svih rizika povezanih s tim mirovinskim programima te relevantnim zakonskim i podzakonskim odredbama.

Preventivne nadzorne aktivnosti

Tijekom 2021. obavljani su kontinuirani posredni nadzori društava za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinskih fondova. Predmeti nadzora bili su ulaganje imovine mirovinskih fondova u neuvrštene vrijednosne papire, ulaganje mirovinskih društava u osnaživanje financijske pismenosti te kontrola informativnih prospekata obveznih mirovinskih fondova, revidiranih godišnjih financijskih izvještaja mirovinskih društava i fondova, izvještaja o radu obveznih mirovinskih fondova i izvješća Regosa za Hrvatski sabor te izvještaja o pritužbama članova mirovinskih fondova.

Predmetnim posrednim nadzorima u postupanju mirovinskih društava nisu utvrđene nezakonitosti, slijedom čega nije bilo potrebe za donošenjem nadzornih mjera.

Nadalje, tijekom 2021. nastavljene su preventivne aktivnosti Hanfe u vezi s pandemijom bolesti COVID-19 i njezinim utjecajem na poslovanje mirovinskih fondova, u sklopu kojih je kontinuirano praćena struktura ulaganja, neto vrijednost imovine, valutna izloženost mirovinskih fondova te dinamika uplata doprinosa u obvezne mirovinske fondove.

Napravljena je i analiza planiranih i realiziranih strategija ulaganja imovine dobrovoljnih mirovinskih fondova u 2020. godini. Cilj analize bio je utvrditi jesu li promjene u portfeljima fondova bile planirane i dokumentirane u strategijama ulaganja, uvažavajući događanja na financijskim tržištima u 2020. izazvana epidemijom bolesti COVID-19. Navedenom analizom nisu utvrđene nepravilnosti, tj. promjene u strukturi portfelja dobrovoljnih mirovinskih fondova bile su planirane, provedene i na adekvatan način dokumentirane.

U pogledu obveznih mirovinskih fondova kategorija A i B provedena je analiza njihovih ulaganja u dionice i AIF-ove na kojima su ostvareni gubici u odnosu na ukupan trošak stjecanja te se pratilo postupanje mirovinskih društava radi očuvanja imovine obveznih mirovinskih fondova i zaštite interesa članova. Predmetnom analizom utvrđeno je kako je kod većine realiziranih gubitaka veći udio gubitaka na inozemnim ulaganjima, dok je kod nerealiziranih gubitaka veći udio gubitaka na ulaganjima u Republici Hrvatskoj.

U 2021. okončan je posredni nadzor procjene vrijednosti vlasničkih vrijednosnih papira vrednovanih po fer vrijednosti (na temelju odabranog uzorka) koji se nalaze u portfeljima obveznih mirovinskih fondova. Cilj posrednog nadzora bio je utvrditi kojim se tehnikama vrednovanja koriste mirovinska društva, kako metodološki izgledaju tehnike vrednovanja te koje su sličnosti i razlike kod predmetnih postupanja između mirovinskih društava. Provedenim posrednim nadzorom utvrđeno je kako mirovinska društva imaju različite pristupe procesu vrednovanja imovine te su u njemu utvrđeni i određeni nedostaci.

Slijedom navedenog, izrađena je okružnica za UMFO, u kojoj su navedeni uočeni nedostaci kao i prijedlozi za unaprjeđenje poslovnog procesa izrade procjena i ujednačavanje metodologije izračuna.

Osiguranje

Korektivne nadzorne aktivnosti

Hanfa je u 2021. provela šest postupaka neposrednih nadzora, od kojih su dva bila izvanredna, a četiri redovna. Jedan postupak započeo je u 2020., a pet u 2021. od čega je jedan bio završen u 2021. godini. Predmeti nadzora obuhvatili su adekvatnost sustava nadgledanja i upravljanja proizvodima, adekvatnost premije i proces oblikovanja pričuva šteta, adekvatnost sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma i upravljanja kibernetičkom sigurnošću, izdvajanje poslova te održavanje kontinuiteta poslovanja, primjerenost internih procedura, praksi i postupanja čija primjena ima utjecaj na zaštitu zainteresiranih osoba, adekvatnost premije i proces oblikovanja pričuva, financijsko poslovanje i organizaciju obavljanja poslova distribucije osiguranja te upravljanje rizicima u dijelu upravljanja i distribucije proizvoda iz portfelja životnih i neživotnih osiguranja. U sklopu provedbe neposrednih nadzora doneseno je jedno rješenje kojim su društvu naložene mjere za otklanjanje nezakonitosti u odnosu na financijsko poslovanje i organizaciju obavljanja poslova distribucije osiguranja te jedno djelomično rješenje kojim je bilo utvrđeno da društvo nije u potpunosti postupilo u skladu s rješenjem o otklanjanju nezakonitosti iz 2019. godine.

Tijekom 2021. provedena su četiri postupka posrednih nadzora, dva započeta u 2020. i završena u 2021. te dva započeta u 2021. godini. Tri postupka bila su redovna, a jedan je bio izvanredan. Predmeti nadzora obuhvatili su način sklapanja ugovora o osiguranju, organizaciju poslovnog procesa obrade i likvidacije šteta, primjerenost internih procedura, praksi i postupanja čija primjena ima utjecaj na zaštitu zainteresiranih osoba, upravljanje rizikom ulaganja te grupno izvješće o solventnosti i financijskom stanju (engl. *Solvency and Financial Condition Report – SFCR*). U sklopu provedbe posrednih nadzora izdana su dva rješenja kojima su društvima naložene mjere za otklanjanje nezakonitosti i tri rješenja o otklonjenim nezakonitostima i nepravilnostima te okončanju postupaka posrednih nadzora koji su bili provedeni 2019. i 2020. godine.

Preventivne nadzorne aktivnosti

Provedeno je pet postupaka neposrednog tajnog nadzora, od kojih su četiri bila pokrenuta 2020. i završena 2021., a jedan je bio pokrenut 2021. godine. Četiri su postupka provedena nad posrednicima u osiguranju (kreditne institucije, društvo za zastupanje u osiguranju i ostali posrednici u osiguranju), a jedan nad društvom za osiguranje. Neposrednim tajnim nadzorima provjeravala se usklađenost pružanja usluga distribucije zdravstvenog osiguranja i životnog ili rentnog osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja, sve s ciljem zaštite potrošača. U sklopu provedbe neposrednih tajnih nadzora u 2021. izdana su četiri rješenja kojima je naloženo otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti u odnosu na poslovni proces obavljanja poslova distribucije osiguranja, odnosno predugovornog informiranja te jedno rješenje o otklonjenim nezakonitostima i nepravilnostima te okončanju postupaka. Po neposrednim tajnim nadzorima provedenima u 2020., u 2021. izdana su dva rješenja o otklonjenim nezakonitostima i nepravilnostima te okončanju postupaka.

Tajni nadzor (engl. mystery shopping)

Predstavlja postupak neposrednog nadzora kojim se nacionalna nadzorna tijela koriste kako bi ocijenila kvalitetu pružanja korisničkih usluga, odnosno kvalitetu distribucije financijskih proizvoda i usluga u svrhu očuvanja i unaprjeđenja zaštite potrošača. Tajni nadzor omogućava nacionalnim nadzornim tijelima uvid u praksu i praćenje stvarne usklađenosti s propisanim zahtjevima umjesto potpunog oslanjanja na dokumentaciju i izvještaje producirane od strane subjekata nadzora. Odredbe ZOS-a kojima je propisan način obavljanja nadzora na odgovarajući se način primjenjuju i na postupak obavljanja tajnog nadzora. U slučaju tajnog nadzora obavijest o neposrednom nadzoru može se dostaviti subjektu nadzora nakon obavljenog nadzora.

Tijekom 2021. Hanfa je kontinuirano nadzirala i provjeravala redovne financijske, nadzorne i ostale izvještaje koje su društva za osiguranje, mirovinska osiguravajuća društva, HUO, Hrvatski Nuklearni POOL te osobe koje imaju dozvolu za obavljanje poslova distribucije osiguranja i/ili distribucije reosiguranja bili dužni dostaviti.

U 2021. nastavljena je provjera scenarija uspješnosti i prikaza troškova u dokumentima s ključnim informacijama (dalje u tekstu: KID-ovi) za upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske osigurateljne proizvode (dalje u tekstu: PRIIP-ovi). S ciljem zaštite potencijalnih ulagatelja, održani su sastanci s društvima za osiguranje na temu KID-ova odnosno predugovornih dokumenata koji se uručuju potencijalnom ugovaratelju investicijskih proizvoda osiguranja. Od društava je zatraženo da ih izmjene u skladu s Delegiranom uredbom o PRIIP-ovima⁴⁴, koja utvrđuje regulatorne tehničke standarde u vezi s prikazom, sadržajem, preispitivanjem i revizijom KID-ova.

⁴⁴ [Delegirana uredba Komisije \(EU\) 2017/653](#) od 8. ožujka 2017. o dopuni Uredbe (EU) br. 1286/2014 Europskog parlamenta i Vijeća o dokumentima s ključnim informacijama za upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske osigurateljne proizvode (PRIIP-ovi) utvrđivanjem regulatornih tehničkih standarda u vezi s prikazom, sadržajem, preispitivanjem i revizijom dokumenata s ključnim informacijama te uvjetima za ispunjivanje zahtjeva za dostavu tih dokumenata, SL L 100

S ciljem nastavka doprinosa stabilnosti poslovanja društava za osiguranje i ublažavanja posljedica izvanrednih okolnosti utjecaja pandemije COVID-19 na njihovo poslovanje, zaštite interesa ugovaratelja osiguranja te stabilnosti financijskog sustava u Republici Hrvatskoj, Hanfa je 1. travnja 2021., u skladu s preporukama Europskog odbora za sistemske rizike (engl. *European Systemic Risk Board*; dalje u tekstu: ESRB) koje su pozivale financijske institucije na krajnji oprez u pogledu raspodjela dobiti kako one ne bi dovele u opasnost stabilnost financijskog sustava, donijela Smjernice o kriterijima za isplatu dividende društava za osiguranje u 2021. godini⁴⁵, kojima je prvenstveno pozvala društva za osiguranje da se suzdrže od isplate dividende do 30. rujna 2021. godine. Međutim, te su smjernice upućivale i na kriterije koje je, osim zakonskih preduvjeta za isplatu dividende, bilo potrebno prethodno ispuniti prilikom donošenja odluke o isplati dividende u 2021. u skladu s pravilima o upravljanju rizicima ako je pojedino društvo imalo namjeru isplatiti dividendu. Kriteriji za isplatu dividende obuhvaćali su ostvarivanje dobiti u prethodne tri godine te nepostojanje prenesenog gubitka i/ili podređenih obaveza, a kriteriji za visinu dividende bili su definirani prosjekom isplaćenih dividendi u prethodne tri godine prije nastupanja pandemije te omjerom prihvatljivih vlastitih sredstava i potrebnim solventnim kapitalom.

Hanfa je 26. travnja 2021. donijela Smjernice za reosiguranje⁴⁶, koje pobliže opisuju način procjene i izbora reosiguratelja kako bi se zadržala primjerena stabilnost osiguranja, a namijenjene su osigurateljima koji sklapaju ugovore o reosiguranju i reosigurateljima koji prenose višak rizika na drugog reosiguratelja. Smjernice su donesene kako bi osiguratelji i reosiguratelji bili upoznati s očekivanjima Hanfe o njihovim strategijama, politikama i postupcima koje primjenjuju pri upravljanju i primjeni dobre prakse u reosiguranju.

U 2020. počelo je praćenje likvidnosti društava za osiguranje na mjesečnoj razini te je tijekom 2021. nastavljeno na tromjesečnoj razini zato što rizik likvidnosti više nije bio toliko izražen u odnosu na prethodnu godinu. Naglasak je i dalje bio na praćenju udjela likvidne imovine društava u ukupnim ulaganjima te održivosti novčanih tokova.

U svrhu pripreme za planirano uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj od 1. siječnja 2023., Hanfa je provela analizu utjecaja uvođenja eura na položaj solventnosti društava za osiguranje.

Rezultati vježbe pokazuju kako će uvođenje eura blago smanjiti solventnost društava, no sva društva za osiguranje i dalje će ostati značajno kapitalizirana. Nešto nepovoljnije rezultate prijelaza na euro mogu očekivati društva za osiguranje koja isključivo ili u značajnijoj mjeri pružaju proizvode životnih

Uvođenje eura

Planirano uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj nakon završetka pripremnog razdoblja (Europski tečajni mehanizam – ERM II) reflektirat će se na ekonomsku bilancu i solventnu poziciju društava za osiguranje. Zbog uvođenja eura društva će pri izračunu kapitaliziranosti uzeti u obzir pretpostavke europodručja koje su u mnogočemu različite od pretpostavki koje društva za osiguranje koriste trenutačno, a sama promjena pretpostavki reflektirat će se na vlastita sredstva osiguratelja, kao i na potreban solventni kapital.

⁴⁵ [Poveznica](#)

⁴⁶ [Poveznica](#)

osiguranja, s obzirom na dugoročnost njihovih obveza te činjenicu da će usred prelaska na euro društva koristiti eursku referentnu krivulju koja će utjecati na povećanje vrijednosti tehničkih pričuva, a što će utjecati na smanjenje vlastitih sredstava. Na društva za neživotno osiguranje i kompozitna društva kod kojih je udio neživotnog portfelja značajniji, uvođenje eura imat će manje značajan utjecaj. Na temelju rezultata provedene tržišne vježbe očekuje se smanjenje kamatnog rizika za društva za osiguranje, a s obzirom na to da je većina imovine i obveza društava vezana za euro, očekuje se značajno smanjenje valutnog rizika.

Uzimajući u obzir novi MSFI 17 te novi Međunarodni standard financijskog izvještavanja za financijske instrumente (dalje u tekstu: MSFI 9), koji za društva za osiguranje i reosiguranje stupaju na snagu 1. siječnja 2023., kao i njihovu važnost za tržište osiguranja i mirovinskog osiguranja, u 2021. pokrenute su aktivnosti u vezi s uvođenjem spomenutih standarda. Isto tako, Hanfa je značajno angažirana u okviru osnovane projektne skupine na razini HUO-a, Hanfe i Hrvatskog aktuarskog društva u vezi s uvođenjem novih standarda na tržišnoj razini. Projektne aktivnosti obuhvatile su analizu podataka potrebnih za izvještavanje prema novim standardima, kao i analizu potrebnih izmjena u izvještajnim obrascima, pravilnicima i tehničkim uputama te tehničkoj prilagodbi za prihvrat podataka.

MSFI 17

MSFI 17 (Ugovori o osiguranju) predstavlja novi računovodstveni standard za prezentaciju ugovora o osiguranju (i ugovora o reosiguranju) koji zamjenjuje postojeći prijelazni standard - MSFI 4 te omogućava veću usporedivost, dosljednost i transparentnost podataka za analitičare i investitore. MSFI-jem 17 predstavljen je opći model izračuna obveza proizašlih iz ugovora o osiguranju koji se temelji na sadašnjoj vrijednosti budućih novčanih tokova uz primjenu procijenjene kamatne stope, prilagođavanje rizika te prepoznavanje margine za ugovorenu uslugu.

Nadzorne aktivnosti u suradnji s EIOPA-om i drugim nacionalnim supervizorima

Zaposlenici Hanfe sudjelovali su tijekom 2021. na 12 kolegija nadzornih tijela grupa osiguravatelja (osam grupa) u organizaciji nadležnih nadzornih tijela država članica, čija je svrha razmjena informacija i podataka o društvima za osiguranje koja pripadaju grupi osiguravatelja, a obavljaju poslove osiguranja u drugim državama članicama. U 2021. održano je 11 redovnih kolegija nadzornih tijela grupa osiguravatelja i jedan izvanredni kolegij zbog pokretanja zajedničkog nadzora s nadzornim tijelom grupe.

Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (engl. *European Insurance and Occupational Pensions Authority*; dalje u tekstu: EIOPA) nastavilo je u 2021. s aktivnostima prikupljanja podataka, mišljenja i analiza za potrebe revizije Direktive Solventnost II⁴⁷ i Provedbenih

⁴⁷ [Direktiva 2009/138/EZ](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II), SL L 335

tehničkih standarda (ITS). Pored toga, intenzivirane su aktivnosti u vezi s primjenom Komisijinog prijedloga Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o digitalnoj operativnoj otpornosti za financijski sektor (DORA)⁴⁸ i Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o paneuropskom osobnom mirovinskom proizvodu (PEPP)⁴⁹. ESG kriteriji postaju jedno od ključnih područja interesa regulatora te je Hanfa tijekom 2021. aktivno sudjelovala i pratila razvoj svih regulatornih aktivnosti u sektorima koje nadzire, pa tako i u sektoru osiguranja. U tom je smislu poseban naglasak stavljen na Uredbu Europskog parlamenta i Vijeća o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga (dalje u tekstu: Uredba SFDR)⁵⁰.

EIOPA je u suradnji s ESRB-om pokrenula vježbu testa otpornosti na stres (dalje u tekstu: ST 2021) za cijeli EU kako bi se procijenila otpornost društava za osiguranje na nepovoljne tržišne šokove. Vježba testiranja otpornosti na stres započela je 7. svibnja 2021., a završila sredinom prosinca 2021. objavom rezultata od strane EIOPA-e⁵¹. U ST 2021 uključene su velike europske osigurateljne i reosigurateljne grupe, od kojih posredno i neka domaća društva za osiguranje. Iz Hrvatske je za ST 2021 nominirano jedno društvo za osiguranje, a provedeni testovi nisu ukazali na potrebu za dodatnim likvidnim sredstvima i reaktivnim mjerama uprava.

Na razini EU-a 13. srpnja 2021. započeta je *ad hoc* tržišna vježba prikupljanja podataka za Studiju fizičkog rizika i alata za pregled nedostatne osigurateljne zaštite (engl. *Ad hoc data collection for the physical risk study and the protection gap dashboard to selected groups or solo undertakings*) u vezi s utjecajem klimatskih promjena na europski sektor osiguranja. U sklopu vježbe procjenjivala se značajnost trenutačne izloženosti ključnim klimatskim opasnostima (npr. olujama, poplavama, šumskim požarima) za sektor neživotnih osiguranja, posebno u pogledu osiguranja imovine te potencijalni raspon utjecaja rizika klimatskih promjena u srednjem i dugom roku (poput fizičkog rizika) na sektor osiguranja prema različitim budućim scenarijima klimatskih promjena. Za sudjelovanje u ovoj vježbi EIOPA je nominirala jedno društvo iz Hrvatske.

Fizički rizik

Fizički rizik predstavlja financijski utjecaj klimatskih promjena, a uključuje ekstremne vremenske nepogode i događaje te postupne promjene klime, kao i degradaciju okoliša poput zagađenja zraka, vode, tla, gubitka bioraznolikosti i deforestacije. Akutni fizički rizik proizlazi iz ekstremnih događaja, poput suša, poplava i nevremena, a kronični fizički rizik iz progresivnih pomaka, poput porasta temperature i razine mora, vodnog stresa, gubitka bioraznolikosti, prenamjene zemljišta, uništavanja staništa i pomanjkanja resursa. Izravno može dovesti do imovinske štete ili smanjene produktivnosti, a neizravno do događaja poput prekida u lancima opskrbe.

⁴⁸ [Prijedlog Uredbe \(EZ\) br. 1060/2009, \(EU\) br. 648/2012, \(EU\) br. 600/2014 i \(EU\) br. 909/2014](#) Europskog parlamenta i Vijeća o digitalnoj operativnoj otpornosti za financijski sektor i izmjeni uredbi

⁴⁹ [Uredba \(EU\) 2019/1238](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o paneuropskom osobnom mirovinskom proizvodu (PEPP), SL L 198

⁵⁰ [Uredba \(EU\) 2019/2088](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga, SL L 317

⁵¹ [Poveznica](#)

Nebankarsko financiranje

Korektivne nadzorne aktivnosti

Leasing

Tijekom 2021. Hanfa je nastavila s nadzornim aktivnostima koje su se odnosile na provjeru postupanja leasing društava u pogledu obračuna kamatnih stopa u razdoblju od 2008. do 2021. godine. S obzirom na utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti iz 2020. Hanfa je u 2021. odlučila nadzornim aktivnostima obuhvatiti cijelo leasing tržište. Otvoreno je devet postupaka nadzora, kojima su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti u pogledu obračuna kamatnih stopa po ugovorima o leasingu te u pogledu transparentnosti ugovornih odredaba.

Utvrđeno je da su leasing društva neopravdano i jednostrano mijenjala kamatnu stopu u aktivnim ugovorima o leasingu (maržu kao sastavni dio promjenjive kamate stope ili ukupnu kamatnu stopu) na štetu primatelja leasinga. Određena leasing društva utjecala su na visinu kamatne stope i činjenicom da nisu usklađivala promjenjive kamatne stope s promjenama tržišnih vrijednosti referentnih kamatnih stopa.

Što se tiče transparentnosti odredaba kojima je reguliran obračun kamata, Hanfa je utvrdila da su kod većine leasing društava ugovorne odredbe nejasne i nerazumljive primateljima leasinga, zbog čega se proces obračuna odvijao na nejasan i netransparentan način. Isto tako, kod pojedinih društava utvrđeno je da pojedine odredbe ugovora o financijskom leasingu nisu u skladu sa Zakonom o potrošačkom kreditiranju⁵².

Otklanjanje navedenih nepravilnosti naloženo je kroz 12 rješenja koja su donesena u 2021. godini. Rješenjima je naloženo da sva društva kod kojih su utvrđene nepravilnosti u vezi s obračunom kamata moraju obavijestiti Hanfu o aktivnostima koje su poduzela prema svim oštećenim primateljima leasinga. Većina leasing društava očitovala se i dostavila dokaze iz kojih proizlazi da su svi oštećeni primatelji leasinga obaviješteni o provedenom nadzoru Hanfe i utvrđenim nepravilnostima te kako su društva pristupila povratu preplaćenih kamata (uključujući zatezne kamate).

U 2021. doneseno je šest rješenja kojima je utvrđeno da su leasing društva otklonila nadzorom utvrđene nepravilnosti u vezi s obračunom kamatnih stopa. Navedene nadzorne aktivnosti Hanfe rezultirale su, osim povrata preplaćenih kamata primateljima leasinga i propisivanja jasnih i transparentnih ugovornih odredaba u dijelu obračuna kamata, i potpunim usklađivanjem ugovornih odredaba u pogledu obračuna kamata sa Zakonom o potrošačkom kreditiranju.

Kako bi u potpunosti osigurala zakonito postupanje leasing društava prema primateljima leasinga, Hanfa je krajem 2021. nad svim aktivnim leasing društvima započela postupke posrednih nadzora

⁵² [NN, br. 75/09](#)

obračuna naknada koje leasing društva obračunavaju primateljima leasinga. Cilj navedenih nadzora bila je provjera obračuna naknada u skladu s ugovornim obvezama, usklađenost cjenika naknada sa zakonskim propisima (prije svega Zakonom o potrošačkom kreditiranju i Zakonom o zaštiti potrošača⁵³) te jasnoća i transparentnost cjenika naknada koje leasing društva primjenjuju u svojem poslovanju.

Factoring

Tijekom godine Hanfa je obavljala postupke kontinuiranog posrednog nadzora factoring društava s naglaskom na društva za koja je postojala sumnja da poslove factoringa obavljaju bez odobrenja.

Preventivne nadzorne aktivnosti

Tijekom 2021. Hanfa je izdala dodatne preporuke leasing društvima, kojima je preporučeno ugovaranje posebnih programa otplate obveza koji uključuju moratorij na otplaćivanje redovne kamate te suzdržavanje od provođenja postupaka prisilne naplate.

Nadalje, na temelju saznanja da određena leasing društva primateljima leasinga koji su uslijed pandemije koronavirusa došli u nemogućnost podmirivanja obveza naplaćuju trošak odobravanja reprograma, Hanfa je izdala obavijest kojom je izrazila stav da naplata troška odobravanja COVID reprograma primateljima leasinga ne predstavlja postupanje u najboljem interesu primatelja leasinga.

Hanfa je tijekom 2021. nastavila kontinuirano prikupljati podatke u vezi s brojem i vrijednosti zatraženih i odobrenih reprograma (odgoda plaćanja) leasing ugovora, koji pokazuju značajan pad broja i vrijednosti reprogramiranih leasing ugovora. Tako je na kraju 2021. bio aktivan 141 reprogramirani ugovor o leasingu, ukupne vrijednosti 100,5 mil. kuna. Navedeno predstavlja značajno smanjenje broja i vrijednosti reprogramiranih ugovora o leasingu jer je na kraju 2020. bilo aktivno 6.212 reprogramiranih ugovora o leasingu ukupne vrijednosti 2,1 mlrd. kuna. Smanjenje broja i vrijednosti reprogramiranih ugovora posljedica je manjeg utjecaja pandemije na poslovanje primatelja leasinga te prije svega oporavka poslovanja najrizičnijih djelatnosti (prijevoz, *charter* plovila, *rent-a-car*).

S obzirom na to da su leasing i factoring društva dužna tijekom godine dostavljati redovna izvješća, koja uključuju financijske, dodatne te revizorske izvještaje, Hanfa je tijekom 2021. kontinuirano provodila nadzor i provjeru svih elemenata njihova redovnog izvještavanja, a zatraženi su i brojni dodatni izvještaji, informacije i dokumentacija, koji su također bili predmet analize i posrednog nadzora.

⁵³ [NN, br. 19/22](#)

Sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma

U skladu sa Zakonom o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (dalje u tekstu: ZSPNFT)⁵⁴ i na temelju njega donesenih podzakonskih akata Hanfa kod dijela svojih obveznika (obveznici iz članka 9. ZSPNFT-a) provodi nadzor provedbe mjera sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma (dalje u tekstu: SPNFT). U prosincu 2021. došlo je do izmjene Pravilnika o postupku procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma te načinu provođenja mjera pojednostavljene i pojačane dubinske analize stranke⁵⁵. Ključna je novost za subjekte nadzora Hanfe obveza primjene Smjernica Europskog nadzornog tijela za bankarstvo o čimbenicima rizika od pranja novca i financiranja terorizma⁵⁶, koje bi kreditne i financijske institucije trebale uzeti u obzir pri procjeni rizika od pranja novca i financiranja terorizma koji je povezan s pojedinačnim poslovnim odnosima i povremenim transakcijama.

Hanfa je tijekom 2021. pokrenula 15 postupaka nadzora nad obveznicima provedbe mjera, radnji i postupaka za sprječavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorizma. Provedena su dva neposredna i 13 posrednih postupaka nadzora. Na temelju obavljenih postupaka neposrednih nadzora u 2020. i 2021., Hanfa je u 2021. donijela dva rješenja za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti i jedno rješenje za dostavu dokaza o postupanju po prethodno izrečenom rješenju. Izmjenama ZSPNFT-a nadležnost Hanfe proširena je na pružatelje usluga razmjene virtualnih i fiducijarnih valuta te pružatelje skrbničke usluge novčanika. Hanfa takva društva ne licencira ni registrira, međutim 2021. obavljeno je 12 posrednih postupaka nadzora, a u njih šest utvrđene su određene nepravilnosti koje su ispravljene u postupku nadzora.

Peti krug evaluacije Republike Hrvatske od strane Odbora stručnjaka Vijeća Europe (dalje u tekstu: Moneyval)⁵⁷ intenzivno se nastavio i tijekom 2021. godine. Stručni tim Moneyvala posjetio je Republiku Hrvatsku u svibnju 2021. radi procjene učinkovitosti sustava SPNFT-a. Procjena učinkovitosti sustava SPNFT-a odnosila na usklađenost nacionalnog zakonodavstva s Preporukama

Dubinska analiza

Dubinska analiza stranke odnosi se na zakonsku obvezu utvrđivanja i provjere identiteta stranke, prikupljanje podataka o namjeni poslovnog odnosa i stalno praćenje poslovnog odnosa, a sve kako bi se procijenila razina rizika od pranja novca i financiranja terorizma.

FATF

FATF je međudržavno tijelo osnovano sa zadaćom utvrđivanja standarda i promoviranja učinkovite implementacije postavljanja standarda i promicanja učinkovite provedbe zakonskih, regulatornih i operativnih mjera za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma na međunarodnoj razini.

⁵⁴ [NN, br. 108/17](#)

⁵⁵ [NN, br. 59/18](#)

⁵⁶ [EBA/GL/2021/02](#)

⁵⁷ Odbor stručnjaka Vijeća Europe za procjenu mjera sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma

FATF-a⁵⁸ (engl. *Financial Action Task Force*, ukupno 40 preporuka) i učinkovitost sustava u odnosu na ispunjenje 11 neposrednih ciljeva propisanih u Metodologiji za procjenu usklađenosti s Preporukama FATF-a. Za vrijeme boravka stručnog tima Moneyvala u Republici Hrvatskoj održali su se radni sastanci s predstavnicima Hanfe kao i predstavnicima subjekata nadzora. Za izradu preliminarnih izvješća Hanfa je dostavila Moneyvalu interne procedure, dokumentaciju i očitovanja iz svojeg djelokruga nadzora. S tim u vezi, na 62. plenarnoj sjednici Odbora Moneyvala održanoj u prosincu 2021. usvojeno je izvješće o mjerama SPNFT-a za Republiku Hrvatsku. Navedeno izvješće predstavlja sažetak mjera za SPNFT koje su na snazi u Republici Hrvatskoj. U njemu se analizira usklađenost hrvatskog sustava SPNFT-a s preporukama FATF-a i procjena učinkovitosti sustava, a sadrži i preporuke kako bi se sustav mogao ojačati.

Hanfa je nastavila suradnju s drugim nadležnim tijelima u sklopu Međuinstitucionalne radne skupine za SPNFT. Osim postizanja zajedničkih ciljeva, suradnja se pretežito temeljila na pripremama i provedbi evaluacije od strane Odbora stručnjaka Vijeća Europe Moneyvala.

Tijekom 2021. Hanfa je pratila razvoj nove regulative iz područja SPNFT-a. Europska komisija u srpnju je predložila novi legislativni paket koji se sastoji od tri izravno primjenjive uredbe i jedne direktive i čija je okosnica osnivanje nove institucije EU-a koja će biti nadležna za ovo područje na razini EU-a pod nazivom AMLA. Nova je regulativa predložena slijedom Akcijskog plana Europske komisije od 7. svibnja 2020., u

AMLA

Tijelo za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma (engl. Authority for Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism) ima za cilj uspostaviti jedinstveni integrirani sustav nadzora iz tog područja u EU-u, kao i pratiti i koordinirati nacionalna nadzorna tijela.

okviru kojeg je postavljeno šest prioriteta: osigurati učinkovitu implementaciju postojećeg okvira za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma, uspostaviti jedinstvena pravila, osigurati njihov nadzor na razini EU-a, unaprijediti suradnju financijsko-obavještajnih jedinica, unaprijediti kaznenopravne odredbe i razmjenu informacija na razini EU-a te unaprijediti međunarodnu dimenziju.

Nadalje, zaposlenici Hanfe sudjelovali su u radu nekoliko kolegija supervizora⁵⁹ čija je svrha razmjena iskustava i znanja iz područja SPNFT-a, posebice u vezi s grupama koje djeluju u različitim zemljama članicama EU-a. Tim je putem moguće pratiti usklađenost regulative i prakse te biti u komunikaciji s kolegama iz drugih zemalja članica EU-a, što doprinosi kvalitetnijem i sveobuhvatnijem pristupu nadzoru.

Hanfa je u 2021. u organizaciji Hrvatske gospodarske komore za subjekte nadzora održala edukaciju kojoj je prisustvovalo više od 200 osoba. U okviru navedene edukacije subjekti nadzora upoznati su s novim legislativnim prijedlogom Europske komisije iz područja SPNFT-a te s praktičnim tipologijama financiranja terorizma. Subjekti nadzora na taj su način upoznati s činjenicom da se u daljnjem razvoju tog područja očekuje snažnija i organiziranija borba protiv pranja novca i financiranja terorizma, s

⁵⁸ Grupa za financijsku akciju protiv pranja novca

⁵⁹ Oblik suradnje među nadzornim tijelima država članica EU-a

obzirom na ulogu, ovlasti i resurse nove institucije EU-a u osnivanju, AMLA-e. Hanfa je posebno obratila pažnju na temu sprječavanja financiranja terorizma kako bi subjekte nadzora informirala o važnosti konkretnog rizika, koji nije manje bitan u odnosu na ostale rizike SPNFT-a.

3.2. Makrobonitetni nadzor

Promicanje i očuvanje stabilnosti financijskog sustava jedan je od temeljnih ciljeva Hanfe. Kako bi što uspješnije ispunila svoje ciljeve, poglavito u okolnostima povećanih nestabilnosti i neizvjesnosti, Hanfa kontinuirano razvija alate i metode za mjerenje i *ex ante* detekciju sistemskog rizika, čime proširuje svoj makrobonitetni instrumentarij za upravljanje sistemskim rizicima u sektoru financijskih usluga u Republici Hrvatskoj. Tako je nakon makroekonomskog testiranja otpornosti na stres uvedenog u 2020. u prošloj godini uveden novi analitički alat makrobonitetne politike, matrica sistemskih rizika. Matrica

sistemskih rizika (engl. *Risk Dashboard*) sustavno je praćenje niza indikatora kojima se nastoji izmjeriti sistemski rizik, tj. odrediti njegov izvor, lokacija i priroda. Riječ je o analitičkom pristupu kojim se iz širokog skupa informacija izdvajaju ključne ranjivosti i potencijalni kanali prijenosa sistemskih šokova kroz cjelokupni sustav. Temeljna

svrha matrice rizika nije predviđanje sistemskih događaja i/ili oblikovanje očekivanja za naredno razdoblje, već prvenstveno pružanje osvrta na trenutačne rizike cijelog sustava ili nekog njegovog dijela. Sistematizacija, odnosno mapiranje sistemskih rizika i potencijalnih ranjivosti domaćeg sektora financijskih usluga neophodni su za pravovremene reakcije nositelja makrobonitetnih politika. Važna karakteristika uvedenog pristupa jest i mogućnost analize i prikaza rizika prema njihovu izvoru i prema vrsti rizika, ali i praćenje evolucije rizika kroz vrijeme korištenjem mape intenziteta sistemskih rizika (engl. *heatmap*). Razvijeni analitički instrumentarij važan je preduvjet za uspješno vođenje makrobonitetne politike, a konstrukcijom sintetičke ocjene sistemskih rizika za sektor financijskih usluga on je znatno obogaćen.

Pored razvoja makrobonitetnog analitičkog instrumentarija Hanfa je u 2021. proširila i skup publikacija kojima redovito komunicira i obavještava javnost o istaknutim ranjivostima i glavnim rizicima za stabilnost sektora financijskih usluga. Tako je uz postojeću redovnu tromjesečnu publikaciju Makroprudencijalni skener rizika u rujnu objavljena i nova publikacija Financijska stabilnost, koja će se objavljivati jednogodišnjom frekvencijom. Glavna je razlika između spomenutih publikacija pristup analizi sistemskih rizika. S jedne strane, fokus je Makroprudencijalnog skenera rizika na holističkom praćenju izloženosti sektora financijskih usluga pojedinim vrstama rizika poput tržišnog, kamatnog ili valutnog. U publikaciji Financijska stabilnost detaljno se pak analiziraju vertikalna kretanja i rizici pojedinog segmenta sektora financijskih usluga, odnosno industrije osiguranja, leasinga, investicijskih i mirovinskih fondova te ostalih pružatelja financijskih usluga (mirovinska osiguravajuća društva,

Matrica rizika

Matrica sistemskih rizika sustavno je praćenje niza indikatora kojima se analizira trenutačna faza realnog i financijskog ciklusa, a nastoji izmjeriti sistemski rizik u cjelokupnom sustavu ili nekom njegovom dijelu.

investicijska društva, faktoring društva, društva za upravljanje mirovinskim i investicijskim fondovima, tržišna infrastruktura), kao i rizici na financijskim tržištima. Pri tome se analiza i procjena rizika u svakom od tih segmenata financijskog sektora promatra u kontekstu međunarodnih i domaćih makroekonomskih, monetarnih i financijskih kretanja. U novu su publikaciju uključene i ocjene ukupne izloženosti cjelokupnog sektora financijskih usluga sistemskim rizicima, kao i ocjene za svaki od navedenih segmenata sektora financijskih usluga, a koje su procijenjene u okvirima već spomenute matrice sistemskih rizika. U publikaciji se prvi put prikazuju i rezultati ispitivanja otpornosti sektora financijskih usluga na malo vjerojatne, no moguće, makroekonomske i financijske šokove. Time publikacija Financijska stabilnost pruža cjelovit i sistematiziran uvid u sistemske rizike kojima je domaći sektor financijskih usluga izložen te analizira njihovu prirodu i karakter, s ciljem pravovremenog i primjerenog makrobonitetnog djelovanja sustava te jačanja otpornosti financijskog sustava na šokove, a kako bi se spriječilo narušavanje stabilnosti domaćeg financijskog sustava.

Tijekom prošle godine Hanfa je poboljšala i internu koordinaciju u upravljanu sistemskim rizicima. Naime, na temelju Smjernica o sistemskom riziku (engl. *Systemic Risk Guidelines*) izrađenih u sklopu projekta *Systemic Risk Reporting for HANFA, Croatian financial services regulator*, unutar Hanfe osnovan je Odbor za rizike (dalje u tekstu:

Odbor) s ciljem dijeljenja znanja i najboljih praksi u upravljanju rizicima među sektorima. Glavni su zadaci novoosnovanog Odbora analiza sektorskih i sistemskih izvještaja o rizicima, prioritizacija rizika, usklađivanje planova nadzora u skladu s identificiranim rizicima, definiranje i harmonizacija mikrobonitetne i makrobonitetne politike i

djelovanja Hanfe te osiguravanje konzistentne implementacije i primjene sustava nadzora utemeljenog na rizicima. Iako identifikaciju i praćenje rizika kojima su sustav i svi njegovi dijelovi izloženi, kao i druge zadatke Odbora, Hanfa provodi u okviru svojeg redovnog djelovanja neovisno o Odboru, osnivanjem Odbora osigurana je bolja interna usklađenost mikrobonitetnog i makrobonitetnog pogleda u procesu praćenja rizika. Odbor se redovito sastaje na polugodišnjoj frekvenciji, a prve dvije sjednice Odbora održane su u svibnju i studenome 2021. godine.

Suradnja s ostalim regulatornim tijelima Republike Hrvatske nastavljena je i u 2021. s ciljem očuvanja stabilnosti financijskog sustava kao cjeline. U skladu sa Zakonom o Vijeću za financijsku stabilnost⁶⁰, Hanfa, uz HNB, Ministarstvo financija RH i Hrvatsku agenciju za osiguranje depozita i sanaciju sudjeluje u radu Vijeća za financijsku stabilnost, a u 2021. održane su dvije redovite sjednice, u svibnju

Odbor za rizike

Odbor za rizike interno je radno tijelo u okviru nadležnosti i obveza Hanfe propisanih Zakonom o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga osnovano s ciljem dijeljenja znanja i najboljih praksi u upravljanju sistemskim rizicima među sektorima.

Oznaka LEI

Oznaka LEI predstavlja niz od 20 alfanumeričkih znakova koje jedinstveno i nedvosmisleno identificiraju poslovni subjekt.

⁶⁰ [NN, br.159/13](#)

i prosincu. Na sjednicama se raspravljalo o glavnim rizicima za stabilnost cjelokupnog domaćeg financijskog sustava te neizvjesnostima oko razvoja epidemiološke situacije i njezinu utjecaju na gospodarska kretanja i financijski sektor. Slične teme, ali na europskoj razini, analizirane su na brojnim sastancima raznih tijela i skupina ESRB-a⁶¹, koji je zadužen za vođenje makrobonitetne politike na razini EU-a, a u čijem radu sudjeluju i Hanfina predstavnici. Pored sudjelovanja na sastancima ESRB-a Hanfa je kontinuirano pratila i provodila aktivnosti povezane s ispunjavanjem zahtjeva iz preporuka ESRB-a. Tako je krajem 2021. svojim subjektima nadzora, u skladu s ESRB-ovom Preporukom o identifikaciji pravnih osoba⁶², uzimajući u obzir važnost uspostavljanja globalnog sustava koji će omogućavati identifikaciju pravnih osoba neovisno o njihovoj državi sjedišta i doprinijeti harmonizaciji identifikacijskih oznaka među različitim jurisdikcijama, preporučila da ishode oznake LEI (engl. *Legal Entity Identifier*) i kontinuirano ih održavaju. Hanfa je u 2021. nastavila postupati u skladu s Preporukom o praćenju utjecaja moratorija na dugove na financijsku stabilnost, te sustava državnih jamstava i drugih mjera fiskalne prirode poduzetih radi zaštite realnog gospodarstva kao odgovor na pandemiju bolesti COVID-19⁶³, prateći utjecaj donesenih mjera na financijsku stabilnost i redovito tromjesečno izvještavajući ESRB o tim mjerama i njihovim učincima.

⁶¹ Više pojedinosti o radu ESRB-a u 2021. može se naći u poglavlju o međunarodnoj suradnji.

⁶² ESRB/2020/12, dostupna na [poveznici](#)

⁶³ ESRB/2020/8 dostupna na [poveznici](#)

Normativne aktivnosti

4. Normativne aktivnosti

Normativne aktivnosti Hanfe idu ukorak s regulatornim aktivnostima EU-a osiguravajući primjenu standarda EU-a u pružanju financijskih usluga kod pružatelja usluga u Republici Hrvatskoj. U 2021. Hanfa je bila aktivna u radnim skupinama Ministarstva financija RH za izradu zakonodavnih prijedloga, posebno iz područja tržišta kapitala i investicijskih fondova, usmjerenih prema osnaživanju klimatske tranzicije, snažnijoj zaštiti malih dioničara te regulatornom rasterećenju pružatelja investicijskih usluga i poduzetnika. Na temelju novih zakonodavnih prijedloga Hanfa je u 2021. dobila nadzorne ovlasti i dužnosti u vezi s radom pružatelja usluga grupnog financiranja, izdavanjem pokrivenih obveznica te sanacijom središnjih drugih ugovornih strana. Upravno vijeće Hanfe donijelo je u 2021. godini 25 pravilnika iz gotovo svih područja nadležnosti, a u svrhu ujednačavanja nadzorne prakse doneseno je i šest javno objavljenih službenih stajališta Hanfe. Za sve podzakonske propise prethodno je provedena stručna i javna rasprava putem portala e-Savjetovanja.

4.1. Tržište kapitala i investicijske usluge

Zakonodavne aktivnosti

Zbog kontinuirane potrebe za usklađivanjem hrvatskog regulatornog okvira tržišta kapitala s onim u EU-u, u 2021. donesene su tri izmjene zakonskih propisa koji uređuju područje tržišta kapitala i novi zakon koji uređuje okvir skupnog financiranja, a tijekom godine intenzivno su se pripremali nacrti novih zakonskih propisa koji Hanfi dodjeljuju nove zadaće i odgovornosti.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o provedbi Uredbe (EU) 2016/1011 o indeksima koji se upotrebljavaju kao referentne vrijednosti⁶⁴ osigurava se izravna primjena Uredbe (EU) 2019/2089⁶⁵. Ta uredba predviđa dvije nove vrste referentnih vrijednosti čiji je cilj potaknuti tranziciju EU-a prema održivom financiranju, a to su referentne vrijednosti EU-a za klimatsku tranziciju i referentne vrijednosti EU-a usklađene s Pariškim sporazumom.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala⁶⁶ (dalje u tekstu: ZID ZTK) osigurava se daljnje usklađivanje tržišta kapitala u Republici Hrvatskoj s regulativom EU-a, posebno u dijelu

⁶⁴ [NN, br. 46/21](#)

⁶⁵ [Uredba \(EU\) 2019/2089](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o izmjeni Uredbe (EU) 2016/1011 u pogledu referentnih vrijednosti EU-a za klimatsku tranziciju i referentnih vrijednosti EU-a usklađenih s Pariškim sporazumom te objavama u vezi s održivošću za referentne vrijednosti, SL L 317

⁶⁶ [NN, br. 83/21](#)

prenošenja Direktive (EU) 2019/2034⁶⁷, kojom se propisuju posebni bonitetni zahtjevi za inicijalni kapital investicijskih društava, nadzorne ovlasti i instrumenti za bonitetni nadzor investicijskih društava koje provodi Hanfa te zahtjevi za objavljivanje za nadležna tijela u području bonitetnih propisa i nadzora. Zakonom se prenose i odredbe Direktive (EU) 2021/338⁶⁸ koje donose određena rasterećenja za pružatelje investicijskih usluga kako bi se ubrzao oporavak od krize uzrokovane pandemijom COVID-19.

Sintetska sekuritizacija

Sintetska sekuritizacija uključuje prijenos kreditnog rizika koji proizlazi iz skupa zajmova putem ugovora o kreditnoj zaštiti kada inicijator sekuritizacije kupuje kreditnu zaštitu od investitora. Kreditna se zaštita postiže uporabom financijskih jamstava ili kreditnih derivata, dok vlasništvo nad imovinom ostaje kod inicijatora i ne prenosi se na sekuritizacijski subjekt posebne namjene, kao što je to slučaj u tradicionalnim sekuritizacijama.

Također, radi poticanja izdavatelja na uvrštenje novog izdanja već uvrštenih dionica uvode se izmjene koje burzi omogućuju da za više kotacije propiše obvezu uvrštenja novog izdanja te sankcije za slučaj kršenja tih obveza, ali i obveza dostave pravovremenih i transparentnih podataka iz kojih će ulagateljima i potencijalnim ulagateljima biti moguće jednostavno i točno utvrditi ukupan iznos temeljnog kapitala izdavatelja, vlasničku strukturu izdavatelja, ukupan broj dionica izdavatelja izdanih s glasačkim pravima, te, ako je primjenjivo, ukupan broj dionica izdavatelja koje su izdane bez glasačkih prava. Osim toga, radi zaštite malih dioničara dodatno se uređuje postupak povlačenja dionica s uređenog tržišta. Iznos pravične naknade i elaborat o procjeni fer vrijednosti dionice, revidiran od strane neovisnog ovlaštenog revizora, izdavatelj mora u cijelosti učiniti dostupnim svim dioničarima i objaviti javnosti najkasnije pet dana prije dana održavanja glavne skupštine na kojoj se odlučuje o povlačenju dionica s uvrštenja na uređenom tržištu, a kako bi dioničari mogli donijeti odluku utemeljenu na informacijama.

ZID ZTK donosi i značajna regulatorna rasterećenja za poduzetnike, tj. nefinancijske druge ugovorne strane, u pogledu njihovih obveza izvještavanja prema Hanfi s obzirom na to da se značajno podižu iznosi u trgovanju OTC izvedenicama koje moraju prijavljivati, a izdavateljima je ukinuta obveza godišnje objave podataka o stjecanju i držanju vlastitih dionica.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o provedbi Uredbe (EU) br. 2017/2402 o utvrđivanju općeg okvira za sekuritizaciju i o uspostavi specifičnog okvira za jednostavnu, transparentnu i standardiziranu sekuritizaciju⁶⁹ propisuje se dodana nadležnost Hanfe i HNB-a u pogledu zahtjeva za jednostavnu, transparentnu i standardiziranu bilančnu sintetsku sekuritizaciju te u pogledu zahtjeva u vezi s ugovorom o kreditnoj zaštiti, agentom treće strane za provjeru i sintetskim viškom raspona. Navedeno

⁶⁷ [Direktiva \(EU\) 2019/2034](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o bonitetnom nadzoru nad investicijskim društvima i izmjeni direktiva 2002/87/EZ, 2009/65/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU 2014/59/EU i 2014/65/EU, SL L 314

⁶⁸ [Direktiva \(EU\) 2021/338](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2021. o izmjeni Direktive 2014/65/EU u pogledu zahtjeva za informacije, upravljanja proizvodima i ograničenja pozicija, i direktiva 2013/36/EU i (EU) 2019/878 u pogledu njihove primjene na investicijska društva, radi potpore oporavku od krize uzrokovane bolešću COVID-19, SL L 68

⁶⁹ [NN, br. 126/21](#)

se uvelo s obzirom na to da se europski zakonodavni okvir proširuje na sintetske sekuritizacije i propisuje uklanjanje regulatornih prepreka sekuritizaciji neprihodujućih izloženosti radi dodatnog povećanja kapaciteta za kreditiranje bez snižavanja bonitetnih standarda za bankovno kreditiranje te razvoj održivog sekuritizacijskog okvira.

Uredba o skupnom financiranju (dalje u tekstu: Uredba o *crowdfundingu*)⁷⁰, koja kao dio projekta unije tržišta kapitala predstavlja prvi put uniformirani, izravno primjenjivi set pravila za pružatelje usluga skupnog financiranja temeljenog na pozajmljivanju (engl. *lending based*) ili na stjecanju vlasničkih udjela (engl. *equity based*), u domaći je zakonodavni okvir integrirana kroz zakon o njezinoj provedbi. Od tog zakonskog uređenja koristi bi trebali imati vlasnici projekata koji se na taj način financiraju kroz bitno širi broj mogućih ulagatelja, ali i ulagatelji, kojima se povećavaju mogućnosti plasiranja financijskih sredstava uz jasna i transparentna pravila za sve sudionike uključene u navedene aktivnosti. Uredbom o *crowdfundingu* regulira se izdavanje odobrenja za rad i nadzor rada takvih platformi, pitanje zaštite klijenata, transparentnost promidžbenih sadržaja u vezi s pružanjem usluge skupnog financiranja, bonitetni zahtjevi za pružatelje usluga i uloga nacionalnih nadzornih tijela, uključujući davanje ovlasti izricanja administrativnih sankcija i poduzimanja drugih primjerenih administrativnih mjera. Spomenute su ovlasti Zakonom o provedbi Uredbe o skupnom financiranju⁷¹ dodijeljene Hanfi, što uključuje izdavanje odobrenja za rad pružateljima usluga skupnog financiranja, nadzor nad radom platformi za skupno financiranje te ovlast podnošenja optužnih prijedloga za prekršaje.

Tijekom 2021. radna skupina Ministarstva financija RH intenzivno je radila i na pripremi dvaju novih zakonodavnih prijedloga iz područja tržišta kapitala, na temelju kojih će Hanfa dobiti značajne nove ovlasti i dužnosti.

Nacrtom prijedloga Zakona o izdavanju pokrivenih obveznica i javnom nadzoru pokrivenih obveznica⁷² u hrvatski se pravni poredak prenosi Direktiva (EU) 2019/2162⁷³ te se prvi put uređuje pravni okvir za izdavanje pokrivenih obveznica i javni nadzor pokrivenih obveznica, a nadzor nad primjenom tog zakona preuzima Hanfa. Ulagatelji u pokriveno obveznice istodobno

Pokriveno obveznice

Pokriveno obveznice dužnički su instrumenti srednje i dugoročne ročnosti s dugom poviješću u Europi koje izdaju kreditne institucije i koji su osigurani izdvojenom imovinom za pokriće na koju ulagatelji u pokriveno obveznice imaju izravno pravo kao povlašteni vjerovnici.

imaju pravo na tražbinu od izdavatelja kao vjerovnici u redovnom postupku. Takva dvostruka tražbina koja se odnosi na skup za pokriće i na izdavatelja naziva se mehanizmom dvostruke zaštite. Pokriveno obveznice kreditnim institucijama omogućuju odobravanje većih i sigurnijih kredita, što je jedan od razloga zbog kojih su ostvarile dobre rezultate tijekom financijske krize 2008. godine u odnosu na druge

⁷⁰ [Uredba \(EU\) 2020/1503](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 7. listopada 2020. o europskim pružateljima usluga skupnog financiranja za poduzeća i izmjeni Uredbe (EU) 2017/1129 i Direktive (EU) 2019/1937, SL L 347

⁷¹ [Zakon o provedbi Uredbe \(EU\) 2020/1503](#) o europskim pružateljima usluga skupnog financiranja (NN, br. 144/21)

⁷² Usvajanje zakona očekuje se u 2022. godini.

⁷³ [Direktiva \(EU\) 2019/2162](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o izdavanju pokrivenih obveznica i javnom nadzoru pokrivenih obveznica i izmjeni direktiva 2009/65/EZ i 2014/59/EU, SL L 328

instrumente financiranja te su imale ključnu ulogu jer su zadržale visoku razinu sigurnosti i likvidnosti. Kao osiguranje izdanja pokrivenih obveznica koriste se uglavnom krediti osigurani stambenim nekretninama ili dug javnog sektora.

Uredba (EU) 2021/23 o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana⁷⁴ također je u 2021. integrirana u domaći zakonodavni okvir nacrtom prijedloga zakona o njezinoj provedbi. Središnje druge ugovorne strane imaju ključnu ulogu u osiguravanju stabilnosti financijskih tržišta s obzirom na to da preuzimaju rizik druge ugovorne strane tako što posreduju između prodavatelja i kupca te pružaju jamstva da se transakcija može dovršiti. Navedena uredba nacionalnim tijelima daje odgovarajuće alate za upravljanje krizama i rješavanje situacija u kojima središnje druge ugovorne strane uslijed značajnih poremećaja na tržištu mogu zapasti u poteškoće, što za posljedicu može imati nemogućnost ispunjavanja njihove osnovne funkcije. Pravila se temelje na istim načelima kao i okvir za oporavak i sanaciju kreditnih institucija, uz prilagodbu specifičnostima poslovanja središnje druge ugovorne strane u odnosu na banke. Novim pravilima smanjuje se vjerojatnost propasti središnje druge ugovorne strane uvođenjem učinkovitih poticaja za pravilno upravljanje rizikom. Također, u slučaju da se pojave financijske poteškoće tim se propisom stvaraju pretpostavke za očuvanje ključnih funkcija središnjih drugih ugovornih strana, a samim time i za očuvanje financijske stabilnosti. Na taj se način ujedno doprinosi sprječavanju nastanka okolnosti u kojima bi bilo nužno da porezni obveznici snose troškove sanacije središnje druge ugovorne strane. Prijedlogom navedenog zakona Hanfa se imenuje sanacijskim tijelom središnjih drugih ugovornih strana sa sjedištem u Republici Hrvatskoj te se omogućava i pojašnjava nacionalna provedba odredaba Uredbe (EU) 2021/23, posebno u pogledu primjene određenih sanacijskih instrumenata te ovlasti i odgovornosti Hanfe i Ministarstva financija RH, naročito u dijelu korištenja državnih instrumenata za financijsku stabilizaciju.

Podzakonski propisi

Hanfa je u 2021. na temelju odredaba ZTK-a donijela sedam pravilnika iz područja tržišta kapitala, a koji su se većim dijelom odnosili na izmjene i dopune trenutačnih i budućih izvještajnih i nadzornih obveza sudionika tržišta kapitala, a posebno subjekata tržišne infrastrukture⁷⁵. Posebnim pravilnikom⁷⁶ propisan je postupak odlučivanja Hanfe o nizu zahtjeva za odobrenje korištenja iznimki i izuzeća povezanih sa resekuritizacijom i objavom informacija o privatnim sekuritizacijama, kao i sadržaj zahtjeva za izdavanje odobrenja trećim stranama koje provjeravaju usklađenost sekuritizacije sa

⁷⁴ [Uredbe \(EU\) 2021/23](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana i o izmjeni uredaba (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2015/2365 te direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132, SL L 22

⁷⁵ Popis pravilnika koje je Hanfa donijela u 2021. nalazi se u Dodacima.

⁷⁶ Pravilnik o resekuritizaciji, objavi informacija o privatnim sekuritizacijama i mrežnim stranicama te izdavanju odobrenja trećim stranama koje provjeravaju STS usklađenost, [NN, br. 88/21](#)

zahtjevima za jednostavnu, transparentnu i standardiziranu sekuritizaciju (STS usklađenost⁷⁷) te dokumentacija koja se dostavlja uz takav zahtjev za izdavanje odobrenja.

S ciljem poticanja, organiziranja i nadgledanja mjera za učinkovito funkcioniranje financijskog tržišta u smislu ujednačavanja postupanja subjekata nadzora Hanfa je donijela i javno objavila dva službena stajališta u području tržišta kapitala.

Službenim stajalištem o pravnoj prirodi naknade koju investicijsko društvo isplaćuje vezanom zastupniku za obavljene poslove⁷⁸ zauzeto je stajalište da se radi o internom plaćanju u društvu koje mora biti obuhvaćeno politikom primitaka, a ne nedopuštenim dodatnim poticajem⁷⁹. Službenim stajalištem o potrebnoj razini segregacije računa klijenata članova sustava poravnanja⁸⁰, a u vezi s otvorenim pitanjima koja se u praksi pojavljuju, Hanfa je dala smjernice u vezi s okolnostima koje subjekti nadzora trebaju uzeti u obzir kod donošenja odluke o razini segregacije.

4.2. Investicijski fondovi

Zakonodavne aktivnosti

U 2021. doneseni su Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom (dalje u tekstu: ZID ZOIFJP)⁸¹ i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o alternativnim investicijskim fondovima (dalje u tekstu: ZID ZAIF)⁸².

Novine koje donosi ZID ZOIFJP prvenstveno su povezane s daljnjim usklađivanjem hrvatskog regulatornog okvira za tržište kapitala s pravnom stečevinom EU-a⁸³, čiji je cilj ukloniti prepreke za učinkovito prekogranično trgovanje investicijskim fondovima, ujednačiti postupak notifikacije te harmonizirati različite prakse koje su se primjenjivale u državama članicama u vezi s prekograničnim trgovanjem investicijskim fondovima. Osim toga, ZID ZOIFJP sadrži izmjene i dopune koje predstavljaju harmonizaciju s drugim propisima iz nadležnosti Hanfe, čime se uklanjaju nedostaci i nedosljednosti uočene kroz dosadašnju praksu, a što će pridonijeti ujednačenosti postupanja i pravnoj sigurnosti. Od značajnih novina ističe se uvođenje pojma i osnovne odrednice UCITS ETF-a kao posebne vrste otvorenog investicijskog fonda s javnom ponudom čijom se barem jednom klasom udjela trguje tijekom dana na uređenom tržištu ili multilateralnoj trgovinskoj platformi, s barem jednim održavateljem tržišta.

⁷⁷ engl. *simple, transparent and standardised (STS) compliance*

⁷⁸ [Poveznica](#)

⁷⁹ U smislu članka 91. stavka 1. [ZTK-a](#)

⁸⁰ [Poveznica](#)

⁸¹ [NN, br. 110/21](#)

⁸² [NN, br. 110/21](#)

⁸³ U pogledu prenošenja [Direktive \(EU\) 2019/1160](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o izmjeni direktiva 2009/65/EZ i 2011/61/EU u pogledu prekogranične distribucije subjekata za zajednička ulaganja, SL L 188, i osiguravanja provedbe [Uredbe \(EU\) 2019/1156](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o olakšavanju prekogranične distribucije subjekata za zajednička ulaganja i izmjeni uredaba (EU) br. 345/2013, (EU) br. 346/2013 i (EU) br. 1286/2014, SL L 188

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o alternativnim investicijskim fondovima

Izmjenama i dopunama Zakona o alternativnim investicijskim fondovima također su uklonjene prepreke za prekogranično trgovanje investicijskim fondovima te je osiguran okvir za povećanje transparentnosti nacionalnih zahtjeva povezanih s trgovanjem, kao i za povećanje zaštite ulagatelja.

No osim toga, bitno je istaknuti kako su zakonskim izmjenama upravitelji alternativnih investicijskih fondova (dalje u tekstu: UAIF-ovi) administrativno i regulatorno značajno rasterećeni s ciljem liberalizacije i olakšavanja poslovanja AIF-a, a kako bi se povećao njihov investicijski potencijal i razvojni doprinos domaćem gospodarstvu. Prijedlozi zakonskih izmjena koji su u konačnici i usvojeni generirani su kroz proces javnog savjetovanja kako bi se u dijalogu s tržišnim dionicima utvrdilo stvarno postojanje zapreka u poslovanju AIF-a i oformili optimalni prijedlozi za povećanje efikasnosti njihova poslovanja, a koji su obuhvaćeni u Izvješću o provedenom javnom savjetovanju⁸⁴.

Zakonske izmjene povezane s AIF-ovima

Najvažnije zakonske izmjene koje se odnose na rasterećenje i liberalizaciju poslovanja AIF-a jesu:

1. propisivanje novih pragova za male i srednje UAIF-ove na način da se oni povećavaju, čime se otvara mogućnost za kvalifikaciju novih malih UAIF-ova koji su trenutačno klasificirani kao veliki ili srednji, kao i novih srednjih UAIF-ova koji su trenutačno klasificirani kao veliki. S tom opcijom

⁸⁴ [Poveznica](#)

također se otvaraju veće mogućnosti za osnivanje novih UAIF-ova s manjim regulatornim opterećenjem, prikladnim njihovu (nižem) profilu rizika.

2. dodatno regulatorno rasterećenje malih i srednjih UAIF-ova kroz smanjenje najnižeg iznosa temeljnog kapitala za male UAIF-ove s postojećih 500 tis. kuna kada je UAIF imenovan kao vanjski upravitelj AIF-a na 400 tis. kuna, kao i pojedina rasterećenja kod imenovanja članova uprave

3. promjena koncepta odobrenja osnivanja AIF-ova s privatnom ponudom, i to kroz ubrzani postupak izdavanja odobrenja u sklopu kojeg regulator ne odobrava pravila AIF-ova koji se nude isključivo profesionalnim i kvalificiranim ulagateljima

4. omogućavanje osnivanja zatvorenog AIF-a s pravnom osobnošću i u obliku komanditnog društva, čime se slijedi ustaljena inozemna praksa za pojedine vrste AIF-ova

5. usklađivanje definicije kvalificiranog ulagatelja u AIF rizičnog kapitala s jedinstvenom definicijom kvalificiranog ulagatelja, a koja omogućuje da se „običnom“ kvalificiranom ulagatelju nude udjeli u AIF-u rizičnog kapitala

6. omogućavanje članovima uprave i zaposlenicima UAIF-a da ulažu u AIF s privatnom ponudom kojim taj UAIF upravlja ako su ti zaposlenici izravno uključeni u investicijske aktivnosti ili se radi o zaposlenicima na višim funkcijama s iskustvom u pružanju usluga upravljanja imovinom

7. omogućavanje investicijskom društvu da bude depozitar AIF-a s privatnom ponudom pod za to propisanim uvjetima kapitalne adekvatnosti i izdavanja odobrenja za obavljanje poslova skrbništva i s tim povezanih usluga

8. zamjena obveze ishođenja odobrenja za izbor ili promjenu depozitara obvezom obavještanja Hanfe o izboru depozitara (koji, naravno, mora ispunjavati zakonske uvjete)

9. regulatorno rasterećenje u pogledu izvještavanja za male UAIF-ove: mali UAIF-ovi rasterećeni su obveze izrade i dostave izvještaja koji se odnose na upravljanje likvidnošću, obveze polugodišnjeg dostavljanja izvješća o udjelničarima AIF-a za AIF s privatnom ponudom, obveze izrade i dostave polugodišnjih financijskih izvještaja UAIF-a i AIF-a i polugodišnjeg izvještaja UAIF-a o regulatornom kapitalu, obveze izrade i dostave polugodišnjih i godišnjih dodatnih izvještaja AIF-ova i drugih izvještaja, a koji se zamjenjuju izvještavanjem po potrebi

10. naknade i troškovi za AIF-ove s privatnom ponudom, koji se sada uređuju isključivo pravilima AIF-a, što omogućuje UAIF-u i ulagateljima da samostalno urede međusobna prava i obveze.

Spomenute regulatorne izmjene usklađene su s relevantnim odredbama regulative EU-a, a njihovim se uvođenjem u domaće zakonodavno okruženje AIF-ovima odnosno njihovim upraviteljima omogućava uredno i konkurentno poslovanje uz uvažavanje interesa ulagatelja i tržišta u cjelini, kao i njihova potencijala za domaći gospodarski rast i razvoj.

Podzakonski propisi

Alternativni investicijski fondovi

S obzirom na izmjene zakonskog uređenja poslovanja UAIF-ova koje su provedene u 2021. Hanfa je izmijenila i tri pravilnika⁸⁵ kojima se na temelju ZID ZAIF-a provelo već spomenuto regulatorno rasterećenje malih UAIF-ova ukidanjem niza izvještajnih obveza za male i srednje UAIF-ove i fondove kojima oni upravljaju.

Otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom

Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o obliku i iznosu regulatornog kapitala društva za upravljanje UCITS fondovima⁸⁶ osiguralo se sustavnije praćenje likvidne imovine kojom društvo za upravljanje raspolaže, a što je bilo neophodno zbog neizvjesnih tržišnih okolnosti.

4.3. Mirovinski sustav

Zakonodavne aktivnosti

Hanfa je tijekom 2021. nastavila sudjelovati u radu Radne skupine Ministarstva financija RH za izradu Nacrta prijedloga Zakona o provedbi Uredbe o paneuropskom osobnom mirovinskom proizvodu (dalje u tekstu: PEPP)⁸⁷. Riječ je o osobnom mirovinskom proizvodu dugoročne prirode kojim će se u najvećoj mogućoj mjeri u obzir uzeti okolišni, socijalni i upravljački čimbenici. Intencija je da PEPP bude jednostavan, siguran, transparentan, prilagođen potrošačima i prenosiv širom EU-a te bi trebao imati razumnu cijenu, a dopunjavat će postojeće sustave u državama članicama. Donošenje zakona očekuje se u 2022. godini.

⁸⁵ Popis pravilnika koje je Hanfa donijela u 2021. nalazi se u Dodacima.

⁸⁶ [NN, br. 5/21](#)

⁸⁷ [Uredba \(EU\) 2019/1238](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o paneuropskom osobnom mirovinskom proizvodu (PEPP), SL L 198

Podzakonski propisi

U prošloj godini izmijenjena su četiri pravilnika⁸⁸ koji uređuju poslovanje obveznih mirovinskih fondova, a kojima je unaprijeđeno izvještavanje Hanfe o poslovanju mirovinskih društava i obveznih mirovinskih fondova, te je donesen novi Pravilnik o izvještavanju Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga o pritužbama članova fonda društvima za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima⁸⁹. Spomenutim pravilnikom propisuje se način vođenja evidencije o pritužbama članova obveznog mirovinskog fonda te izvještavanje Hanfe o njima. Isti način vođenja evidencija i izvještavanja Hanfe propisan je i za dobrovoljne mirovinske fondove Pravilnikom o izvještavanju Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga o pritužbama članova fonda društvima za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima⁹⁰. Navedenim se pravilnicima, između ostalog, propisuje detaljnije izvještavanje Hanfe o područjima poslovanja na koje korisnici imaju pritužbe, a kako bi Hanfa bila u mogućnosti navedene informacije koristiti u svrhu planiranja daljnjih nadzornih i normativnih aktivnosti.

S ciljem poticanja, organiziranja i nadgledanja mjera za učinkovito funkcioniranje financijskog tržišta u smislu ujednačavanja postupanja subjekata nadzora doneseno je i Službeno stajalište⁹¹ u vezi s tumačenjem odredaba Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima⁹² u pogledu delegiranja poslova na treće osobe, a kojim je Hanfa zauzela stav da zaprimanje upita u vezi s brojem udjela u mirovinskom fondu, vrijednošću udjela na traženi datum, ukupno uplaćenim iznosom u hrvatskim kunama i provedenim transakcijama u traženom razdoblju te odgovaranje na te upite predstavljaju administrativne poslove mirovinskog društva na koje se primjenjuju pravila o delegiranju.

4.4. Osiguranje

Podzakonski propisi

Hanfa je u 2021. donijela dva nova pravilnika i tri izmjene i dopune postojećih pravilnika koji uređuju poslovanje društava za osiguranje i distribuciju osiguranja u Republici Hrvatskoj⁹³.

Kao i za mirovinske fondove i mirovinska osiguravajuća društva, Pravilnikom o izvještavanju Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga o pritužbama i prigovorima zainteresiranih osoba upućenim društvima za osiguranje⁹⁴ propisuje se način vođenja evidencije o pritužbama zainteresiranih osoba te

⁸⁸ Popis pravilnika koje je Hanfa donijela u 2021. nalazi se u Dodacima.

⁸⁹ [NN, br. 144/21](#)

⁹⁰ [NN, br. 144/21](#)

⁹¹ [Poveznica](#)

⁹² [NN, br. 19/14, 29/18, 115/18](#)

⁹³ Popis pravilnika koje je Hanfa donijela u 2021. nalazi se u Dodacima.

⁹⁴ [NN, br. 144/21](#)

izvještavanje Hanfe o njima, a u cilju adekvatnog praćenja i unaprjeđenja zaštite korisnika usluga osiguranja.

Najznačajnija je normativna aktivnost u području osiguranja donošenje Pravilnika o minimalnom sadržaju plana oporavka društava za osiguranje i društava za reosiguranje⁹⁵ na temelju ZOS-a i dokumenta EIOPA-e *Supervisory statement on supervisory practices and expectations in case of breach of the Solvency Capital Requirement*. Pravilnikom je propisan minimalni sadržaj plana oporavka, koji obuhvaća informacije o uzrocima neusklađenosti s potrebnim solventnim kapitalom, projekcije izvještaja o financijskom položaju, mjere oporavka koje društvo namjerava koristiti, plan provedbe mjera iz plana oporavka, postupak njegove izrade kao i provedba i nadzor provedbe plana oporavka. Službenim mišljenjem o primjeni Zakona o obveznim osiguranjima u prometu⁹⁶ Hanfa je zauzela pravno stajalište u skladu s trenutačno važećim odredbama tog zakona, a u vezi s odgovornosti društva za osiguranje za naknadu iznosa štete nastale u prometnoj nezgodi između vozila koja su u vlasništvu istog leasing društva. U skladu s mišljenjem društvo za osiguranje nije dužno izravno nadoknaditi štetu leasing društvu kao osiguraniku iz ugovora o osiguranju neovisno o tome što primatelj leasinga (korisnik vozila) nije odgovoran za prometnu nesreću u kojoj je štetu prouzročilo vozilo u vlasništvu istog leasing društva (davatelja leasinga).

4.5. Ostale normativne aktivnosti

Zakonodavne aktivnosti

Najznačajniji zakonski propis donesen u 2021. koji utječe na poslovanje svih subjekata nadzora Hanfe jest Zakon o provedbi Uredbe (EU) 2019/2088 o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga i Uredbe (EU) 2020/852 o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe 2019/2008 (dalje u tekstu: Zakon o objavama povezanim s održivosti)⁹⁷. Tim se zakonom osigurava provedba uredaba EU-a u vezi s održivosti, i to Uredbe SFDR i Uredbe o taksonomiji⁹⁸, a njime su nadzorne ovlasti koje proizlaze iz Uredbe o taksonomiji dane Hanfi.

Odredbama Uredbe SFDR, koje su izravno primjenjive, utvrđuje se opći okvir i obveze za objave povezane s održivosti u financijskom sektoru i donose se usklađena pravila o transparentnosti za sudionike na financijskim tržištima i financijske savjetnike kod uključivanja rizika održivosti i uzimanja u obzir štetnih učinaka na održivost u njihovim poslovnim procesima te kod donošenja investicijskih odluka i davanja investicijskih savjeta prilikom pružanja informacija povezanih s održivosti u vezi s financijskim proizvodima. Uredbom SFDR definira se značenje ključnih pojmova održivog ulaganja,

⁹⁵ [NN, br. 68/21](#)

⁹⁶ [Poveznica](#)

⁹⁷ [NN, br. 70/21](#)

⁹⁸ [Uredba \(EU\) 2020/852](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088, SL L 198

glavnih štetnih učinaka, faktora i rizika održivosti te okolišnih ciljeva. Također se definiraju sudionici na financijskim tržištima i financijski savjetnici koji su obveznici primjene te uredbe.

Uredbom o taksonomiji dopunjava se okvir objava o održivom financiranju koji je uspostavljen Uredbom SFDR. Sudionici na financijskom tržištu koji stavljaju na raspolaganje financijske proizvode obvezni su objaviti na koji način i u kojoj mjeri koriste kriterije za okolišno održive gospodarske djelatnosti u svrhu određivanja okolišne održivosti svojih ulaganja. Okolišno održivim ulaganjima smatraju se ulaganja u jednu ili više gospodarskih djelatnosti koje se u skladu s taksonomijom uspostavljenom Uredbom o taksonomiji smatraju okolišno održivima, a koje se temelje na ublažavanju klimatskih promjena, prilagodbi tim promjenama, održivoj uporabi i zaštiti vodnih i morskih resursa, prijelazu na kružno gospodarstvo, kontroli i sprječavanju onečišćenja te zaštiti i obnovi bioraznolikosti i ekosustava.

Subjekti nadzora Hanfe koji su obuhvaćeni tom regulativom u dijelu osiguranja su društva za osiguranje koja nude investicijske osigurateljne proizvode, a u segmentu pružanja investicijskih usluga investicijska društva koja pružaju usluge upravljanja portfeljem, UAIF-ovi, društva za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom te kreditne institucije koje pružaju usluge upravljanja portfeljem. U segmentu mirovinskog osiguranja regulativa o održivosti primjenjuje se na mirovinska društva koja upravljaju zatvorenim dobrovoljnim mirovinskim fondovima, mirovinska osiguravajuća društva u slučaju kada nastupaju kao institucije za strukovno mirovinsko osiguranje pri obavljanju poslova isplate mirovina i u odnosu na isplate mirovina u okviru dobrovoljnog mirovinskog osiguranja te proizvođači mirovinskog proizvoda, što su u Republici Hrvatskoj mirovinska društva koja upravljaju otvorenim dobrovoljnim mirovinskim fondovima.

U odnosu na odredbe Uredbe SFDR Republika Hrvatska iskoristila je mogućnost proširenja opsega primjene te uredbe i spomenutim zakonom propisala njezinu primjenu i na mirovinska društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima u pogledu otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova. S obzirom na to da je svrha i otvorenih i zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova članovima osigurati prihod u mirovini, primjereno je i proporcionalno da oni svojim članovima i potencijalnim članovima objavljuju podatke povezane s održivosti mirovinskog proizvoda koji im nude. Upravo se na taj način istovremeno osigurava ublažavanje asimetrije informacija.

Nadalje, mirovinska društva zbog svoje uloge mogu doprinijeti stvaranju uvjeta za široko prihvaćanje održivih ulaganja poticanjem preusmjerenja kapitala u održivije aktivnosti i tvrtke, a dalje od aktivnosti i tvrtki koje se smatraju manje održivima. Ujedno mogu pomoći osigurati tvrtkama i drugim subjektima u koje ulažu učinkovito reagiranje na prilike i rizike koje predstavljaju trendovi, kao što su prijelaz na niskouglično gospodarstvo, želja za sigurnom i visokokvalitetnom hranom i rastući životni standard. To je osobito važno za hrvatsko tržište, gdje su mirovinska društva dominantni akteri.

Podzakonski propisi

Od ostalih značajnijih normativnih aktivnosti Hanfe u 2021. ističe se donošenje Pravilnika o dopunama Pravilnika o postupku procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma te načinu provođenja

mjera pojednostavljene i pojačane dubinske analize stranke⁹⁹. Njime se za subjekte nadzora Hanfe koji su obveznici primjene Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma¹⁰⁰ propisuje obveza primjene EBA-inih (Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo; engl. *European Banking Authority*) Smjernica o dubinskoj analizi stranaka i čimbenicima koje bi kreditne i financijske institucije trebale uzeti u obzir pri procjeni rizika od pranja novca i financiranja terorizma koji je povezan s pojedinačnim poslovnim odnosima i povremenim transakcijama¹⁰¹.

Hanfa je u prošloj godini donijela i dva službena stajališta u području reguliranja leasing i faktoring društava s ciljem poticanja, organiziranja i nadgledanja mjera za učinkovito funkcioniranje financijskog tržišta u smislu ujednačavanja postupanja subjekata nadzora. Službenim stajalištem u vezi s aktivnostima digitalne platforme PlatiMe.hr¹⁰² Hanfa je utvrdila opseg obveza upravitelja platforme prema Hanfi u smislu obveze dostave podataka o pravnim poslovima faktoringa sklopljenima preko te platforme. Službenim stajalištem o primjeni Zakona o leasingu¹⁰³ Hanfa je zauzela stav da leasing društvu nije apsolutno zabranjeno odobravati zajmove svojim radnicima ako to ne ulazi u poslovnu djelatnost društva.

⁹⁹ [NN, br. 144/21](#)

¹⁰⁰ [NN, br. 108/17 i 39/19](#)

¹⁰¹ [EBA/GL/2021/02](#)

¹⁰² [Poveznica](#)

¹⁰³ [službeno-stajalište leasing-davanje-zajmova-zaposlenicima.pdf \(hanfa.hr\)](#)

Licenciranje i edukacija

5. Licenciranje i edukacija

Prvi korak u osiguranju zakonitog poslovanja subjekata nadzora Hanfe proizlazi iz samog postupka licenciranja. Hanfa na temelju relevantnih propisa provjerava ispunjavanje uvjeta i provodi licenciranje kako fizičkih osoba koje obavljaju djelatnosti za koje je potrebno odobrenje Hanfe tako i pravnih osoba. Nužni preduvjeti za pozitivno mišljenje Hanfe u procesu licenciranja imatelja kvalificiranih udjela su dobar ugled, pouzdano financijsko stanje te transparentno podrijetlo sredstava za financiranje namjeravanog stjecanja. Hanfa također provjerava ispunjavanje uvjeta za članove uprave i nadzornog odbora društava pod svojom nadležnošću, kao što su ugled i integritet kandidata, odgovarajuće stručne kvalifikacije te odgovarajuće znanje i iskustvo potrebno za obavljanje navedenih funkcija. Osim izdavanja odobrenja Hanfa organizira i stručne edukacije te provodi ispitne postupke za stjecanje primjerenih znanja i kvalifikacija fizičkih osoba koje se bave djelatnostima iz nadležnosti Hanfe.

5.1. Licenciranje

Tijekom 2021. Hanfa je provela 323 postupka licenciranja, što je za čak 53 % više u odnosu na 2020. godinu. Značajno povećanje broja postupaka licenciranja u 2021. rezultat je izmjena donesenih Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju¹⁰⁴, odnosno obveze licenciranja novih i postojećih članova nadzornih odbora društava za osiguranje. Postupci licenciranja obuhvaćali su izdavanje brojnih odobrenja kao što su odobrenja za stjecanje kvalificiranog udjela, odobrenja za rad, odobrenja za obavljanje funkcije člana uprave i člana nadzornog odbora, odobrenja za statusne promjene, odobrenja za izdvajanje poslova i funkcija, izdavanje ovlaštenja za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara, izdavanje dozvola za obavljanje poslova distribucije osiguranja i reosiguranja te postupke u kojima se utvrđuje prestanak važenja dozvole.

Najveći broj zahtjeva za licenciranje u 2021. odnosio se na zahtjeve za izdavanje dozvola (68 dozvola) i prestanke važenja / ukidanja dozvola za obavljanje poslova distribucije osiguranja i reosiguranja (54 rješenja) te na izdavanje odobrenja za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora društva za osiguranje (85 izdanih odobrenja).

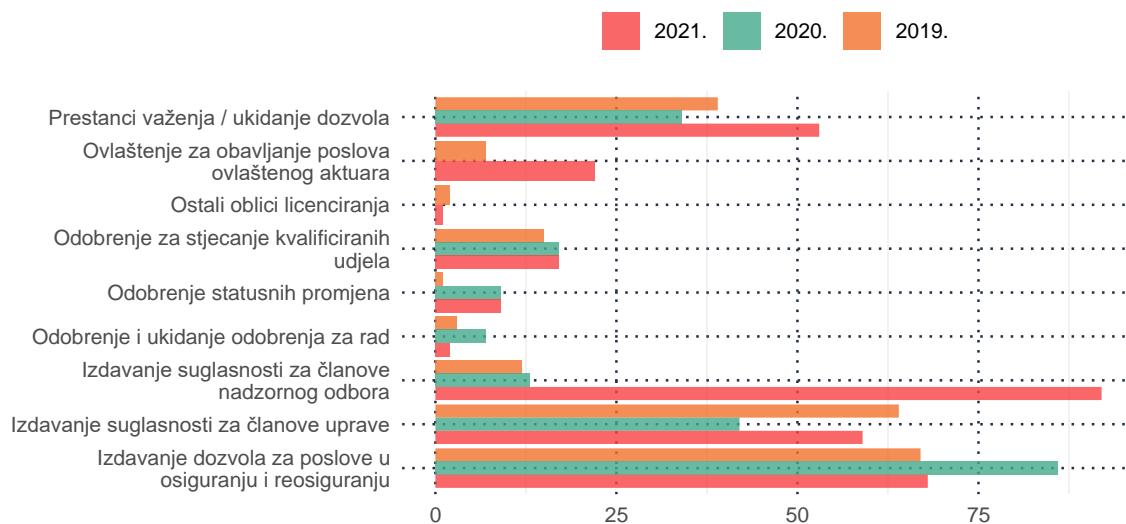
Tržište kapitala

Tijekom 2021. Hanfa je izdala četiri suglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave investicijskog društva, koje su se odnosile na reizbor već postojećih članova uprave investicijskih društava.

¹⁰⁴ [NN, br. 63/20](#)

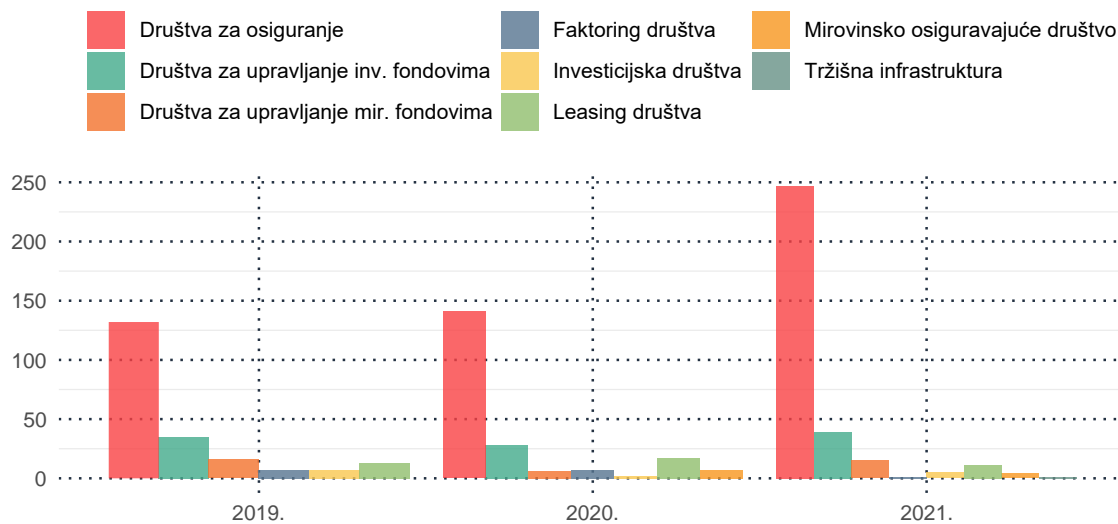
Slijedom izdavanja odobrenja društvu SKDD-CCP Smart Clear d.d. za pružanje usluga središnje druge ugovorne strane Hanfa je izdala jednu suglasnost za obavljanje funkcije člana uprave navedenog društva.

Slika 5.1.1. Postupci licenciranja tijekom 2021., prema vrsti postupka

Izvor: Hanfa

Slika 5.1.2. Postupci licenciranja tijekom 2021., prema industriji

Izvor: Hanfa

Investiranje

U 2021. izdana su dva odobrenja za rad društvima za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima, i to jedno u kategoriji srednji UAIF, a jedno u kategoriji veliki UAIF. Odobrenje za rad u kategoriji veliki UAIF izdano je postojećem UAIF-u koji je imao odobrenje za rad u kategoriji srednji UAIF. U jednom je predmetu obustavljen postupak za izdavanje odobrenja za rad malog UAIF-a na zahtjev podnositelja.

Izdana su i 23 odobrenja za obavljanje funkcije člana uprave društva za upravljanje investicijskim fondovima. Od toga je šest odobrenja izdano za obavljanje funkcije člana uprave društava za upravljanje UCITS fondovima, devet za obavljanje funkcije člana uprave društava za upravljanje UCITS fondovima i AIF-ovima te osam za obavljanje funkcije člana uprave UAIF-ova. U tri je predmeta obustavljen postupak za izdavanje odobrenja za obavljanje funkcije člana uprave društva za upravljanje investicijskim fondovima na zahtjev podnositelja.

Isto tako, Hanfa je jednom društvu za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima odobrila pripajanje drugog društva za upravljanje investicijskim fondovima.

Tijekom 2021. izdano je devet suglasnosti za stjecanje kvalificiranih udjela u društvima za upravljanje investicijskim fondovima. Od toga se pet suglasnosti odnosilo na izravno, a četiri na neizravno stjecanje.

U protekloj godini društvima za upravljanje investicijskim fondovima izdana su četiri odobrenja za delegiranje, od čega tri odobrenja za delegiranje poslova interne revizije i jedno odobrenje za delegiranje poslova praćenja usklađenosti s relevantnim propisima na treću osobu.

Na temelju vlastite odluke o prestanku obavljanja djelatnosti Hanfa je jednom društvu za upravljanje investicijskim fondovima ukinula odobrenje za obavljanje pomoćnih djelatnosti upravljanja portfeljem i investicijsko savjetovanje. Ujedno je na isti način jednom društvu za upravljanje investicijskim fondovima ukinula odobrenje za obavljanje djelatnosti upravljanja UCITS fondovima, nakon čega je navedeno društvo pripojeno drugom društvu za upravljanje investicijskim fondovima.

Mirovinski sustav

Hanfa je u 2021. jednom društvu iz Republike Austrije izdala odobrenje za stjecanje poslovnih udjela na temelju ZOMF-a odnosno odobrenje za izravno stjecanje kvalificiranog udjela na temelju ZDMF-a u jednom društvu za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, u visini od 51 % temeljnog kapitala i glasačkih prava društva.

U 2021. izdano je šest odobrenja za obavljanje funkcije člana uprave mirovinskog društva i sedam odobrenja za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora mirovinskog društva.

Tijekom godine Hanfa je izdala četiri odobrenja za izdvajanje poslova tom mirovinskom osiguravajućem društvu, i to za izdvajanje poslova održavanja internetske stranice, administrativno-tehničke poslove

razmjene mape dokumenata za klijente društva, zatim za izdvajanje poslova održavanja specijaliziranog informacijskog sustava za potporu poslovnim procesima mirovinskog osiguravajućeg društva te za poslove održavanja računalnog programa.

Osiguranje

Jednom društvu iz Republike Austrije izdano je odobrenje za neposredno stjecanje kvalificiranog udjela u jednom domaćem društvu za osiguranje, u visini od 83,2 % temeljnog kapitala i glasačkih prava tog društva. Izdana su i odobrenja za stjecanje kvalificiranog udjela u jednom domaćem društvu za osiguranje, i to društvu iz Mađarske za neposredno stjecanje kvalificiranog udjela, kao i dvama društvima iz Francuske, za posredna stjecanja.

Nadalje, tijekom godine izdano je 85 odobrenja za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora društva za osiguranje, od kojih se, slijedom zakonskih promjena koje su uvele obvezu licenciranja članova nadzornih odbora društava za osiguranje, 55 odobrenja odnosilo na usklađenje, a preostalih 30 na nove mandate članova nadzornih odbora. Izdano je i 15 odobrenja za članove uprave društava za osiguranje te 22 ovlaštenja za obavljanje poslova ovlaštenog aktuaru. U trima su predmetima postupci obustavljeni na zahtjev podnositelja, i to za izdavanje odobrenja članu uprave i članu nadzornog odbora društva za osiguranje te za namjeravano stjecanje u društvu za osiguranje.

Na području distribucije osiguranja i reosiguranja izdano je 68 dozvola za obavljanje poslova distribucije osiguranja i reosiguranja posrednicima u osiguranju, među kojima je najveći broj dozvola izdan obrtima za zastupanje u osiguranju.

Nebankarsko financiranje

Leasing i faktoring društva

Hanfa je u 2021. donijela devet rješenja o izdavanju suglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave leasing društava, a u objedinjenom upravnom postupku donijela je rješenje kojim je jednom društvu sa sjedištem u Republici Austriji izdana suglasnost za neizravno stjecanje kvalificiranog udjela od 100 % u kapitalu i glasačkim pravima u dvama domaćim leasing društvima. Isto tako, izdana je jedna suglasnost za člana uprave u faktoring društvu.

U sklopu neupravnih postupaka Hanfa je utvrđivala ispunjavanje uvjeta za članove nadzornih odbora leasing i faktoring društava te je utvrdila ispunjavanje uvjeta za 15 članova nadzornog odbora leasing društava te za dva člana nadzornog odbora faktoring društava.

5.2 Ispiti i edukacija

Slika 5.2.1. Rezultati ispitnih rokova, prema vrsti ispita

Izvor: Hanfa

Ispiti iz područja tržišta kapitala, mirovinskih fondova i mirovinskih osiguravajućih društava

U 2021. održan je jedan obrazovni program i pet ispitnih rokova za provjeru znanja i stjecanje kvalifikacija za pružanje informacija o investicijskim proizvodima i uslugama, brokerske poslove i investicijsko savjetovanje, stjecanje zvanja ovlaštenog upravitelja mirovinskih fondova te stjecanje kvalifikacija za upravljanje mirovinskim osiguravajućim društvom. Obrazovni program, koji provode stručni predavači za područje tržišta kapitala, mirovinskih fondova i mirovinskih osiguravajućih društava, a među kojima se nalazi i veći broj zaposlenika Hanfe, održan je u listopadu 2021., a pohađalo ga je 10 polaznika. Obrazovni program pokriva područja aktuarstva, zakonodavnog okvira, platnog prometa i deviznog poslovanja, financijskih institucija i tržišta, zlouporabe tržišta, kvantitativnih metoda, upravljanja rizicima, osnova financijskog izvještavanja, prava trgovačkih društava, korporativnih

financija, teorije portfelja, pravila Zagrebačke burze, etičkih standarda, ekonomske politike, sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, preuzimanja dioničkih društava, kodeksa korporativnog upravljanja, licenciranja, računovodstva i financijskog izvještavanja te osnova osiguranja. Ispitni rokovi u 2021. održani su u svibnju, lipnju, studenom i prosincu te im je pristupilo 50 kandidata, od čega je njih 18 uspješno položilo ispit. U studenome 2021. ispiti su prvi put organizirani *online*, i to za područje tržišta kapitala, mirovinskih fondova i mirovinskih osiguravajućih društava.

Ispiti za provjeru stručnih znanja potrebnih za obavljanje poslova distribucije osiguranja i/ili distribucije reosiguranja i kontinuirana edukacija distributera

Stručnost distributera osiguranja i/ili reosiguranja podrazumijeva odgovarajuću razinu znanja i sposobnosti, a uključuje polaganje ispita za provjeru stručnih znanja potrebnih za obavljanje poslova distribucije osiguranja i/ili distribucije reosiguranja i održavanje potrebne razine znanja i sposobnosti distributera tijekom cijelog razdoblja obavljanja poslova distribucije osiguranja i/ili distribucije reosiguranja (kontinuirana edukacija).

Ispit se provodi u skladu s Pravilnikom o stručnosti i primjerenosti distributera osiguranja i distributera reosiguranja i upisu u registar¹⁰⁵, a obuhvaća provjeru znanja prema izabranoj skupini osiguranja, kategoriji posrednika i sporednih posrednika u osiguranju i proizvodima osiguranja ili reosiguranja koje posrednik namjerava distribuirati. Hanfa je, počevši od veljače 2021., prelaskom na *online* način kontinuirano, na tjednoj bazi organizirala ispite za obavljanje poslova distribucije osiguranja i/ili distribucije reosiguranja te je ispitu pristupilo ukupno 896 kandidata, dok je prolaznost na ispitu bila na razini iz prethodnih godina.

U skladu s navedenim pravilnikom distributeri su za obavljanje poslova distribucije osiguranja i/ili reosiguranja dužni kontinuirano održavati i razinu stručnosti, pa je u 2021. godini nastavljeno praćenje ispunjenja obveze distributera za stalnim stručnim osposobljavanjem i usavršavanjem. Edukatori su nastavili s kontinuiranom edukacijom distributera na temelju novodostavljenih planova za razdoblje od dvije godine, a zaključno s 31. prosinca 2023. godine. Edukacija uključuje obvezne module kao što su npr. tržište osiguranja, financijska stručnost, police životnih osiguranja i štedni proizvodi, sukobi interesa, potrošači, pritužbe i dr.

Edukacija za izdavatelje

Tijekom 2021. Hanfa je organizirala dva edukativna okupljanja za izdavatelje na uređenom tržištu. U svibnju 2021. na edukativnom okupljanju predstavljeni su globalni trendovi u području izvještavanja o ESG čimbenicima u vezi s regulativom i smjernicama za sastavljanje izvještaja o tim čimbenicima,

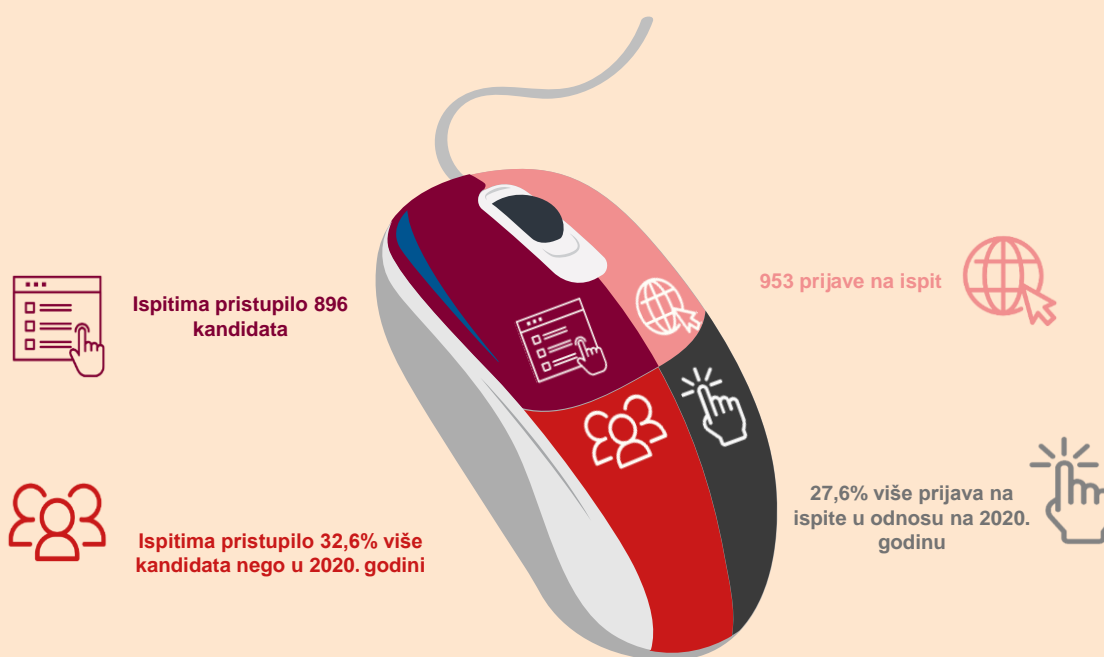
¹⁰⁵ [NN, br. 16/19 i 9/21](#)

zakonodavnim okvirom EU-a o održivom financiranju i tehničkim aspektom Europskog jedinstvenog elektroničkog formata (engl. *European Single Electronic Format*; dalje u tekstu: ESEF). Na edukativnom okupljanju održanom u studenome 2021. Hanfa je predstavila prijedlog regulative EU-a koja će propisivati korporativno izvještavanje o održivosti te analizu spremnosti izdavatelja u vezi sa sastavljanjem godišnjih izvještaja prema ESEF-u.

Osim spomenutih edukativnih okupljanja Hanfa je zajedno sa ZSE-om i SKDD-om u lipnju 2021. organizirala 12. edukativni skup za izdavatelje, na kojem je prezentirana analiza kvalitete podataka u upitniku o praksama upravljanja i upitniku o usklađenosti Kodeksa, novosti povezane s nefinancijskim izvještavanjem te regulativa o pravima dioničara u pogledu utvrđivanja identiteta imatelja vrijednosnih papira i usluge podrške u provođenju glavne skupštine.

Digitalizacija postupka polaganja ispita u organizaciji Hanfe

Razvijena aplikacija za *online* prijavu za polaganje ispita

Početak veljače 2021. na snagu je stupio Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o stručnosti i primjerenosti distributera osiguranja i distributera reosiguranja i upisu u registar¹⁰⁶, kojim je omogućeno polaganje *online* ispita, a već krajem mjeseca prvi je put održano polaganje *online* ispita, za koji su prijave zaprimane pisanim putem kao i prethodnih godina. Prve *online* prijave za polaganje ispita za distribuciju osiguranja i/ili reosiguranja zaprimljene su početkom

¹⁰⁶ [NN, br. 9/21](#)

kolovoza te je do kraja 2021. pristiglo ukupno 420 *online* prijava. Tijekom 2021. *online* ispiti organizirani su kontinuirano na tjednoj bazi, i to u 46 termina (u 2020. održana su samo tri ispitna roka).

U srpnju 2021. stupila su na snagu i dva pravilnika iz područja tržišta kapitala te mirovinskih fondova i mirovinskih osiguravajućih društava¹⁰⁷, također omogućivši polaganje *online* ispita koji su prvi put održani u studenome 2021. godine. Prve *online* prijave za polaganje ispita iz područja tržišta kapitala, mirovinskih fondova i mirovinskih osiguravajućih društava zaprimljene su u rujnu te je do kraja 2021. zaprimljeno ukupno 38 *online* prijava.

U okviru cjelokupnog postupka digitalizacije ispita Hanfa je tijekom 2021. razvila i aplikaciju putem koje je kandidatima omogućeno podnošenje *online* prijava za polaganje ispita. S obzirom na visoku frekventnost održavanja ispita, zaprimljene su 953 prijave za ispit, što je za 27,6 % više nego u 2020. godini. Ispitima je pristupilo 896 kandidata, odnosno 36,2 % više nego prethodne godine.

Za polaganje ispita kandidatima nije potrebna posebna tehnička oprema, osim standardnog računala s web-kamerom, mikrofonom i zvučnikom te jednim od uobičajenih internetskih preglednika (Google Chrome, Microsoft Edge, Safari ili Mozilla Firefox). Za pristupanje ispitu koristi se aplikacija Webex, a za rješavanje samog ispita platforma za provjeru znanja Socrative.

Online ispiti uvedeni su radi prilagodbe novonastaloj situaciji u vezi s ograničenjima koje je donijela pandemija, ali i kao iskorak prema modernijem pristupu koji je korisnicima omogućio fleksibilnost u vidu čestih rokova održavanja ispita, ali i značajne uštede s obzirom na to da oni ne iziskuju troškove putovanja. Hanfi je omogućena veća učinkovitost jer je postupak prijave i održavanja ispita značajno ubrzan.

Nadalje, uvođenjem *online* prijave ispita smanjeni su i drugi troškovi podnositeljima prijave u smislu plaćanja troškova dostave prijave i eventualne javnobilježničke ovjere dokumentacije, a ujedno je i omogućena preciznija i jednostavnija dostava potrebnih dokumenata. Prilikom slanja prijave klasičnim putem kandidati nisu dostavljali sve potrebne dokumente te je bilo potrebno zatražiti dopune prijave, što sada nije čest slučaj.

Spomenute prednosti *online* prijave i *online* ispita prepoznate su i od strane tržišta, pa je Hanfa zaprimila brojne pohvale prvenstveno u odnosu na efikasnost samih prijave i ispita kao i zbog smanjenih troškova kandidata.

Tijekom 2021. započele su i aktivnosti komunikacije sa Središnjim državnim uredom za razvoj digitalnog društva (SDURDD) i Hrvatskom akademskom i istraživačkom zajednicom (CARNET) radi prelaska sustava *online* ispita u organizaciji Hanfe na državnu informacijsku strukturu.

¹⁰⁷ Pravilnik o obrazovnom programu i ispitima za provjeru znanja i stjecanje kvalifikacija za pružanje informacija o investicijskim proizvodima i uslugama, brokerske poslove i investicijsko savjetovanje ([NN, br. 99/19](#) i [83/21](#)) i Pravilnik o obrazovnom programu i ispitu za stjecanje zvanja ovlaštenog upravitelja mirovinskih fondova i stjecanje kvalifikacija za upravljanje mirovinskim osiguravajućim društvom ([NN, br. 99/19](#) i [83/21](#))

Zaštita potrošača i unaprjeđenje financijske pismenosti

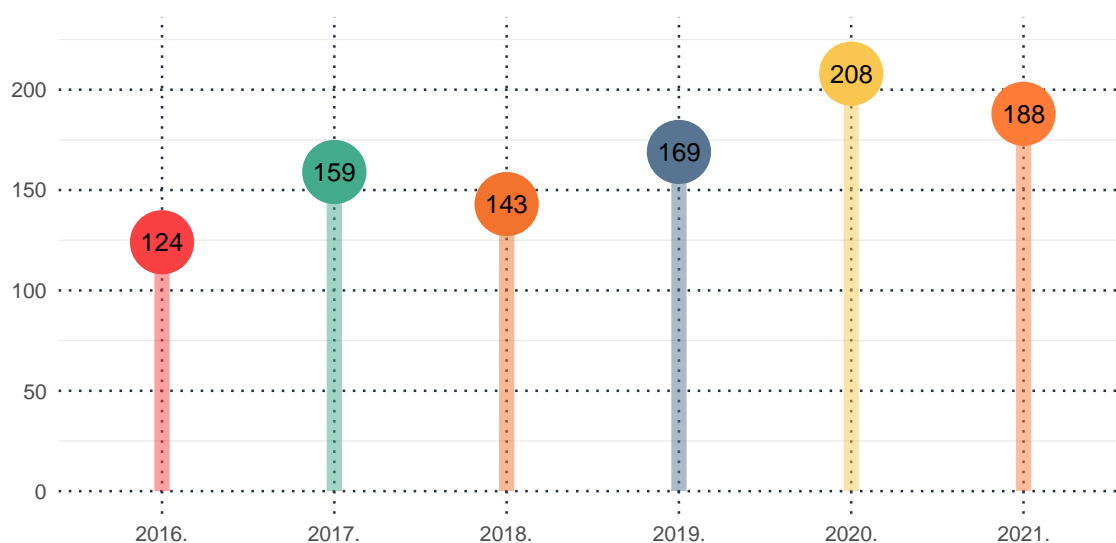
6. Zaštita potrošača i unaprjeđenje financijske pismenosti

Zaštita interesa sudionika sektora financijskih usluga, izgradnja međusobnog povjerenja među sudionicima i edukacija potrošača, korisnika financijskih usluga ključna su načela kojima se Hanfa vodi prilikom obavljanja svojih nadzornih i regulatornih aktivnosti. Hanfa komunicira s potrošačima kroz brojne kanale redovnim odgovaranjem na upite i postupanjem po predstavkama, ali i preventivno djeluje u smjeru smanjenja prijevora između potrošača i pružatelja financijskih usluga kroz kontinuiranu edukaciju usmjerenu na podizanje razine financijske pismenosti. S time u svezi sve je intenzivnija potreba da se potrošači upozore na rizike povezane s različitim vrstama financijskih usluga i proizvoda, posebice na one koji bi mogli biti špekulativnog karaktera.

6.1. Zaštita potrošača

Hanfa zaprima predstavke korisnika financijskih usluga i drugih zainteresiranih osoba iz područja njezine nadležnosti te postupa prema svakoj zaprimljenoj predstavi. Po zaprimljenoj predstavi Hanfa provjerava navode iz predstave, u slučaju potrebe traži od subjekta nadzora na kojeg se predstava odnosi relevantnu dokumentaciju i očitovanje te dostavlja odgovor podnositelju predstave u roku od 30 dana od njezina zaprimanja.

Slika 6.1.1. Broj zaprimljenih predstavki

Izvor: Hanfa

U 2021. zaprimljeno je ukupno 188 predstavki, što je za 20 predstavki, odnosno 9,6 % manje u odnosu na 2020., no taj je broj i dalje veći nego prethodnih godina.

Najveći broj predstavki i dalje se odnosi na područje osiguranja, što je u skladu s očekivanjima s obzirom na razmjerno veliki broj aktivnih ugovora o osiguranju od gotovo 12 milijuna na kraju 2021. godine. Iako je udio predstavki na tržištu osiguranja i dalje dominantan, smanjuje se udio tih predstavki u njihovu ukupnom broju. Tako se 51,6 % svih predstavki (ukupno njih 97) u 2021. odnosilo na osiguranje, što je za 5,6 p.b. manje u odnosu na 2020. godinu.

U odnosu na 2020. došlo je i do smanjenja broja predstavki iz područja leasinga (za 14 %), upravljanja investicijskim fondovima (za 50 %) i mirovinskim fondovima (za 25 %) te predstavki koje nisu u nadležnosti Hanfe (za 33 %). Istovremeno je zabilježen porast broja predstavki u vezi s tržištem kapitala i radom investicijskih društava te mirovinskih osiguravajućih društava iako je njihov ukupni zaprimljeni broj i dalje relativno marginalan. Istodobno je broj predstavki iz područja faktoringa ostao nepromijenjen u odnosu na 2020. godinu.

Najveći broj predstavki koje je Hanfa zaprimila, a za koje nije nadležna i dalje se odnosi na rad društava za naplatu dospjelih potraživanja i bankarsko poslovanje. Za razliku od 2020., u kojoj nisu zaprimljene predstavke na rad Hanfe, u 2021. zaprimljeno je pet takvih predstavki, koje su obrađene u skladu s internim pravilima o postupanju s predstavkama na rad Hanfe, no njihovom analizom nisu utvrđene nepravilnosti, a podnositeljima je odgovoreno u zakonskom roku.

Slika 6.1.2. Struktura predstavki korisnika financijskih usluga upućenih Hanfi u 2021. godini

U % ukupnog broja zaprimljenih predstavki u 2021. godini

Napomena: Neoznačeni pravokutnik u gornjem desnom uglu označuje sve ostale predstavke koje su činile 0,5 % ukupnih predstavki u 2021. godini.
Izvor: Hanfa

Najveći broj predstavki iz područja osiguranja koje je Hanfa zaprimila odnose se na osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila i osiguranje cestovnih vozila pa je u 2021. zaprimljeno 38 takvih predstavki (42 %). Na temelju tih predstavki pokrenuta su četiri prekršajna postupka protiv različitih društava zbog kršenja propisa o obvezi isplate štete na temelju ugovora o obveznom

osiguranju od automobilske odgovornosti¹⁰⁸. Porast broja i udjela predstavki povezanih s osiguranjem imovine koji je zabilježen tijekom 2020. zbog potresa nastavio se i u prvom polugodištu 2021. godine (zaprimljeno je 18 predstavki povezanih s ugovorima o osiguranju imovine, od čega se njih 9 odnosilo na štete od potresa), no u drugom polugodištu 2021. on je zaustavljen. Tako je na razini cijele godine 26 % svih predstavki bilo povezano s ugovorima o osiguranju imovine, isto kao i godinu prije. U 2021. zabilježen je blagi trend rasta udjela predstavki koje se odnose na osiguranje od odgovornosti te osiguranja kredita, koje je češće bilo aktivirano s obzirom na poteškoće koje su građani imali s mogućnošću otplate kredita uslijed pandemijskih okolnosti. Iako se sadržajno predstavke o osiguranju često odnose na pitanja osnovanosti odštetnog zahtjeva i određivanja visine štete, što ne spada u nadležnost Hanfe, one mogu ukazivati na eventualne nepravilnosti postupanja društva prilikom obrade odštetnih zahtjeva.

U 2021. došlo je do blagog smanjenja broja predstavki zbog neodgovaranja društava za osiguranje na pritužbe odnosno prigovore zainteresiranih osoba u zakonskom roku¹⁰⁹, pa se udio predstavki navedene tematike kojima je to bio glavni razlog podnošenja smanjio na 3,3 % svih predstavki u području osiguranja. Tome je pridonijela i preporuka Hanfe u vezi s pitanjem neodgovaranja društava na prigovore/pritužbe zainteresiranih osoba, pitanjem informiranja potrošača o mogućnostima raskida ugovora i općenito komunikacijom s klijentima, koja je upućena svim društvima za osiguranje u listopadu 2020. godine. U 2021. od društava je zatraženo očitovanje o postupanju na temelju navedene preporuke. Na temelju dostavljenih očitovanja utvrđeno je da je trećina društava poduzela određene dodatne radnje na temelju Preporuke u vezi s informiranjem korisnika o pravima i obvezama iz ugovora o osiguranju te komunikacijom s korisnicima prilikom odlučivanja o odštetnim zahtjevima i odgovaranja na pritužbe/prigovore.

Tijekom 2021. na temelju zaprimljene predstavke pokrenut je postupak izvanrednog neposrednog nazora jednog društva za osiguranje s obzirom na to da je tijekom obrade predstavke primijećeno više potencijalnih nezakonitosti i nepravilnosti u postupanju društva u pogledu obrade odštetnog zahtjeva. Nadzorni postupak nastavljen je u 2022. godini.

Očitovanje društava o postupanju prema preporuci Hanfe

Trećina društava poduzela je određene dodatne radnje na temelju preporuke Hanfe iz 2020. o komunikaciji s klijentima, ugovornom informiranju i odgovaranju na prigovore/pritužbe.

¹⁰⁸ Članak 12. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu ([NN, br. 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14](#))

¹⁰⁹ Članak 378. [ZOS-a](#)

Informativni tekstovi za potrošače

Potaknuta saznanjima iz predstavki Hanfa je na svojoj internetskoj stranici u 2021. objavila četiri informativna teksta. Slijedom predstavki povezanih s ostvarivanjem prava iz obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti objavljen je tekst „[Obveza zvanja policije kod prometnih nesreća s materijalnom štetom i ostvarivanje prava iz osiguranja](#)“. Korisnicima usluga osiguranja u tekstu su pojašnjena njihova prava i obveze prilikom ostvarivanja prava iz obveznog osiguranja i kasko-osiguranja vozila, a posebno u pogledu obveze zvanja policije nakon prometne nesreće te popunjavanja Europskog izvješća. Objavljen je i tekst „[Osnovna obilježja osiguranja otplate kredita](#)“, kojim je pojašnjena svrha i priroda tog osigurateljnog proizvoda, čije se ugovaranje znatno povećava u skladu s dinamikom odobravanja kredita stanovništvu, a s njegovom aktivacijom u slučaju nemogućnosti redovne otplate kredita javljaju se nedoumice, poput onih u vezi sa samim osigurateljnim pokrićem. Tekst naziva „[Nesporni dio naknade štete – kako utječe na prava osiguranika?](#)“ korisnicima usluga osiguranja pojašnjava njihova prava u vezi s isplatom nespornog dijela štete, a u skladu sa Zakonom o obveznim odnosima¹¹⁰ i Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu¹¹¹.

Nesporni dio naknade iznosa štete

Zakon o obveznom osiguranju u prometu

čl. 12

Zakon o obveznim odnosima

čl. 943

U slučaju nemogućnosti utvrđenja visine konačnog iznosa štete osiguratelj je dužan isplatiti iznos nespornog iznosa naknade štete kao predujam u roku od 60 dana od dana primitka odštetnog zahtjeva

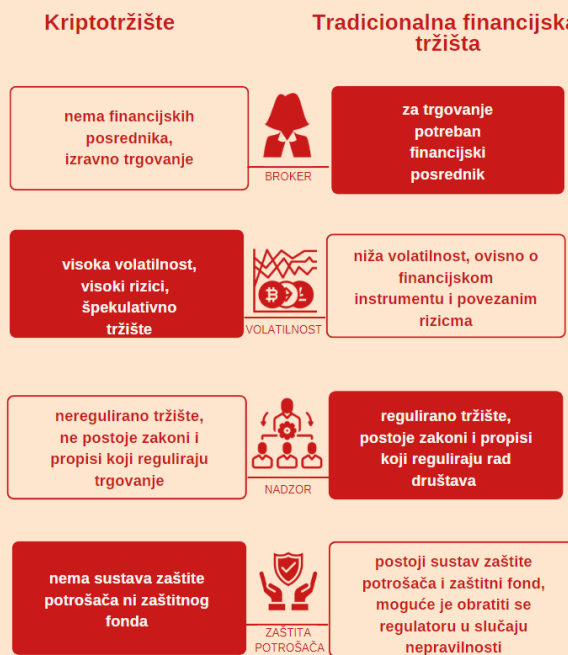
Ako iznos osigurateljeve obveze ne bude utvrđen u roku od 14 odnosno 30 dana, osiguratelj je dužan bez odgađanja isplatiti iznos nespornog dijela svoje obveze na ime predujma

¹¹⁰ [NN, br. 35/05](#)

¹¹¹ [NN, br. 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14](#)

Krajem 2021. objavljen je i informativni materijal o dokumentu koji se uobičajeno dostavlja oštećenima u postupku obrade odštetnih zahtjeva, a kojim se utvrđuju oštećenja nastala kao posljedica štetnih događaja, odnosno [izvid štete](#). Hanfa je pritom istaknula kako smatra da bi društva za osiguranje tijekom komunikacije s podnositeljima odštetnih zahtjeva trebala biti što transparentnija pri pružanju informacija koje se odnose na sam postupak izvida štete.

Razlika između tradicionalnih financijskih tržišta i kriptotržišta

Osim spomenutih, objavljen je i informativni tekst u vezi s kriptotržištem pod nazivom [„Kriptotržišta: kakva je zaštita potrošača?“](#) s obzirom na to da se građani sve intenzivnije koriste kriptoimovinom i u nju ulažu, dok je istodobno stupanj njihove zaštite bitno manji nego što je to slučaj kod klasičnih financijskih usluga, a što je, uz ostale razlike između tradicionalnih financija i kriptofinancija, i apostrofirano u objavi.

Povećanje broja predstavki iz područja leasinga primijećeno tijekom cijele 2020. zbog posljedica pandemije u 2021. je zaustavljeno. Međutim, zaprimljen je veliki broj upita građana povezanih s Hanfnim rješenjima iz travnja 2021. donesenim u postupcima nadzora nad leasing društvima kojima su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti povezane s izračunom kamatnih stopa u ugovorima o leasingu. S tim u vezi Hanfa je na svojoj internetskoj stranici objavila [obavijest primateljima leasinga](#) s korisnim pojašnjenjima o mogućnostima njihova daljnjeg postupanja u vezi sa zaštitom svojih prava.

Porast broja predstavki iz područja mirovinskih osiguravajućih društava u 2021. ne iznenađuje s obzirom na sve veći broj umirovljenja osiguranika iz drugog mirovinskog stupa pa se može očekivati da će broj tih predstavki rasti i u narednom razdoblju. Kod većine predstavki nisu utvrđene nepravilnosti u

radu mirovinskih osiguravajućih društava, već je razlog podnošenja predstavki uglavnom nedovoljna informiranost podnositelja o funkcioniranju mirovinskog sustava. Povećanje razine financijske pismenosti korisnika usluga i njihova razumijevanja načina funkcioniranja mirovinskog sustava svakako je jedan od načina kojim se može pokušati prevenirati dio predstavki koje bi se iz tog razloga mogle pojaviti u tom segmentu financijskih usluga. Hanfa će stoga u narednom razdoblju staviti dodatan naglasak na educiranje građana o mirovinskim temama.

Osim već spomenutih aktivnosti na području zaštite potrošača Hanfa aktivno surađuje s drugim domaćim institucijama, posebno kroz članstvo u Nacionalnom vijeću za zaštitu potrošača i Koordinacijske odbore u vezi s pripremom za uvođenje eura. U okviru međunarodne suradnje s europskim nadzornim tijelima na polju zaštite potrošača Hanfa aktivno sudjeluje u radu odbora ESMA-e i EIOPA-e te, između ostalog, izvještava navedena tijela o predstavkama potrošača i dostavlja im različite kvantitativne i kvalitativne podatke. Sudjelovanje u radu odbora ESMA-e i EIOPA-e pruža mogućnost razmjene znanja i iskustava drugih država članica, što je vrijedan doprinos u poboljšanju i unaprjeđenju razine zaštite potrošača u Republici Hrvatskoj.

6.2. Edukativne aktivnosti

Pandemija uzrokovana koronavirusom dodatno je istaknula važnost financijske, ali i s njome povezane digitalne pismenosti građana. Hanfa je već u 2020. u skladu s epidemiološkim uvjetima prilagodila kanale komunikacije na digitalne kanale i formate održavanjem *online* edukacija, a u 2021. navedeno je obogatila novim sadržajima koji su rezultirali *online* debatama, raspravama i radionicama.

Hanfa je uobičajeno u siječnju 2021. objavila javni poziv za dostavu prijedloga suradnje u edukativnim aktivnostima, a na koji su se javili različiti dionici (poput udruga za zaštitu potrošača, škola, fakulteta i drugih) s kojima je ostvarena suradnja. Navedenim pozivom želi se kroz međusobnu suradnju zainteresiranih dionika intenzivirati financijsko opismenjavanje. Osim toga, Hanfa ostvaruje suradnju s drugim institucijama i organizacijama na području financijskog opismenjavanja i kao član Nacionalnog vijeća za zaštitu potrošača te kao član Operativne radne grupe za praćenje provedbe mjera i aktivnosti definiranih u Akcijskom planu za unaprjeđenje financijske pismenosti, čijim radom koordinira Ministarstvo financija RH. Donesen je i novi Nacionalni strateški okvir financijske pismenosti potrošača za razdoblje od 2021. do 2026. godine, a članovi Operativne radne grupe zajednički su predstavili aktivnosti povodom obilježavanja Svjetskog i Europskog tjedna novca. Uz domaće institucije Hanfa surađuje i s G20-OECD Radnom skupinom za zaštitu potrošača financijskih usluga te Međunarodnom mrežom za financijsko obrazovanje pri OECD-u (OECD/INFE), u okviru koje aktivno sudjeluje u radionicama i *online* predavanjima koje OECD organizira u sklopu projekta.

Najintenzivnija suradnja Hanfe ostvaruje se s dionicima unutar obrazovnog sustava pa osim već spomenutih edukacija sa studentima i učenicima kroz sustav obrazovanja Hanfa podržava i aktivnosti studentskih udruga usmjerenih na povećanje financijske pismenosti. Tako je u prošloj godini

sudjelovala i u provođenju projekta „LearnToInvest“ studentske udruge Ekonomska klinika te na konferenciji „Jednostavno o euru“ u organizaciji studentske udruge Financijski klub.

Intenziviranje edukativnih aktivnosti

Edukacija potrošača

Obilježena međunarodna događanja

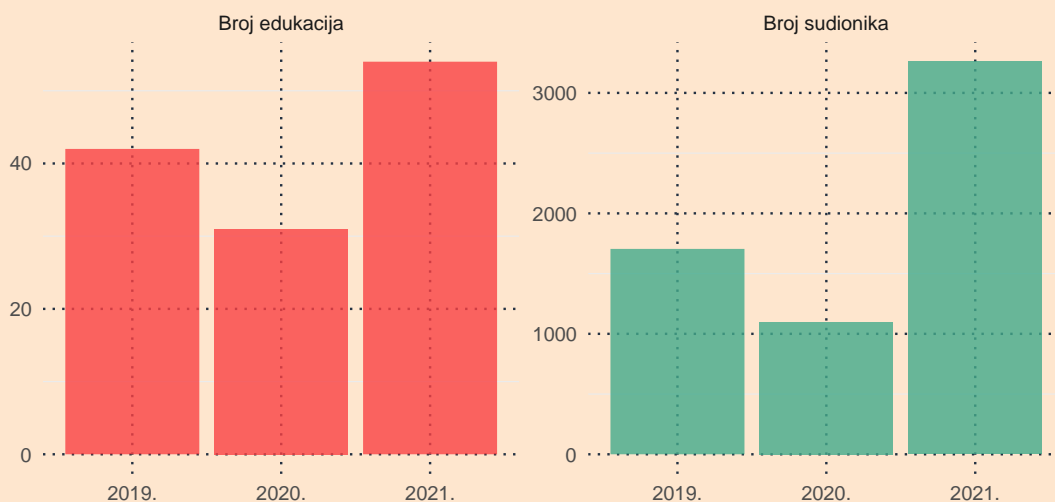

U 2021. Hanfa je samostalno i u suradnji s drugim dionicima ostvarila više od 50 edukativnih aktivnosti, u kojima je izravno sudjelovalo više od 3200 građana. Uz to, edukacije je indirektno pratilo i više od 1600 građana putem prijenosa na Facebooku i putem YouTube kanala Hanfe. Navedeno predstavlja značajan rast od gotovo 75 % u broju održanih edukativnih aktivnosti, odnosno 197 % u broju sudionika u odnosu na godinu prije. Broj sudionika u 2021. bio je veći čak i od ukupnog broja sudionika u posljednje dvije godine (za 16 %).

Iako je došlo do intenziviranja edukativnih aktivnosti, u obzir treba uzeti činjenicu da u drugom i trećem tromjesečju 2020. gotovo i nije bilo edukativnih aktivnosti zbog pandemije i prelaska na *online* nastavu u obrazovnom sustavu, a Hanfa svoje edukativne aktivnosti primarno usmjerava upravo prema učenicima i studentima. Tako čak dvije trećine edukativnih aktivnosti Hanfa ostvaruje u suradnji sa školama, fakultetima i studentskim udrugama. Usmjerenost najvećeg broja edukativnih aktivnosti na mlade proizlazi i iz istraživanja Organizacije za ekonomski razvoj i suradnju (engl. *Organisation for Economic Co-operation and Development*; dalje u tekstu: OECD) prema kojima su mladi ostvarili najnižu razinu financijske pismenosti. Uz organizaciju i održavanje predavanja, radionica i debata sadržajno primjerenih dobi ciljnih skupina Hanfa je tijekom 2021.

provela i dva natječaja za učenike srednjih škola i studente. U sklopu obilježavanja Svjetskog i Europskog tjedna novca objavljen je natječaj za učenike srednjih škola pod nazivom „Osiguraj svoju budućnost“. Cilj natječaja bio je potaknuti mlade da razmišljaju o svojoj budućnosti te da shvate važnost mirovinskog sustava. Najme, prema analizi anketnog ispitivanja financijske pismenosti učenika srednjih škola koje je provela Hanfa samo 25 % učenika u Hrvatskoj zna da je mirovinska štednja u 3. stupu dobrovoljna te je stoga važno učenicima približiti temu mirovinske štednje. Na natječaj su pristigli radovi iz svih dijelova Hrvatske, a nagrađeni videorad objavljen je i na internetskoj stranici i YouTube kanalu Hanfe. Nastavak te edukativne aktivnosti planira se i u narednim godinama, a kako bi se učenici aktivno uključili u istraživanje i obradu tema povezanih s financijskom pismenosti.

Slika 6.2.1. Broj održanih edukacija Hanfe i prisutnih sudionika

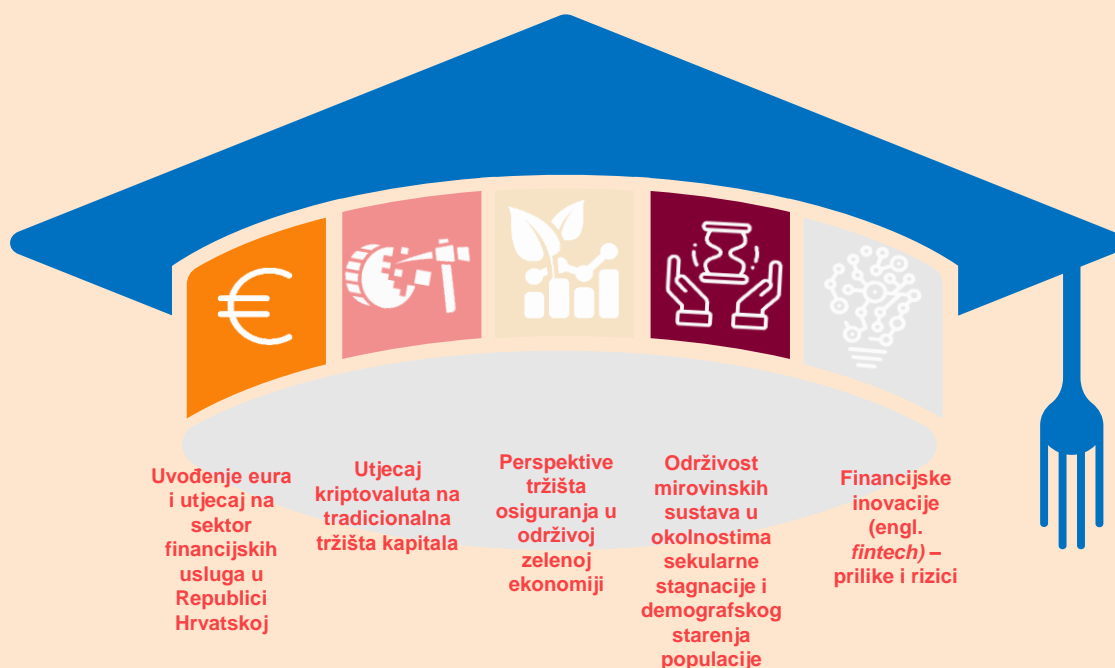

Izvor: Hanfa

Nakon prvog natječaja za studentske znanstvene i stručne radove provedenog tijekom 2020. Hanfa je odlučila nastaviti s promicanjem znanosti među studentima te je provela natječaj „Godišnja nagrada Hanfe studentima za najbolje znanstvene i stručne radove za 2021. godinu“. Nagrade su se dodijelile studentima triju ekonomskih fakulteta u Hrvatskoj, a svečana dodjela održana je u siječnju 2022. godine. Područja koja su studenti trebali obraditi odnosila su se na aktualne teme povezane s financijskim sustavom iz nadležnosti Hanfe.

Nagrađena su tri rada koja su bila najbolja prema ocjeni stručnog povjerenstva, a obradila su temu utjecaja kriptovaluta na tradicionalna tržišta kapitala, održivosti mirovinskih sustava u okolnostima sekularne stagnacije i demografskog starenja populacije te perspektive tržišta osiguranja u održivoj zelenoj ekonomiji. Dodijeljene nagrade dokaz su izvrsnosti studenata te potencijala kojim raspolažu visokoobrazovne institucije u Hrvatskoj. Stoga je cilj Hanfe tim natječajem pružiti studentima stimulatívno okruženje za daljnji stručni i znanstveni rast i razvoj.

Teme natječaja za 2021. godinu

Nakon uspješnih povremenih *online* predavanja namijenjenih široj javnosti tijekom 2020. Hanfa je u 2021. započela kontinuiranu edukaciju šire javnosti u sklopu redovnih mjesečnih predavanja na neku od tema iz područja finansijskih usluga. Predavanja su se održala svakog 15. u mjesecu, a snimke predavanja naknadno su objavljene na YouTube kanalu Hanfe. U drugoj polovici godine održana su tri takva predavanja, u kojima je sudjelovalo više od 250 građana. Prema anketi o zadovoljstvu održanim edukacijama 95 % sudionika bilo je zadovoljno održanom edukacijom, 88 % sudionika smatralo je da je predavanje utjecalo na povećanje njihove finansijske pismenosti, dok bi 93 % sudionika sudjelovalo i na drugim takvim predavanjima. S obzirom na pozitivne povratne informacije te visok interes Hanfa planira nastavak mjesečnih *online* edukacija za širu javnost.

U 2021. održane su i edukacije u sklopu stručnog usavršavanja nastavnika u suradnji sa Županijskim vijećem za građanski odgoj i obrazovanje za grad Zagreb i Zagrebačku županiju, a Hanfa je sudjelovala i na skupu edukacije nastavnika pravne grupe predmeta za područje Dalmacije. Tijekom 2021. održana su i dva državna stručna skupa za učitelje i nastavnike u veljači i lipnju, a Hanfa je tim povodom održala predavanja na temu mirovinskog sustava i prijevara na finansijskim tržištima. Edukacije nastavnika važne su kako zbog direktne edukacije samih nastavnika tako i zbog prijenosa stečenih znanja učenicima.

Hanfa je tijekom 2021. obilježila i relevantne međunarodne događaje iz područja financija i zaštite potrošača kao što su Svjetski dan prava potrošača, Svjetski i Europski tjedan novca, Međunarodni tjedan svijesti o prijevarama i drugi. Povodom Svjetskog i Europskog tjedna novca Hanfa je osim ranije spomenutog natječaja za učenike srednjih škola organizirala i *online* predavanje za širu javnost te javnu *online* raspravu sa studentima Ekonomskog fakulteta u Rijeci u suradnji s HNB-om. Tijekom tjedna novca Hanfa je sudjelovala i u predavljanju aktivnosti povodom obilježavanja navedenog

Obilježavanje relevantnih međunarodnih događaja

Hanfa je tijekom 2021. obilježila šest relevantnih međunarodnih događaja povezanih s financijskom pismenošću i zaštitom potrošača, na kojima je sudjelovalo više od 1000 građana.

tjedna koju organizira Ministarstvo financija RH u suradnji s Ministarstvom znanosti i obrazovanja RH. Održana su i brojna predavanja učenicima srednjih škola u suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom kroz projekt „Više znamo, bolje razumijemo“. U okviru događaja koji se odnose na zaštitu potrošača Hanfa je povodom Svjetskog dana prava potrošača objavila prigodni tekst na internetskoj stranici, a zaštita potrošačkih prava u tjednu izvansudske medijacije potrošačkih sporova istaknuta je sudjelovanjem na okruglom stolu u organizaciji Hrvatske udruge za mirenje. Svjetski tjedan ulagatelja, koji promovira Međunarodna organizacija komisija za vrijednosne papire (engl. *International Organization of Securities Commissions*; dalje u tekstu: IOSCO), obilježen je javnim *online* predavanjem, predavanjem za nastavnike u sklopu stručnog usavršavanja nastavnika, predavanjem za srednje škole te predavanjem i radionicom za studente. Teme predavanja odnosile su se na ulaganje na tržištu kapitala, ali i kriptotržištu te na profile ulagača. U 2021. obilježen je još i Međunarodni tjedan svijesti o prijevarama, tijekom kojeg je održana *online* edukacija šire javnosti na temu prijevara na financijskim tržištima, o tome kako ih prepoznati te kome se obratiti u slučaju prijave. Objavljena je i edukativna brošura publicirana u tiskanim medijima „Vodič o financijskim prijevarama“. Svjetski dan štednje obilježen je prigodnim tekstom na portalu Novac za sutra pod nazivom „Štedjeti ili investirati“. Tijekom obilježavanja međunarodnih događanja u edukativnim aktivnostima koje je Hanfa provela samostalno ili u suradnji s drugim dionicima izravno je sudjelovalo više od 1000 građana, a spomenuta obilježavanja važan su kanal osvještavanja potrošača o pojedinim financijskim temama.

Uza sve navedene oblike edukacija i obilježavanja relevantnih događaja Hanfa redovito kreira i različite edukativne sadržaje koji se objavljuju kako na njezinim internetskim stranicama tako i na stranicama za potrošače specijaliziranog internetskog portala Novac za sutra. Tijekom godine izdane su dvije edukativne brošure pod nazivom „Osnovna obilježja osiguranja otplate kredita“ te „Obveza zvanja policije kod prometnih nesreća s materijalnom štetom i ostvarivanje prava iz osiguranja“. Objavljena su i dva edukativna teksta pod nazivom „Zaštita potrošača: izvid štete“ te „Kriptotržišta: kakva je zaštita potrošača?“.

Kako bi se potrošačima koncizno i jasno prenijele osnovne informacije o svim financijskim uslugama koje su u nadzornoj nadležnosti Hanfe, u 2021. izrađeno je i objavljeno 13 letaka kojima su obuhvaćeni svi segmenti sektora financijskih usluga. Osim toga, objavljeni su i letci koji se odnose na određene zanimljivosti ili uočeni veći interes građana poput letka „Kriptotržište“ ili „Nesporni dio naknade štete –

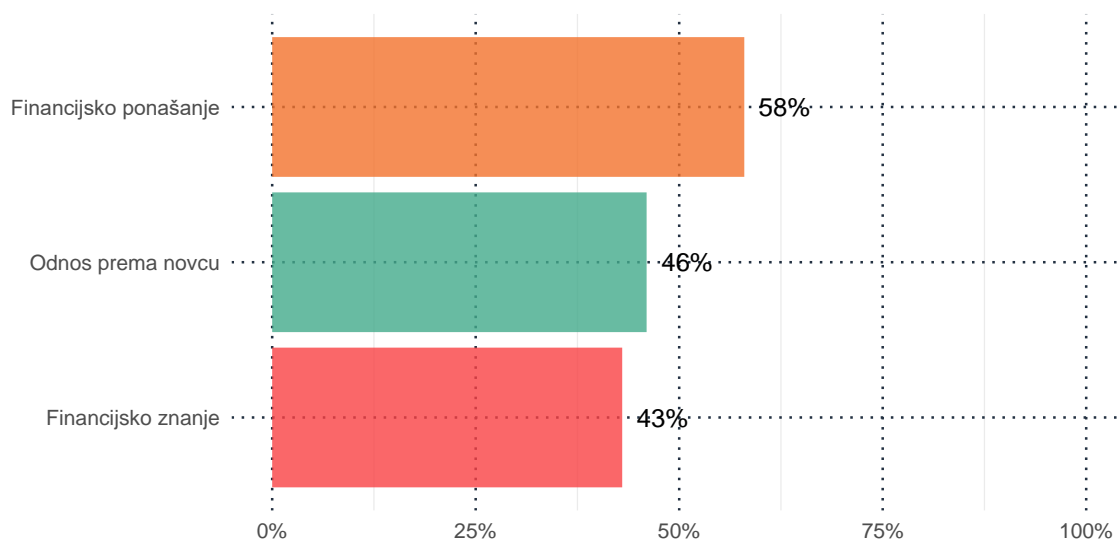
kako utječe na prava osiguranika? ". U 2021. objavljene su i četiri edukativne prezentacije, od kojih je jedna audioprezentacija, dok su ostale snimke održanih prezentacija i/ili debata za širu javnost.

Tijekom održavanja edukativnih aktivnosti u suradnji sa srednjim školama Hanfa anketom ispituje financijsku pismenost srednjoškolaca. U ispitivanju koje je provedeno od listopada 2020. do 31. prosinca 2021. sudjelovalo je više od 700 učenika srednjih škola širom Hrvatske. Prema rezultatima provedenog ispitivanja učenici u Hrvatskoj pokazuju relativno nisku razinu financijske pismenosti, pri čemu je ona, u skladu s metodologijom mjerenja financijske pismenosti OECD-a, podijeljena na tri komponente: financijsko znanje, financijsko ponašanje i odnos prema novcu. Učenici su ostvarili najniže rezultate u kategoriji financijskog znanja (43 %), dok je najbolje ocijenjeno financijsko ponašanje (58 %), odnosno učenici su u prosjeku imali 43 % točnih odgovora na financijska pitanja. Ocjena financijskog ponašanja odnosi se na prosječno ocijenjeno pozitivno financijsko ponašanje, a pritom se pozitivnim financijskim ponašanjem smatra primjerice uspoređivanje cijena prije kupovine ili redovno praćenje troškova.

Financijska pismenost mladih u Hrvatskoj

Prema Hanfinu istraživanju financijska pismenost učenika srednjih škola nije na zadovoljavajućoj razini. Istovremeno su učenici pokazali veću razinu financijskog ponašanja u odnosu na financijsko znanje.

Slika 6.2.2. Ocjena financijske pismenosti srednjoškolaca prema komponentama

Izvor: Hanfa

Prema istraživanju, učenici se uglavnom rijetko informiraju o temama povezanim s financijama (51 %), dok se samo njih 10 % o navedenim temama informira nekoliko puta tjedno. Istraživanjem su potvrđeni rezultati OECD-ova istraživanja financijske pismenosti u Hrvatskoj, koje je upravo mlade identificiralo kao najdeficitarnije u pogledu poznavanja financija. Time je potvrđena nužnost nastavka provedbe i daljnjeg intenziviranja edukativnih aktivnosti usmjerenih prema toj dobnoj skupini.

Komunikacijske aktivnosti

7. Komunikacijske aktivnosti

Hanfa je u 2021., drugoj pandemijskoj godini, nastavila kontinuirano, profesionalno i pravodobno komunicirati prema svim kategorijama javnosti s ciljem održivog razvoja i zaštite financijskog sustava te njegovih sudionika i korisnika, kao i dugoročnog gospodarskog razvoja Republike Hrvatske. Osim održavanja kontinuiteta pravovremenih informacija i komunikacije prema subjektima nadzora Hanfa je nastavila posebnu komunikacijsku pozornost usmjeravati prema potrošačima i ukupnoj javnosti s ciljem njihove kontinuirane edukacije i podizanja razine financijske pismenosti.

7.1. Komunikacijske aktivnosti u 2021. godini

S obzirom na to da dionici na financijskom tržištu s velikom pozornošću razmatraju svaku objavu i odluku regulatora, ta pozicija Hanfi daje izuzetnu važnost na tržištu financijskih usluga u svakodnevnoj komunikaciji. Nastavak pandemijskih okolnosti u 2021. zahtijevao je efikasnu i brzu komunikaciju prema svim segmentima javnosti s kojima Hanfa kontinuirano komunicira, poput opće javnosti i potrošača, zakonodavne vlasti i drugih državnih i javnih institucija, subjekata nadzora Hanfe, stručnih i interesnih udruženja, akademske zajednice te predstavnika medija. Pritom Hanfa svoje komunikacijske aktivnosti i kanale prilagođava ciljanoj kategoriji javnosti i konkretnom događaju. Pored toga, treba istaknuti i međunarodnu ulogu Hanfe te njezino sudjelovanje u radu međunarodnih nadzornih institucija i tijela, što uključuje kako komunikaciju između Hanfe i tih institucija tako i prijenos informacija koje objavljuju te institucije domaćoj zainteresiranoj javnosti.

U 2021. važan kanal komuniciranja s javnošću bio je specijalizirani internetski portal za edukaciju o temama iz područja financijskih usluga naziva Novac za sutra, koji je uspješno zaživio s ciljem provođenja financijske edukacije i povećanja razine financijske

Novac za sutra

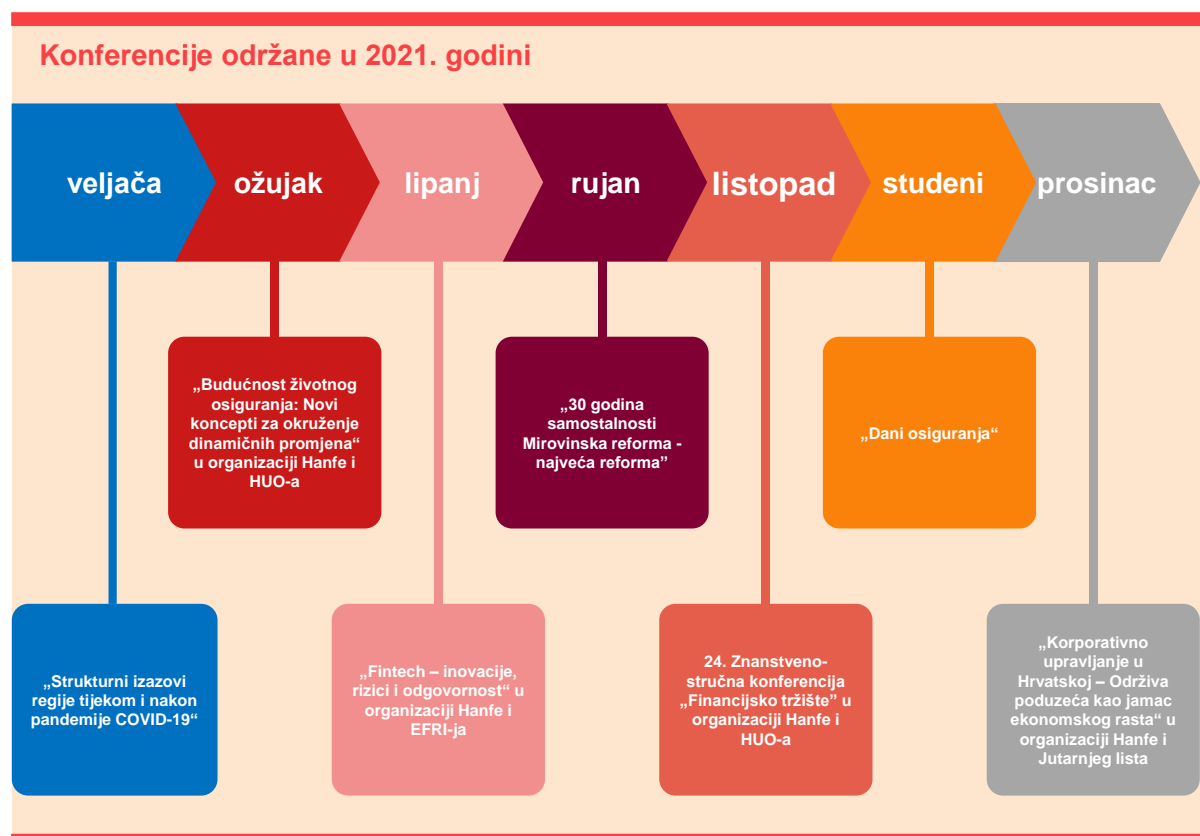
Specijalizirani internetski portal za edukaciju šire javnosti o temama iz područja financijskih usluga kojeg je 2020. pokrenula Hanfa.

pismenosti u društvu. Portal je u odnosu na 2020. narastao i razvio se u svim segmentima, od broja objava do broja posjetitelja i pregleda. Tako je na portalu tijekom 2021. objavljeno čak 97 edukativnih tekstova iz područja nadležnosti Hanfe, kao i šest edukativnih kvizova te 12 najava financijskih događanja u 2021. godini. Sama je stranica imala ukupno 64,6 tisuća pregleda te 37,7 tisuća individualnih posjetitelja. Navedeno jasno pokazuje da je portal privukao pozornost i da se na taj način Hanfa značajnije približila javnosti i prosječnim korisnicima financijskih usluga nastojeći time povećati razinu informiranosti i znanja te dugoročno utjecati na bolju zaštitu korisnika financijskih usluga i osnaživanje financijskog sustava u cjelini. Struktura stranice prilagođena je glavnim područjima interesa čitatelja te obuhvaća područja mirovina, investiranja, osiguranja i nebankarskog financiranja te financijsku učionicu kao posebnu kategoriju u kojoj se redovito obrađuju teme povezane s upravljanjem

osobnim financijama. Na njoj se objavljuju i upozorenja Hanfe o mogućim prijevarama i drugim nepoželjnim aktivnostima na financijskom tržištu, kao i pozivi za sve Hanfine aktivnosti usmjerene prema podizanju financijske pismenosti. Osim toga, redovito se objavljuju i edukativni videomaterijali, kvizovi i ankete, putem kojih se provode i manja istraživanja o relevantnim temama.

Na stranici Novac za sutra često se opisuju i primjeri iz prakse te se skreće pozornost na praktične situacije iz svakodnevnog života koje se događaju prilikom ugovaranja i korištenja financijskih usluga. Potrošače se informira o mogućim rješenjima određenih situacija koje mogu imati s pružateljima financijskih usluga ili o njihovim zakonskim pravima i obvezama te pravilima i procedurama pri ugovaranju ili ostvarivanju neke financijske usluge, čime portal dugoročno doprinosi financijskoj edukaciji građana.

Hanfa je nastavila redovno komunicirati i s klasičnim medijima odgovaranjem na novinarske upite te je ujedno tijekom godine objavljeno i 66 medijskih priopćenja za javnost kao i nekoliko intervjua predsjednika i članova Upravnog vijeća Hanfe. Osim toga, članovi Upravnog vijeća sudjelovali su na brojnim stručnim konferencijama, prezentacijama i panelima, informirajući stručnu i širu javnost o novostima u vezi sa svim aktivnostima i funkcijama Hanfe.

7.2. Pristup informacijama

S obzirom na to da Hanfa, kao tijelo javne vlasti, kontinuirano i pravodobno objavljuje sve informacije propisane odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama (dalje u tekstu: ZOPPI)¹¹² na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku, smanjuje se broj dostavljenih zahtjeva za pristup informacijama.

Tako su u 2021. zaprimljena i u zakonskom roku riješena dva zahtjeva za pristup informacijama podnositelja tako da su podnositeljima dostavljene zatražene informacije u vezi s postupcima odobrenja objavljivanja ponuda za preuzimanje dioničkih društava iz nadležnosti Hanfe i njezina prednika, kao i informacija o odbačaju podnesene kaznene prijave Hanfe u obliku anonimizirane obavijesti nadležnog državnog odvjetništva.

Na internetskim stranicama Hanfe i dalje se nalaze svi relevantni podaci u pogledu njezina rada i nadležnosti, pri čemu treba posebno istaknuti odluke sa sjednica Upravnog vijeća koje su od važnosti za financijsku javnost, potom informacije o zadaćama koje Hanfa obavlja te informacije o unutarnjem ustrojstvu s imenima i kontaktima rukovodećih zaposlenika. Hanfa redovito objavljuje i ažurira propise po područjima svojeg rada, razne registre i obrasce kao i baze podataka. Usto, redovito se objavljuju informacije o svim raspisanim natječajima za zapošljavanje te s njima u svezi i rezultati provedenih natječajnih postupaka. Tu su nadalje razni planovi: strateški plan, plan javne nabave, plan prihoda i rashoda, godišnji plan normativnih aktivnosti te podaci o donacijama i sponzorstvima Hanfe. Isto tako, Hanfa objavljuje sve potrebne informacije o pravu na pristup informacijama s odgovarajućim obrascima za podnošenje zahtjeva.

Vodeći brigu o ispunjenju zakonske obveze iz ZOPPI-ja, Hanfa je u propisanom roku dostavila povjereniku za informiranje Izvješće o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama za 2021., koje će biti sastavni dio godišnjeg izvješća povjerenika za informiranje za 2021. godinu.

¹¹² [NN, br. 25/13](#)

Međunarodna suradnja

8. Međunarodna suradnja

Tijekom godine Hanfine aktivnosti povezane s međunarodnom suradnjom bile su prvenstveno usmjerene na dodatno jačanje suradnje s međunarodnim organizacijama u kojima je Hanfa član. Tako se od mnoštva različitih aktivnosti može istaknuti da je Hanfa postala članica ESMA-ina Nadzornog odbora za središnje druge ugovorne strane (CCP SC), u sklopu ESRB-a analizirala je izrečeno Upozorenje o srednjoročnim ranjivostima u sektoru stambenih nekretnina u Hrvatskoj kako bi bila spremna na očekivani razvoj makrobonitetnih mjera za ublažavanje identificiranih rizika, izabrana je od strane IAIS-a za domaćina sastanaka odbora i Globalnog seminara koji će se održati u lipnju 2022. u Dubrovniku, ostvarila je visoku usklađenost s IAIS-ovim Temeljnim standardima osiguranja 9 i 10, koji se odnose na nadzor i izvještavanje te preventivne i korektivne mjere i sankcije, osnažila je svoje sudjelovanje u radu IOPS-a i IOSCO-a kroz aktivno participiranje u raznim aktivnostima tih međunarodnih organizacija te je sudjelovala u aktivnostima povezanim s pripremom Hrvatske za proces pristupanja OECD-u. Tehnička i bilateralna međunarodna suradnja bila je pod utjecajem pandemijskih okolnosti pa se suradnja s drugim nadzornim tijelima tijekom godine u principu svela na razmjenu informacija i podataka, ovisno o potrebi i zahtjevima. Intenziviranje te suradnje očekuje se tijekom iduće godine, za kada su već dogovoreni određeni studijski posjeti s drugim nadzornim tijelima. Ističe se da je Hanfa s Agencijom za nadzor financijskih usluga Republike Albanije potpisala Sporazum kojim se uredila razmjena informacija potrebnih za provedbu postupaka iz nadležnosti obaju regulatora. Potpisani su i ESMA-ina Sporazumi o razumijevanju koji se odnose na savjetovanje, suradnju i razmjenu informacija u vezi s nadzorom subjekata iz Direktive o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova s određenim nadzornim tijelima iz zemalja koje nisu članice EU-a (Australija, Kanada, Kazahstan, Japan). Nastavljene su i aktivnosti povezane s jačanjem kapaciteta Hanfe kroz Instrument za tehničku potporu EU-a, u okviru kojeg je jedan projekt iz područja osiguranja priveden kraju, započela je provedba aktivnosti u sklopu novog projekta koji obuhvaća područje sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, a tri su nova projekta odobrena i njihova će provedba početi u idućoj godini (projekti će obuhvatiti područja tržišnog natjecanja, održivog financiranja i nadzora digitalnih financija).

8.1. Sudjelovanje u radu nadzornih tijela i udruženja

ESMA – Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala

Okosnicu suradnje ESMA-e i nacionalnih nadzornih tijela tijekom 2021. činila su pitanja podizanja razine nadzorne usklađenosti (engl. *supervisory convergence*) kako bi se ujednačio standard postupanja nacionalnih nadzornih tijela te izrada i donošenje nacrtu tekstova tehničkih standarda i smjernica, čime se tržišnim sudionicima olakšava razumijevanje i primjena relevantnih odredaba primarnih propisa, direktiva i uredaba u njihovu svakodnevnom poslovanju. Unaprjeđenje nadzorne usklađenosti provodilo se korištenjem različitih alata poput pokretanja zajedničkih nadzornih aktivnosti (engl. *Common Supervisory Actions – CSA*) i stručnih pregleda (engl. *peer reviews*). Fokus je, između ostalog, bio na pitanjima prekograničnog poslovanja investicijskih društava, rizika likvidnosti investicijskih fondova, nadzora nad pružateljima usluga tržišne infrastrukture poput središnjih drugih ugovornih strana i središnjih depozitorija vrijednosnih papira (engl. *Central Securities Depositories*; dalje u tekstu: CSD) te načina provjere i odobravanja sadržaja prospekata.

Pored toga, objavljivale su se različite javne i nadzorne izjave čiji je cilj bio uputiti tržišne sudionike u praktičnu primjenu određenih odredaba, propisa ili rokova njihove implementacije (poput pojašnjenja odredaba i rokova iz Uredbe SFDR) ili skrenuti ulagateljskoj zajednici pažnju na troškove i kompleksnost investicijskih proizvoda te načine na koji investicijska društva procjenjuju njihovu primjerenost kada ih preporučuju svojim klijentima. Objavljeno je više izvještaja čiji je cilj informiranje i podizanje razumijevanja šire zajednice s naglaskom na ulagatelje, a u pogledu financijskih proizvoda i korporativnog izvještavanja te provedenih nadzornih aktivnosti.

Poseban angažman uložen je u pripremu tehničkih standarda u vezi s propisima kojima se uređuje područje održivog financiranja, definiranjem plana aktivnosti u vezi s pripremom tehničkih standarda na temelju Uredbe o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana¹¹³ (Uredba CCPRRR) kao i izradom tehničkih standarda (njih 12) u vezi s Uredbom o *crowdfundingu*. ESMA i nacionalna nadzorna tijela, uključujući Hanfu, zajednički su aktivno sudjelovali u

Crowdfunding

Uredba o crowdfundingu, kojom je regulirano poslovanje europskih pružatelja usluga skupnog financiranja za poduzeća u EU-u, primjenjuje se od 10. studenog 2021. godine. Usluge skupnog financiranja postale su iznimno popularan alternativni način prikupljanja kapitala u ranoj fazi rasta tvrtki, posebno za start-upove te male i srednje poduzetnike (MSP-ove). Pružatelj usluga skupnog financiranja ima ulogu operatera digitalne platforme otvorene za javnost te omogućava lakše povezivanje ulagatelja i zajmodavaca s poduzećima koja traže alternativne izvore financiranja.

¹¹³ [Uredba \(EU\) 2021/23](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana i o izmjeni uredaba (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2015/2365 te direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132, SL L 22

pripremi pisama i davanju mišljenja u vezi s revizijom nekoliko zakonodavnih akata te u vezi s prijedlozima usmjerenim na popularizaciju tržišta kapitala i razvoja unije tržišta kapitala kao i u vezi sa zakonodavnim paketom digitalnih financija koji je Europska komisija objavila s ciljem razvoja digitalnih financija u EU-u.

Navedene aktivnosti rezultat su zajedničkog napora ESMA-e i nacionalnih nadzornih tijela u svrhu zaštite ulagatelja i održavanja urednog funkcioniranja financijskih tržišta. Kako bi to bilo moguće realizirati, s obzirom na to da se radi o velikom broju različitih propisa i segmenata financijskih tržišta, ti su se napori provodili kroz operativno djelovanje velikog broja internih radnih tijela ESMA-e koja čine predstavnici nacionalnih nadzornih tijela i djelatnici ESMA-e. Hanfa je tijekom 2021. aktivno sudjelovala u radu 33 radna tijela ESMA-e. Predsjednik Upravnog vijeća Hanfe ili njegova zamjena sudjelovali su u radu Odbora nadzornih tijela ESMA-e, koji čine predstavnici uprava nacionalnih nadzornih tijela, a na kojem se teme razmatraju na strateškom nivou. Pored aktivnog sudjelovanja i glasovanja na sastancima Odbora nadzornih tijela, Hanfa je putem pisane procedure sudjelovala u 146 postupaka glasovanja u procesu donošenja različitih odluka ESMA-e. Pored navedenog, Hanfa je izjavila usklađenost s 12 ESMA-inih smjernica.

Predsjednik Upravnog vijeća Hanfe aktivno je sudjelovao i u radu Savjetodavnog odbora za proporcionalnost (engl. *Advisory Proportionality Committee – ACP*), koji je imao iznimno kompleksnu zadaću implementirati okvir djelovanja samog odbora s obzirom na to da je njegova uloga identificirati područja i propise kod kojih bi se, u suradnji s drugim internim tijelima ESMA-e, trebala razmotriti mogućnost primjene načela proporcionalnosti kako bi se eventualnim izmjenama postojećih propisa i smjernica tržišnim sudionicima pojednostavilo poslovanje bez narušavanja razine zaštite ulagatelja i transparentnosti njihova poslovanja.

Hanfa je krajem 2021. postala članica i ESMA-ina Nadzornog odbora za središnje druge ugovorne strane (CCP SC) s obzirom na to da je društvo SKDD-CCP Smart Clear d.d. 29.10.2021. dobilo odobrenje Hanfe za pružanje usluga središnje druge ugovorne strane. Radi se o tijelu sastavljenom od predstavnika nacionalnih nadzornih tijela i centralnih banaka (središnje banke koje izdaju najvažnije valute EU-a u kojima su financijski instrumenti čije se poravnanje obavlja) u čijim jurisdikcijama posluju društva autorizirana za pružanje usluga središnje druge ugovorne strane te predstavnika ESMA-e¹¹⁴.

Najveći utjecaj novih zakonodavnih akata EU-a na subjekte pod nadzorom Hanfe imat će oni iz područja održivog financiranja: Uredba SFDR i Uredba o taksonomiji. Navedene uredbe utječu na dosadašnji način prikazivanja poslovanja društava i karakteristika financijskih proizvoda koje društva nude, a u pogledu pitanja održivosti. Hanfa je aktivno sudjelovala u radu ESMA-inih radnih tijela prilikom izrade dokumenata kojima se pojašnjava način implementacije zakonodavnog okvira održivog financiranja u poslovanje obveznika, kako prilikom izrade Nadzorne izjave triju Europskih nadzornih tijela u vezi s pojašnjavanjem praktične primjene zakonskih odredaba, tako i prilikom izrade nacrtu SFDR tehničkih standarda. Hanfa je također doprinosila izradi različitih upitnika i pripremi ESMA-ina akcijskog plana *Sustainable Finance Roadmap 2022-2024*. O svim navedenim aktivnostima redovito je informirala

¹¹⁴ U skladu s [Uredbom 648/2012](#) o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju

subjekte nadzora i širu zajednicu putem kanala elektroničke pošte i putem zasebno otvorenog dijela na svojim internetskim stranicama.

EIOPA – Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje

Nacionalna nadzorna tijela i EIOPA imaju ključnu ulogu u nadzoru osiguranja i mirovina u Europi. Tijekom 2021. EIOPA je nastavila s radom na praćenju utjecaja pandemije bolesti COVID-19 na potrošače, uključujući daljnji rad na procjeni pristupa osiguranju i potrošačkim trendovima, posebno uzevši u obzir digitalizaciju, koja donosi nove mogućnosti, ali i zabrinutosti iz perspektive zaštite potrošača. U suradnji s nacionalnim nadzornim tijelima EIOPA je u 2021. provela test otpornosti na stres s ciljem procjene otpornosti europskog tržišta osiguranja u slučaju nepovoljnih financijskih i gospodarskih uvjeta te utvrđivanja ranjivosti tržišta, koji je bio usredotočen na produljeni scenarij pandemije COVID-19 u okruženju niskih kamatnih stopa. Nakon provedene vježbe testiranja otpornosti na stres osiguranja u 2021. EIOPA je izdala šest preporuka za rješavanje problema utvrđenih u provedenoj vježbi testa otpornosti na stres, koje se prvenstveno odnose na provjere provedbe potrebnih mjera i aktivnosti.

U području razvoja i jačanja regulatornog okvira fokus rada EIOPA-e bio je na izradi nacrtu tehničkih standarda u vezi s primjenom odredaba propisa kojima se uređuje održivo financiranje kako bi se riješilo pitanje manipulativnog zelenog marketinga (tzv. *greenwashing*) te nacrtu regulatornih tehničkih standarda u vezi s Uredbom o PRIIP-ovima, kojima su se nastojali riješiti postojeći nedostaci povezani s predstavljanjem i sadržajem dokumenta za potrošače s ključnim informacijama o PRIIP-ovima (KID). U vezi s paneuropskim osobnim mirovinskim proizvodom donesene su smjernice o nadzornom izvješćivanju te je regulirano izvješćivanje o paneuropskom dokumentu s ključnim informacijama o osobnim mirovinskim proizvodima. U području strukovnog mirovinskog osiguranja izdana su i mišljenja o upravljanju rizicima te troškovima i naknadama institucija za strukovno mirovinsko osiguranje.

Greenwashing

Greenwashing predstavlja marketinšku taktiku čiji je cilj uvjeriti potencijalne ulagatelje kako određeni financijski proizvod koji se nudi uzima u obzir okolišne faktore više nego što je to istina te da se ulaganjem u određeni proizvod podržava zaštita okoliša više nego što je to zaista tako.

Hanfa je kao član tijekom 2021. aktivno sudjelovala u radu 18 tijela EIOPA-e, a u postupcima odlučivanja sudjelovala je u 146 postupaka glasovanja putem pisane procedure, šest sastanaka Odbora nadzornih tijela na kojima su sudjelovali predsjednik Upravnog vijeća g. Žigman i članica Upravnog vijeća gđa Jeleč, 10 sastanaka Političkog upravljačkog odbora (PSC) na kojima je sudjelovao g. Žigman, osam sastanaka Nadzornog upravljačkog odbora (SSC) na kojima je sudjelovala gđa Jeleč, osam sastanaka Odbora za zaštitu potrošača i financijske inovacije (CCPFI) na kojima su sudjelovali imenovani stručnjaci Hanfe, pet sastanaka Odbora za informacijske tehnologije i podatke (ITDC) na

kojima su sudjelovali imenovani stručnjaci Hanfe te ostalim brojnim stručnim sastancima mreža stručnjaka, radnih projektnih grupa, platformi i foruma.

EBA – Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo

U okviru EBA-ine Podskupine za investicijska društva zaposlenici Hanfe, kao nacionalnog bonitetnog nadzornog tijela, sudjelovali su u izradi 18 regulatornih tehničkih standarda, triju provedbenih tehničkih standarda i šest smjernica koje uređuju internu organizaciju i poslovanje investicijskih društava. U okviru rada u navedenoj podskupini zaposlenici Hanfe sudjelovali su zajedno s predstavnicima HNB-a u pripremi materijala za sjednice Odbora nadzornih tijela EBA-e.

ESRB – Europski odbor za sistemske rizike

ESRB je tijekom 2021. nastavio s identifikacijom, praćenjem i analizom sistemskih rizika kojima je izložen europski financijski sustav. U 2021. provedena je redovita dvogodišnja analiza tržišta nekretnina u Europskom gospodarskom prostoru s ciljem prepoznavanja glavnih ranjivosti na tom tržištu. Na temelju provedene analize ESRB je krajem prošle godine Hrvatskoj uputio Upozorenje o srednjoročnim ranjivostima u sektoru stambenih nekretnina u Hrvatskoj¹¹⁵, u kojem

Upozorenje o srednjoročnim ranjivostima u sektoru stambenih nekretnina u Hrvatskoj

Zbog identificiranih rastućih rizika na tržištu stambenih nekretnina Europski odbor za sistemske rizike Hrvatskoj je uputio Upozorenje o srednjoročnim ranjivostima u sektoru stambenih nekretnina, u okviru kojeg se od Hrvatske očekuje razvoj makrobonitetnih mjera za ublažavanje identificiranih rizika.

je ocijenio da bi identificirane srednjoročne slabosti u sektoru stambenih nekretnina u Hrvatskoj mogle predstavljati izvor sistemskog rizika i utjecati na financijsku stabilnost. U upozorenju se kao glavne ranjivosti ističu brzi rast kredita stanovništva i mogući znakovi precijenjenosti nekretnina uz nepostojanje eksplicitnih mjera usmjerenih prema zajmoprimcima, koje bi mogle ograničiti akumuliranje rizika. Osim Hrvatskoj, upozorenja su izrečena i Bugarskoj, Lihtenštajnu, Mađarskoj i Slovačkoj, dok su Austriji i Njemačkoj upućene preporuke. I dok se u okviru izdanih upozorenja očekuje razvoj makrobonitetnih mjera za ublažavanje identificiranih rizika, preporuke osim identificiranih ranjivosti sadrže i preporučene mjere za ublažavanje tih ranjivosti, a na temelju čega će se ocijeniti usklađenost država s preporukama koje su im upućene.

S obzirom na pandemijom uvjetovan novi način rada na daljinu i s njime povezanu ubrzanu digitalizaciju, fokus ESRB-a tijekom 2021. bio je i na kibernetičkom riziku. Krajem 2021. donesena je, a početkom 2022. objavljena, Preporuka o uspostavi paneuropskog sistemskog okvira za odgovor na

¹¹⁵ Tekst upozorenja može se naći na [poveznici](#).

kibernetičke incidente¹¹⁶. Glavni je cilj tako uvedenog okvira ojačavanje pripremljenosti financijskih tijela za učinkovitiji odgovor na kibernetičke incidente te poboljšanje komunikacije unutar pojedine države članice, ali i na međunarodnoj razini. U procesu izrade analize kibernetičkog rizika¹¹⁷ sudjelovala je i predstavnica Hanfe, koja je članica radne skupine *European Systemic Cyber Group*.

I u drugoj pandemijskoj godini ESRB je, u skladu sa svojim ovlastima, pratio utjecaj mjera pomoći donesenih zbog pandemije na financijsku stabilnost država članica prema Preporuci o praćenju utjecaja moratorija na dugove na financijsku stabilnost, te sustava državnih jamstava i drugih mjera fiskalne prirode poduzetih radi zaštite realnog gospodarstva kao odgovor na pandemiju bolesti COVID-19¹¹⁸. U okviru te aktivnosti Hanfa je redovito dostavljala podatke o mjerama s potencijalnim utjecajem na financijsku stabilnost. Osim toga, aktivno je postupala i po obvezama iz Preporuke o identifikaciji pravnih osoba¹¹⁹, u skladu s čime je krajem 2021. svim svojim subjektima nadzora preporučila da ishode oznake LEI i kontinuirano ih održavaju naglašavajući važnost oznake LEI kao globalnog standarda koji će olakšati identifikaciju potencijalnih rizika za financijsku stabilnost kroz bolji nadzor sudionika i veću dostupnost podataka.

Osim osnaživanja makrobonitetnog okvira kroz izdavanje upozorenja i preporuka te prikupljanja s njima povezanih podataka ESRB je kontinuirano kroz rad svojih stalnih tijela i privremenih skupina pratio i analizirao kretanja u makroekonomskom i financijskom sustavu. Tijekom 2021. član Upravnog vijeća Hanfe sudjelovao je na sastancima Općeg odbora, a zaposlenici Hanfe na sastancima Savjetodavnog tehničkog odbora te Radne grupe za analize.

IAIS – Međunarodno udruženje nadzornih tijela u osiguranju

Međunarodno udruženje nadzornih tijela u osiguranju (engl. *International Association of Insurance Supervisors*; dalje u tekstu: IAIS) i u 2021. je svoje aktivnosti nastavilo usmjeravati na praćenje pandemije bolesti COVID-19 i njezina utjecaja na tržišta, regulatore i subjekte nadzora. U drugom dijelu godine fokus rada sve se više vraćao na redovne aktivnosti i projekte koji su pod utjecajem pandemije ipak morali biti prilagođeni novom okruženju.

Tijekom godine predstavnici Hanfe sudjelovali su na ukupno 39 IAIS-ovih sastanaka i događaja. Predsjednik Upravnog vijeća Hanfe ili njegova zamjena sudjelovali su na sastancima IAIS-ova Izvršnog odbora, Makrobonitetnog odbora, Seleksijskog odbora, Globalnom seminaru i godišnjoj raspravi Izvršnog odbora s dionicima tržišta osiguranja, Glavnoj skupštini i Godišnjoj konferenciji. Osim na najvišoj razini, zaposlenici Hanfe bili su aktivni i u radu drugih stručnih tijela i radnih skupina poput Foruma za financijske inovacije, Radne grupe za makrobonitetni nadzor, Odbora za reviziju i rizike i Odbora za budžet.

¹¹⁶ Tekst preporuke može se naći na [poveznici](#).

¹¹⁷ Riječ je o izvješću [Mitigating systemic cyber risk](#) objavljenom u siječnju 2022. godine.

¹¹⁸ Tekst preporuke može se naći na [poveznici](#).

¹¹⁹ Tekst preporuke može se naći na [poveznici](#).

Značajne aktivnosti povezane s radom IAIS-a obuhvaćale su redovito sudjelovanje na sastancima navedenih odbora, pripremu materijala i dokumenata IAIS-a, raspravu i razmjenu informacija s drugim članovima IAIS-a te sudjelovanje u organiziranim edukacijama za nadzorna tijela. Posebno se ističe sudjelovanje Hanfe u procjeni usklađenosti odredaba hrvatskih propisa povezanih s osiguranjem iz nadležnosti Hanfe s IAIS-ovim Temeljnim standardima osiguranja 9 i 10, koji se odnose na nadzor i izvještavanje te preventivne i korektivne mjere i sankcije. Hanfa je IAIS-ovu stručnom timu dostavila tražene informacije potrebne za procjenu usklađenosti te se tijekom 2022. očekuju rezultati IAIS-ove procjene. Tijekom godine Hanfa je za potrebe pripreme IAIS-ovih materijala dostavljala informacije o raznim temama iz područja svoje nadležnosti, kao što su npr. informacije o ključnim pokazateljima za procjenu ishoda osiguratelja povezanih s ponašanjem te informacije u vezi s analizama scenarija utjecaja rizika klimatskih promjena na sektor osiguranja. Također je nastavila sudjelovati u projektu praćenja utjecaja pandemije na globalno tržište osiguranja (engl. *Covid-19 Sector-Wide Monitoring – SWM*) na način da je dostavljala tražene podatke o hrvatskom tržištu osiguranja. Na temelju prikupljenih podataka IAIS je pripremio analizu i izvješće o utjecaju pandemije na globalno tržište osiguranja. Započele su i aktivnosti u vezi s potpisivanjem IAIS-ova Multilateralnog memoranduma o razumijevanju, kojim se uređuje suradnja i razmjena podataka između nadzornih tijela za osiguranje.

U prosincu 2021. IAIS je odabrao Hanfu kao instituciju domaćina IAIS-ovih sastanaka odbora i Globalnog seminara, koji će se održati u lipnju 2022. u Dubrovniku. Globalni seminar jedan je od najvažnijih godišnjih susreta nadzornih tijela u području osiguranja, predstavnika tržišta osiguranja i drugih zainteresiranih dionika, koji okuplja više stotina sudionika iz cijelog svijeta, a čija će glavna tema u Dubrovniku biti otpornost industrije osiguranja, uključujući lekcije naučene tijekom koronakrize, te izazovi s kojima će se industrija osiguranja suočavati u području klimatskih, kibernetičkih, operativnih i drugih rizika, kao i napredak ključnih globalnih reformi.

IOPS – Međunarodna organizacija nadzornih tijela za mirovinske sustave

Hanfa je sudjelovala na redovnim sastancima tehničkog odbora Međunarodne organizacije nadzornih tijela za mirovinske sustave (engl. *International Organisation of Pension Supervisors*; dalje u tekstu: IOPS), zajedničkim sastancima IOPS-a i Radne skupine za privatne mirovine OECD-a te na glavnoj skupštini IOPS-a. Zaposlenici Hanfe također su sudjelovali na radionicama IOPS-a, dok je na radionici na temu supervizije mirovinskih fondova na temelju rizika kao panelist sudjelovao član Upravnog vijeća Hanfe te je prezentirao iskustva Hanfe u provedbi nadzora. Hanfa je sudjelovala i u aktivnostima IOPS-a čiji je cilj izrada dokumenata o najboljim praksama i preporukama, a tijekom 2021. Hanfa je za tu svrhu dostavila podatke u vezi s ESG regulatornim okvirom i nadzornom praksom.

IOSCO – Međunarodna organizacija komisija za vrijednosne papire

Sudjelovanje Hanfe u radu IOSCO-a realizirano je tijekom godine sudjelovanjem članova Upravnog vijeća Hanfe na sastancima Odbora predsjednika, Odbora rastućih tržišta i tržišta u razvoju te Europskog regionalnog odbora, kao i sudjelovanjem u pisanim procedurama navedenih odbora. Predstavници Hanfe bili su aktivni i u Mreži za financijske inovacije i Skupini za praćenje provedbe Multilateralnog memoranduma o razumijevanju (dalje u tekstu: IOSCO MMoU). Kao najznačajnije aktivnosti IOSCO-a u kojima je Hanfa sudjelovala tijekom godine ističu se razmjenjivanje informacija s drugim nadzornim tijelima na temelju IOSCO MMoU-a koji se odnosi na konzultacije, suradnju i razmjenu informacija, nastavak sudjelovanja u programu tehničke pomoći za izradu priručnika za nadzor financijskih usluga te sudjelovanje u obilježavanju Svjetskog tjedna ulagatelja. Na temelju IOSCO MMoU-a Hanfa je razmjenjivala informacije s drugim regulatorima, a u svrhu pomoći prilikom provedbe nadzornih aktivnosti. Nastavljeno je sudjelovanje u programu tehničke pomoći na temu izrade priručnika za nadzor financijskih usluga koji je pokrenut krajem 2020. Uz Hanfu, u programu sudjeluju nadležni regulatori iz drugih zemalja iz uže i šire regije. Svrha je programa izrada nadzornog priručnika za provođenje neposrednih nadzora, koji uključuje korake kao što su priprema za nadzor, provođenje nadzora, radnje nakon provedenog nadzora te izrada predložaka koji bi se koristili prilikom takvih aktivnosti. Iako Hanfa ima propisane interne akte za provođenje neposrednih i posrednih nadzora, ta je prilika iskorištena za razmjenu iskustava s drugim nadzornim tijelima, kao i potencijalno unaprjeđenje postojećih akata dobrim praksama koje su predstavili IOSCO-ovi treneri putem *online* seminara. Više informacija u vezi s aktivnostima obilježavanja Svjetskog tjedna ulagatelja nalazi se u poglavlju 6. ovog izvješća, koje se odnosi na zaštitu potrošača i financijsku pismenost.

OECD – Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj

Hanfa je kao član IOPS-a tijekom godine sudjelovala u aktivnostima OECD-a koje se odnose na prikupljanje statističkih i drugih podataka o kapitaliziranoj mirovinskoj štednji, a kojima koordinira Projektna skupina OECD-a za mirovinske statistike. Dostavljeni podaci uključuju financijske i druge statističke pokazatelje, kao i podatke o pravilima ulaganja za mirovinske fondove i mirovinska osiguravajuća društva. Navedeni podaci uključeni su u službene publikacije OECD-a koje, među ostalim, služe i za usporedbu pokazatelja kapitalizirane mirovinske štednje država članica OECD-a i IOPS-a. Hanfa je također sudjelovala na zajedničkim sastancima Radne skupine za privatne mirovine OECD-a i IOPS-a i u radu OECD-ove Mreže za financijsku edukaciju (OECD/INFE).

U kontekstu pripreme Republike Hrvatske za proces pristupanja OECD-u Hanfa je u području svojih nadležnosti sudjelovala u pripremi Akcijskog plana Republike Hrvatske za pristupanje OECD-u. Također je sudjelovala u pripremi odgovora na upitnik OECD-a u vezi s primjenom preporuka koje uređuju slobodu kretanja kapitala i slobodu pružanja usluga (tzv. *Codes of Liberalisation*) u dijelu koji se odnosi na regulatorni okvir i praksu.

8.2. Tehnička međunarodna suradnja, bilateralna međunarodna suradnja i razmjena informacija

S obzirom na pandemijske okolnosti, koje su se nastavile u 2021., tijekom godine nisu mogli biti organizirani studijski posjeti Hanfi, kao ni posjeti Hanfinih zaposlenika regulatorima u drugim zemljama. Bilateralna suradnja tako je bila usredotočena na razmjenu informacija i iskustava s drugim nadzornim tijelima, kao i razmjenu zakonodavnih rješenja povezanih s područjem nadzora. Ipak, s nekoliko nadzornih tijela iz EU-a pokrenuti su dogovori za organiziranje studijskih posjeta Hanfinih stručnjaka na temu nadzora CCP-ja i CSD-a, čija se realizacija očekuje u 2022. godini.

Početkom 2021. Hanfa je potpisala Sporazum s Agencijom za nadzor financijskih usluga Republike Albanije, kojim se uredila razmjena informacija potrebnih za provedbu postupaka iz nadležnosti obaju regulatora, što uključuje postupke nadzora i licenciranja njihovih subjekata nadzora te tehničku suradnju. Iako već postoji sličan sporazum između te dvije institucije, on uređuje razmjenu podataka samo u području tržišta kapitala te su se novim sporazumom obuhvatila i preostala dva segmenta financijskog tržišta u nadležnosti obiju institucija – tržište osiguranja i tržište kapitalizirane mirovinske štednje. Pored toga, nastavljeni su pregovori u vezi s potpisivanjem ESMA-ina Sporazuma o razumijevanju koji se odnosi na savjetovanje, suradnju i razmjenu informacija u vezi s nadzorom subjekata iz Direktive o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova¹²⁰ s određenim nadzornim tijelima iz zemalja koje nisu članice EU-a, a koje je Hanfa započela u 2019. godini. Navedeni sporazumi tijekom godine potpisani su s Australskom komisijom za vrijednosne papire i ulaganja, kanadskim regulatorima (Komisijom za vrijednosne papire Alberte, Nadzornim tijelom za financijska tržišta Quebeqa, Komisijom za vrijednosne papire Britanske Kolumbije i Komisijom za vrijednosne papire Ontarija), Astanskim nadzornim tijelom za financijske usluge iz Republike Kazahstana, Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i ribarstva Japana te Ministarstvom gospodarstva, trgovine i industrije Japana.

8.3. Jačanje kapaciteta Hanfe kroz Instrument za tehničku potporu (TSI) EU-a

U 2021. Hanfa je uspješno završila provedbu projekta povezanog s edukacijom nacionalnih europskih regulatora iz područja osiguranja na temu nadzora i Direktive Solventnost II, a koji je provela EIOPA u suradnji s Europskom komisijom. Osim toga, u 2021. započela je provedba zajedničkog projekta Hanfe i HNB-a „Unaprjeđenje nadzora na temelju rizika nad sprječavanjem pranja novca i financiranja terorizma“. Cilj je projekta daljnje unaprjeđenje nadzornih praksi obiju institucija, i to posebno u odnosu na promjene regulative koja se odnosi na ovo područje. Navedene projekte odobrila je Europska komisija u sklopu Instrumenta za tehničku potporu (TSI).

¹²⁰ [Direktiva 2011/61/EU](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2003/41/EZ i 2009/65/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 1095/2010, SL L 174

Hanfa je nastavila praksu prijavljivanja za tehničku pomoć kroz program TSI te su joj u 2021. odobrena tri projekta. Projekt „Održivo financiranje – kapacitet nadzornih tijela u više država članica“ odnosi se na jačanje kapaciteta nadzornih tijela, a uz Hanfu u projektu sudjeluju i nadzorna tijela iz Malte, Poljske i Rumunjske. Projekt „Provedba propisa i nadzorne prakse u pogledu tržišnog ponašanja“ zajednički je projekt Hanfe i HNB-a, u čijem je fokusu jačanje kapaciteta obiju institucija u području zaštite potrošača. Treća odobrena prijava odnosi se na provedbu vodeće inicijative EU-a „Akademija na temu nadzora digitalnih financija“, čiji je cilj osigurati prijenos znanja nadzornim tijelima država članica u pogledu novih tehnologija u području financijskih usluga, razvoj nadzornih alata i informiranje o razvoju regulatornog okvira. Početak implementacije svih triju odobrenih projekta očekuje se u 2022. godini.

Instrument za tehničku potporu (TSI)

Instrument za tehničku potporu (TSI) program je EU-a koji državama članicama pruža prilagođeno tehničko stručno znanje za izradu i provedbu reformi. Riječ je o važnoj sastavnici inicijative EU-a za pomoć državama članicama u ublažavanju gospodarskih i socijalnih posljedica krize uzrokovane bolešću COVID-19.

8.4. Inovacijski hub

Tijekom 2021. preko 20 različitih subjekata stupilo je u interakciju s Inovacijskim hubom Hanfe. Upiti su bili različite prirode, a najčešće su se odnosili na informacije u vezi s uvjetima obavljanja regulirane djelatnosti i provođenja postupaka pred Hanfom, što je uključivalo demonstraciju koncepta proizvoda i povratnu informaciju predstavnika Hanfe o regulatornom položaju prezentiranog poslovnog modela.

S namjerom poticanja aktivne suradnje s različitim dionicima predstavnici Inovacijskog huba bili su sudionici osam konferencija i panel-rasprava. To je uključivalo sudjelovanje kako na događajima u suradnji s akademskom zajednicom tako i na događajima koji su bili primarno orijentirani na tehnološku i *start-up* zajednicu. Hanfa je u 2021. godini u suradnji s Ekonomskim fakultetom u Rijeci prvi put organizirala konferenciju „Fintech – inovacije, rizici i odgovornost“, koja se održala 18. lipnja 2021. u Opatiji uz prijenos na YouTube kanalu Hanfe.

Kao i do sada, predstavnici Hanfe sudjelovali su u radu odbora međunarodnih tijela posvećenih financijskim inovacijama, kao što su Forum za financijske inovacije IAIS-a, Stalni odbor za financijske inovacije ESMA-e te Europski forum za podršku inovacijama (engl. *European Forum for Innovation Facilitators*), i Mreže za financijske inovacije u sklopu IOSCO-a. U okviru rada navedenog foruma IAIS-a i mreže IOSCO-a predstavnici Hanfe nastavili su sudjelovati u operativnim radnim skupinama koje analiziraju implementaciju tehnologije distribuiranog zapisa (engl. *Distributed Ledger Technology – DLT*) u financijskoj industriji.

Zelene financije

Održivo financiranje (engl. *sustainable finance*) predstavlja ključni koncept mobiliziranja kapitala potrebnog za realizaciju ciljeva europskog zelenog plana¹²¹ i međunarodnih obveza (Pariški sporazum¹²²) koje je EU preuzeo u pogledu ispunjavanja klimatskih, socijalnih i upravljačkih ciljeva održivosti.

Održivo financiranje predstavlja proces razmatranja i integriranja ESG čimbenika od strane financijskih tržišnih sudionika prilikom njihova donošenja odluka o ulaganju ili davanju investicijskog savjeta, a što bi u konačnici trebalo dovesti do dugoročnog povećanja ulaganja u održive ekonomske aktivnosti i projekte.

Kako bi ostvarili predstavljene ciljeve europskog zelenog plana i postizanje klimatske neutralnosti do 2050., Europski parlament i Vijeće EU-a u posljednje su dvije godine donijeli set propisa¹²³ kojima se uređuje zakonodavni okvir u vezi s održivim financiranjem. Cilj je tih novih pravila preusmjeriti tokove kapitala i financijskih ulaganja prema okolišno održivim ekonomskim aktivnostima i doprinijeti razvoju niskougličnih gospodarstava otpornih na klimatske promjene. Taj će proces imati dalekosežan utjecaj na sve sudionike Europskog gospodarskog prostora – od financijskog sektora i izdavatelja na uređenom tržištu pa čak i do malih i srednjih poduzeća koja se trenutačno ne financiraju na tržištu kapitala. S ciljem realizacije nadvedene strategije i uspješne tranzicije na niskouglično poslovanje europskih poduzeća Europska komisija najavila je ulaganja od preko 1 bilijun eura do 2030. kroz različite programe i uz aktivan angažman Europske investicijske banke.

Financijski sektor igrat će ključnu ulogu u toj tranziciji kroz aktivno usmjeravanje prikupljenog kapitala prema održivim ekonomskim aktivnostima, a strategija zelenog plana dat će mu snažan poticaj za financiranje onih projekata i poduzetnika koji su usmjereni na održivo poslovanje. Ulaganja financijskog sektora trebaju se značajnije preusmjeriti prema održivim tehnologijama i poslovnim aktivnostima te financiranju dugoročnog razvoja na održivi način, kojim će se unaprijediti zaštita socijalnih prava te upravljačkih praksi u korporativnom sektoru, doprinijeti stvaranju niskougličnih i na klimatske promjene otpornih gospodarstava usmjerenih na aktivnosti zasnovane na načelima kružne ekonomije i obnovljivim izvorima energije. Navedeno će poduzetnicima otvoriti nove i značajno povoljnije uvjete financiranja za tranziciju postojećih aktivnosti prema održivom načinu poslovanja.

Jedan od ključnih aspekata za uspješnu realizaciju strategije zelenog plana predstavljaju dostupne vjerodostojne i usporedive informacije u vezi s održivim poslovanjem poduzetnika. One će biti

¹²¹ [Europski zeleni plan](#)

¹²² [Pariški sporazum](#)

¹²³ [Uredba \(EU\) 2019/2088](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga, SL L 317, [Uredba \(EU\) 2020/852](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088, SL L 198 (Uredba o taksonomiji), [Uredba \(EU\) 2019/2089](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o izmjeni Uredbe (EU) 2016/1011 u pogledu referentnih vrijednosti EU-a za klimatsku tranziciju i referentnih vrijednosti EU-a usklađenih s Pariškim sporazumom te objavama u vezi s održivošću za referentne vrijednosti SL L 317 (Uredba o klimatskim referentnim vrijednostima)

podloga financijskim tržišnim sudionicima poput investicijskih društava i fondova, društava za osiguranje, mirovinskih fondova i banaka za donošenje njihovih odluka o ulaganju tj. plasiranju financijskih sredstava. Stoga je dio donesenih propisa iz područja održivog financiranja usmjeren na kreiranje klasifikacijskog sustava kojim se na znanstveno utemeljen način uz pomoć kvantitativnih indikatora prikazuju informacije o poslovanju poduzeća. Okosnicu toga čine Uredba o taksonomiji i Direktiva o korporativnom izvještavanju o održivosti, oko koje se trenutačno vode rasprave u Vijeću EU-a i Europskom parlamentu.

Financijski tržišni sudionici obveznici su Uredbe SFDR pa će u predugovornoj dokumentaciji financijskih proizvoda koje nude (primjerice, u prospektu investicijskog fonda), u povezanim periodičkim izvještajima, kao i na svojim internetskim stranicama, morati prikazivati uzimaju li i u kojoj mjeri u obzir ESG čimbenike, kao i u kojoj su mjeri usmjereni na ostvarivanje okolišnih ciljeva definiranih Uredom o taksonomiji. Konkretno, morat će detaljno opisati u kojoj mjeri ulažu u financijske instrumente (dionice, obveznice i dr.) izdavatelja iz nefinancijskog i financijskog sektora čije poslovanje uključuje okolišno održive ekonomske aktivnosti, a kako bi njihovi klijenti mogli donijeti utemeljene odluke o ulaganju. Takve informacije morat će se prikazivati kao kvalitativni, ali i kvantitativni podaci (tzv. indikatori) koji će biti definirani unutar delegiranih akata na temelju Uredbe SFDR.

Aktivnosti Hanfe

Prepoznajući važnost realizacije europskog zelenog plana i postizanja klimatske neutralnosti, Hanfa je od početaka razrade i implementacije zakonodavnog okvira održivog financiranja započela aktivnosti s ciljem upoznavanja i podizanja svijesti tržišnih sudionika i subjekata pod njezinim nadzorom.

Radi educiranja i informiranja šire javnosti i svih tržišnih sudionika poseban dio Hanfine internetske stranice posvećen je pitanjima i regulatornom okviru povezanom s održivim financiranjem. Kako bi osvijestila svoje subjekte nadzora o relevantnosti i sveobuhvatnosti zakonodavnog okvira održivog financiranja, Hanfa je provela i istraživanje subjekata nadzora, prema kojem je utvrđeno kako je većina subjekata bila upoznata s navedenim zakonodavnim okvirom, ali na vrlo općenitoj razini. Stoga je Hanfa, s namjerom uspostavljanja frekventne, pravovremene i otvorene komunikacije s pružateljima financijskih usluga, uspostavila posebnu adresu elektroničke pošte posvećenu temama održivog financiranja, putem koje subjekti nadzora mogu dostavljati upite u vezi s primjenom relevantnih propisa, a kako bi im se dala podrška prilikom implementacije relevantnih odredaba u njihove poslovne procese. Putem spomenutog kanala subjekti nadzora povremeno postavljaju upite u vezi s primjenom relevantnih propisa. Osim toga, održani su brojni direktni sastanci sa subjektima nadzora u pogledu primjene propisa i odobravanja novih financijskih proizvoda koji promiču okolišne i socijalne karakteristike.

Komunikacijske aktivnosti

Normativne aktivnosti

Posebno je intenzivan angažman Hanfe na području normativnih aktivnosti povezanih s održivim financiranjem, koji je uključivao izradu propisa i smjernica te aktivno sudjelovanje u radnim tijelima ESMA-e, što je rezultiralo donošenjem akcijskog plana *ESMA Sustainable Finance Roadmap 2022-2024*, koji ima tri glavna cilja: jačanje nadzornih kapaciteta ESMA-e i nacionalnih nadzornih tijela u području održivog financiranja, praćenje, procjenu te analiziranje ESG tržišta i povezanih rizika te suzbijanje manipulativnog zelenog marketinga (engl. *greenwashing*). Osim toga, Hanfa je tijekom 2021., između ostalog, sudjelovala u izradi Zakona o objavama povezanim s održivosti, u vezi s čime je pripremila setove pitanja i odgovora s ciljem da se subjektima nadzora pojasni način primjene relevantnih zakonskih odredaba. Pored financijske industrije, koja bi trebala nositi ulogu katalizatora prijelaza na održivi gospodarski sustav, poseban je fokus Hanfe usmjeren i prema nefinancijskim poduzećima, odnosno izdavateljima na domaćem tržištu kapitala, koji su višekratno educirani i savjetovani u vezi s novim zakonodavnim okvirom, posebno u pogledu nefinancijskog izvještavanja usmjerenog prema održivom poslovanju i razvoju. Hanfa je stoga u 2021. objavila i Smjernice za nefinancijsko izvještavanje poduzeća prema ESG ciljevima, koje se odnose na izvještaje koje će objavljivati poduzeća financirana putem tržišta kapitala. Riječ je o dokumentu namijenjenom izdavateljima na uređenom tržištu u Republici Hrvatskoj koji su obveznici nefinancijskog izvještavanja prema Zakonu o računovodstvu¹²⁴, ali i onima koji se dobrovoljno odluče objavljivati nefinancijske godišnje izvještaje. Objavom indikatora održivosti svojeg poslovanja i pozitivnog utjecaja na okoliš, zajednicu i zaštitu ljudskih prava, izdavatelji imaju mogućnost proširiti krug ulagatelja privlačenjem ulagatelja usmjerenih na održiva ulaganja te

¹²⁴ [NN, br. 78/15](#)

pronalazak povoljnih izvora financiranja. Pitanje ESG korporativne politike istaknuto je i na konferenciji Hanfe na kojoj je predstavljen Kodeks korporativnog upravljanja krajem 2021.

Unatoč mnogobrojnim i intenzivnim aktivnostima na europskoj razini sveobuhvatni zakonodavni okvir još je u izradi te je zbog njegove iznimne kompleksnosti više puta došlo do odgađanja primjene pojedinih vrsta i dijelova propisa, što nacionalnim nadzornim tijelima i tržišnim sudionicima obveznicima primjene navedenih propisa umnogome komplicira prilagodbu tom okviru.

Sudski postupci

9. Sudski postupci

Hanfa u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima u svojstvu ovlaštenog tužitelja pokreće prekršajne postupke podnošenjem optužnih prijedloga Općinskom prekršajnom sudu u Zagrebu (kao isključivo stvarno i mjesno nadležnom sudu) i Financijskom inspektoratu Ministarstva financija RH. Nadalje, Hanfa kao tuženik sudjeluje u upravnim sporovima pokrenutim upravnim tužbama protiv upravnih akata Hanfe. U skladu s odredbama Zakona o Hanfi, kojim se uređuje njezin pravni položaj te ciljevi, načela, djelokrug i nadležnost, na postupke koje u okviru svoje nadležnosti provodi Hanfa primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku ako zakonom nije drugačije propisano. Protiv akata Hanfe može se pokrenuti upravni spor s obzirom na to da su ti akti na temelju Zakona o Hanfi konačni. Također, Hanfa u skladu s kazneno-postupovnim propisima podnosi kaznene prijave državnom odvjetništvu u slučaju saznanja o kaznenom djelu za koje se progoni po službenoj dužnosti.

9.1. Prekršajni postupci

Hanfa je u 2021. kao ovlašteni tužitelj nadležnom Općinskom prekršajnom sudu u Zagrebu podnijela sedam optužnih prijedloga, od čega jedan iz domene investicijskih fondova, jedan iz područja društava za osiguranje, jedan iz područja leasing društava te četiri pokrenuta na temelju predstavki potrošača povezanih s tržištem osiguranja.

Od osnivanja 1. siječnja 2006. do 31. prosinca 2021. Hanfa je podnijela ukupno 503 optužna prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka. Najviše optužnih prijedloga podneseno je u području osiguranja (42 %) i tržišta kapitala (20 %), a što dijelom reflektira strukturu predstavki korisnika financijskih usluga po pojedinim segmentima sektora financijskih usluga¹²⁵.

Prekršajnim zakonom¹²⁶ predviđena je mogućnost da ovlašteni tužitelj i okrivljenik pregovaraju o uvjetima priznavanja krivnje i sporazumijevanje o izboru i visini sankcije. Imajući u vidu opće trendove alternativnog rješavanja sudskih sporova, navedena mogućnost rezultirala je s 29 pravomoćno osuđujućih presuda u razdoblju od 2014. do kraja 2021. godine. U 2020. značajno je smanjen broj optužnih prijedloga uslijed pandemije koronavirusa i odluka nadležne vlasti na temelju kojih su nastupile određene specifičnosti u radu poslovnih subjekata, sudova, pa tako i same Hanfe. Konkretnije, u određenim je razdobljima na snazi čak bila i zabrana održavanja sastanaka, što je onemogućavalo ikakvo sporazumijevanje, a istodobno se ročišta za rasprave nisu zakazivala pa ni sami počinitelji nisu imali poticaj za sporazumijevanje s ovlaštenim tužiteljem. Sve navedeno rezultiralo je smanjenjem broja

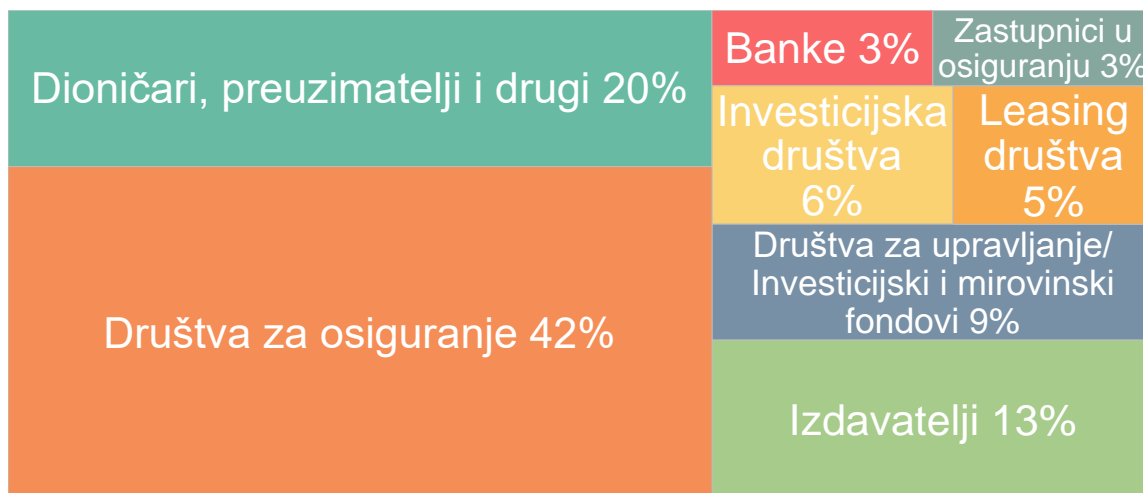
¹²⁵ Vidjeti sliku 6.1.2. Struktura predstavki korisnika financijskih usluga u poglavlju 6. Zaštita potrošača i unaprjeđenje financijske pismenosti.

¹²⁶ NN, br. 107/07, 39/13, 157/13, 110/15, 70/17 i 118/18

optužnih prijedloga i posljedično izostankom pravomoćnih presuda na temelju sporazuma u 2020. godini. S normalizacijom radnih uvjeta u 2021. postupak sporazumijevanja s okrivljenicima vratio se na pretpandemijske razine, što se zorno očituje u podatku za 2021. godinu, kada je čak 43 % od ukupnog broja prekršajnih postupaka završeno na temelju sporazuma.

Slika 9.1.1. Prikaz prekršajnih postupaka po subjektima nadzora u razdoblju od 2006. do kraja 2021. godine

U % ukupnog broja prekršajnih postupaka u razdoblju od 2006. do kraja 2021. godine

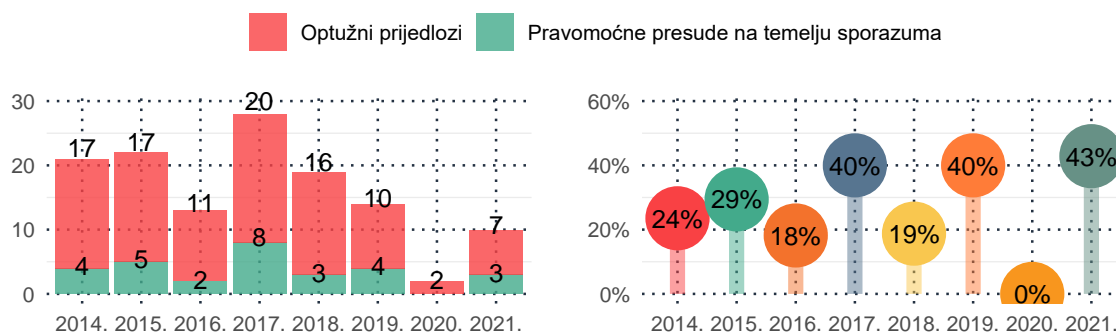

Izvor: Hanfa

Slika 9.1.2. Pravomoćne presude i optužni prijedlozi u razdoblju od 2014. do kraja 2021. godine

Broj pravomoćnih presuda na temelju sporazuma

Udio pravomoćnih presuda na temelju sporazuma, u % ukupnog broja optužnih prijedloga

Napomena: U pravomoćne presude na temelju sporazuma stranaka za 2016. uvršten je sporazum koji je sklopljen i pravomoćno potvrđen te godine, a za koji je optužni prijedlog podnesen 2012., kada u Prekršajnom zakonu još nije postojao institut sporazumijevanja ovlaštenog tužitelja i okrivljenika.

Izvor: Hanfa

Investicijski fondovi

Tijekom 2021. u sektoru investicijskih fondova nadzorom je utvrđeno kršenje odredaba Zakona o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom¹²⁷ u pogledu neusklađenosti regulatornog kapitala društva za upravljanje investicijskim fondovima te je zbog toga pokrenut prekršajni postupak. Taj postupak pokrenut protiv društva za upravljanje investicijskim fondovima i odgovornih osoba okončan je donošenjem pravomoćne osuđujuće presude Općinskog prekršajnog suda u Zagrebu na temelju nagodbe stranaka.

Tržište osiguranja

Protiv društava za osiguranje i u njima odgovornih osoba tijekom 2021. podneseno je pet optužnih prijedloga. Jedan optužni prijedlog podnesen je protiv pravne osobe kao odgovornog osiguratelja i odgovorne osobe u pravnoj osobi zbog propusta dostave Zakonom o osiguranju¹²⁸ propisanih informacija (tzv. predugovorno informiranje) prije sklapanja ugovora i izostanka ključnih informacija u dokumentima koji se prije zaključenja ugovora dostavljaju ugovarateljima propisanih Uredbom o PRIIP-ovima¹²⁹. Navedeni predmet okončan je zaključenjem nagodbe na temelju koje je Općinski prekršajni sud u Zagrebu donio pravomoćnu osuđujuću presudu.

Preostala četiri optužna prijedloga proizašla su iz predstavljanja potrošača zbog kršenja odredaba Zakona o obveznim osiguranjima u prometu, i to zbog prekoračenja zakonski propisanog roka za dostavu obrazložene ponude odnosno utemeljenog odgovora na njihov odštetni zahtjev, na temelju čega su prekršeni i rokovi isplate iznosa naknade štete (ili nespornog dijela štete kao predujma) oštećenicima. Do kraja 2021. u navedenim predmetima donesena je jedna nepravomoćna presuda.

Leasing

Hanfa je u 2021. podnijela optužni prijedlog protiv pravne osobe zbog neispunjenja obveze u skladu s odredbama Zakonu o leasingu¹³⁰ u pogledu obračuna kamata u sklopljenim ugovorima o leasingu.

¹²⁷ [NN, br. 44/16 i 126/19](#)

¹²⁸ [NN, br. 30/15 i 112/18](#)

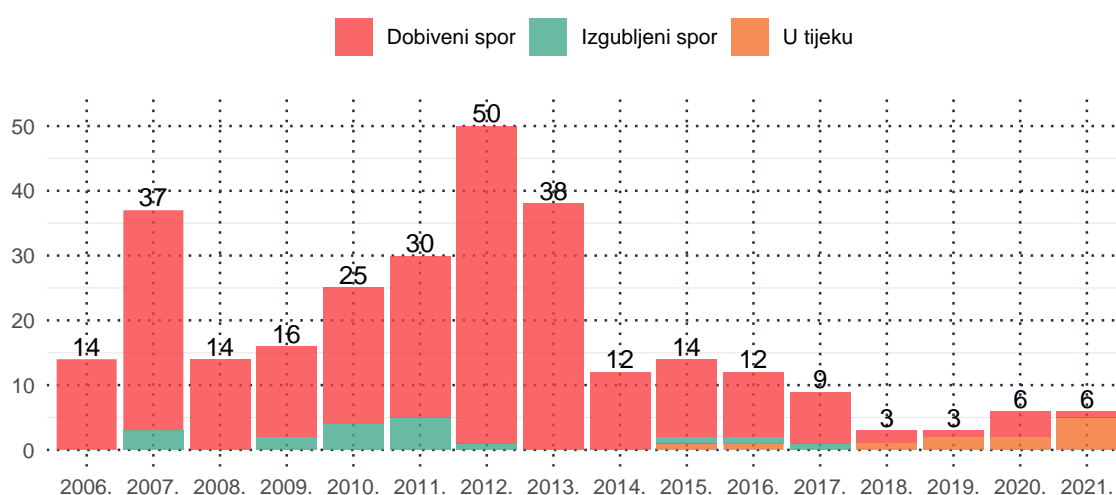
¹²⁹ [Uredba \(EU\) br. 1286/2014](#) Europskog Parlamenta i Vijeća od 26. studenog 2014. o dokumentima s ključnim informacijama za upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske osigurateljne proizvode (PRIIP-ovi), SL L 352

¹³⁰ [NN, br. 141/13](#)

9.2. Upravni sporovi

Tijekom 2021. protiv odluka Hanfe pokrenuto je šest upravnih sporova pred Upravnim sudom u Zagrebu. U skladu sa Zakonom o upravnim sporovima¹³¹ na navedene je tužbe Hanfa dala odgovore te su tijekom postupaka njezini zaposlenici kontinuirano dostavljali očitovanja i pristupali raspravama pred sudom. Tri upravna spora pokrenuta su protiv odluka iz područja tržišta kapitala, dok su tri pokrenuta protiv odluka iz područja osiguranja. Jedan od sporova iz područja osiguranja pravomoćno je okončan donošenjem rješenja o odbacivanju tužbe. Ostali su postupci u tijeku.

Slika 9.1.3. Ishod upravnih sporova za razdoblje od 2006. do kraja 2021., prema vrsti ishoda

Izvor: Hanfa

9.3. Kaznene prijave

Hanfa je tijekom 2021. nadležnom državnom odvjetništvu podnijela kaznenu prijavu jer je utvrdila da postoje osnove sumnje u počinjenje kaznenog djela krivotvorenja isprava opisanog i kažnjivog prema članku 278. stavku 1. Kaznenog zakona¹³².

Od Hanfina osnivanja 1. siječnja 2006. do 31. prosinca 2021. nadležnom državnom odvjetniku podnesena je ukupno 51 kaznena prijava.

Osim podnošenja kaznenih prijava Hanfa kontinuirano komunicira s nadležnim državnim odvjetništvom i obavještava ga o svim suspektnim informacijama i saznanjima u koje je stekla uvid obavljanjem svojih, primarno nadzornih, aktivnosti u okviru svojega djelokruga nadležnosti.

¹³¹ NN, br. 20/10, 143/12, 152/14, 94/16, 29/17 i 110/21

¹³² NN, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19

9.4. Postupci radi naplate potraživanja

Hanfa pred nadležnim trgovačkim sudovima u svojstvu stečajnog vjerovnika sudjeluje u tri stečajna postupka radi naplate potraživanja prema subjektima nadzora s osnove naknade koju su oni bili dužni plaćati Hanfi. Tijekom 2021. provedena su i zaključena dva stečajna postupka u kojima je Hanfa sudjelovala kao stečajni vjerovnik. Kroz navedene stečajne postupke Hanfi su razmjerno njezinim utvrđenim tražbinama isplaćeni pripadajući iznosi unovčene stečajne mase. Subjekti nad kojima je zaključen stečajni postupak bit će brisani iz sudskog registra. Jedan stečajni postupak još uvijek je u tijeku.

Parnični postupci koji su inicijalno pokrenuti protiv subjekata nadzora bili su prekinuti zbog nastupanja pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka u skladu s odredbama Stečajnog zakona¹³³ i Zakona o parničnom postupku¹³⁴. Jedan od navedenih postupaka okončan je donošenjem rješenja o odbacivanju tužbe jer je tražbina u cijelosti priznata u stečajnom postupku, dok se u drugom postupku očekuje donošenje istog rješenja.

¹³³ [NN, br. 71/15 i 104/17](#)

¹³⁴ NN, br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19

Poslovanje Hanfe

10. Poslovanje Hanfe

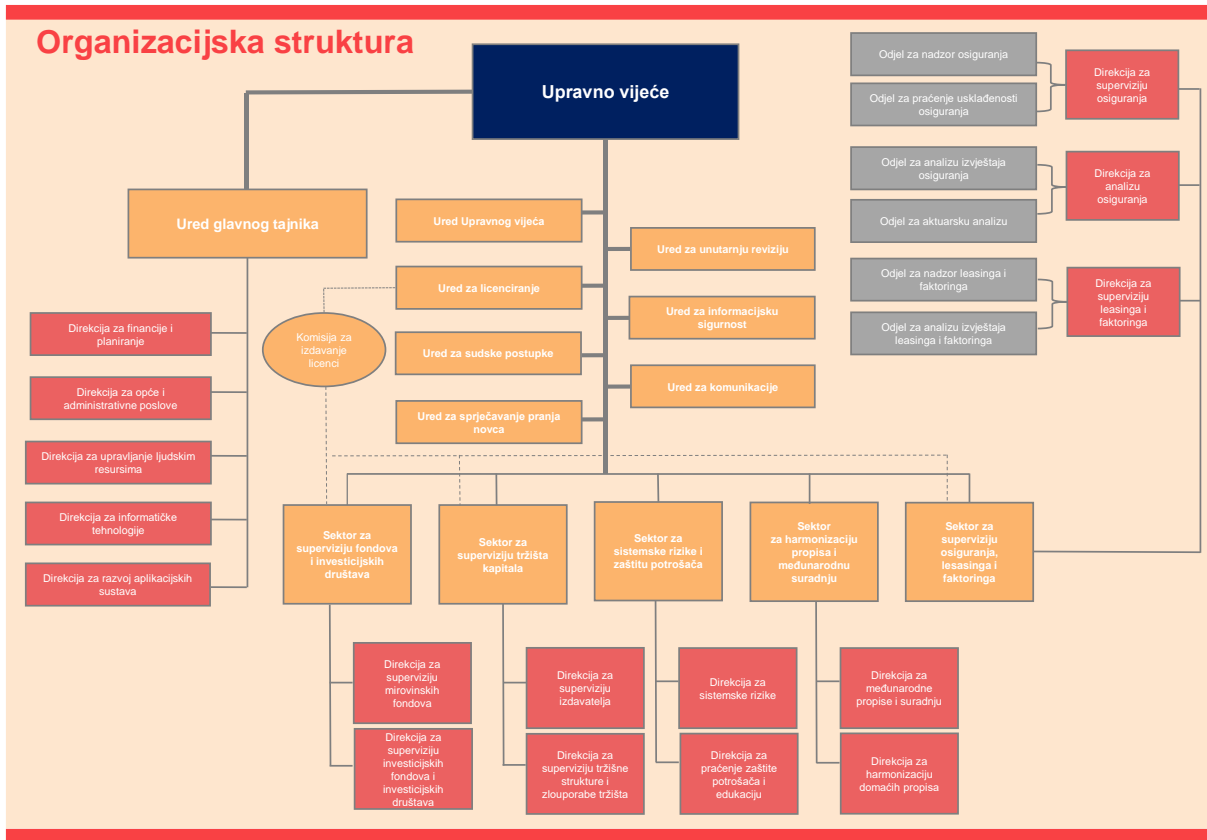
U provedbi aktivnosti upravljanja ljudskim resursima u Hanfi naglasak je na zapošljavanju, motiviranju, razvijanju i zadržavanju zaposlenika čija profesionalna načela u obavljanju posla odražavaju Hanfine temeljne vrijednosti. Hanfa kontinuirano unaprjeđuje pojedine funkcije ljudskih resursa pa su tako tijekom 2021. revidirani i poboljšani procesi uvođenja novozaposlenih u posao, praćenja i ocjenjivanja radnog učinka, organizacije internih edukacija te završetka radnog odnosa. Na organizaciju rada i tijekom 2021. utjecala je pandemija bolesti COVID-19. Zaposlenici su dio godine radili od kuće, ali se zahvaljujući osiguranoj informacijsko-komunikacijskoj infrastrukturi izvršavanje zadataka i ostvarivanje ciljeva odvijalo kao i u uobičajenim okolnostima.

10.1. Unutrašnji ustroj i ljudski resursi

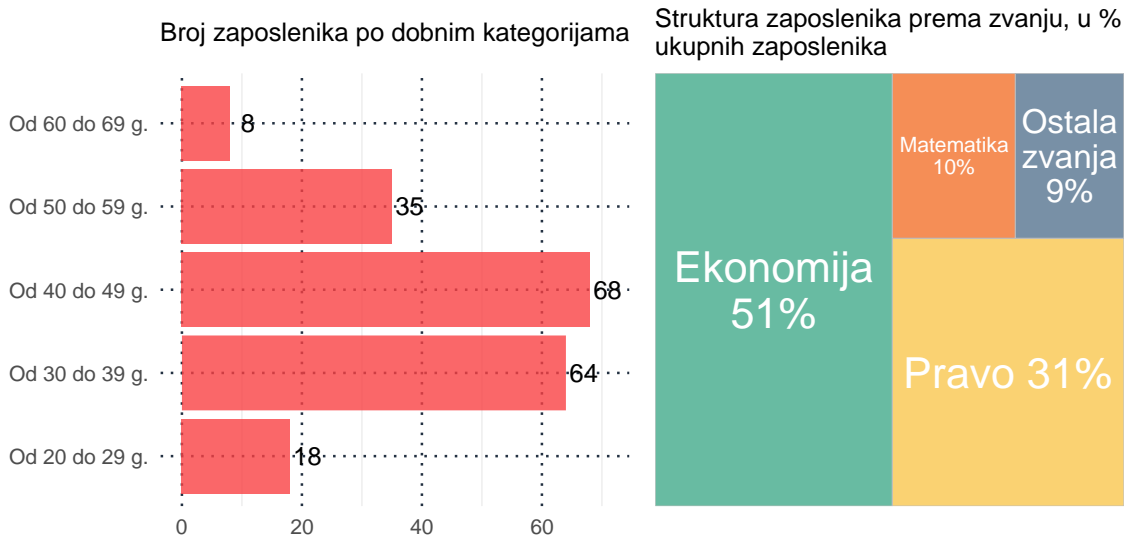
Organizacijska struktura Hanfe nije se mijenjala tijekom 2021. godine. Na čelu je Hanfe Upravno vijeće, pod čijom je izravnom nadležnošću pet sektora i sedam ureda, koji obavljaju temeljne funkcije i zadaće Hanfe opisane u prethodnim poglavljima, te Ured glavnog tajnika, koji se brine o svakodnevnom operativno-administrativnom funkcioniranju Hanfe. Rad sektora i Ureda glavnog tajnika organiziran je u direkcijama.

Upravno vijeće čine predsjednik, zamjenik predsjednika i tri člana, koje imenuje i razrješava Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Predsjednik je Upravnog vijeća dr. sc. Ante Žigman, a članovi su dr. sc. Tomislav Ridzak, Antun Palarić, Ilijana Jeleč i Jurica Jednačak. Svakih 18 mjeseci članovi Upravnog vijeća izmjenjuju se na poziciji zamjenika predsjednika. Tijekom 2021. održano je 45 sjednica Upravnog vijeća Hanfe, na kojima je doneseno ukupno 896 akata kojima je reguliran sektor financijskih usluga ili poslovanje same Hanfe. Odluke na sjednicama Upravnog vijeća donose se većinom od najmanje tri glasa te nije moguće suzdržavanje od glasanja.

Savjet Hanfe tijelo je koje daje mišljenja te stručne i znanstvene savjete radi razvoja nadzorne prakse Hanfe, a tijekom 2021. sastao se tri puta. Sastoji se od devet članova, od kojih tri člana imenuje Vlada Republike Hrvatske, a ostalih pet članova biraju predstavnici subjekata nadzora pri Hrvatskoj gospodarskoj komori. Predsjednik Upravnog vijeća Hanfe član je Savjeta po službenoj dužnosti. Članovi Savjeta imenuju se na mandat od četiri godine te je tijekom 2021. došlo do promjena članstva u Savjetu. U prosincu 2021. održana je konstituirajuća sjednica Savjeta Hanfe, na kojoj je kao predsjednik Savjeta izabran Kristijan Buk, dok su članovi dr.sc. Ante Žigman, Ivana Gažić, Josip Glavaš, Marko Juranić, Ivana Ravlič Ivanović, Novka Simić, Davor Tomašković i Ivana Žepić.

Slika 10.1.2. Struktura zaposlenika Hanfe na kraju 2021. godine

Izvor: Hanfa

Broj zaposlenika u 2021. ostao je nepromijenjen pa su na kraju godine u Hanfi bile zaposlene 193 osobe, jednako kao i godinu prije. Gotovo svi zaposlenici bili su zaposleni na neodređeno vrijeme (98,5 %). Kao i prijašnjih godina veća zastupljenost žena na rukovodećim pozicijama (64 %) odražava veću zastupljenost žena u Hanfi općenito (66 %), što govori o jednakim mogućnostima napredovanja

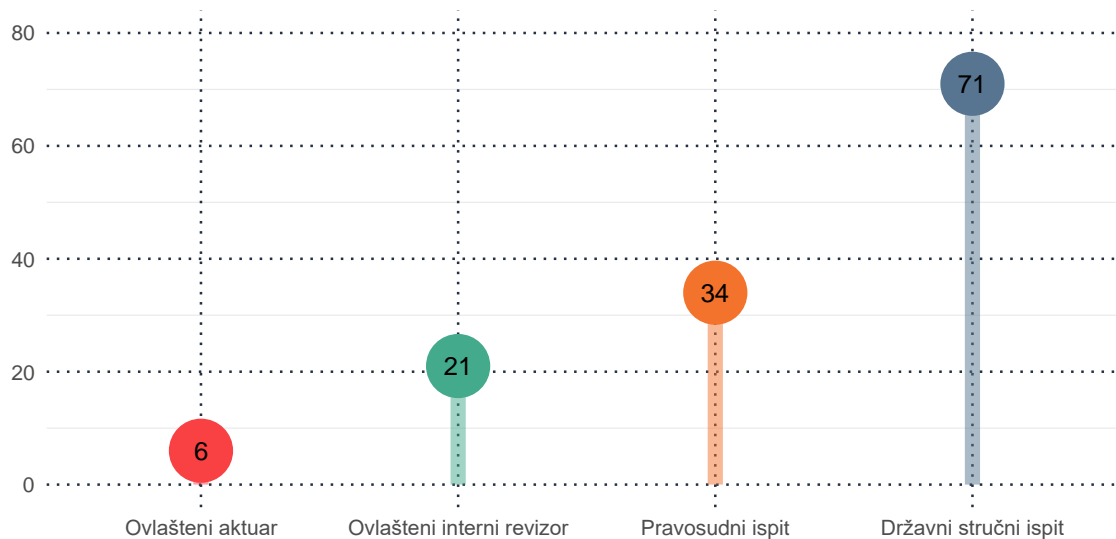
za zaposlenike obaju spolova. Značajnijih promjena nije bilo ni u dobnoj strukturi zaposlenika tijekom 2021. Došlo je do malog povećanja prosječne dobi, koja je iznosila 42,8 godina, pri čemu je 42 % zaposlenika bilo mlađe od 40 godina.

Većina zaposlenika Hanfe visoke je stručne spreme (88 %), pri čemu je polovica njih ekonomskog zvanja.

Jačanje kompetencija zaposlenika usmjerenih na ostvarivanje visokih profesionalnih standarda jedan je od ciljeva Hanfe. Tijekom 2021. na barem jednom obliku stručnog usavršavanja sudjelovalo je 70 % zaposlenih, uz prosječno dvije edukacije po zaposleniku. Došlo je do smanjenja sudjelovanja u edukacijama u odnosu na prijašnje godine, što se može pripisati promijenjenim okolnostima uslijed pandemije.

Svaki peti visokoobrazovani zaposlenik Hanfe završio je poslijediplomski studij, a ulaganje u obrazovanje nastavilo se i tijekom 2021. odobravanjem financiranja triju doktorskih i pet specijalističkih poslijediplomskih studija.

Slika 10.1.3. Stručna usavršavanja od posebnog značaja za Hanfu u 2021. godini

Izvor: Hanfa

Obvezu polaganja državnog stručnog ispita imaju svi zaposlenici koji rade na poslovima posrednog i neposrednog nadzora pa je navedeni ispit položilo oko dvije trećine Hanfinih zaposlenika koji su imali obvezu polaganja. S obzirom na to da su zaposlenici koji imaju položen pravosudni ispit oslobođeni polaganja državnog stručnog ispita, oko 90 % zaposlenika udovoljilo je obvezi tog oblika stručnog usavršavanja. Oko dvije trećine svih pravnika imalo je položen pravosudni ispit.

10.2. Poslovanje interne revizije

Tijekom 2021. usvojen je novi Postupovnik planiranja i provođenja postupaka nadzora nad subjektima nadzora. Njegov je cilj usuglašavanje, ujednačavanje i standardizacija postupaka planiranja i obavljanja posrednih, neposrednih i kontinuiranih nadzora, kao i izrade zapisnika o provedenim nadzorima, donošenja rješenja i praćenja provedbe izrečenih mjera. U suradnji s vanjskim stručnjacima revidirana su i područja poslova povezanih s upravljanjem zaštitom osobnih podataka, područja povezana s postupcima javne i jednostavne nabave te područja povezana sa sudskim postupcima Hanfe odnosno prekršajnim postupcima i upravnim sporovima.

10.3. Informacijska sigurnost Hanfe

Hanfa kroz svoje nadzorne aktivnosti redovito provodi i nadzor informacijskih sustava svojih subjekata nadzora te društvima nalaže otklanjanje uočenih nepravilnosti u upravljanju rizicima informacijskog sustava. U 2021. provedene su mjere zaštite od kibernetičkih napada na Hanfin informacijski sustav te je tijekom godine ažuriran Plan neprekinutosti poslovanja Hanfe, čime je unaprijeđena sposobnost odgovora Hanfe na izvanredne događaje koji bi mogli naštetiti poslovanju. U cilju podizanja razine fizičke sigurnosti izrađen je Postupovnik za kontrolu pristupa Hanfinim poslovnim prostorima.

10.4. Informatički sustavi Hanfe

Kao odgovor na izazove u svakodnevnom poslovanju Hanfe uzrokovane pandemijom koronavirusa u 2021. nastavljen je trend udaljenog rada, koji je zahtijevao dodatne prilagodbe informacijsko-komunikacijskog sustava. Tako je tijekom protekle godine svim zaposlenicima pribavljena informatička infrastruktura (primjerice mobilni uređaji i prijenosna računala) kako bi se omogućio nesmetan i prije svega siguran rad za zaposlenike odnosno kontinuitet poslovanja Hanfe u izazovnim radnim okolnostima. U narednom razdoblju nastavit će se olakšavanje udaljenog rada zaposlenicima uvođenjem novih programskih rješenja i podizanjem razine informacijske sigurnosti.

Zbog rastućih zahtjeva za podatkovnim kapacitetima u obavljanju svakodnevnih radnih aktivnosti te količine zaprimljenih izvještaja subjekata nadzora povećan je kapacitet informacijskog sustava. Navedeno povećanje kapaciteta omogućilo je spremanje veće količine podataka i ubrzanje automatiziranih poslovnih procesa.

U skladu s Nacionalnim planom zamjene hrvatske kune eurom u 2021. započele su prilagodbe Hanfinih informacijskih sustava u pogledu uvođenja eura, kao i prilagodbe u odnosu na novu Uredbu o uredskom poslovanju¹³⁵. Ta uredba propisuje digitalizaciju cjelokupnog procesa uredskog poslovanja, što između

¹³⁵ [NN, br 75/21](#)

ostalog uključuje i uvođenje kvalificiranog elektroničkog potpisa te službeno dopisivanje primarno elektroničkim putem između javnopravnih tijela kao i fizičkih i pravnih subjekata. U protekloj godini također je nastavljeno i daljnje unaprjeđenje sustava za praćenje kontinuirane edukacije posrednika u osiguranju iz registra Hanfe, kao i sustava financijskog i statističkog izvještavanja za tržište kapitala u vezi sa središnjom drugom ugovornom stranom, središnjim depozitorijem vrijednosnih papira te izdavateljima glede taksonomije jedinstvenog elektroničkog formata za izvješćivanje (ESEF).

Aktivnostima razvoja, nadogradnje i održavanja IT sustava i dalje se upravljalo putem redovitih sastanaka IT odbora, u sklopu kojih su na periodičkoj bazi revidirane završene, aktivne i planirane aktivnosti te su se prema potrebi definirali prioriteta i novi zahtjevi.

10.5. Financijsko poslovanje Hanfe

Financijsko i računovodstveno poslovanje Hanfe usklađeno je sa Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija¹³⁶ te podzakonskim propisima donesenim na temelju tog zakona.

Ukupna imovina Hanfe na dan 31. prosinca 2021. iznosila je 35,2 mil. kuna, od čega je 79,1 % financijska imovina, što je za 6,3 p.b. više u odnosu na kraj 2020. godine. Na strani pasive za 2,2 p.b. porastao je udio vlastitih sredstava, koja su na kraju 2021. činila tri četvrtine pasive Hanfe.

U 2021. Hanfa se u skladu s člankom 20. Zakona o Hanfi financirala iz naknada od imovine i prihoda subjekata nadzora te naknada za pružene usluge. Izračun i visina naknada te način i izvršenje naplate naknada od imovine i prihoda subjekata nadzora koje je Hanfa naplatila za 2021. definirani su Pravilnikom o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga za 2021. godinu¹³⁷ (dalje u tekstu: Pravilnik o izračunu, visini i naplati naknada), dok su vrsta i visina naknada koje je Hanfa naplatila za pružanje usluga iz njezine nadležnosti i djelokruga u 2021. definirane Pravilnikom o vrsti i visini naknada Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga¹³⁸ (dalje u tekstu: Pravilnik o vrsti i visini naknada). Ukupno ostvareni prihodi u 2021. iznosili su 83,5 mil. kuna, što predstavlja povećanje od 7,7 % u odnosu na 2020. godinu. Ukupni rashodi, ostvareni u iznosu od 76,7 mil. kuna, zabilježili su rast od 2,7 % u odnosu na prethodnu godinu.

¹³⁶ [NN, br. 121/14](#)

¹³⁷ [NN, br. 147/20](#)

¹³⁸ [NN, br. 26/19](#)

Tablica 10.5.1. Skraćena bilanca Hanfe na dan 31.12.2021.

U tisućama HRK

Aktiva	Iznos	Udio u aktivni
Nefinancijska imovina	7.351	20,89%
Financijska imovina	27.841	79,11%
Ukupna aktiva	35.192	

Pasiva	Iznos	Udio u pasivi
Obveze	8.815	25,05%
Vlastiti izvori	26.377	74,95%
Ukupna pasiva	35.192	

Napomena: Detaljna bilanca Hanfe objavljena je na Hanfinoj internetskoj stranici.

Izvor: Hanfa

Prihodi

Najznačajniji izvor prihoda u 2021. činili su prihodi po posebnim propisima, koji obuhvaćaju prihode ostvarene iz naknada od imovine i prihoda subjekata nadzora, prihode od naknada za pružene usluge iz nadležnosti Hanfe te ostale prihode po posebnim propisima, a koji su u 2021. činili 99,1 % (82,8 mil. kuna) ukupnih prihoda Hanfe. Preostalih 0,9 % prihoda činili su prihodi od imovine, prihodi od donacija i ostali prihodi, ostvareni u ukupnom iznosu od 737 tis. kuna.

10.5.2. Sažeti prikaz prihoda ostvarenih u 2021. godini

U tisućama HRK

Ukupni prihodi	83.507
Prihodi po posebnim propisima	82.771
Prihodi ostvareni na temelju Pravilnika o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hanfi za 2021. godinu	78.549
Prihodi ostvareni na temelju Pravilnika o vrsti i visini naknada Hanfe	4.212
Ostali prihodi po posebnim propisima	10
Prihodi od imovine	8
Prihodi od donacija	0
Ostali prihodi	728

Izvor: Hanfa

U strukturi prihoda po posebnim propisima u 2021. ističu se prihodi ostvareni na temelju Pravilnika o izračunu, visini i naplati naknada, a koji su u 2021. činili čak 94,9 % Hanfinih prihoda po posebnim propisima. U skladu s veličinom i značajem mirovinskog sektora dominantan izvor prihoda po posebnim propisima Hanfe činili su prihodi od društava za upravljanje mirovinskim fondovima, koji su iznosili 46,7

mil. kuna, što predstavlja rast od 4,5 mil. kuna, odnosno 10,6 % u odnosu na 2020. godinu. Prihodi ostvareni na temelju Pravilnika o vrsti i visini naknada činili su 5,1 % prihoda po posebnim propisima. Najveći iznos prihoda od pruženih usluga iz Hanfine nadležnosti ostvaren je na temelju odredaba ZOS-a po osnovi provjere stručnih znanja i izdavanja ovlaštenja i dozvola za obavljanje poslova distribucije osiguranja i reosiguranja. Prihodi ostvareni na temelju ZOS-a porasli su za 15,9 % u odnosu na prethodnu godinu te su iznosili 1,6 mil. kuna.

Tablica 10.5.3. Prihodi od naknada ostvareni u 2021. godini

U tisućama HRK

Prihodi ostvareni na temelju Pravilnika o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hanfi za 2021.	Iznos	Udjel u ukupnim prihodima
Prihodi od društava za upravljanje mirovinskim fondovima	46.676	59,42%
Prihodi od društava za osiguranje i društava za reosiguranje	9.579	12,19%
Prihodi od društava za upravljanje investicijskim fondovima	8.044	10,30%
Prihodi od investicijskih društava	4.652	5,92%
Prihodi od leasing društava	4.215	5,37%
Prihodi od izdavatelja	2.127	2,71%
Prihodi od Središnjeg klirinškog depozitarnog društva	1.522	1,94%
Prihodi od distributera osiguranja i distributera reosiguranja	562	0,72%
Prihodi od Zagrebačke burze	427	0,54%
Prihodi od mirovinskih osiguravajućih društava	389	0,50%
Prihodi od društava za upravljanje fondovima osnovanim posebnim zakonima	280	0,36%
Prihodi od faktoring društava	76	0,10%
Ukupno	78.549	100,00%

Prihodi ostvareni na temelju Pravilnika o vrsti i visini naknada Hanfe	Iznos	Udjel u ukupnim prihodima
Prihodi ostvareni na temelju ZOS-a	1.615	38,34%
Prihodi ostvareni na temelju ZPDD-a	856	20,32%
Prihodi ostvareni na temelju ZTK-a	436	10,35%
Prihodi ostvareni na temelju ZOIFJP-a	375	8,90%
Prihodi ostvareni na temelju ZOL-a	224	5,32%
Prihodi ostvareni na temelju ZAIF-a	181	4,30%
Prihodi od vođenja registra objekata leasinga	150	3,56%
Prihodi ostvareni na temelju ZOMF-a	100	2,37%
Prihodi ostvareni na temelju Zakona o Hanfi (izdavanje mišljenja i preslika)	81	1,92%
Prihodi ostvareni na temelju ZOF-a	53	1,26%
Prihodi ostvareni na temelju ZMOD-a	48	1,14%
Prihodi temeljem ZDMF-a	45	1,07%
Prihodi od naknada za pohađanje obrazovnog programa za brokera, investicijskog savjetnika, stjecanje zvanja ovlaštenog upravitelja mirovinskih fondova, stjecanje zvanja ovlaštenog upravitelja mirovinskog osiguravajućeg društva	40	0,95%
Prihodi na temelju Zakona o provedbi Uredbe EMIR	8	0,19%
Ukupno	4.212	100,00%

Izvor: Hanfa

U usporedbi s Financijskim planom Hanfe za 2021. ukupno izvršenje prihoda iznosilo je 107,7 %, čime je Hanfa ostvarila prihode za 6,0 mil. kuna više od inicijalno planiranih. Prihodi po posebnim propisima bili su veći za 5,9 mil. kuna u odnosu na plan, prvenstveno zbog više ostvarenih prihoda na temelju Pravilnika o izračunu, visini i naplati naknada, u skladu s kojim Hanfa naplaćuje naknadu za obavljanje poslova nadzora. Navedeni prihodi planirani su konzervativno s obzirom na neizvjesnost kretanja na financijskim tržištima uslijed izmijenjenih okolnosti uzrokovanih pojavom koronavirusa. Također, prema Pravilniku o vrsti i visini naknada ostvareno je 770 tis. kuna više prihoda u odnosu na plan, i to zbog više naknada uplaćenih na temelju ZPDD-a te više naknada za provjeru stručnih znanja i izdavanje ovlaštenja fizičkim osobama za obavljanje poslova distribucije osiguranja. Predmetne naknade ovise o vanjskim zahtjevima za licenciranje podnesenim Hanfi tijekom godine i stoga ih nije moguće u potpunosti predvidjeti.

Rashodi

U ukupno ostvarenim rashodima tijekom 2021. ponovno su najveći udjel od 62,6 % činili rashodi za radnike, koji su iznosili 48,0 mil. kuna, što je za 1,4 % manje u odnosu na 2020. godinu. Rashodi za radnike smanjeni su prvenstveno zbog manjeg iznosa ukalkuliranih troškova za neiskorištene godišnje odmore.

Materijalni rashodi činili su 32,4 % ukupnih rashoda u 2021. te su uvećani za 14,9 % u odnosu na 2020. godinu. Povećanje materijalnih rashoda nastupilo je uslijed povećanja iznosa obveznih članarina Hanfe u europskim nadzornim tijelima, povećanog broja edukacija na kojima su sudjelovali Hanfina radnici, porasta broja korisnika usluga mobilne telefonije, većeg troška zakupnine poslovnog prostora, održavanja informatičkih programa, softvera i internetskih stranica, organizacije konferencija s prijenosom uživo, kao i većeg troška zdravstvenih usluga zbog organiziranih sistematskih pregleda i antigenskog testiranja dijela radnika.

U kategoriji donacija Hanfa je u 2021. školi pobjednici nagradnog natječaja „Osiguraj svoju budućnost“ povodom obilježavanja Svjetskog i Europskog tjedna novca donirala pametnu ploču. Osim toga, u protekloj godini nastavljen je i projekt stipendiranja studenata.

10.5.4. Sažeti prikaz rashoda ostvarenih u 2021. godini

U tisućama HRK

Ukupni rashodi	76.747
Rashodi za radnike	48.028
Materijalni rashodi	24.852
Naknade troškova radnicima	2.137
Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	144
Rashodi za usluge	12.510
Rashodi za materijal i energiju	1.857
Ostali nespomenuti materijalni rashodi	8.204
Rashodi amortizacije	2.632
Financijski rashodi	95
Donacije	107
Ostali rashodi	1.033

Izvor: Hanfa

U odnosu na Financijski plan Hanfe za 2021. ostvareni rashodi bili su manji za 309 tis. kuna, tj. za 0,4 % u odnosu na prethodnu godinu.

U 2021. Hanfa je ostvarila pozitivan rezultat poslovanja te je u skladu s odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga¹³⁹ višak prihoda nad rashodima u iznosu od 6,8 mil. kuna u ožujku 2022. uplatila u državni proračun Republike Hrvatske.

Na temelju samoprocjene sustava financijskog upravljanja i kontrola, koja se provodi u skladu s odredbama Zakona o fiskalnoj odgovornosti¹⁴⁰, Hanfa je u 2021. pripremila Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2020. godinu. Na osnovi provedene samoprocjene prema propisanim kriterijima u sustavu nisu utvrđene slabosti i/ili nepravilnosti. Pripremljena izjava, kojom se potvrđuje zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava te učinkovito i djelotvorno funkcioniranje sustava financijskog upravljanja i kontrola u okviru financijskim planom utvrđenih sredstava, dostavljena je Hrvatskom saboru.

U skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija obavljena je vanjska revizija financijskih izvještaja Hanfe za 2021. te je Izvješće neovisnog revizora¹⁴¹ objavljeno na internetskim stranicama Hanfe.

¹³⁹ [NN, br. 12/12](#)

¹⁴⁰ [NN, br. 111/18](#)

¹⁴¹ [Poveznica na izvješće](#)

Statistički pregled industrija

11. Statistički pregled industrija

11.1. Investicijski fondovi

Otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom – UCITS

Investicijski fondovi - UCITS

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj fondova	88	92	93	96	96	93
Neto imovina fondova, u tisućama HRK	18.440.776	18.499.606	19.117.203	22.577.123	18.216.156	21.512.344

Izdavanje i otkup udjela u UCITS fondovima

U tisućama HRK

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Izdavanje udjela	22.139.754	18.108.512	11.496.927	11.498.262	8.830.386	10.454.735
Otkup udjela	17.930.220	18.219.022	10.811.532	9.486.498	13.742.012	7.456.225

Struktura imovine dioničkih UCITS-a prema vrsti imovine

U tisućama HRK

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Novčana sredstva	188.563	187.921	155.063	191.965	160.011	249.192
Dionice	1.568.137	1.640.305	1.356.601	1.513.730	1.402.870	2.033.892
Obveznice	11.801	20.305	26.685	29.050	27.560	13.886
Investicijski fondovi	36.828	58.850	61.403	79.575	75.361	121.798
Instrumenti tržišta novca	0	0	0	0	0	0
Depoziti	6.697	2.732	3.205	1.363	10.002	22.003

Struktura imovine mješovitih UCITS-a prema vrsti imovine

U tisućama HRK

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Novčana sredstva	114.196	70.187	94.989	170.954	132.900	254.073
Dionice	254.959	309.063	257.702	221.032	246.464	366.698
Obveznice	301.746	379.825	390.711	438.988	432.432	512.892
Investicijski fondovi	117.048	127.699	113.786	146.212	154.773	339.341
Instrumenti tržišta novca	26.238	0	0	0	0	0
Depoziti	49.514	7.664	27.948	15.459	0	14.502

Struktura imovine obvezničkih UCITS-a prema vrsti imovine

U tisućama HRK

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Novčana sredstva	802.896	829.976	991.665	2.232.505	2.292.276	2.429.903
Dionice	0	0	0	0	13.128	25.546
Obveznice	3.020.783	4.982.146	7.491.015	14.408.996	10.600.488	10.853.886
Investicijski fondovi	22.021	53.664	37.221	87.145	113.888	120.107
Instrumenti tržišta novca	342.403	458.012	474.855	692.834	119.118	484.568
Depoziti	110.150	80.003	291.476	1.797.672	1.569.641	1.402.549

Struktura imovine ostalih UCITS-a prema vrsti imovine

U tisućama HRK

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Novčana sredstva	54.533	92.020	39.281	173.691	159.567	350.246
Dionice	26.649	46.346	17.670	50.558	81.401	156.933
Obveznice	303.960	402.083	568.729	611.887	680.927	1.064.842
Investicijski fondovi	161.661	201.057	189.580	402.438	331.781	620.933
Instrumenti tržišta novca	56.603	0	0	0	200	300
Depoziti	36.226	41.715	67.835	133.383	124.349	113.779

Struktura imovine napajajućih UCITS-a prema vrsti imovine

U tisućama HRK

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Novčana sredstva			2.159	764	3.745	15.235
Dionice			0	0	0	0
Obveznice			0	0	0	0
Investicijski fondovi			17.312	14.476	111.062	416.969
Instrumenti tržišta novca			0	0	0	0
Depoziti			0	0	0	0

Alternativni investicijski fondovi – AIF

Investicijski fondovi - AIF

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj fondova	29	38	34	36	38	34
Neto imovina fondova, u tisućama HRK	3.235.912	3.486.817	3.588.528	4.474.656	4.712.125	5.222.883

Investicijska društva

Investicijska društva

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj društava	8	7	7	7	6	6
Upravljanje portfeljem, u tisućama HRK	30.158	29.169	27.934	23.106	26.312	33.060
Skrbništvo nad financijskim instrumentima, u tisućama HRK	646.154	691.026	677.305	1.055.282	1.822.577	4.378.445

11.2. Mirovinski fondovi

Obvezni mirovinski fondovi

Obvezni mirovinski fondovi

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj fondova	12	12	12	12	12	12
Broj članova fondova	1.784.169	1.844.272	1.936.261	2.010.403	2.057.391	2.111.192
Kategorija A	5.369	5.874	6.273	25.453	83.448	150.266
Kategorija B	1.755.823	1.810.704	1.896.361	1.948.510	1.925.328	1.899.623
Kategorija C	22.977	27.694	33.627	36.440	48.615	61.303
Neto imovina fondova, u tisućama HRK	84.179.365	91.924.545	98.126.194	112.598.105	119.068.058	132.984.229
Ukupne uplate, u tisućama HRK	61.348.342	67.011.806	73.191.233	79.885.879	86.715.548	94.171.693
Ukupne isplate, u tisućama HRK	-6.522.907	-7.143.223	-8.143.581	-9.280.324	-10.788.978	-12.649.473

Vrijednosti Mirex indeksa

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Mirex A	127,6	133,4	134,6	152,3	153,0	173,7
Mirex B	233,6	240,8	243,2	265,2	267,7	287,4
Mirex C	118,1	125,3	129,0	136,0	137,5	138,1

Struktura imovine A OMF-ova prema vrsti imovine

U tisućama HRK

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Novčana sredstva	19.273	31.596	33.699	15.702	35.296	63.354
Dionice	221.299	214.033	222.283	305.045	363.879	564.600
Obveznice	255.773	308.956	332.626	411.578	417.817	494.502
Investicijski fondovi	11.901	37.767	54.301	97.084	139.857	249.969
Instrumenti tržišta novca	0	0	0	0	0	0
Depoziti	0	307	13.000	5.000	26.801	60.402

Struktura imovine B OMF-ova prema vrsti imovine

U tisućama HRK

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Novčana sredstva	1.792.551	2.040.812	3.095.922	820.503	2.030.600	1.505.894
Dionice	16.223.498	15.177.046	15.500.483	19.555.589	21.647.924	27.587.606
Obveznice	58.741.529	64.105.360	65.269.705	74.555.257	74.374.498	75.274.404
Investicijski fondovi	3.442.194	5.252.268	6.040.680	8.582.871	9.554.559	15.083.286
Instrumenti tržišta novca	0	199.512	1.249.715	1.405.660	1.764.742	1.079.949
Depoziti	616.071	1.195.812	1.811.324	1.165.028	1.622.544	1.766.056

Struktura imovine C OMF-ova prema vrsti imovine

U tisućama HRK

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Novčana sredstva	73.052	128.031	184.826	85.683	264.893	274.893
Dionice	0	0	0	0	0	0
Obveznice	2.896.107	3.809.899	4.388.270	5.499.820	6.394.115	7.635.017
Investicijski fondovi	46.266	0	69.079	33.321	134.428	185.036
Instrumenti tržišta novca	44.739	0	39.996	55.973	79.956	239.995
Depoziti	0	30.467	169.001	0	397.005	641.508

Otvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi

Otvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj fondova	6	8	8	8	8	8
Broj članova fondova	257.075	285.822	305.145	320.533	335.327	351.266
Neto imovina fondova, u tisućama HRK	3.548.401	3.895.569	4.231.346	5.119.466	5.542.772	6.420.544
Ukupne uplate u godini, u tisućama HRK	464.138	548.789	624.305	727.137	718.688	791.349
Ukupne isplate u godini, u tisućama HRK	-144.677	-202.942	-250.782	-243.343	-247.513	-257.632

Godišnji prinosi ODMF-ova

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
AZ Benefit ODMF	7,65%	3,80%	-0,07%	6,56%	-0,44%	0,55%
AZ Profit ODMF	5,13%	-3,37%	-2,53%	10,45%	-1,26%	7,03%
Croatia osiguranje ODMF	5,56%	2,10%	-1,52%	12,20%	0,39%	5,92%
Croatia osiguranje 1000 A ODMF			5,23%	13,76%	0,82%	7,69%
Croatia osiguranje 1000 C ODMF			2,45%	5,37%	1,76%	0,76%
Erste Plavi Expert ODMF	11,13%	4,31%	-2,09%	12,60%	-3,00%	11,26%
Erste Plavi Protect ODMF	6,62%	3,51%	5,40%	6,85%	0,42%	-0,30%
Raiffeisen ODMF	6,68%	3,19%	1,61%	8,86%	-1,04%	8,12%

Struktura imovine ODMF-ova prema vrsti imovine

U tisućama HRK

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Novčana sredstva	420.911	236.344	401.078	318.790	423.805	611.347
Dionice	951.369	877.886	910.732	1.216.157	1.319.016	1.599.166
Obveznice	2.134.504	2.537.236	2.675.416	3.177.205	3.331.395	3.442.322
Investicijski fondovi	93.483	249.754	264.014	427.111	472.074	743.274
Instrumenti tržišta novca	0	0	0	0	0	0
Depoziti	0	13.529	0	12.800	14.000	35.000

Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi

Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj fondova	18	19	21	20	20	20
Broj članova fondova	29.237	30.387	40.482	44.569	45.228	46.001
Neto imovina fondova, u tisućama HRK	777.088	849.556	908.054	1.101.694	1.198.075	1.384.181
Ukupne uplate u godini, u tisućama HRK	86.534	93.986	124.961	154.667	132.290	142.605
Ukupne isplate u godini, u tisućama HRK	-32.829	-34.480	-56.864	-37.454	-39.524	-49.152

Struktura imovine ZDMF-ova prema vrsti imovine

U tisućama HRK

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Novčana sredstva	76.726	60.718	108.159	66.942	82.249	140.828
Dionice	193.757	193.817	212.670	280.586	298.919	358.803
Obveznice	456.569	534.282	533.800	635.612	641.920	644.932
Investicijski fondovi	42.667	60.449	58.831	117.674	199.950	239.079
Instrumenti tržišta novca	0	0	0	0	0	0
Depoziti	0	2.041	0	4.260	0	0

11.3. Društva za osiguranje

Osiguranje

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj društava za osiguranje i reosiguranje	22	20	18	16	15	15
Zaračunate bruto premije, u tisućama HRK	8.672.628	9.062.401	9.862.029	10.487.755	10.481.574	11.743.839
Likvidirane štete, bruto iznosi, u tisućama HRK	4.723.352	5.106.300	5.553.116	5.976.279	6.548.767	7.330.071

Napomena: Podaci u tablici od 2017. uključuju premiju Hrvatskog POOL-a za osiguranje i reosiguranje nuklearnih rizika.

Pregled zaračunate bruto premije po vrstama osiguranja

U tisućama HRK

Šifra	Vrsta osiguranja	2020.	Udjel	2021.	Udjel	Promjena
01	Osiguranje od nezgode	512.008	4,89%	514.796	4,38%	0,54%
02	Zdravstveno osiguranje	634.270	6,06%	703.436	5,99%	10,90%
03	Osiguranje cestovnih vozila	1.304.833	12,46%	1.407.981	11,99%	7,91%
04	Osiguranje tračnih vozila	2.440	0,02%	3.245	0,03%	33,01%
05	Osiguranje zračnih letjelica	11.574	0,11%	11.571	0,10%	-0,02%
06	Osiguranje plovila	171.075	1,63%	193.274	1,65%	12,98%
07	Osiguranje robe u prijevozu	33.971	0,32%	35.768	0,30%	5,29%
08	Osiguranje od požara i elementarnih šteta	727.985	6,95%	821.316	6,99%	12,82%
09	Ostala osiguranja imovine	824.665	7,87%	939.885	8,00%	13,97%
10	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila	2.595.802	24,78%	2.962.150	25,22%	14,11%
11	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica	4.494	0,04%	4.746	0,04%	5,61%
12	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila	37.667	0,36%	40.081	0,34%	6,41%
13	Ostala osiguranja od odgovornosti	469.573	4,48%	530.069	4,51%	12,88%
14	Osiguranje kredita	255.817	2,44%	367.254	3,13%	43,56%
15	Osiguranje jamstava	13.810	0,13%	15.956	0,14%	15,54%
16	Osiguranje raznih financijskih gubitaka	121.429	1,16%	177.495	1,51%	46,17%
17	Osiguranje troškova pravne zaštite	5.252	0,05%	4.285	0,04%	-18,40%
18	Putno osiguranje	100.958	0,96%	113.059	0,96%	11,99%
19	Životno osiguranje	2.211.940	21,12%	2.361.269	20,11%	6,75%
20	Rentno osiguranje	14.461	0,14%	11.071	0,09%	-23,44%
21	Dopunska osiguranja životnog osiguranja	125.446	1,20%	122.850	1,05%	-2,07%
22	Osiguranje za slučaj vjenčanja ili rođenja	3.855	0,04%	3.493	0,03%	-9,39%
23	Životna ili rentna osiguranja kod kojih ugovaratelj osigura	291.751	2,79%	398.788	3,40%	36,69%
24	Tontine	0	0,00%	0	0,00%	
25	Osiguranje s kapitalizacijom	0	0,00%	0	0,00%	
	Ukupno neživotna osiguranja (vrste 01 - 18)	7.827.624	74,73%	8.846.368	75,33%	13,01%
	Ukupno životna osiguranja (vrste 19 - 25)	2.647.453	25,27%	2.897.471	24,67%	9,44%
	Sveukupno (vrste 01 - 25)	10.475.070	100,00%	11.743.839	100,00%	12,11%

Napomena: Podaci u tablici od 2017. uključuju premiju Hrvatskog POOL-a za osiguranje i reosiguranje nuklearnih rizika.

11.4. Leasing društva

Leasing društva

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj leasing društava	19	17	16	14	15	15
Aktiva leasing društava, u tisućama HRK	17.904.585	18.149.656	19.526.659	21.320.617	19.704.217	19.979.465
Broj novozaključenih ugovora (od 1.1. do 31.12.)						
Operativni leasing	19.428	22.388	20.483	14.853	10.392	10.983
Financijski leasing	25.256	30.696	41.223	50.600	30.033	39.130
Ukupno	44.684	53.084	61.706	65.453	40.425	50.113
Vrijednost novozaključenih ugovora, u tisućama HRK (od 1.1. do 31.12.)						
Operativni leasing	1.744.661	1.595.112	1.493.608	1.640.408	1.246.705	1.289.628
Financijski leasing	4.763.030	5.717.928	7.320.667	8.543.535	5.336.236	6.845.483
Ukupno	6.507.691	7.313.041	8.814.275	10.183.942	6.582.941	8.135.110
Broj aktivnih ugovora						
Operativni leasing	46.979	44.486	43.426	43.399	39.582	38.409
Financijski leasing	65.466	76.057	90.457	106.438	106.679	113.893
Zajmovi	755	238	205	25	24	17
Ukupno	113.200	120.781	134.088	149.862	146.285	152.319
Vrijednost aktivnih ugovora, u tisućama HRK						
Operativni leasing	3.201.019	2.928.944	2.523.613	2.616.111	2.431.243	2.375.506
Financijski leasing	10.803.204	10.949.997	12.425.489	14.438.107	13.823.383	14.279.182
Zajmovi	43.018	23.842	15.263	562	332	0
Ukupno	14.047.241	13.902.783	14.964.365	17.054.781	16.254.958	16.654.688

11.5. Faktoring društva

Faktoring društva

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj faktoring društava	13	6	7	6	4	4
Aktiva faktoring društava, u tisućama HRK	5.900.059	2.352.743	1.397.891	1.363.017	323.957	366.304
Volumen transakcija, u tisućama HRK (od 1.1. do 31.12.)						
Faktoring		2.394.857	1.721.668	1.869.816	783.628	740.230
Faktoring koji uključuje otkup mjenica		1.914.769	500.620	213.476	85.402	83.488
Dobavljački (obrnuti) faktoring		1.036.558	1.004.048	1.029.198	124.674	109.991
Ukupno		5.346.184	3.226.337	3.112.490	993.704	933.709
Potraživanja, u tisućama HRK						
Faktoring		720.577	394.346	452.151	115.984	144.338
Faktoring koji uključuje otkup mjenica		1.383.402	258.730	62.972	24.427	14.124
Dobavljački (obrnuti) faktoring		414.747	388.689	369.925	41.347	39.884
Ukupno		2.518.726	1.041.765	885.048	181.757	198.346

Napomena: Počevši od 2017. propisani su novi obrasci i način izvješćivanja faktoring društava. Zbog toga podaci u izvještajima od 2017. nisu posve usporedivi s dotadašnjim izvještajima (do 2016.). Za 2021. prikazani su nerevidirani podaci.

Dodaci

12. Dodaci

Dodatak 1. Popis pravilnika donesenih u 2021.

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o tržištu kapitala

1. Pravilnik o organizacijskim zahtjevima za operatera sustava poravnanja, te minimalnim standardima koji se primjenjuju na sustav upravljanja rizicima i informacijski sustav tog operatera ([NN, br. 7/2021](#))
2. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o sadržaju i strukturi izvještaja izdavatelja za razdoblja tijekom godine te obliku i načinu njihovog dostavljanja Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga ([NN, br. 27/2021](#))
3. Pravilnik o izdavanju suglasnosti za imenovanje članova uprave te stjecanju kvalificiranog odnosno kontrolnog udjela i kriterijima za procjenu primjerenosti članova nadzornog odbora, nositelja ključnih funkcija i višeg rukovodstva ([NN, br. 36/2021](#))
4. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obrazovnom programu i ispitima za provjeru znanja i stjecanja kvalifikacija za pružanje informacija o investicijskim proizvodima i uslugama, brokerske poslove i investicijsko savjetovanje ([NN, br. 83/2021](#))
5. Pravilnik o izmjenama Pravilnika o nadzornim izvještajima središnje druge ugovorne strane ([NN, br. 144/2021](#))
6. Pravilnik o izmjenama Pravilnika o periodičkom, statističkom i kapitalnom izvještavanju od strane središnjeg depozitorija vrijednosnih papira te izvještavanju od strane središnjeg depozitorija vrijednosnih papira iz druge države članice ([NN, br. 144/2021](#))

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o provedbi Uredbe (EU) br. 2017/2402 o utvrđivanju općeg okvira za sekuritizaciju i o uspostavi specifičnog okvira za jednostavnu, transparentnu i standardiziranu sekuritizaciju

1. Pravilnik o resekuritizaciji, objavi informacija o privatnim sekuritizacijama i mrežnim stranicama te izdavanju odobrenja trećim stranama koje provjeravaju STS usklađenost ([NN, br. 88/2021](#))

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom

1. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obliku i iznosu regulatornog kapitala društva za upravljanjem UCITS fondovima ([NN, br. 5/2021](#))

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o alternativnim investicijskim fondovima

1. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o likvidaciji i produljenju trajanja AIF-a ([NN, br. 137/2021](#))
2. Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o strukturi i sadržaju godišnjih i polugodišnjih financijskih izvještaja i drugih izvještaja društva za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima ([NN, br. 137/2021](#))
3. Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o strukturi i sadržaju godišnjih i polugodišnjih financijskih izvještaja i drugih izvještaja alternativnog investicijskog fonda ([NN, br. 137/2021](#))

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o obveznim mirovinskim fondovima

1. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o godišnjim, tromjesečnim i drugim izvještajima obveznog mirovinskog fonda ([NN, br. 24/2021](#))
2. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja obveznog mirovinskog fonda ([NN, br. 24/2021](#))
3. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obrazovnom programu i ispitu za stjecanje zvanja ovlaštenog upravitelja mirovinskih fondova i stjecanje kvalifikacija za upravljanje mirovinskim osiguravajućim društvom ([NN, br. 83/2021](#))
4. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o strukturi i sadržaju financijskih izvještaja i drugih izvještaja mirovinskog društva koje upravlja obveznim mirovinskim fondovima ([NN, br. 118/2021](#))
5. Pravilnik o izvještavanju Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga o pritužbama članova fonda društvima za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima ([NN, br. 144/2021](#))

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima

1. Pravilnik o izvještavanju Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga o pritužbama članova fonda društvima za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima ([NN, br. 144/2021](#))

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o osiguranju

1. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o stručnosti i primjerenosti distributera osiguranja i distributera reosiguranja i upisu u registar ([NN, br. 9/2021](#))
2. Pravilnik o minimalnom sadržaju plana oporavka društava za osiguranje i društava za reosiguranje ([NN, br. 68/2021](#))
3. Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o stručnosti i primjerenosti distributera osiguranja i distributera reosiguranja i upisu u registar ([NN, br. 83/2021](#))
4. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o statističkim standardima osiguranja ([NN, br. 118/2021](#))

5. Pravilnik o izvještavanju Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga o pritužbama i prigovorima zainteresiranih osoba upućenim društvima za osiguranje ([NN, br. 144/2021](#))
6. Pravilnik o izmjenama Pravilnika o izvještavanju o značajnim promjenama i izvještavanju na zahtjev Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga ([NN, br. 144/2021](#))

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma

1. Pravilnik o dopunama Pravilnika o postupku procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma te načinu provođenja mjera pojednostavljene i pojačane dubinske analize stranke ([NN, br. 144/2021](#))

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga

1. Pravilnik o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga za 2022. godinu ([NN, br. 144/2021](#))

Dodatak 2. Financijska izvješća Hanfe

Bilanca Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga na dan 31.12.2021.

U tisućama HRK

Račun iz rač. plana	OPIS	AOP	Stanje 1. siječnja	Stanje 31. prosinca	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
IMOVINA					
	IMOVINA (AOP 002+074)	1	30.920	35.192	113,8%
0	Nefinancijska imovina (AOP 003+018+047+051+055+064)	2	8.407	7.351	87,4%
01	Neproizvedena dugotrajna imovina (AOP 004+008-017)	3	589	340	57,7%
011	Materijalna imovina – prirodna bogatstva (AOP 005 do 007)	4	0	0	-
0111	Zemljište	5	0	0	-
0112	Rudna bogatstva	6	0	0	-
0113	Ostala prirodna materijalna imovina	7	0	0	-
012	Nematerijalna imovina (AOP 009 do 016)	8	4.317	4.480	103,8%
0121	Patenti	9	0	0	-
0122	Koncesije	10	0	0	-
0123	Licence	11	3.169	3.332	105,1%
0124	Ostala prava	12	1.148	1.148	100,0%
0125	Goodwill	13	0	0	-
0126	Osnivački izdaci	14	0	0	-
0127	Izdaci za razvoj	15	0	0	-
0128	Ostala nematerijalna imovina	16	0	0	-
019	Ispravak vrijednosti neproizvedene dugotrajne imovine	17	3.728	4.140	111,1%
02	Proizvedena dugotrajna imovina (AOP 019+023+031+034+039+042-046)	18	7.657	6.899	90,1%
021	Građevinski objekti (AOP 020 do 022)	19	3.565	3.565	100,0%
0211	Stambeni objekti	20	0	0	-
0212	Poslovni objekti	21	3.451	3.451	100,0%
0213	Ostali građevinski objekti	22	114	114	100,0%
022	Postrojenja i oprema (AOP 024 do 030)	23	11.437	11.722	102,5%
0221	Uredska oprema i namještaj	24	10.305	10.643	103,3%
0222	Komunikacijska oprema	25	337	263	78,0%
0223	Oprema za održavanje i zaštitu	26	599	616	102,8%
0224	Medicinska i laboratorijska oprema	27	0	0	-
0225	Instrumenti, uređaji i strojevi	28	66	66	100,0%
0226	Sportska i glazbena oprema	29	0	0	-
0227	Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	30	131	136	103,7%
023	Prijevozna sredstva (AOP 032+033)	31	274	274	100,0%
0231	Prijevozna sredstva u cestovnom prometu	32	274	274	100,0%
0232	Ostala prijevozna sredstva	33	0	0	-
024	Knjige, umjetnička djela i ostale izložbene vrijednosti (AOP 035 do 038)	34	153	153	100,0%
0241	Knjige u knjižnicama	35	0	0	-
0242	Umjetnička djela (izložena u galerijama, muzejima i slično)	36	153	153	100,0%
0243	Muzejski izlošci i predmeti prirodnih rijetkosti	37	0	0	-
0244	Ostale nespomenute izložbene vrijednosti	38	0	0	-
025	Višegodišnji nasadi i osnovno stado (AOP 040+041)	39	0	0	-
0251	Višegodišnji nasadi	40	0	0	-
0252	Osnovno stado	41	0	0	-
026	Nematerijalna proizvedena imovina (AOP 043 do 045)	42	4.778	5.923	124,0%
0261	Ulaganja u računalne programe	43	4.778	5.923	124,0%
0262	Umjetnička, literarna i znanstvena djela	44	0	0	-
0263	Ostala nematerijalna proizvedena imovina	45	0	0	-
029	Ispravak vrijednosti proizvedene dugotrajne imovine	46	12.550	14.737	117,4%
03	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti (AOP 048)	47	0	0	-
031	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti (AOP 049+050)	48	0	0	-
0311	Plemeniti metali i drago kamenje	49	0	0	-
0312	Pohranjene knjige, umjetnička djela i slične vrijednosti	50	0	0	-

04	Sitni inventar (AOP 052+053-054)	51	0	0	-
041	Zalihe sitnog inventara	52	0	0	-
042	Sitni inventar u uporabi	53	651	981	150,7%
049	Ispravak vrijednosti sitnog inventara	54	651	981	150,7%
05	Nefinancijska imovina u pripremi (AOP 056 do 059+062+063)	55	126	77	60,7%
051	Građevinski objekti u pripremi	56	0	0	-
052	Postrojenja i oprema u pripremi	57	126	77	60,7%
053	Prijevozna sredstva u pripremi	58	0	0	-
054	Višegodišnji nasadi i osnovno stado u pripremi (AOP 060+061)	59	0	0	-
0541	Višegodišnji nasadi u pripremi	60	0	0	-
0542	Osnovno stado u pripremi	61	0	0	-
055	Ostala nematerijalna proizvedena imovina u pripremi	62	0	0	-
056	Ostala nefinancijska imovina u pripremi	63	0	0	-
06	Proizvedena kratkotrajna imovina (AOP 065+070+073)	64	35	35	99,4%
061	Zalihe za obavljanje djelatnosti (AOP 066 do 069)	65	35	35	99,4%
0611	Zalihe za preraspodjelu drugima	66	0	0	-
0612	Zalihe materijala za redovne potrebe	67	35	35	99,4%
0613	Zalihe rezervnih dijelova	68	0	0	-
0614	Zalihe materijala za posebne potrebe	69	0	0	-
062	Proizvodnja i proizvodi (AOP 071+072)	70	0	0	-
0621	Proizvodnja u tjeku	71	0	0	-
0622	Gotovi proizvodi	72	0	0	-
063	Roba za daljnju prodaju	73	0	0	-
1	Financijska imovina (AOP 075+083+100+105+125+133+142)	74	22.513	27.841	123,7%
11	Novac u banci i blagajni (AOP 076+080+081+082)	75	20.405	26.062	127,7%
111	Novac u banci (AOP 077 do 079)	76	20.398	26.058	127,7%
1111	Novac na računu kod tuzemnih poslovnih banaka	77	20.398	26.058	127,7%
1112	Novac na računu kod inozemnih poslovnih banaka	78	0	0	-
1113	Prijelazni račun	79	0	0	-
112	Izdvojena novčana sredstva	80	0	0	-
113	Novac u blagajni	81	6	4	60,2%
114	Vrijednosnice u blagajni	82	0	0	-
12	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika te za više plaćene poreze i ostalo (AOP 084+087+088+089+095)	83	758	710	93,6%
121	Depoziti u bankama i ostalim financijskim institucijama (AOP 085+086)	84	0	0	-
1211	Depoziti u tuzemnim bankama i ostalim financijskim institucijama	85	0	0	-
1212	Depoziti u inozemnim bankama i ostalim financijskim institucijama	86	0	0	-
122	Jamčevni polozi	87	604	604	100,0%
123	Potraživanja od radnika	88	5	7	145,5%
124	Potraživanja za više plaćene poreze i doprinose (AOP 090 do 094)	89	2	0	0,0%
1241	Potraživanje za više plaćene poreze	90	0	0	0,0%
1242	Potraživanja za porez na dodanu vrijednost kod obveznika	91	0	0	-
1243	Potraživanja za više plaćene carine i carinske pristojbe	92	0	0	-
1244	Potraživanja za više plaćene ostale poreze	93	0	0	-
1245	Potraživanja za više plaćene doprinose	94	1	0	0,0%
129	Ostala potraživanja (AOP 096 do 099)	95	148	99	67,0%
1291	Potraživanja za naknade koje se refundiraju	96	11	30	276,0%
1292	Potraživanja za naknade štete	97	0	0	-
1293	Potraživanja za predujmove	98	110	30	27,2%
1294	Ostala nespomenuta potraživanja	99	27	40	145,3%
13	Zajmovi (AOP 101+102+103-104)	100	0	0	-
131	Zajmovi građanima i kućanstvima	101	0	0	-
132	Zajmovi pravnim osobama koji obavljaju poduzetničku djelatnost	102	0	0	-
133	Zajmovi ostalim subjektima	103	0	0	-
139	Ispravak vrijednosti danih zajmova	104	0	0	-
14	Vrijednosni papiri (AOP 106+109+112+115+118+121-124)	105	0	0	-
141	Čekovi (AOP 107+108)	106	0	0	-
1411	Čekovi-tuzemni	107	0	0	-
1412	Čekovi-inozemni	108	0	0	-
142	Komercijalni i blagajnički zapisi (AOP 110+111)	109	0	0	-
1421	Komercijalni i blagajnički zapisi – tuzemni	110	0	0	-
1422	Komercijalni i blagajnički zapisi – inozemni	111	0	0	-
143	Mjenice (AOP 113+114)	112	0	0	-
1431	Mjenice – tuzemne	113	0	0	-
1432	Mjenice – inozemne	114	0	0	-

144	Obveznice (AOP 116+117)	115	0	0	-
1441	Obveznice – tuzemne	116	0	0	-
1442	Obveznice – inozemne	117	0	0	-
145	Opcije i drugi financijski derivati (AOP 119+120)	118	0	0	-
1451	Opcije i drugi financijski derivati – tuzemni	119	0	0	-
1452	Opcije i drugi financijski derivati – inozemni	120	0	0	-
146	Ostali vrijednosni papiri (AOP 122+123)	121	0	0	-
1461	Ostali tuzemni vrijednosni papiri	122	0	0	-
1462	Ostali inozemni vrijednosni papiri	123	0	0	-
149	Ispravak vrijednosti vrijednosnih papira	124	0	0	-
15	Dionice i udjeli u glavnici (AOP 126+129-132)	125	0	0	-
151	Dionice i udjeli u glavnici banaka i ostalih financijskih institucija (AOP 127+128)	126	0	0	-
1511	Dionice i udjeli u glavnici tuzemnih banaka i ostalih financijskih institucija	127	0	0	-
1512	Dionice i udjeli u glavnici inozemnih banaka i ostalih financijskih institucija	128	0	0	-
152	Dionice i udjeli u glavnici trgovačkih društava (AOP 130+131)	129	0	0	-
1521	Dionice i udjeli u glavnici tuzemnih trgovačkih društava	130	0	0	-
1522	Dionice i udjeli u glavnici inozemnih trgovačkih društava	131	0	0	-
159	Ispravak vrijednosti dionica i udjela u glavnici	132	0	0	-
16	Potraživanja za prihode (AOP 134 do 137+140-141)	133	0	0	-
161	Potraživanja od kupaca	134	0	0	-
162	Potraživanja za članarine i članske doprinose	135	0	0	-
163	Potraživanja za prihode po posebnim propisima	136	0	0	-
164	Potraživanja za prihode od imovine (AOP 138+139)	137	0	0	-
1641	Potraživanja za prihode od financijske imovine	138	0	0	-
1642	Potraživanja za prihode od nefinancijske imovine	139	0	0	-
165	Ostala nespomenuta potraživanja	140	0	0	-
169	Ispravak vrijednosti potraživanja	141	0	0	-
19	Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda (AOP 143+144)	142	1.350	1.069	79,2%
191	Rashodi budućih razdoblja	143	1.350	1.069	79,2%
192	Nedospjela naplata prihoda	144	0	0	-
OBVEZE I VLASTITI IZVORI					
OBVEZE I VLASTITI IZVORI (AOP 146+195)		145	30.920	35.192	113,8%
2	Obveze (AOP 147+174+182+190)	146	8.398	8.815	105,0%
24	Obveze za rashode (AOP 148+156+164+168+169+170)	147	7.373	8.291	112,5%
241	Obveze za radnike (AOP 149 do 155)	148	5.855	7.354	125,6%
2411	Obveze za plaće – neto	149	1.992	1.979	99,4%
2412	Obveze za naknade plaća – neto	150	213	197	92,8%
2413	Obveze za plaće u naravi – neto	151	0	0	-
2414	Obveze za porez i prirez na dohodak iz plaća	152	373	370	99,0%
2415	Obveze za doprinose iz plaća	153	646	640	98,9%
2416	Obveze za doprinose na plaće	154	490	480	98,0%
2417	Ostale obveze za radnike	155	2.141	3.688	172,3%
242	Obveze za materijalne rashode (AOP 157 do 163)	156	1.244	739	59,4%
2421	Naknade troškova radnicima	157	73	79	108,0%
2422	Naknade članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstavima i slično	158	0	40	-
2423	Naknade volonterima	159	0	0	-
2424	Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	160	5	0	0,0%
2425	Obveze prema dobavljačima u zemlji	161	573	620	108,2%
2426	Obveze prema dobavljačima u inozemstvu	162	502	0	0,0%
2429	Ostale obveze za financiranje rashoda poslovanja	163	91	0	0,0%
244	Obveze za financijske rashode (AOP 165 do 167)	164	0	0	-
2441	Obveze za kamate za izdane vrijednosne papire	165	0	0	-
2442	Obveze za kamate za primljene kredite i zajmove	166	0	0	-
2443	Obveze za ostale financijske rashode	167	0	0	-
245	Obveze za prikupljena sredstva pomoći	168	0	0	-
246	Obveze za kazne, penale i naknade šteta	169	0	0	-
249	Ostale obveze (AOP 171 do 173)	170	274	198	72,3%
2491	Obveze za poreze	171	0	0	-
2492	Obveze za porez na dodanu vrijednost	172	113	62	54,8%
2493	Obveze za predujmove, depozite, primljene jamčevine i ostale nespomenute obveze	173	160	136	84,7%
25	Obveze za vrijednosne papire (AOP 175+178-181)	174	0	0	-
251	Obveze za čekove (AOP 176+177)	175	0	0	-
2511	Obveze za čekove – tuzemne	176	0	0	-

2512	Obveze za čekove – inozemne	177	0	0	-
252	Obveze za mjenice (AOP 179+180)	178	0	0	-
2521	Obveze za mjenice – tuzemne	179	0	0	-
2522	Obveze za mjenice – inozemne	180	0	0	-
259	Ispravak vrijednosti obveza za vrijednosne papire	181	0	0	-
26	Obveze za kredite i zajmove (AOP 183+186-189)	182	0	0	-
261	Obveze za kredite banaka i ostalih kreditora (AOP 184+185)	183	0	0	-
2611	Obveze za kredite u zemlji	184	0	0	-
2612	Obveze za kredite iz inozemstva	185	0	0	-
262	Obveze za robne i ostale zajmove (AOP 187+188)	186	0	0	-
2621	Obveze za zajmove u zemlji	187	0	0	-
2622	Obveze za zajmove iz inozemstva	188	0	0	-
269	Ispravak vrijednosti obveza za kredite i zajmove	189	0	0	-
29	Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja (AOP 191+192)	190	1.025	524	51,1%
291	Odgođeno plaćanje rashoda	191	272	286	105,1%
292	Naplaćeni prihodi budućih razdoblja (AOP 193+194)	192	753	238	31,6%
2921	Unaprijed plaćeni prihodi	193	727	212	29,2%
2922	Odgođeno priznavanje prihoda	194	26	26	100,0%
5	Vlastiti izvori (AOP 196+199-200)	195	22.522	26.377	117,1%
51	Vlastiti izvori (AOP 197+198)	196	2.269	2.220	97,8%
511	Vlastiti izvori	197	2.269	2.220	97,8%
512	Revalorizacijska rezerva	198	0	0	-
5221	Višak prihoda	199	20.254	24.157	119,3%
5222	Manjak prihoda	200	0	0	-
IZVANBILANČNI ZAPISI					
61	Izvanbilančni zapisi – aktiva	201	0	139	-
62	Izvanbilančni zapisi – pasiva	202	0	139	-

Izveštaj o prihodima i rashodima Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za razdoblje 1.1.2021. do 31.12.2021.
U tisućama HRK

Račun iz rač. plana	OPIS	AOP	Ostvareno prethodne godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
PRIHODI					
3	PRIHODI (AOP 002+005+008+011+024+040+049)	1	77.554	83.507	107,7%
31	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga (AOP 003+004)	2	0	0 -	
3111	Prihodi od prodaje roba	3	0	0 -	
3112	Prihodi od pružanja usluga	4	0	0 -	
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa (AOP 006+007)	5	0	0 -	
3211	Članarine	6	0	0 -	
3212	Članski doprinosi	7	0	0 -	
33	Prihodi po posebnim propisima (AOP 009+010)	8	76.260	82.771	108,5%
3311	Prihodi po posebnim propisima iz proračuna	9	0	0 -	
3312	Prihodi po posebnim propisima iz ostalih izvora	10	76.260	82.771	108,5%
34	Prihodi od imovine (AOP 012+021)	11	9	8	93,6%
341	Prihodi od financijske imovine (AOP 013 do 020)	12	9	8	93,6%
3411	Prihodi od kamata za dane zajmove	13	0	0 -	
3412	Prihodi od kamata po vrijednosnim papirima	14	0	0 -	
3413	Kamate na oročena sredstva i depozite po viđenju	15	0	0	96,8%
3414	Prihodi od zateznih kamata	16	0	0 -	
3415	Prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	17	8	8	93,5%
3416	Prihodi od dividendi	18	0	0 -	
3417	Prihodi od dobiti trgovačkih društava, banaka i ostalih financijskih institucija po posebnim propisima	19	0	0 -	
3418	Ostali prihodi od financijske imovine	20	0	0 -	
342	Prihodi od nefinancijske imovine (AOP 022+023)	21	0	0 -	
3421	Prihodi od zakupa i iznajmljivanja imovine	22	0	0 -	
3422	Ostali prihodi od nefinancijske imovine	23	0	0 -	
35	Prihodi od donacija (AOP 025+030+033+036+037)	24	256	1	0,3%
351	Prihodi od donacija iz proračuna (AOP 026 do 029)	25	256	0	0,0%
3511	Prihodi od donacija iz državnog proračuna	26	256	0	0,0%
3512	Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	27	0	0 -	
3513	Prihodi od donacija iz državnog proračuna za EU projekte	28	0	0 -	
3514	Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za EU projekte	29	0	0 -	
352	Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija (AOP 031+032)	30	0	0 -	
3521	Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	31	0	0 -	
3522	Prihodi od institucija i tijela EU	32	0	0 -	
353	Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba (AOP 034+035)	33	0	1 -	
3531	Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	34	0	1 -	
3532	Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba za EU projekte	35	0	0 -	
354	Prihodi od građana i kućanstava	36	0	0 -	
355	Ostali prihodi od donacija (AOP 038+039)	37	0	0 -	
3551	Ostali prihodi od donacija	38	0	0 -	
3552	Ostali prihodi od donacija za EU projekte	39	0	0 -	
36	Ostali prihodi (AOP 041+044+045)	40	1.029	728	70,7%
361	Prihodi od naknade štete i refundacija (AOP 042+043)	41	557	637	114,3%
3611	Prihodi od naknade šteta	42	0	0 -	
3612	Prihod od refundacija	43	557	637	114,3%
362	Prihodi od prodaje dugotrajne imovine	44	225	23	10,1%
363	Ostali nespomenuti prihodi (AOP 046 do 048)	45	247	68	27,6%
3631	Otpis obveza	46	1	0	0,0%
3632	Naplaćena otpisana potraživanja	47	0	0 -	
3633	Ostali nespomenuti prihodi	48	246	68	27,8%
37	Prihodi od povezanih neprofitnih organizacija (AOP 050 do 053)	49	0	0 -	
3711	Tekući prihodi od povezanih neprofitnih organizacija	50	0	0 -	
3712	Kapitalni prihodi od povezanih neprofitnih organizacija	51	0	0 -	
3713	Tekući prihodi od povezanih neprofitnih organizacija za EU projekte	52	0	0 -	
3714	Kapitalni prihodi od povezanih neprofitnih organizacija za EU projekte	53	0	0 -	
RASHODI					
4	RASHODI (AOP 055+067+108+109+120+128+139)	54	74.697	76.747	102,7%
41	Rashodi za radnike (AOP 056+061+062)	55	48.698	48.028	98,6%

411	Plaće (AOP 057 do 060)	56	37.000	37.335	100,9%
4111	Plaće za redovan rad	57	36.558	36.853	100,8%
4112	Plaće u naravi	58	356	362	101,7%
4113	Plaće za prekovremeni rad	59	87	120	138,3%
4114	Plaće za posebne uvjete rada	60	0	0	-
412	Ostali rashodi za radnike	61	5.801	4.642	80,0%
413	Doprinosi na plaće (AOP 063 do 066)	62	5.896	6.051	102,6%
4131	Doprinosi za zdravstveno osiguranje	63	5.896	6.051	102,6%
4132	Doprinosi za zapošljavanje	64	0	0	-
4133	Doprinosi za mirovinsko osiguranje koje plaća poslodavac	65	0	0	-
4134	Posebni doprinos za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom	66	0	0	-
42	Materijalni rashodi (AOP 068+072+077+082+087+097+102)	67	21.635	24.852	114,9%
421	Naknade troškova radnicima (AOP 069 do 071)	68	1.934	2.136	110,4%
4211	Službena putovanja	69	653	417	64,0%
4212	Naknade za prijevoz, za rad na terenu i odvojeni život	70	874	942	107,8%
4213	Stručno usavršavanje radnika	71	408	777	190,5%
422	Naknade članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstvima i slično (AOP 073 do 076)	72	55	48	87,4%
4221	Naknade za obavljanje aktivnosti	73	55	48	87,4%
4222	Naknade troškova službenih putovanja	74	0	0	-
4223	Naknade ostalih troškova	75	0	0	-
4224	Ostale naknade	76	0	0	-
423	Naknade volonterima (AOP 078 do 081)	77	0	0	-
4231	Naknade za obavljanje djelatnosti	78	0	0	-
4232	Naknade troškova službenih putovanja	79	0	0	-
4233	Naknade ostalih troškova	80	0	0	-
4234	Ostale naknade	81	0	0	-
424	Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa (AOP 083 do 086)	82	220	96	43,5%
4241	Naknade za obavljanje aktivnosti	83	220	91	41,3%
4242	Naknade troškova službenih putovanja	84	0	5	-
4243	Naknade ostalih troškova	85	0	0	-
4244	Ostale naknade	86	0	0	-
425	Rashodi za usluge (AOP 088 do 096)	87	10.762	12.510	116,2%
4251	Usluge telefona, pošte i prijevoza	88	324	488	150,3%
4252	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	89	1.694	2.144	126,6%
4253	Usluge promidžbe i informiranja	90	358	654	182,4%
4254	Komunalne usluge	91	1.293	1.175	90,9%
4255	Zakupnine i najamnine	92	3.488	4.304	123,4%
4256	Zdravstvene i veterinarske usluge	93	51	169	334,4%
4257	Intelektualne i osobne usluge	94	1.208	1.150	95,2%
4258	Računalne usluge	95	361	152	42,2%
4259	Ostale usluge	96	1.986	2.275	114,6%
426	Rashodi za materijal i energiju (AOP 098 do 101)	97	1.851	1.857	100,3%
4261	Uredski materijal i ostali materijalni rashodi	98	752	495	65,9%
4262	Materijal i sirovine	99	0	0	-
4263	Energija	100	829	1.001	120,7%
4264	Sitan inventar i auto gume	101	270	361	133,7%
429	Ostali nespomenuti materijalni rashodi (AOP 103 do 107)	102	6.812	8.204	120,4%
4291	Premije osiguranja	103	113	112	99,0%
4292	Reprezentacija	104	318	416	131,0%
4293	Članarine	105	6.376	7.668	120,3%
4294	Kotizacije	106	6	8	147,7%
4295	Ostali nespomenuti materijalni rashodi	107	0	0	-
43	Rashodi amortizacije	108	3.053	2.632	86,2%
44	Financijski rashodi (AOP 110+111+115)	109	91	95	104,0%
441	Kamate za izdane vrijednosne papire	110	0	0	-
442	Kamate za primljene kredite i zajmove (AOP 112 do 114)	111	0	0	-
4421	Kamate za primljene kredite banaka i ostalih kreditora	112	0	0	-
4422	Kamate za primljene robne i ostale zajmove	113	0	0	-
4423	Kamate za odobrene, a nerealizirane kredite i zajmove	114	0	0	-
443	Ostali financijski rashodi (AOP 116 do 119)	115	91	95	104,0%
4431	Bankarske usluge i usluge platnog prometa	116	45	46	101,4%
4432	Negativne tečajne razlike i valutna klauzula	117	46	49	107,3%
4433	Zatezne kamate	118	0	0	22,2%
4434	Ostali nespomenuti financijski rashodi	119	0	0	-

45	Donacije (AOP 121+125)	120	157	107	68,1%
451	Tekuće donacije (AOP 122 do124)	121	157	107	68,1%
4511	Tekuće donacije	122	21	7	34,9%
4512	Stipendije	123	137	100	73,1%
4513	Tekuće donacije iz EU sredstava	124	0	0 -	
452	Kapitalne donacije (AOP 126+127)	125	0	0 -	
4521	Kapitalne donacije	126	0	0 -	
4522	Kapitalne donacije iz EU sredstava	127	0	0 -	
46	Ostali rashodi (AOP 129+134)	128	1.063	1.033	97,2%
461	Kazne, penali i naknade štete (AOP 130 do 133)	129	0	0 -	
4611	Naknade šteta pravnim i fizičkim osobama	130	0	0 -	
4612	Penali, ležarine i drugo	131	0	0 -	
4613	Naknade šteta radnicima	132	0	0 -	
4614	Ugovorene kazne i ostale naknade šteta	133	0	0 -	
462	Ostali nespomenuti rashodi (AOP 135 do 138)	134	1.063	1.033	97,2%
4621	Neotpisana vrijednost i drugi rashodi otuđene i rashodovane dugotrajne imovine	135	92	0	0,2%
4622	Otpisana potraživanja	136	0	0 -	
4623	Rashodi za ostala porezna davanja	137	9	7	78,1%
4624	Ostali nespomenuti rashodi	138	963	1.026	106,6%
47	Rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija (AOP 140 do 143)	139	0	0 -	
4711	Tekući rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija	140	0	0 -	
4712	Kapitalni rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija	141	0	0 -	
4713	Tekući rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija za EU projekte	142	0	0 -	
4714	Kapitalni rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija za EU projekte	143	0	0 -	
	Stanje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda na početku razdoblja	144	0	0 -	
	Stanje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda na kraju razdoblja	145	0	0 -	
	Povećanje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda (AOP 145-144)	146	0	0 -	
	Smanjenje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda (AOP 144-145)	147	0	0 -	
	UKUPNI RASHODI (AOP 054-146 ili 054+147)	148	74.697	76.747	102,7%
	VIŠAK PRIHODA (AOP 001-148)	149	2.857	6.760	236,6%
	MANJAK PRIHODA (AOP 148-001)	150	0	0 -	
5221	Višak prihoda – preneseni	151	17.397	17.397	100,0%
5222	Manjak prihoda – preneseni	152	0	0 -	
	Obveze poreza na dobit po obračunu	153	0	0 -	
	Višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju (AOP 149+151-150-152-153)	154	20.254	24.157	119,3%
	Manjak prihoda za pokriće u sljedećem razdoblju (AOP 150+152-149-151+153)	155	0	0 -	
DODATNI PODACI					
11	Stanje novčanih sredstava na početku godine	156	24.887	20.405	82,0%
11-	dugovno				
11-	potražno				
11	Ukupni priljevi na novčane račune i blagajne	157	96.379	99.252	103,0%
11-					
11	Ukupni odljevi s novčanih računa i blagajni	158	100.861	93.594	92,8%
11	Stanje novčanih sredstava na kraju razdoblja (AOP 156+157-158)	159	20.405	26.062	127,7%
	Prosječan broj radnika na osnovi stanja krajem izvještajnog razdoblja (cijeli broj)	160	0	0	102,6%
	Prosječan broj radnika na osnovi sati rada (cijeli broj)	161	0	0	94,4%
	Broj volontera	162	0	0 -	
	Broj sati volontiranja	163	0	0 -	
Vrijednost ostvarenih investicija u dugotrajnu imovinu					
051	Građevinski objekti u pripremi	164	0	0 -	
052	Postrojenja i oprema u pripremi	165	46	317	686,8%
053	Prijevozna sredstva u pripremi	166	0	0 -	
054	Višegodišnji nasadi i osnovno stado u pripremi	167	0	0 -	
055	Ostala nematerijalna proizvedena imovina u pripremi	168	0	1.145 -	
056	Ostala nefinancijska imovina u pripremi	169	0	361 -	
	Stanje zaliha	170	35	35	99,4%
	Kontrolni zbroj (AOP 160 do 170)	171	82	1.858	2276,8%

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

KLASA: 042-03/22-02/01
URBROJ: 326-01-30-31-22-3
Zagreb, 21. lipnja 2022.

IZJAVA O FISKALNOJ ODGOVORNOSTI*
ZA 2021. GODINU

Ja, Vesna Kadić, Glavna tajnica Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga, na temelju popunjenog Upitnika o fiskalnoj odgovornosti, rezultata rada unutarnje i vanjske revizije te raspoloživih informacija, potvrđujem:

- zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava,
- učinkovito i djelotvorno funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola u okviru proračunom odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava.

* Obrazac Izjave o fiskalnoj odgovornosti, koja se daje ako nisu uočene slabosti i nepravilnosti

Obveznik Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga

**UPITNIK O FISKALNOJ ODGOVORNOSTI ZA TRGOVAČKA DRUŠTVA I DRUGE PRAVNE OSOBE UTVRĐENE U
REGISTRU TRGOVAČKIH DRUŠTAVA I DRUGIH PRAVNIH OSOBA OBVEZNIKA DAVANJA IZJAVE O FISKALNOJ
ODGOVORNOSTI ZA 2021. GODINU**

Redni broj	Pitanje	Odgovor			Referenca ¹
		N/P	DA	NE ²	
PLANIRANJE					
1.	Donesen je srednjoročni plan poslovanja u skladu s Uputom za izradu i dostavu planova i izvještaja o poslovanju trgovačkih društava i pravnih osoba koji čine državnu imovinu (odgovaraju trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu)	x			preslika dokumenta ili poveznica na mrežnu stranicu gdje je objavljen dokument
2.	Donesen je godišnji plan poslovanja u skladu s Uputom za izradu i dostavu planova i izvještaja o poslovanju trgovačkih društava i pravnih osoba koji čine državnu imovinu (odgovaraju trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu)				
	Godišnji plan poslovanja sadrži ključne stavke godišnjeg financijskog plana poslovanja:				preslika dokumenta ili poveznica na mrežnu stranicu gdje je objavljen dokument
2.1.	- plansku bilancu - plan računa dobiti i gubitka - plan novčanog toka	x			
2.2.	Godišnjim planom poslovanja utvrđeni su ključni sektorski (industrijski) pokazatelji poslovanja (KPI) i prirodni pokazatelji	x			preslika dokumenta ili poveznica na mrežnu stranicu gdje je objavljen dokument
3.	Donesen je godišnji program rada i financijski plan za njegovu provedbu (odgovaraju pravne osobe koje posluju u skladu sa Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija)				
3.1.	Godišnji program rada, između ostaloga, sadrži: - osnovne ciljeve za godinu na koju se odnosi - aktivnosti i projekte koji se provode radi ostvarenja postavljenih ciljeva - resurse potrebne za ostvarivanje planiranih ciljeva (ljudske i financijske)		x		preslika dokumenta ili poveznica na mrežnu stranicu gdje je objavljen dokument

¹ Stupac Referenca se ne popunjava već su u njemu dane upute koja je vrsta dokaza podloga za davanje odgovora na pitanje

² Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

3.2.	Financijski plan se sastoji od: - plana prihoda i rashoda - plana zaduživanja i otpлата - obrazložena financijskog plana		X		preslika dokumenta ili poveznica na mrežnu stranicu gdje je objavljen dokument
4.	Godišnji plan poslovanja, odnosno godišnji program rada i financijski plan, za tekuću godinu donesen je do 31. prosinca prethodne godine		X		preslika, odnosno referenca godišnjeg plana poslovanja donesenog do 31. prosinca
5.	Donesen je godišnji plan ulaganja u dugotrajnu imovinu (plan investicija), kao zaseban dokument ili sastavni dio godišnjeg plana poslovanja (odgovaraju trgovačka društva i pravne osobe koje posluju u skladu sa Zakonom o računovodstvu)	X			preslika dokumenta ili poveznica na mrežnu stranicu gdje je objavljen dokument

Napomena:

Sva pitanja u Upitniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake "X" u odgovarajući stupac

Ako pitanje nije primjenjivo na obveznika oznaka "X" stavlja se u stupac N/P

Ako se u različitim pitanjima traži isti dokaz, potrebno ga je priložiti samo jednom

U ćelije označene sivom bojom nije dozvoljeno upisivati odgovor

Redni broj	Pitanje	Odgovor				Referenca ³
		N/P	DA	NE ⁴	DJELOMIČNO ⁵	
IZVRŠAVANJE						
6.	Poduzete su sve potrebne mjere za potpunu naplatu prihoda iz poslovnih aktivnosti		X			na uzorku od 10% dospjelih nenaplaćenih potraživanja sa stanjem 31. prosinca dokazi o poduzetim rednjenama za naplatu (preslike, odnosno reference odgovarajućih dopisa, opomena), a najviše 100
7.	Ispлата sredstava temeljila se na vjerodostojnoj dokumentaciji		X			nasumično odabrano 1% svih isplata, a najviše 50
8.	Prije isplate sredstava neprofitnoj organizaciji sklopljen je ugovor u kojem su definirana prava i obveze neprofitne organizacije i isplattelja	X				uzorak od 5% ukupnog broja svih ugovora, a najviše 20
9.	Pratilo se i kontroliralo namjensko isplaćivanje donacija i sponzorstava do krajnjeg korisnika te korištenje istih		X			uzorak od 5% ukupnog broja svih isplata vezanih uz donacije i sponzorstava i minimalno 5% ukupne vrijednosti istih
10.	Obveze prema dobavljačima su podmirivane u rokovima njihova dospjeća		X			uzorak od 5% ukupnog broja svih ulaznih računa i minimalno 5% ukupne vrijednosti svih ulaznih računa
11.	Plaće i druga primanja predsjednika i članova uprave isplaćivale su se u skladu s Odlukom o utvrđivanju plaća i drugih primanja predsjednika i članova uprava trgovačkih društava (odgovaraju trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu)	X				platne liste predsjednika i članova uprave
12.	Sredstva kapitalnih potpora korištena su za predviđene namjene sukladno ugovoru s davateljem potpore	X				ugovor i izvještaj o korištenju sredstava kapitalne potpore
13.	Prilikom isporuke opreme/izvođenja radova obavljene su sve potrebne provjere					provjera na uzorku 5% ukupnog broja svih nabava dugotrajne nefinancijske imovine i minimalno 5%

³ Stupac Referenca se ne popunjava već su u njemu dane upute koja je vrsta dokaza podloga za davanje odgovora na pitanje

⁴ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

⁵ Za svaki djelomično potvrđan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

					ukupne vrijednosti svih nabava dugotrajne nefinancijske imovine
13.1.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni na način utvrđen ugovorom	X			priložiti odgovarajući dokaz
13.2.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni u skladu sa vremenskim rokovima iz ugovora	X			priložiti odgovarajući dokaz
13.3.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni u skladu sa zahtjevima količine i kvalitete iz ugovora	X			priložiti odgovarajući dokaz
13.4.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni na lokacijama koje su navedene u ugovoru	X			priložiti odgovarajući dokaz
13.5.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni prema opisu iz ugovora	X			priložiti odgovarajući dokaz
13.6.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni sukladno nacrtima, analizama, modelima, uzorcima iz ugovora	X			priložiti odgovarajući dokaz
13.7.	Oprema je instalirana i u upotrebi	X			priložiti odgovarajući dokaz
14.	Prije dugoročnog zaduživanja za investiciju dobivena je suglasnost većinskog vlasnika, odnosno osnivača (odgovarajući pravne osobe u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i ustanove čiji je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave)	X			preslike dobivenih suglasnosti
15.	Ugovori o kreditu, ugovori o primljenom zajmu ili dana jamstva vrijednosti iznad iznosa od 7.500.000,00 kuna sklapani su, odnosno dani na osnovi odluke o suglasnosti Vlade Republike Hrvatske (odgovarajući pravne osobe u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu Republike Hrvatske)	X			preslike dobivenih odluka o suglasnosti Vlade Republike Hrvatske

Napomena:

Sva pitanja u Upitniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake "X" u odgovarajući stupac

Ako pitanje nije primjenljivo na obveznika oznaka "X" stavlja se u stupac N/P

Ako se u različitim pitanjima traži isti dokaz, potrebno ga je priložiti samo jednom

U ćelije označene sivom bojom nije dozvoljeno upisivati odgovor

Redni broj	Pitanje	Odgovor				Referenca
		N/P	DA	NE ⁶	DJELOMIČNO ⁷	
JAVNA NABAVA						
16.	U zaključenim ugovorima o nabavama velike vrijednosti ugovoreni su instrumenti za osiguranje urednog ispunjenja ugovornih obveza ili odredbe o ugovornoj kazni	X				dokazati na uzorku od 20% financijski najznačajnijih ugovora/objava/provedenih postupaka javne nabave, a najviše 50 preslike, odnosno reference ugovora, navesti članak u kojem stoje odredbe o instrumentima urednog ispunjenja ugovornih obveza ili odredbe o ugovornoj kazni
17.	Ugovori o javnoj nabavi zaključeni su u skladu s uvjetima određenim u dokumentaciji o nabavi		X			preslike, odnosno reference dokumentacije o provedenim postupcima i preslike odnosno reference ugovora
18.	Za sve predmete javne nabave čija je procijenjena vrijednost jednaka ili veća od 200.000,00 kuna za nabavu robe i usluga, odnosno za nabavu radova jednaka ili veća od 500.000,00 kuna provedeni su postupci javne nabave sukladno odredbama Zakona o javnoj nabavi		X			oznake i datum objave
19.	Za ugovore o javnoj nabavi koji su se tijekom njegova trajanja značajno izmijenili, proveden je novi postupak javne nabave u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi	X				Registar sklopljenih ugovora preslika, odnosno referenca dodataka ugovora
20.	Donesen je i redovito ažuriran plan nabave koji je objavljen na mrežnim stranicama u skladu s propisima o javnoj nabavi		X			adresa mrežne stranice gdje je objavljen plan nabave i poveznica na objavljeni plan nabave u Elektroničkom oglasniku javne nabave za predmete nabave čija je procijenjena vrijednost nabave jednaka ili veća od 20.000,00 kuna
21.	Donesena je interna odluka kojom je imenovano stručno povjerenstvo za javnu nabavu koje je pripremalo i provodilo postupak javne nabave, a najmanje jedan član stručnog povjerenstva imao je		X			preslika, odnosno referenca potvrda i internih odluka o imenovanju stručnih povjerenstava za javnu nabavu

⁶ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

⁷ Za svaki djelomično potvrđan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

	važeci certifikat u području javne nabave u skladu s propisima o javnoj nabavi					
22.	Osobe koje prate provedbu ugovora različite su od osoba koje su bile članovi stručnog povjerenstva	x				imena osoba koje su sudjelovale u provedbi postupka i osoba koje prate provedbu ugovora te preslika odnosno referenca internih odluka o imenovanju ovlaštenih predstavnika naručitelja
23.	Naručitelj vodi registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma koji sadrži podatke u skladu s propisima o javnoj nabavi	x				adresa mrežne stranice gdje je objavljen registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma i poveznica na objavljeni registar ugovora u elektroničkom oglasniku javne nabave za predmete nabave čija je procijenjena vrijednost nabave jednaka ili veća od 20.000,00 kn
24.	Do 31. ožujka tijelu nadležnom za politiku javne nabave dostavljeno je statističko izvješće o javnoj nabavi za prethodnu godinu koje sadrži podatke sukladno Zakonu o javnoj nabavi	x				preslika odnosno referenca izvješća u EOJN, preslika odnosno referenca izvješća o javnoj nabavi koje sadrži i ukupan iznos jednostavne nabave prema vrsti predmeta nabave (roba, usluga i radovi)
25.	Donesen je akt kojim su uređena pitanja jednostavne nabave za nabavu robe i usluga, odnosno za nabavu radova na koje se ne primjenjuje Zakon o javnoj nabavi te je akt objavljen na mrežnim stranicama	x				preslika, odnosno referenca akta adresa mrežne stranice na kojoj je objavljen akt

Napomena:

Sva pitanja u Uprniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake "X" u odgovarajući stupac

Ako pitanje nije primjenjivo na obveznika oznaka "X" stavlja se u stupac N/P

Ako je provođenje postupaka javne nabave centralizirano, obveznik odgovara „NIJE PRIMJENJIVO – N/P“

Ako se u različitim pitanjima traži isti dokaz, potrebno ga je priložiti samo jednom

U ćelije označene sivom bojom nije dozvoljeno upisivati odgovor

Redni broj	Pitanje	Odgovor				Referenca
		N/P	DA	NE ⁸	DJELOMIČNO ⁹	
RAČUNOVODSTVO						
26.	U potpisanim ugovorima s dobavljačima/pružateljima usluga/izvršiteljima radova detaljno je utvrđena vrsta robe/usluga/radova koji se nabavljaju		X			uzorak 5% svih ugovora i minimalno 5% ukupne vrijednosti svih ugovora
27.	Iz printke, otpremnice i drugog odgovarajućeg dokumenta potpisanog od skladištara ili druge osobe zadužene za zaprimanje robe i dobavljača vidljivo je da je prilikom preuzimanja robe utvrđena količina, stanje i kvaliteta zaprimljene robe		X			preslike, odnosno reference dokumenata na uzorku 5% svih dokumenata, a najviše 100
28.	Postoji izvještaj o obavljenoj usluzi, odnosno druga vrsta pisanog odobrenja ili dokumentacije kojom se potvrđuje izvršenje usluge		X			preslika, odnosno referenca izvještaja ili druge dokumentacije na uzorku 1% izvršenih usluga, a najviše 100
29.	O izvedenim radovima postoji privremena, odnosno konačna obračunska situacija, koju odobrava osoba, odnosno tijelo koje nadzire i odobrava radove	X				preslike, odnosno reference odobrenih privremenih, odnosno konačnih situacija na uzorku 5% svih ugovora
30.	Na zaprimljenim računima navedeni su svi elementi računa u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima		X			uzorak 1% svih računa, a najviše 100
31.	Računi sadrže detaljnu specifikaciju roba/usluga/radova koje odgovaraju opisu i specifikaciji roba/usluga/radova definiranih narudžbenicom, odnosno ugovorom		X			uzorak 1% svih računa, a najviše 100
32.	Za svaki račun objavljena je matematička kontrola ispravnosti iznosa koji je zaračunan što je evidentno u postupku obrade računa		X			uzorak 1% svih računa, a najviše 100
33.	Provjereno je postojanje potpisa, žiga ili elektroničke oznake kojom se može potvrditi da je račun odobren za plaćanje		X			uzorak 1% svih računa, a najviše 100
34.	S dužnicima usklađeni su podaci o potraživanjima na datum 31. listopada		X			preslike, odnosno reference izvoda otvorenih stavaka na uzorku 10%, ali ne više od 20 izvoda otvorenih stavaka

⁸ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

⁹ Za svaki djelomično potvrđan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

35.	Izvršestaj o obavljenom popisu sadrži popis potraživanja i obveza po pojedinom vjerovniku, odnosno dužniku		X			preslika popisa vjerovnika i dužnika s iznosim potraživanja i obveza po pojedinom vjerovniku, odnosno dužniku
36.	Uspostavljena je evidencija svih ugovora		X			preslika, odnosno referenca dijela evidencije
37.	Ustrojene su evidencije (baze podataka, interni registri i dr.) dugotrajne imovine		X			slika zaslona (print screen) dijela evidencije, odnosno referenca dijela ustrojene evidencije

Napomena:

Sva pitanja u Upitniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake "X" u odgovarajući stupac

Ako pitanje nije primjenjivo na obveznika oznaka "X" stavlja se u stupac N/P

Ako se u različitim pitanjima traži isti dokaz, potrebno ga je priložiti samo jednom

U ćelije označene sivom bojom nije dozvoljeno upisivati odgovor

Redni broj	Pitanje	Odgovor			Referenca
		NIP	DA	NE ¹⁰	
IZVJEŠTAVANJE					
38.	Kod predaje financijskih izvještaja poštivali su se rokovi i način predaje utvrđeni Zakonom o računovodstvu, odnosno Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija i na temelju njih donesenim propisima		X		preslika, odnosno reference referentnih stranica financijskih izvještaja
39.	Sastavljen je godišnji izvještaj o poslovanju u skladu s Uputom za izradu i dostavu planova i izvještaja o poslovanju trgovačkih društava i pravnih osoba koji čine državnu imovinu (odgovaraju trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu)				
39. 1.	Godišnji izvještaj o poslovanju sadrži izvještaje (bilanca, RDIG, izvještaj o novčanom toku, podaci za Ministarstvo financija, prikaz ključnih sektorskih (industrijskih) pokazatelja poslovanja) koji uključuju i: - usporedne planske veličine, odnosno plan poslovanja iz godišnjih financijskih planova poslovanja, u obliku indeksa - usporedne ostvarene rezultate, odnosno ostvarenja za ekvivalentne veličine (isti period) iz Izvještaj o poslovanju (ostvarenju) za prethodna razdoblja, u obliku indeksa		X		preslika godišnjeg izvještaja ili poveznica na mrežne stranice gdje je izvještaj objavljen
39. 2.	Godišnji izvještaj o poslovanju sadrži analizu duga, koja se sastoji od: - primljenih kredita - danih garancija i jamstava - obveznica - ostalog duga		X		preslika godišnjeg izvještaja ili poveznica na mrežne stranice gdje je izvještaj objavljen
39. 3.	Godišnji izvještaj o poslovanju sadrži popis dodijeljene državne potpore u skladu sa Zakonom o državnim potporama	X			preslika godišnjeg izvještaja ili poveznica na mrežne stranice gdje je izvještaj objavljen
39. 4.	Opisni dio godišnjeg izvještaja o poslovanju uključuje sažetak financijske analize poslovne godine s osvrtom na, između ostalog: - neto dobit, EBITDA i bruto marža, apsolutno i u postotku - opis značajnijih investicija i ulaganja	X			preslika opismog dijela godišnjeg izvještaja ili poveznica na mrežne stranice gdje je izvještaj objavljen

¹⁰ Za negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

	- opis promjena u ključnim pokazateljima poslovanja (likvidnost, zaduženost, aktivnost i profitabilnost)			
40.	Sastavljen je izvještaj o provedbi godišnjeg programa rada i financijskog plana (odgovaraju svi osim trgovačkih društava u većinskom državnom vlasništvu)	x		preslika izvještaja o provedbi godišnjeg programa rada i financijskog plana ili poveznica na mrežne stranice gdje je izvještaj objavljen

Napomena:

Sva pitanja u Uprniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake "X" u odgovarajući stupac

Ako pitanje nije primjenjivo na obveznika oznaka "X" stavlja se u stupac N/P

Ako se u različitim pitanjima traži isti dokaz, potrebno ga je priložiti samo jednom

U ćelije označene sivom bojom nije dozvoljeno upisivati odgovor

Redni broj	Pitanje	Odgovor			Referenca
		N/P	DA	NE ¹¹	
TRANSPARENTNOST					
41.	Definirani su i objavljeni interni akti kojima se uredilo pitanje pravila za prevenciju od korupcije i osiguranja profesionalnog ponašanja, koja se odnose na osobe koje nisu dužnosnici prema Zakonu o sprečavanju sukoba interesa (odgovaraju trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu)				
41.1.	Objavljen je interni akt kojim je uređeno pitanje pravila u vezi s darovima i naknadama od poslovnih partnera i poslovnim partnerima	X			poveznica na mrežne stranice gdje je akt objavljen
41.2.	Objavljen je interni akt kojim je uređeno pitanje pravila u vezi s poverljivošću i nepristranošću	X			poveznica na mrežne stranice gdje je akt objavljen
41.3.	Objavljen je interni akt kojim je uređeno pitanje pravila u vezi s mogućnošću obavljanja dodatnog posla (izvan radnog vremena)	X			poveznica na mrežne stranice gdje je akt objavljen
41.4.	Objavljen je interni akt kojim je uređeno pitanje pravila u vezi s razdvajanjem privatnih i poslovnih interesa i sl.	X			poveznica na mrežne stranice gdje je akt objavljen
42.	Uvedena je obveza potpisivanja izjave o poverljivosti i nepristranosti za zaposlenike na radnim mjestima koja su, analizom i procjenom rizika, ocijenjena visokim stupnjem rizika na korupciju (odgovaraju trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu)	X			preslika akta kojim je uvedena obveza potpisivanja izjave o poverljivosti i nepristranosti za određena radna mjesta
43.	Na mrežnoj stranici objavljeni su podaci i informacije sukladno članku 10. Zakona o pravu na pristup informacijama				
43.1.	Na mrežnoj stranici na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku objavljeni su godišnji planovi, programi, strategije, upute, izvješća o radu, financijska izvješća i drugi odgovarajući dokumenti		X		poveznica na mrežne stranice
43.2.	Na mrežnoj stranici na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku objavljen je financijski plan ili drugi odgovarajući dokument kojim se utvrđuju prihodi i rashodi te podaci i izvješća o izvršenju financijskog plana ili drugog odgovarajućeg dokumenta		X		poveznica na mrežne stranice

¹¹ Za negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

43.3.	Na mrežnoj stranici na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku objavljene su informacije o dodijeljenim bespovratnim sredstvima, sponzorstvima, donacijama ili drugim pomoćima, uključujući popis korisnika i visinu iznosa.		x		poveznica na mrežne stranice
-------	--	--	---	--	------------------------------

Napomena:

Sva pitanja u Upitniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake "X" u odgovarajući stupac

Ako pitanje nije primjenjivo na obveznika oznaka "X" stavlja se u stupac N/P

Ako se u različitim pitanjima traži isti dokaz, potrebno ga je priložiti samo jednom

U ćelije označene sivom bojom nije dozvoljeno upisivati odgovor

HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA

MIŠLJENJE UNUTARNJE REVIZIJE
O SUSTAVU UNUTARNJIH KONTROLA ZA PODRUČJA KOJA SU BILA REVIDIRANA
U 2021. GODINII. MIŠLJENJE O FUNKCIONIRANJU SUSTAVA UNUTARNJIH KONTROLA
ZA REVIDIRANA PODRUČJA

Poslovi planiranja nabave, provođenja postupaka javne nabave te postupaka jednostavne nabave, pregledani su kako bi se utvrdila sukladnost postupanja sa Zakonom o javnoj nabavi, pripadajućim podzakonskim aktima i internim pisanim procedurama, zatim utvrdilo postojanje i adekvatnost unutarnjih kontrola svih faza postupka nabave, kao i utvrdila urednost i ažurnost vođenja propisanih evidencija i ostale dokumentacije vezane uz postupak nabave. Pregledom navedenih procesa uočeno je da je sustav unutarnjih kontrola adekvatan i učinkovit. U svrhu unaprjeđenja revidiranih poslovnih procesa te sprječavanja nastanka rizika, dane su preporuke za unaprjeđenje kontrolnih mehanizama u predmetnim poslovnim procesima u cilju dodane vrijednosti povećanju kvalitete poslovnih procesa i povećanju efikasnosti poslovanja. Revidirana organizacijska jedinica Hanfe dostavila je Uredu za unutarnju reviziju akcijski plan izvršenja preporuka kojim je planirano izvršenje preporuka do prosinca 2022. Temeljem nalaza revidiranih procesa postupaka nabave proizlazi zadovoljavajuće – pozitivno mišljenje unutarnje revizije o funkcioniranju sustava unutarnjih kontrola. Sustav unutarnjih kontrola je zadovoljavajući odnosno pruža razumnu sigurnost da se rizicima upravlja u svrhu ostvarivanja ciljeva.

II. BROJ PLANIRANIH I OBAVLJENIH REVIZIJA U 2021. GODINI

Ukupno planirane revizije	Ukupno obavljene revizije	Obrazloženje
5	4	Peta revizija nije još dovršena do trenutka sastavljanja ovog dokumenta.

III. PODACI O OBAVLJENIM REVIZIJAMA I PREPORUKAMA UNUTARNJE REVIZIJE U 2021. GODINI

Rb	Obavljena revizija	Datum konačnog revizijskog izvješća	Područje revidiranja	Izraženo mišljenje	Positivni nalazi	Utvrđene slabosti	Preporuke za unaprjeđenje	Preporuka provedena
1.	Revizija poslovnih procesa vezanih uz obavljanje postupaka nabave	17. veljače 2022.	Financije, nabava	Temeljem nalaza revidiranih procesa postupaka nabave proizlazi zadovoljavajuće – pozitivno mišljenje unutarnje revizije o funkcioniranju sustava unutarnjih kontrola. Sustav unutarnjih kontrola je zadovoljavajući odnosno pruža razumnu sigurnost da se rizicima upravlja u svrhu ostvarivanja ciljeva.	Pregledom revidiranog procesa uočeno je da su kontrolni mehanizmi adekvatni i učinkoviti vezano uz upravljanje poslovima jednostavne i javne nabave.	Pregledom navedenih procesa uočeno je da je sustav unutarnjih kontrola adekvatan i učinkovit a za uklanjanje uočenih manjkavosti sustava unutarnjih kontrola su dane preporuke za unaprjeđenje.	Unaprjeđenje poslovnog procesa nabave vezano uz praćenje izvršenja ugovora u smislu povezivanja predmeta praćenja izvršenja ugovora s pripadajućim predmetima nabave (javne i jednostavne) unutar sustava e-pisarnice te u Plan klasifikacijskih oznaka dodati dosje za praćenje izvršenja ugovora.	Ne, definirani su rokovi provođenja preporuka do prosinca 2022.

IV. PODACI O PREPORUKAMA UNUTARNJE REVIZIJE IZ RANIJIH RAZDOBLJA KOJE SU PROVEDENE U 2021. GODINI

Rb	Obavljena revizija	Datum konačnog revizijskog izvješća	Područje revidiranja	Provedene preporuke iz ranijih razdoblja
1.	-	-	-	-

V. PODACI O NEPROVEDENIM PREPORUKAMA UNUTARNJE REVIZIJE IZ RANIJIH RAZDOBLJA

Rb	Obavljena revizija	Datum konačnog revizijskog izvješća	Područje revidiranja	Preporuke kojima je istekao rok provedbe	Razlog neprovođenja preporuke	Poduzete mjere
1.	-	-	-	-	-	-

18.03.2022.

Jadranka Bošnjak

